

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Yıl 7 / Sayı 82 / 15 Temmuz 1989 / 2.50 DM

Sömürgeciler ve emperyalistlerde büyük korku

KÜRDİSTAN'DAKİ SAVAŞ DÖNÜM NOKTASINDA

●Şırnak, Uludere, Çukurca, Şemdinli, Pervari ve Eruh'ta çatışmalar aralıksız olarak devam ediyor. Sömürgecilere darbe üstüne darbe indiriliyor. Cudi Dağı'ndaki yerleşim alanlarını boşaltmak isteyen sömürgeciler, ulusal kurtuluş güçlerimizi kitlelerden koparmaya çalışıyor.

●Sömürgeciler başarısızlıklarının faturasını özel savaş yöneticilerinden çıkarıyor. Özel Kolordu Komutanı İsmail Selen görevden alındı. Bölge Valisi Hayri Kozakçıoğlu'nun görevden alınması da gündemde. Özel savaşın iflasını ve Kürdistan halkının gerillalara desteğini, sömürgeciler de itiraf etmeye başladılar.

Türk sömürgecilerinin Kürdistan üzerinde çağın bütün karşı-devrimci yöntemlerini birleştirerek uyguladıkları özel savaş iflas ederken, halkımızın PKK önderliğinde geliştirdiği ulusal kurtuluş savaşı her geçen gün daha da boyutlanmaktadır. Ülkemizin her tarafını kapsayan sıcak savaş ateşi, sömürgecileri layık oldukları sona, her geçen gün daha fazla yaklaştırmaktadır. Şırnak, Eruh, Çukurca, Uludere, Şemdinli başta olmak üzere, ülkemizin yüksek dağlarında Özgürlüğe Yürüyüş harekatı başarılı bir şekilde gerçekleştiriliyor; sömürgeciler daha fazla sıkıştırılıyor.

Bahar süresince ve yazın ilk ayında ulusal kurtuluş savaşımız büyük bir gelişme gösterdi. Türk sömürgecilerine büyük darbe vuran gerilla birliklerimiz, özel savaşı kesin bir şekilde iflasa götürdüler. Bu gelişmeler karşısında Türk sömürgecileri ve efendileri emperyalistler de özel savaşın iflasını açıktan ilan etmeye ve yeni yöntemlerin arayışına girmeye başladılar.

Bir önceki sayımızda aktardığımız CIA raporu, emperyalistlerin özel savaşın iflası karşısında yeni yöntemlerin arayışı içerisine girdiklerinin bir işaretidir. CIA raporunda, Türk devleti açıktan uyarılarak, daha etkin önlemler almaya çağrılıyordu. Raporun basına sızması ile birlikte, özel savaşı üst düzeyde yürüten yetkililerin de aynı doğrultuda açıklamaları oldu. Gelişmeler, bu açıklamalarla da bitmedi. Daha sonraki günlerde açıklamalar devam etti.

Kısa bir süre içerisinde ve peşpeşe yapılan açıklamalar, faşist Türk sömürgecilerinin ye-

Devamı 3. sayfada

"Yaşamı, uğruna ölecek kadar seviyorum"

"Evet, halkımızın kahramanları; Hayri, Kemal, Akif ve Ali!

Siz ki, tek dişi kalmış bir canavarın, cezaevinde yatanların şahsında halkımızın gırtlağına geçirdiği bu son dişini de değerli bedeninizi feda ederek söküp attınız ve bizlere onurlu yaşamı sundunuz. Bugün yüzümüzün akıyla Partimizle kucaklaşabiliyorsak ve halkımızla kaynaşabiliyorsak, bunda rolünüzün belirleyici olduğunun kesin bilincindeyiz. Bu bilinçten hareketle, sonsuza kadar sizlere borçlu olduğumuzu unutmadan, soylu ahlak ve yüce iradeniz önünde bir kez daha saygıyla eğildiğimizi belirterek, ışıklı yolunuzdan şaşmadan kurtuluşa kadar yürüyeceğimize söz veriyor ve ölümsüzlüğünüzün yedinci yılında sizleri saygıyla anıyoruz."

15. sayfada

ESKİŞEHİR CEZAEVİ'NDE AÇLIK GREVİ

●Tünelin bulunmasını gerekçe gösteren cezaevi yönetimi, devrimci tutsakların haklarını gaspederek, birçok eşyasına el koyup, hücrelere doldurdu.

●PKK'li savaş esiri Cevdet İnak gönderdiği mektubunda, hak gaspını ve baskıları anlatıyor.

Cezaevleri üzerinde yeni hazırlıklara girişerek, baskı ve işkenceleri tırmandırmak isteyen faşist Türk sömürgecileri, 1989 yılı başlarından itibaren cezaevleri üzerindeki komplo ve saldırılarına da hız verdiler. Yeni cezaevi yapımı gündeme alınırken, ayrıca tutsaklar üzerindeki baskıları da arttırıp, insanlıkdışı uygulamaları egemen kılmaya çalıştılar. Bu amaçlarına ulaşmak için de, cezaevlerine yönelik olarak birer birer saldırılar gerçekleştirdiler.

Nazilli Cezaevi, Bayrampaşa Cezaevi ve Erzincan Cezaevi'nde gündeme giren hak gaspları ve saldırılar, faşist rejimin cezaevlerine yönelik politikasının ne olduğunu gösteren örnekler oldu. Hak paspı ile başla-

Devamı 5. sayfada

SSCB eski Dışişleri Bakanı ANDREI GROMIKO ÖLDÜ

79 yaşında ölen Andrei Gromiko, SSCB açısından olduğu kadar, uluslararası politika açısından da önemi belirgin olan bir kişiliktir. Uzun yıllar, Sovyetler Birliği dış politikasının en üst düzey yöneticisi olmasının yanısıra, partinin politikalarının belirlenmesinde de önemli bir role sahip olan Gromiko, II. Dünya Savaşı sonrasındaki gelişmelerde pay sahibidir.

Andrei Gromiko, BM daimi temsilcisiyken, emperyalistlerin BM'e onaylatmak istediği karşı-devrimci girişimlerini sık sık veto etmiştir. Yaptığı sık vetolar nedeniyle de adı emperyalistler tarafından "Mr. Niyet-Bay Hayır" olarak anılmaya başlandı. Gromiko, parti ve devlet politikasında en etkin rolünü, Dışişleri Bakanlığı görevini üstlendiğinde oynadı.

Andrei Gromiko'nun SSCB yönetiminde oynadığı rolü, O'nun uzun süre aynı görevde kalması da göstermektedir. 40 yılı aşkın bir süre SSCB dış politika-

sında en önde gelen rolü üstlenmiş olması, Gromiko'nun SSCB açısından taşıdığı önemin ne olduğunu ortaya koymaktadır.

Gromiko, SSCB'nin dış politikasında bu derece etkin bir rol oynamasına rağmen, uzun yıllar iyi bir uygulayıcı olmaktan öteye gidemedi. Stalin'in yönetiminde başlayan dışişlerindeki görevini, Kruşçev ve daha sonra Leonid Brejnev, Yuri And-

Devamı 18. sayfada

200. Yılında Fransız Burjuva Demokratik Devrimi

"...Bu yıl Fransız Devrimi'nin 200. yılı doluyor. Bu aynı zamanda kapitalizmin 200 yıllık egemenliği de demektir. 200 yıllık egemenlik, toplumların gelişim tarihine baktığımızda hiç de fazla bir süre değil. Bir kölecilik, bir feodalizm onlarca asır sürmüştür. Buna karşın kapitalizm, daha yüzyılını doldurmadan çatırdamaya başladı. 2. yüzyılın başlarında ise, 1917 Ekim Devrimi ile dünyanın ilk proletarya iktidarına yerini bıraktı. Günümüzde ise sosyalist ülkeler, dünyanın 1/3'ünü teşkil etmekteler. Bütün bunlar, kapitalist devrim 200. yılına girerken, meydana gelmiş olan gelişmelerin kapitalist toplumu ne kadar zayıflattığını gösteren örneklerdir..."

Yazısı 16. sayfada

●Yanos Kadar öldü

●Sudan'da darbe

●Gorbaçov'un Fransa ziyareti ve "Ortak Avrupa Evi" çağrısı

Dünya haberleri sayfasında

Bonn'dan BERXWEDAN muhabiri bildiriyor:

HUNERKOM tarafından düzenlenen KÜRDİSTAN FOLKLOR VE MÜZİK FESTİVALİ '89 büyük coşku ile sonuçlandı

Folklor yarışması birincisi Koma Amed

1 Temmuz 1989 günü düzenlenen "III.Kürdistan Folklor ve Müzik Festivali"nde iki dalda 15'er grup yarıştı. 1500'ü aşkın kitle yarışmaları izledi ve coşkulu bir ulusal kültür eylemini yaşadı.

Festival, saat 12.40 sıralarında yapılan selamlama konuşmasıyla başladı. Şehitlerin anısına bir dakikalık saygı duruşu ardından festivalin önemini, amacını ve son siyasal gelişmeleri aktaran Kürtçe ve Türkçe konuşmalar yapıldı. Ko-

Devamı 6. sayfada

Enternasyonalist savaşçılığın ve yurtseverliğin soylu bir örneği

İSMET ÖZKAN

**"Yeterki memleketimde öleyim
Orada toprağa gömüleyim
Eriyeyim, dağılayım
Yeniden çıkayım yeryüzüne
Çiçek olarak, çimen olarak
Vatanımda büyümüş bir çocuk
Dolaşırken kırda beni toplasın
Yeterki memleketimde
Toprak olayım
Çimen olayım
Çiçek olayım"**

Filistinli şair bacısının "vatan için" dile getirdiği dizelerdeki gibi, uğruna yanıp tutuştuğu, henüz çocuk yaşta sayıldığı günlerinde, ana kucağına-bağrına doymadan kendisini adadığı, dört elle sarıldığı ülkesi Kürdistan'da mücadele etmeyi çok istiyor ve bunun için derin özlem çekiyordu!

Özlemi ve istemi olan Kürdistan'da; sömürgecilerle savaşamadı. Ama olsun! Var mıydı ki, nihai amaçta çizilmiş vatantoprakları! İşte bu bilinç, bu ruh, bu dayanışma insanın kendi ülkesinden uzak ve ayrı ölmesi pahasına da olsa verilmeli ve yaşatılmalıydı. Hem halkların başına bela olan, onları varlık olarak tehdit eden, zulüm, zorbalık, sömürü, sömürgecilik ve emperyalizm neredeyse buna karşı koymak, silah elde kahramanca çarpışmak değil miydi devrimcilerin, komünistlerin görevi! İşte, onlarca örneğini simgeleyen, abide gibi dikilen eşsiz, yürekli insanlardan biri daha böyle vuruşarak fiziki olarak öldü.

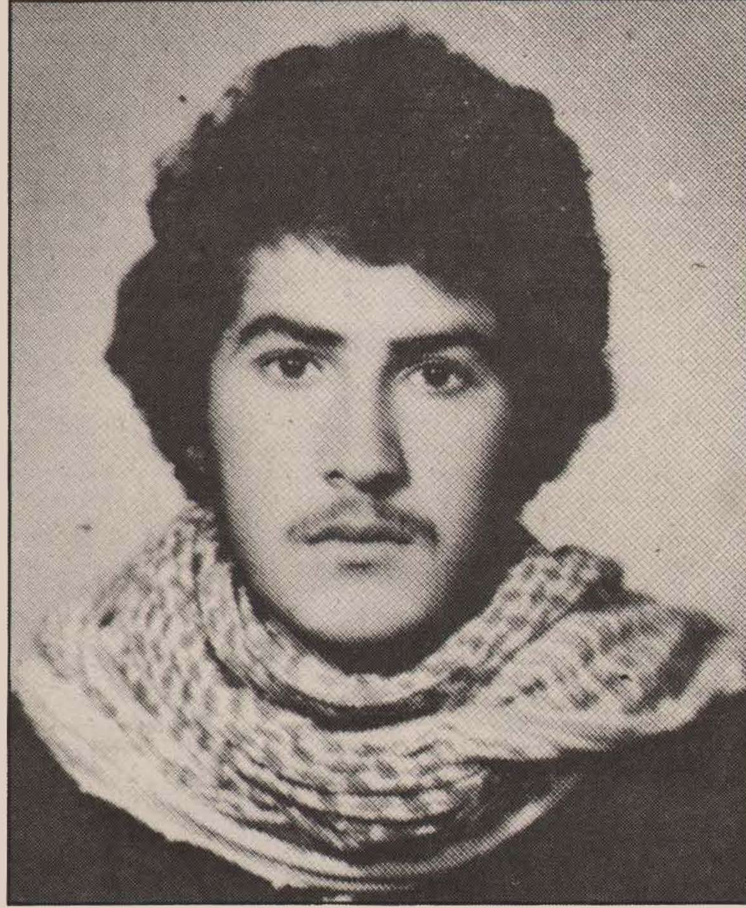
Kimdi bu ülkesi parçalanmış, halkı kendi öz benliğini unutma durumuna getirilen Kürdistanlı kardeş?

Ülke tarihinde saldırı, işgal, talan, katliam ve boyun eğişe az tanık olmayan, zümrüt gibi yeşile boyanmış, sis ve buğun sürekli beyaz bir tabaka yarattığı ovalardan birinden, Suruç ovasındandı.

İsmet ÖZKAN, çiftçilikle uğraşan orta halli bir köylü ailenin çocuğu olarak Suruç'un Mizevli köyünde dünyaya geldi.

Babası Almanya'da işçi olarak çalıştığı ve kendisi de ailenin en büyük çocuğu olduğu için, bir nevi kendisine aile işlerinin yürütülmesi kalıyordu. Bu da onun küçük yaşta yükünün ağır olmasını birlikte getiriyordu.

Ortaokula başladığı yıllar içinde, gerek babasının KAWA sempatizanı olması ve gerekse hareketimizin okullarda yürüttüğü devrimci çalışmalar onu devrimci düşünceler üzerinde düşünmeye itti. 1977 yılının sonlarına gelindiğinde okulda hareketimiz tarafından yürütülen çalışmalara içten sıcak ilgi duymuş, yapılan seminer çalışmalarının hepsini dikkatlice izlemiş; bu konuda istekle sorular sormuş ve öğrenmek için bütün dikkatini devrimci fikirler üzerinde yoğunlaştırmıştı. Ortaokul son sınıfa geçtiğinde 14 yaşında ancak vardı. İşte bu süreden sonra fiili olarak artık hareketimiz tarafından geliştirilen devrimci mücadeleye atıldı. Çocuk yaşta olmasına rağmen, girdiği eğitim grubunda çevredekilerine parmak ısırtacak biçimde bir olgunluk, dikkat ve kavrama yeteneğine sahipti. Öğrendiklerini çevresine şevkle ve heyecanla anlatıyor; ve aynı istekle de öğreniyordu.

O daha çocuk yaşta olmasına ve henüz hareketimiz içindeki yeri yeni olmasına rağmen çok şey kavramıştı. Çok kısa bir dönemde büyük bir gelişme kaydetmişti. Hatta çoğu değişik hareketlerin görüşünü savunan okul öğretmenleriyle girdiği ideolojik tartışmalarla onları zor durumda bıraktığı oluyordu. Çoğu kez ders saatlerinde öğretmenleri ikna ederek seminer veriyordu. Bu özverili enerjik çalışmalarıyla örgütümüzün okul komitesinde yer alarak çalışmalarını yürüttü.

Henüz çocuk denilecek yaşta olmasına karşılık taşıdığı olgunluğu, ağırbaşlılığı, çalışkanlığı ve saygısıyla arkadaşlarının gönlünde taht kurmuştu. Yoldaşları Kürdistan köylerinde en seçkin, en sevimli kuzuya verilen sevimli isim olan Berxo-Emlik adını verdiler kendisine. Bu ad kısa sürede kendisinin yürüttüğü çalışma ve faaliyetleriyle halkı da sararak gittiği yerlerde, "Bakın bizim Berxo gelmiş" denilerek sevinçle karşılanır olmuştu. Diğer yandan Berxo adı; hainin, işbirlikçinin, zorbanın korkulu rüyası olmuştu. Hatta bu ad ülke sınırlarıyla kalmayarak Lübnan topraklarına kadar yayılacaktı.

Onun yaş seviyesiyle kaydettiği mesafeyi, babasıyla bir arkadaşı arasında geçen konuşma en açık şekilde ortaya koymaktadır.

Bir gün babası, Almanya'dan izinli eve gelmiş ve oğlunun hareketimizle ilişkisi olduğunu öğrenmiş. Bir arkadaşı çağırarak, "Benim oğlum daha çocuktur; siz bundan yararlanarak bu yaşta oğluma eylem yaptırıyorsunuz" demiş. Arkadaş da kendisine, "Git kendisiyle tartış, o zaman kandırıp, kandırmadığımızı anlarsın" diye cevap vermiş. Babası, Berxo ile konuştuktan sona gelip arkadaştan özür dilemiş ve "Doğrusu, oğlumun bana doğru yolu göstereceği hiç aklıma gelmemişti" deyip arkadaşa özeleştiri vermiş. Daha sonra da KAWA ile olan ilişkilerini kesip, yurtsever saflarda yer almış.

Bütün bu meziyetlerinin yanında, **İsmet** yoldaş, aynı zamanda çok iyi bir asker ve cesur bir savaşçıydı. Zaten en fazla sevdiği, adeta can attığı alan da askeri alandı. Suruç'ta gelişen bir sürü pratik faaliyette onun emeği, alın teri ve nişanı vardı.

O'nun bağlılığı ve kararlılığını Suruç'ta çıkan bozguncu tavırda da, yine en önde cesurca attığı adımlarda görüyoruz. Devrimciliği bitmiş, pili tükenmişlerden birinin Suruç yöresinde yaşattığı bozguncu tavırla, senelerdir beraber omuz omuza verdiği çoğu kişinin adeta devrimciliği bırakmak için çeşitli bahanelerle köşeyi döndüğü zor günlerde, O, parti birliğini, halk çıkarlarını en iyi biçimde korumuş ve tek başına kalma pahasına da olsa en ufak bir taviz vermemiş, sürekli Partiyi kendisine temel dayanak yapmıştır. Bütün bu çalışmalarıyla çeşitli hain çevrelerin hedefi durumuna gelmiş ve düşürüldüğü bir pusuyu soğukkanlılığını kaybetmeden, devrimci uyanıklığıyla atlatmıştır.

1979 yılının sonlarına doğru bir gün kendisinden küçük bir sempatizan arkadaşla, takip edildiğinden habersiz çarşıdan geçerken, silahını kullanma fırsatı verilmeden Urfa'dan gelen birkaç siyasi polis tarafından üzerine çullanılarak silahlı olarak yakalandı. Polis onun PKK'li olduğunu biliyordu. Ama günlerce kendisine yapılan işkenceler ve baskılar sonucu kendisinden ancak "Hiç bir örgütle ilişkim yok, silahı babam Almanya'da olduğundan ailemi korumak için almışım" cevabını almışlardı. Ve silahtan başka hiçbir şeyi kabul ettirememişlerdi.

Kendisine bir şey kabul ettiremeyeceğini anlayan polisler bu sefer, onunla yakalanan arkadaşına çeşitli vaadlerle onun üzerine ifade verdirtmeye çalıştılar. Bu da boşa çıkınca, silah taşıdığından, Suruç Cezaevine konuldu. Yaş küçüklüğünden ötürü 45 gün yattığı cezaevinde, bu süre içinde, tüm cezaevi mahkumlarının ve hatta gardiyanların da sempati ve sevgisini kazanarak adeta onlarla bütünleşti.

12 Eylül'de faşist cuntanın başa geçmesiyle, daha önceleri de belli kadrolarını geri çeken Partimizin, bu tarihten sonra yeniden örgütlenmek ve faşist sömürgecilikle açık savaş koşulları yaratmak için, geri çekilme kararı aldığı bu zor dönemde O yine gecesini gündüzüne katarak diğer faaliyetlerinin yanında, Suruç'tan geçecek grupların hepsinin dışarı çıkmalarını sağlamış ve en son 1981'in ortalarından sonra kendisi de yurtdışına çıkmıştır.

Bu ayrılık çoğu arkadaşlara olduğu gibi, ona da çok ağır ve zor gelmişti. Çünkü değişik şeyler söylenecekti. "Kaçtı" diyeceklerdi. Yıllardır söz verdiği halkına bu davranış ters gelecekti. Kısacası, buruk bir hisle ayrıldı O ve arkadaşları. Ama ayrılırken son bir kez dönüp gözyaşı içinde, özgürlüğe susamış halkına ve çoraklaşmış toprağıyla vatan Kürdistan'a şu sözü verip and içti: *"Bu ayrılışın bize ve size verdiği acıyı biliyoruz. Ama söz, tekrar değişik hazırlıklarla geri döneceğiz. Bunu iyi bilin; biz kaçmıyoruz. Yine size söz olsun ki; gittiğimiz yerde ülkemiz Kürdistan devrimine yakışır örneklerle size mesaj yollayacağız."* Ve O sözünde durdu; verdiği söze yaraşır mesajlar iletti.

Evet, onlarca şehidin kanlarıyla Parti ve halk adına yaratıldığı değerlere, Berxo da değerli canıyla değerler kattı.

Dışarı çıktığı ilk günden şehit olduğu son saate kadar hep aklında ülkeye tekrar dönme fikri vardı. Dışarıda başarılı çalışmalarıyla epey mesafe almış ve en son 1982'de grup sorumlusu olarak Güney Lübnan'a gönderilmişti. Bu sahada da İsrail siyonizmine ve Lübnan'da İsrail uşağı Saad Haddat'a karşı savaştı. En son İsrail'in Lübnan'ı işgali sırasında Berxo bir grup arkadaşıyla ve Filistinli savaşçılarla beraber, İsrail'in her türlü karagücü ve uçak saldırılarına karşı üç gün son mermilerine kadar savaşarak, Partimizin enternasyonalist ve devrimci direniş zincirine yeni bir halka eklediler. Berxo ve diğer şehit düşen yoldaşların dökülen kanı Filistin ve Kürdistan halkının birlik, dayanışma ve kardeşliklerinin en iyi örneği oldu.

Evet Berxo, arzun olan ülken Kürdistan'da faşist Türk sömürgeciliğiyle vuruşarak toprağa düşmedin. Vatanından uzak ancak vatan bilerek, top, mermi, bazuka, gülle ve uçak bombardımanı sesleri içinde vuruşarak gözlerini yumdun, Ama merak etme Berxo! Rahat uyu, gözün arkada kalmasın! İsteyip de yetişemediğin, arzulayıp da göremediğin günleri silah arkadaşların yarattı! Senelerden sonra tam arzuladığın biçimde faşist Türk sömürgeciliğiyle vuruşarak epey şehit verdik. Çok görkemli direniş örnekleri sergilendi, sergileniyor Berxo! Epey mesafe alındı bağımsızlık uğrunda! Bak Berxo, halkımızın gelecek iktidarının çekirdeğini oluşturan ERNK kuruldu ve Halk Ordumuzun çekirdeğini oluşturan HRK görevini tamamlayıp ARGK'ye dönüştü. Yani, halkımızın kurtuluş örgütü olan Halk Kurtuluş Ordusu kuruldu. Her türlü saldırı ve zorluğa rağmen Partimiz dimdik ayakta Berxo! Bu kadarından mücadelenin ne kadar ilerlediğini artık kendin çıkarırsın, öyle değil mi Berxo?

Bak; Suruç gençliğinin, halkının, kendilerine umut olduğun sınırdaki sırt hamallarının da sana anlatacakları var Berxo!

Suruç Cezaevi koğuşlarının, polis işkencehanelerinin de sana anlatacakları var Berxo!

Cezalandırdığın ajan halk düşmanlarının da sana itirafları var Berxo!

Silah arkadaşlarının, dağda çarpışan gerillaların anlatacakları var Berxo!

Partinin, siz şerefli şehit mertebesine ulaşanlara III. Kongre'nin mesajı var Berxo!

Filistinli savaşçıların, halkının ve şair bacının da sana söyleyecek epey şeyleri var, Berxo!

Evet Filistinli şair bacı, işte Kürdistanlı kardeşin Berxo böyle biriydi...

**Diyarbakır Cezaevi'nden
bir savaş esiri**

**Ruhumuz ateş ve kan
bilenmek günüydü...
rengarenk çiçekli,
taptaze bahardı o an!...
Yıl 1982, 6 Haziran,
bekliyordu sizi
Kürdistan.
Farksızdı;
sizin için düşman...
Filistin... Lübnan
her yer sizin için
vatan,
siz enternasyonalist
ve kahraman...
sizin yoldaşlar!...
Arnun kalesinde
Aynel Hilvi'de;
Filistinli,
Lübnanlı yoldaşlarınızla
emperyalistlere,
siyonistlere,
maketlere,
dişleri çürümüş
kuduz köpeklere
kan kusan namlularınız...
soğumadı bir an!
İşte bunun içindir hep
kahpe kurşuna hedef,
taptaze,
gencecik baharındaki
partizan.**

KÜRDİSTAN'DAKİ SAVAŞ DÖNÜM NOKTASINDA

Baştarafı 1. sayfada

nilgilerini, özel savaşın iflasını daha fazla gizleyememeleri nedeniyle açığa çıkardı. Aslında özel savaşın hızlı bir şekilde iflasa sürüklenmesi '87-88 yıllarında gelişmiş, bu yıl içerisinde ise bu kesinleşmiştir. Savaşın bütün yoğunluğu ve şiddetiyle sürmesi karşısında Türk sömürgecileri özel savaşın kesin iflasını açıktan kabul etmeye başlayarak, bu yönlü açıklamalarda bulundular.

Son günler içerisinde meydana gelen gelişmeleri değerlendirdiğimizde, ortaya çıkan örneklerden bu durumu görmek mümkündür. Özel Kolordu Komutanı İsmail Selen'in kısa süre içerisinde görevden alınması, Bölge Valisi Hayri Kozakçıoğlu'nun da alınacağı yönünde haberlerin basına yansıması, gelişmelerin boyutunu göstermektedir. Bunların yanısıra basında sık sık yer almaya başlayan "imdat" feryatları faşist Türk devletinin Kürdistan'da yürüttüğü özel savaşın iflasının açık işaretleridir. Yükselen savaşımız karşısında şimdiye kadar uyguladığı yöntemleri boşa çıkan faşist sömürgeciler, yeni arayışları da hızlandırdılar.

CIA raporunun yayınlanmasından önce, Bölge Valisi Hayri Kozakçıoğlu ve kalabalık bir valiler grubunun ABD'ye gittiği ve bir süre kaldığı biliniyor. Ki, bu valilerin içerisinde ulusal kurtuluş savaşımızın büyük gelişme gösterdiği illerin valileri de vardı. Bu da ABD'nin raporu hazırlarken, derin incelemeler yaptığını gösteriyor. Özel savaşın iflasının bu kadar açık ilan edilmesi, ABD'nin Türk ordusunun başarısızlığına kanaat getirmesiyle mümkün olabilir. Yoksa, emperyalist ve sömürgeci güçler kolay kolay yenilgilerini bu derece açık bir şekilde ilan etmezler.

CIA raporunun ardından, 2 ay önce özel savaşın vurucu gücü olan Özel Kolordu Komutanlığına getirilen Korgeneral İsmail Selen görevinden alındı. Bu kez görevden alınma nedeni için, çarpıtma amaçlı açıklamalar yapılmadı. "PKK'ye karşı başarısızlığı nedeniyle görevden alındığı açıkça ifade edildi. Yine aynı nedenle Hulusi Sayın görevden alınmış ve yerine İsmail Selen getirilmişti. Hulusi Sayın'ın görevden alınma nedeni de özel savaşın iflasıyken, açıklama daha değişik olmuştu. Ama, bu kez gerçek neden olduğu gibi kabul edilmek, daha doğrusu gizlenemediğinden, açığa vurulmak zorunda kalındı. Genelkurmay da yaptığı açıklamada görev değişikliğinin askeri amaçlı olduğunu belirtti. İsmail Selen'in yerine Korgeneral Hikmet Köksal atandı.

Günlerce süren muharebelerden ulusal kurtuluş güçlerimizin başarı ile ve az bir kayıpla çıkmaları, sömürgeci birliklerin peşpeşe darbe yemeleri ve tüm çabalarına rağmen sömürgecilerin gelişmeleri gizleyememeleri gerçek nedenin ne olduğunu gösterir gelişmelerdir. Bundan dolayıdır ki, gizleyemedikleri gerçeği sömürgeciler açığa vurmak zorunda kaldılar.

Faşist Türk sömürgecileri kısa aralıklarla yapılan bu görev değişimini komutanların başarısızlığı gibi bir gerekçe ile örtmek istiyor. Komutanların başarılı olmadığı açık. Açık olan diğer bir noktaysa, faşist Türk sömürgecilerinin yürüttüğü özel savaşın iflas ettiğidir. ABD emperyalizmi de Vietnam'da çıkmaza girdiğinde çareyi sık sık yönetici, askeri komutan değiştirmekte bulmuş, bunlar da yenilgiyi önleyememiştir. Faşist Türk sömürgecileri savaşın daha bu aşamasında, ABD'den daha hızlı bir şekilde yönetici değiştiriyor. Bu, faşist rejimin çıkmazının derinliğini gösterdiği gibi, daha erkenden çöküşe gideceğinin de göstergesidir.

Korgeneral İsmail Selen'in yanısıra, Bölge Valisi Hayri Kozakçıoğlu'nun da görevden alınacağı açıklandı. Bu da, çıkmazın derinliğine işarettir. Şimdiye kadar basında "başarılı" olarak lanse edilen Bölge Valisi'nin başarısızlığı böylece itiraf ediliyor.

Bölge Valisi, faşist Türk devletinin Kürdistan'daki özel savaşının birinci derecede yürütücü gücüydü. Olağanüstü yetkilerle donatıldığı gibi, emrine en son savaş araçları ve onbinlerce özel eğitilmiş birlik verildi. Bu kadar yoğun bir güce rağmen, başarısız olması, faşist Türk devletinin Kürdistan'daki özel savaşının da iflasıdır.

Düşmanın özel savaş uygulaması iflas ederken, bunun karşısında Parti taktiği daha sağlam ve yetkin bir uygulamaya kavuştu. III. Kongre temelinde sağlanan bu gelişmeler, parti taktiğinin yetkin ve sağlam bir uygulanmasıyla mümkün olmuştur.

Düşmanın uyguladığı özel savaş, PKK'nin halk savaşı stratejisi ve taktiği karşısında tutmayarak iflasa gitmiştir. Bunun sonucu, kayıplar azalırken, kitlelerde güven yeniden yaratılmış ve katılım büyük oranda artmıştır. Bu da PKK'nin çizgisinin doğruluğunu bir kez daha kanıtlıyor.

Gelişmelerin yoğun bir şekilde yaşandığı bir dönemde Türk basını da çare arayışına son hızla giriş yaptı. Köhnemiş ve tarihin çöp sepetine çoktan girmesi gereken devletlerini yaşatmak için yeni çare arayışlarına girmektedir.

Günaydın gazetesi, *"PKK'ya karşı 'bitirici' karar tamam"* başlığı ile duyurduğu haberinde, devletin yeni önlemler aldığını yazdı. Cumhurbaşkanı Evren ve Başbakan Özal'ın yanısıra, Milli Savunma Bakanı Vekili Ercüment Konukman, İçişleri Bakanı Abdulkadir Aksu, Dışişleri Bakanı Mesut Yılmaz, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Necip Torumtay, Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Orhan Karabulut, Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Safter Necioğlu, Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Burhanettin Bigali, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri Orgeneral Sabri Yirmibeşoğlu, Olağanüstü Hal Bölge Valisi Hayri Kozakçıoğlu ile Emniyet Genel Müdürü Sabahattin Çakmakoğlu'nun katıldığı toplantıda yeni önlemlerin ne olacağı tartışıldı. Günaydın gazetesi toplantının içeriğine ilişkin şu haberi yayınladı: *"Cumhurbaşkanlığı Yazlık Köşkü'ndeki toplantıda, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Necip Torumtay'ın Diyarbakır'da yaptığı incelemelerin ve 'Bölücü teröre bitirici darbe' önerilerinin ele alındığı belirtildi. Bu çerçevede, önümüzdeki günlerde, PKK'ya karşı 'Etkili operasyonlar' bekleniyor."* Haziran ayı sonunda yapılan toplantının Cudi Dağı'nda düşmanın operasyon timinin yok edilmesinin hemen peşinden gerçekleşmesi iflası önlemeye yönelik acil tedbirlerin alınmak istendiğinin işaretidir.

"Sınır güvenliği" sorunu üzerinde ağırlıklı olarak durulmasına aynı zamanda Irak'ın ilan ettiği ve uyguladığı 30 km genişliğindeki tampon bölge oluşturma planının da denk düşmesi, yeni yönelimin hedeflerinden birinin hangi alanlar olacağını da göstermektedir. Güney Kürdistan'la sınır alanda ulusal kurtuluş savaşımızın daha gelişkin olması, TC'yi bu alanları arka cepheden kuşatma altına almaya yöneltiyor. Bu amaçla Türk ordusu, KDP'nin boşalttığı Güney Kürdistan'daki alanlara konumlanıyor. Böylece geriden de mücadelemizin kuşatıp, ezmek istiyor. Tabii bu girişimler de savaşın kesin bir şekilde TC'nin aleyhine gelişme göstermesiyle birlikte ortaya çıktı.

Aynı dönemde "sınır güvenliği"nin Jandarma Birliklerinden alınıp Kara Kuvvetlerine bağlandığı açıklandı. 1987 yılından itibaren, özel olarak oluşturulan jandarma kuvvetlerine sınır teslim edilmişti. Aradan geçen sürede, bu birlikler istenilen başarıyı gösteremedikleri gibi, özel savaşın esas güçleri olarak da çıkmazları daha da derinleşmiştir. Bu gelişmenin sonucundadır ki, "sınır güvenliği" bu birliklerden alınıp, Kara Kuvvetlerine bağlandı. Ancak esas önemli nokta, Türk ordusunun Güney Kürdistan topraklarına yerleşme ve bu alanların denetimini üstüne alma girişimidir. Bu girişimlerle, ulusal kurtuluş güçlerimizin bu alanlardan yararlanması olanağı ortadan kaldırılmak isteniyor.

Faşist Türk sömürgecilerinin büyük bir umutla hazırladıkları özel timler, köy korucuları ve özel jandarma kolordusunun başarısızlığa mahkum edilmeleri sonucu, devreye yeniden ordunun ağırlıklı kesimi konulmak isteniyor. Bu da sömürgecilerin çok güvendikleri, özel savaşın temel taktiği olan özel birliklerin kullanılmasının, artık işe yaramazlığını göstermektedir.

Bu gelişmeler, devletin en üst düzeylerinde de yoğun tartışma konusu olduğu gibi, süregelen endişeyi daha da arttırmaktadır. Nitekim bu konudaki endişeyi, daha doğrusu korkuyu Tercüman gazetesi, *"Güneydoğu'da endişe"* başlığı ile duyurdu. Tercüman gazetesi, üst düzey yetkililerin açıklamalarına dayanarak yayınladığı haberinde, özel savaşın en üst düzey yöneticilerinin başarısızlıklarını yazarak, şu görüşlere yer verdi: *"PKK türü faaliyetler çevreden yardım, destek veya hoşgörü görmedikleri takdirde asla muvaffak olamazlar. Nitekim bölge halkı kendilerine bu desteği vermediğinden de PKK beş senedir çok büyük kayıplara uğramaktadır. Ancak son zamanlarda bazı endişe verici işaretler görüyoruz. Sayıları 50 civarında gencin PKK tarafından kaçırılmış olduğu öne sürülüyor. Bu konuda bazı şüpheler var. Bu noktaların ciddiyetle ve en inandırıcı biçimde araştırılması gerek. Durum tozpembe gösterilerek bir yere varılamaz.*

Mücadele sadece içte güvenlik alanında sürdürülmekle tamamlanmış olmaz. Bunun yanında komşularımızda ve Avrupa'da da ayrı cephelerde savaşmamız gerekiyor. PKK'nin 20'ye yakın yayın organı var. Komşulardan nasıl destek gördüğünü iyi biliyoruz. Avrupa'daki en dost ülkelerde neler yaptıklarının da farkındayız."

Yukarıda aktardığımız görüşlerden de çok iyi görüldüğü gibi, faşist Türk sömürgecilerinin ulusal kurtuluş savaşımız karşısındaki iflası açık ve belirgindir.

Bu görüşlerde, bundan sonra ulusal kurtuluş savaşımıza karşı ne gibi yöntemlerin uygulanmak istendiği de ortaya çıkıyor. Bu görüşler, CIA raporunda da belirtilen "PKK'nin maddi kaynaklarını ve destek kanallarını kesme" görüşüyle çakışıyor. Faşist Türk sömürgecileri içte olduğu kadar, Ortadoğu ve Avrupa üzerinde de komplolarını daha da yoğunlaştırıp, dış kaynakları kesmeye yönelmeyi hedefliyor.

Avrupa ülkeleri ile komşu ülkeler diye kastedilen alanlar üzerinde TC'nin komplo ve saldırılarının daha da artacağı bu açıklamalardan anlaşılıyor. Avrupa'da Batı Alman devleti başta olmak üzere, emperyalist yönetimlerin saldırılarının artması ve otonomi çabalarını gündemleştirmelerinin bu gelişmelere paralel saldırı ve girişimler olduğu, bu açıklamalardan sonra daha da anlaşılmaktadır.

Avrupa ülkelerinde TC girişimlerini hızlandırmanın yanısıra, Suriye ve İran üzerinde de durarak, bunları kendi politikasıyla uzlaşmaya çekme çabası içerisine girdi. Dışişleri Bakanı Mesut Yılmaz Suriye'ye bir gezi düzenleyerek, Suriye'ye karşı Fırat suyu kozunu yine bir şantaj aracı olarak dayattı. Su karşılığında, kendisiyle ulusal kurtuluş mücadelemize karşı işbirliği içerisine girmeyi Suriye'ye dayatan TC, bu konuda istediği sonucu alamadı. Benzer bir girişim İran üzerinde de yürütülmektedir.

Bu girişimlerin, CIA raporunun içeriği doğrultusunda olması, savaşın direkt olarak CIA tarafından ve Pentagon'dan yönetilmeye başlandığının da bir göstergesidir. ABD direkt olarak, savaşa askeriyle katılmasa da, özel savaşın yürütülmesi ve ulusal kurtuluş savaşımızın tasfiye edilmesinde TC'ye akıl hocalığı yapmaktadır.

İngiltere'de Arapça olarak yayınlanan El-Düstur gazetesi, "Suriye'nin peşmergeleri PKK ile işbirliğine" zorlandığı yönünde bir haber yayınladı. Gazete, Suriye'nin peşmergeleri PKK'yle işbirliğine zorlayıp, Türkiye'ye karşı eyleme geçmelerini istediğini yazdı. CIA raporuna paralel olarak yayınlanan bu haberin hangi amaca yönelik olduğunu belirtmeye gerek bile yok. Haberin yayınlandığı gün, Türk Dışişleri Bakanının Suriye'nin başkenti Şam'da olması, haberin kaynağı ve yayınlanma amacı hakkında hiçbir şüpheye yer bırakmayacak kadar açıklık sunuyor.

Ulusal kurtuluş savaşımıza karşı, mücadelenin yürütülmek istendiği bir cephe de Avrupa'dır. Bilindiği gibi, en son B. Alman emperyalistleri geniş kapsamda bir saldırı başlatmış ve 16 Kürt politikacısını tutuklamıştı. Bu tutuklama ve saldırı girişiminin esas hedefinin PKK'ye ve öncülüğündeki ulusal kurtuluş mücadelesine darbe vurmak olduğu açıktır. Bu saldırının sadece TC-FAC işbirliğine dayanmadığı, bizzat CIA ve NATO çevrelerinde planlandığı, bugünkü gelişmelerden daha açık bir şekilde görülmektedir.

FAC, Almanya'dan ulusal kurtuluş mücadelemize akan maddi destek ile insan gücünü engellemek için böylesi bir karşı saldırıyı başlattı. TC'nin sık sık yaptığı çağrılarda da görüldüğü gibi, Avrupa'daki ulusal kurtuluş faaliyetleri hep hedef olarak gösterilmiştir.

Almanya İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan raporda, tutuklamalara rağmen, "PKK'nin örgütlenmede başarılı" olduğu yazıldı. Bu FAC'ın TC'ye büyük destek vermek amacıyla başlattığı saldırıların boşa çıkarıldığını ortaya koyuyor. Hiçbir saldırının ulusal kurtuluş savaşımıza halkımızın sunduğu desteği azaltmayacağının açık bir göstergesi de, FAC İçişleri Bakanlığı'nın itiraflarından bir kez daha açığa çıktı.

Yeni dönemde de Avrupa alanında ve özellikle de FAC'ta saldırıların yoğunlaştırılmak istendiği gözönüne getirilirse, alınan sonucun önemi daha da iyi anlaşılacaktır. Dış cephede saldırıların arttırılacağının bir işaretidir de bu açıklama.

Dış gelişmelerin yanısıra içe yönelik hazırlıklar da geliştirilmekte, yeni girişimlere başvurulmaktadır. ABD, CIA bünyesinde uzun yıllar görev yapan, eski Tayland Büyükelçisi Abramowitz'i Ankara Büyükelçisi olarak Strauz Hupe'nin yerine atadı. Abromowitz daha göreve başlamadan Kürt sorunu üzerinde özenle duracağını açıkladı. Bu da ABD emperyalizminin yeni dönemde Kürt sorununa daha da ağırlık vereceğinin bir göstergesi olmaktadır.

Bunun yanısıra, faşist Türk sömürgecileri önümüzdeki dönemde kitleleri daha fazla hedefleyerek, yeni katliamlara hazırlanıyor. Basında da yer alan Cudi Dağı'nın bombalanacağı açıklaması ile, bu alandaki köylerin boşaltılmak istenmesi, TC'nin askeri çözüm olarak nelere başvuracağının da bir işaretidir.

Kitle katliamlarına hazırlandığı, "PKK'nin halktan destek gördüğü" biçimindeki açıklamadan da anlaşılıyor. Halkın PKK'ye desteği sürekli olmuş, bu yeni başlamamıştır. Bunun şimdi açıktan itiraf edilmesi, özel savaşın iflasının sonucunda olsa da bir diğer yanıyla da "bütün halk PKK'lidir, o halde hepsine karşı savaşmak gerekir" denilerek, silahlı birliklere karşı yürütülen imha savaşı silahsız sivillere karşı da uygulanmak isteniyor.

ABD'nin Vietnam'da yaygın

olarak kullandığı, "denizi kurutma" taktiğini TC de bu aşamada katliamlarla ve sürgünlerle uygulamak istiyor. Böylece, balığı suyun dışına çıkmak zorunda bırakıp, imha sürecini kolaylaştırmak istiyor. Cudi Dağı'ndaki köylerin ille de hedef olarak seçilmesi, savaşımızın bu alanda yoğun bir gelişmeyi yaşamasından kaynaklanıyor.

Bir yandan kitleler üzerindeki baskıyı arttıran faşist Türk sömürgecileri, diğer yandan ise, tutuklamalara ağırlık vererek halkın gösterdiği desteği kesmeye çalışıyorlar. Kelle avcılığını teşvik ederek, tek tek ve toplu olarak, köylüleri katletmekte, halka gözdağı vermeye çalışmaktadırlar. Yine, köy korucuları vasıtasıyla halk üzerinde akıl almaz uygulamalara başvurarak, halkı yıldırıp, ulusal kurtuluş mücadelemizden uzaklaştırmaya çalışıyorlar.

Türk sömürgeciliği, Eruh, Cizre, Birecik, Kars, Nusaybin, Antep, Pazarcık gibi alanlarda hem ordu eliyle operasyonları yoğunlaştırıp, tutuklamalara girişiyor; ve hem de köy korucuları vasıtasıyla halk üzerinde terör estiriyor. Böylece, kitlelerin ulusal kurtuluş mücadelemize desteklerini koparıp, "balığı suyun dışına çıkaracağını" sanıyor. Ancak bu uygulamalar halkımızın ulusal kurtuluş mücadelesine olan desteğini azaltmak şurda kalsın, daha da artmasına yol açıyor.

Ulusal kurtuluş savaşımızın kaydettiği büyük gelişme karşısında faşist Türk sömürgecileri çok yönlü saldırılar başlattılar. İflas eden özel savaşlarını, yeni yamalarla zorla ayakta tutmaya çalışıyorlar. Bu karşı-devrimci saldırılarını da her cephede yürütüyorlar. Çok yönlü saldırılarla ulusal kurtuluş savaşımızın içte ve dışta kaydettiği gelişmeleri engelleyip, daha da büyümesinin önüne geçmek istiyorlar.

Bu yoğun karşı-devrimci saldırılara rağmen, ulusal kurtuluş savaşımız ülke içerisinde büyük gelişmeler kaydederken, dışarda da saldırıları boşa çıkararak gelişimini sürdürüyor.

Cudi Dağı, Pervari, Çukurca, Uludere başta olmak üzere, bu sürede Botan'da mücadelemiz büyük bir gelişme gösterdi. Pervari'de 3 gün süren muharebede sömürgeci Türk ordusuna 70 ölü ve onlarca yaralı verdirildi. Bu, mücadelemizin her türlü engele rağmen, büyük gelişme gösterdiğinin işaretidir.

Avrupa ve Ortadoğu alanlarında da düşman yoğun bir savaş yürütmesine rağmen, ulusal kurtuluş savaşımızın gücü, bu alanlarda da etkisini göstermekte ve halkımızı daha yoğun olarak etkisi altına almaktadır. FAC örneğinde olduğu gibi, tüm tutuklamalara rağmen, ulusal kurtuluş savaşımızın etkisi, kitleleri daha fazla örgütlenmeye ve mücadeleye destek olmaya yöneltiyor. Bu alanlarda da düşmanın komplo ve saldırıları boşa çıkarılıyor.

1989 yazı ile birlikte Özgürlüğe Yürüyüş hamlemiz daha geniş bir alanda yankısını bulmakla kalmayıp, özgürlüğün adım adım genişletilmesi ve topraklarımızı düşmanın postalları altında ezilmekten kurtarmak hedefine de yakınlaştık. Cudi'ye giremeyen düşman, burayı boşaltarak ve yakıp-yıkarak karşılık vermek istiyor. Buna rağmen, sömürgeciler parça parça topraklarımızı terk etmek ve en sonunda inlerinde kapana kısılmak zorundadırlar. Hiçbir çaba onları, bu korkunç sona uğramaktan kurtaramaz.

Pervari'de 3 günlük muharebe: 70 ölü

Eruh ve Şırnak arasındaki Gıremaşa Dağı'nda başlayan muharebe daha sonra Pervari'ye kayarak 3 gün boyunca devam etti. 3 günlük muharebe sırasında, faşist düşman birliklerinin binlerce sayılık gücüne, ARGK gerillaları bir bölüklük güçle karşı koydular.

Pervari'nin dağlık kesimlerinde aralıklarla 3 gün boyunca süren muharebede sömürgeci düşman havadan alanın çeşitli stratejik noktalarına binlerce asker indirdi. Gerilla bölüğünü kuşatma altına almak isteyen düşmanın girişimleri boşa çıkarıldı. ARGK bölüğü, düşmanın kuşatma yönündeki girişimlerini boşa çıkararak, ustaca manevralar yaptı.

3 gün süren muharebeler boyunca düşmana sürekli darbe vuruldu. Her sıcak temasta düşman birliği ölü ve yaralı olarak kayıp verdi. 3 günlük muharebe sonucunda, düşman 70 ölü ve onlarca yaralı kaybı verdi. Kayıpların daha da artmasını önlemek için düşman operasyonlarını sınırlamak zorunda kaldı. Sömürgeciler, uğradıkları hezimeti örtbas etmek için, iki köylüyü öldürüp çatışmada ölü ele geçen gerillalar olarak lanse ettiler. Bu olay kudurganlaşan sömürgecilerin halkımızdan sıradan insanları katletmekle başarısızlıklarını gizlemeye çalıştıklarını bir kez daha ortaya koydu.

BBC radyosu, Türkçe yayınlarında Pervari muharebesine geniş yer verdi. Radyo 3 gün boyunca sürekli muharebenin devam ettiğini duyurduktan sonra, "ordu birliklerinin tüm operasyonlarına ve girişimlerine rağmen, PKK'nin mevzilerinde ısrarla direnişi geliştirdiğini" söyledi. Cudi Dağı ve çevresinde Vietnam türü bir gerilla savaşının da verildiğini söyleyen radyo, ayrıca Cudi Dağı'nda tünellerin de gerillalar tarafından kullanıldığını duyurdu.

Uluslararası haber organlarında da Pervari muharebesinin bu derecede yankı uyandırması, bu alandaki 3 günlük çarpışmaların önemini göstermektedir. Ulusal kurtuluş güçlerimiz, düşmanla boy ölçüşecek ve günlerce bir çarpışmayı sürdürecek düzeye geldiğini bu muharebe ile birlikte bir kez daha gösterdi.

Uludere'de çatışma

Uludere'de meydana gelen çarpışmada da düşmana ağır kayıp verdirildi. Saatlerce süren çarpışmada düşman birliğinin ağır kayıp vermesine karşın, ARGK gerillaları bu çarpışmadan da kayıp vermeden çıktılar.

Uludere'nin Gülyazı Köyü Ortasu mezrası yakınlarında meydana gelen çarpışmada düşman birliğine karşı usta bir taktik kullanılarak, ateş etmesine bile fırsat verilmedi.

Büyük bir korku içerisinde bulunan düşman birliği, ARGK gerillalarının açtığı ateş sonucunda büyük bir paniğe kapıldı. Toparlanma fırsatı bile bulamayan düşman birliği saatlerce süren çarpışmada çatışma alanından kaçmanın yollarını aradı.

ARGK gerillalarının yoğun ateşle birlikte düşmanın üzerine üzerine gelmesi, panik ve dağınıklığı arttırdı. Bu da düşman askerlerin çatışma alanından kaçarak, gizlenmelerine yol açtı. Buna rağmen, açılan ilk ateş sonucu düşman birliğine ölü ve yaralı olarak çok sayıda kayıp verdirildi. Türk sömürgecileri kayıplarını iki asker olarak açıkladılar. Gerçekte ise, kayıpları bunun çok çok üzerindeki bir sayıdır.

Taşdelen köyüne ait yaylaya baskın düzenleyen ARGK birliği, burada işbirlikçi bir ajanı ölümle cezalandırdı. Bütün uyarılara rağmen, azgın bir halk düşmanlığı yapan ajanın cezalandırılması, halk üzerinde büyük etki yarattı.

Eruh-Cifaf Dağlarında çatışma

Ulusal Kurtuluş savaşımızın yoğun muharebeler halinde devam ettiği diğer mıntıkamız da Eruh'tur. Eruh alanında bahar süresince meydana gelen yoğun eylemlilik sonucunda ulusal kurtuluş savaşımız büyük bir gelişme gösterdi.

Son olarak Cifaf Dağlarında düşman birliğiyle saatlerce süren bir muharebe meydana geldi. Sabah başlayan çarpışma gece geç saatlere kadar devam etti. Çatışma süresince sömürgeci ordu birliğine ağır kayıplar verdirildi. Türk sömürgecileri kayıplarını 1 asker ölü olarak açıkladılar. Diğer çatışmalarda olduğu gibi, bu çarpışmada da sömürgeciler kayıplarını olduğundan çok az gösterdiler.

Hemen hemen her gün meydana gelen çarpışmalarda, gerilla birliklerimiz, sömürgeci ordu birliklerine ağır kayıplar verdirmektedir. Sömürgeciler, yaşadıkları ağır kayıpları gizlemek için gerçek rakamları hep eksik açıklamaktadırlar. Saatlerce süren çarpışmalarda gerilla birliklerimizin kayıp vermeden çıkması düşmanın aldığı darbenin boyutunu gösteren diğer bir işarettir.

Beytüşşebap'da savaş yoğunlaştı

Beytüşşebap'da yazla birlikte savaşın ivmesi de yeniden yükselmeye başladı. Beytüşşebap'ta da peşpeşe muharebeler ve sömürgeci güçlere karşı baskın, pusu ve saldırı eylemleri geliştirildi.

Beytüşşebap'tan aldığımız son haberlere göre, bu ay başında bir sömürgeci ordu birliğine karşı baskın eylemi gerçekleştirilmiştir. Baskında sömürgeci ordu birliğinin ağır kayıp verdiği bildiriliyor.

10 Temmuz'da ise, köy korucularına yönelik olarak bir eylem gerçekleştirildi. Meydana gelen çarpışmada 4 köy korucusu ağır yaralanırken, ayrıca bunlara ait mallarda ağır hasar meydana getirildi.

Nazimiye'de çatışma: 4 asker öldürüldü

Bu ay başında Nazimiye'nin kırsalında ARGK gerilla birliği ile sömürgeci ordu birlikleri arasında şiddetli bir çarpışma meydana geldi.

Saatlerce süren çarpışmada sömürgeci ordu birliği 4 ölü ve çok sayıda yaralı verdi. Çarpışmada 2 savaşçımız yaralı olarak düşmanın eline esir düştü.

Yaralı oldukları halde, savaşçıları işkenceye alan faşist Türk sömürgecileri bir savaşçıyı alçakça katlettiler. Uluslararası anlaşmalarla savaş esirlerinin hakları güvence altına alınmasına rağmen, TC kendi imzasınında altında bulunduğu bu anlaşmayı uygulamamakta ve esir aldığı savaşçılar üzerinde Hitler'i bile aratmayan yöntemler uygulamaktadır. Bu son örnekte de görüldüğü gibi, sömürgeciler hiç bir savaş kuralını yerine getirmeyerek alçakca saldırılarını sürdürmektedirler.

Kars-Ağrı'da düşman köy korucularının silahlarını toplamaya başladı

Botan ve Mardin Cephelerinde köy korucularını tasfiye etme faaliyetinde kaydedilen gelişmelerin ardından Kars-Ağrı alanında da köy korucularına ağır darbeler indirildi. Köy korucularının ellerindeki silahlara el koymaya yönelik eylemler artış gösterdiği gibi korucuların bir bölümü de gönüllü olarak ulusal kurtuluş güçlerimize silahlarını vermeye başladı.

Bu gelişmeler alanda köy koruculuğu silahını boşa çıkarmakla kalmayıp, bu silahın sömürgecilerin aleyhine dönmesine de yol açtı. Bu gelişme sonucudur ki, sömürgeciler yeni bir tedbir olarak, korucuların silahlarını toplamaya başladılar.

Sömürgeciler bu uygulama ile, silahların ARGK birlikleri tarafından kamulaştırılmasının önüne geçip, kendilerine karşı kullanılmasını engellemek istiyorlar. Her iki durumda da, köy koruculuğu sistemi çözülmekte ve işlevsiz kalmaktadır. Bu da, düşmanın son derece büyük önem verdiği özel savaş taktiklerinden birinin daha boşa çıktığını gösteriyor.

Nusaybin'de 13 yurtsever tutuklandı

Şehir merkezlerinde mücadelemizin büyük gelişme göstermesi ile birlikte, bu alanlara yönelik operasyonlar da yoğunlaştırıldı. Şehir merkezlerindeki operasyon ve tutuklamaların en yoğun olduğu alanların başında Nusaybin geliyor. Sadece bu yıl içerisinde 3 kez geniş operasyon yapılmış ve onlarca yurtsever tutuklanmıştı. Bunun dışında da günlük olarak arama ve baskılar sürdürülmüş, ve yurtseverler tehdit edilerek, ulusal kurtuluş mücadelemize verdikleri destek kesilmeye çalışılmıştır.

Nusaybin şehir merkezinde geçtiğimiz ayın sonlarında, gazeteci kimliği altında gerçek yüzünü gizleyen MİT elemanı Seracettin Müftüoğlu cezalandırılmıştı. Sömürgeciler açısından büyük önemi olan bu elemanının cezalandırılması ardından, Nusaybin şehir merkezinde operasyona geçildi.

Sömürgeci birlikler şehir merkezinden 13 yurtseveri gözaltına aldılar. İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun katıldığı bir toplantıda basına gösterilen yurtseverler, birçok eylemin failleri olarak gösterildiler. Böylece, PKK'nin örgütlenmesine darbe vurulduğu imajı kitlelerin kafasında oluşturulmaya çalışıldı. Basın toplantısına bizzat İçişleri Bakanı'nın katılması, faşist rejimin gelişmeler karşısındaki çıkmazını gösteren diğer bir örnektir.

Sömürgeciler, kitlelere yönelik bu tür tutuklamaları basında da genişçe işleyip, son aylarda ağırlaşan çıkmazlarının üzerini örtmeye çalışıyorlar. İçişleri Bakanı'nın büyük hazırlıklar sonucu, başarısızlıklarını örtmeye çalışarak, yurtseverlerin tutuklanmasını basın toplantısında duyurması, çıkmazın itirafından başka bir şey değildir.

Her zaman olduğu gibi bu kez de Türk basını, tutuklama haberine geniş yer vererek, sömürgeci devletin imdadına koştu. Resimli ve geniş yazılarla duyurulan haberde, ordunun son günlerde peşpeşe aldığı darbelerin gizlenebilmesi için olağanüstü çaba gösterildi.

Nusaybin'de gözaltına alınan yurtseverlerin isimleri şunlardır Abdurrahman Demir, Şehmuz Yavuz, Mehmet Baysal, Latif Cebe, Hüseyin Akman, Adnan Karakaş, Bahtiyar Yavuz, Hüseyin Akay, Eyüp Aktaş, Abdullah Aslan, Süleyman Demir, Hamit Tunç ve Yusuf Tolu.

Şırnak-Toptepe'de okul yakıldı, 9 genç ARGK saflarına katıldı

Toptepe köyüne gelen ARGK birliği, köylülerle birlikte bir toplantı yaptı. Toplantı sonucunda 9 genci, saflarına ulusal kurtuluş askeri olarak alan ARGK birliği, köyde bulunan ilkokulu da ateşe verdi.

Bilindiği gibi, ülkemiz Kürdistan'da asimilasyonu geliştirerek, Türkleşmeye hizmet eden kurumlara karşı sürekli bir şekilde eylemler geliştirilmektedir. Bu yoğun eylemler faşist Türk sömürgecilerinin Kürdistan üzerindeki asimilasyon çabalarını boşa çıkarmakta ve işlemez kılmaktadır.

ABD Chevron Şirketi petrol aramaktan vazgeçti

Daha önce TPAO ile bir anlaşma imzalayan Chevron Şirketinin Cudi Dağı'nda petrol arama çalışmalarına bu aylarda başlaması gerekiyordu. 1989'un ilk aylarında TPAO ile "Petrol Arama Anlaşması" imzalayan Chevron Şirketi geçtiğimiz mart ayında 10 kişilik bir heyetini göndererek Cudi Dağı'nda incelemelerde bulunmuştu. Bütün hazırlıklar, bu aylarda arama çalışmalarının başlatılması üzerine yapılıyordu. Ancak petrol şirketi 3 ay geçmesine rağmen, herhangi bir girişimde bulunmadı. Anlaşmaya göre, Şirket çalışmalarına başlamazsa, 10 milyar TL tazminat ödeyecek.

Şirket yetkililerince yapılan açıklamada, Cudi Dağı'nda "Can güvenlikleri olmadığı için petrol aramaktan vazgeçildiği" duyuruldu. Cudi Dağı'nda ulusal kurtuluş savaşımızın yoğunlaşması ile birlikte, Chevron Şirketi'nin petrol aramaktan vazgeçmesini bildirmesi ülkemizin zenginliklerinin emperyalistler ve sömürgeciler tarafından yağmalanması girişimlerine de büyük bir darbedir.

Hakkari, Mardin, Siirt ve Batman'da Operasyon

Ulusal kurtuluş savaşımızın büyük atılımlarla gelişmesi ve şehirlerde de önemli etki yaratması üzerinde, Türk sömürgecileri özellikle de şehir alanlarında yoğun operasyonlar başlattılar.

Kırsal alanda savaşımızın gelişmesini engelleyemeyen ve bu savaş karşısında her gün gerileyen sömürgeciler, şehir alanlarında denetimi yitirmemek için aralıksız operasyon ve tutuklamalara girişiyorlar.

Mardin ve Hakkari yörelerinde yapılan operasyonlarda 13 kişi gözaltına alındı. Halen arama operasyonlarının sürdüğü bu alanlarda sömürgeciler yoğun baskı ve işkence uyguluyorlar.

Bu baskın ve operasyonların yanısıra, Siirt ve Batman şehir merkezleriyle, Batman'a bağlı 29 köyde de arama operasyonu yapıldı. Halk üzerinde estirilen yoğun terörle, mücadelemizin şehir alanlarında katettiği gelişmenin önüne geçilmek isteniyor.

İstanbul'da 6 yurtsever tutuklandı

Faşist Türk sömürgecileri operasyonlarını, Kürdistan'ın yanısıra metropol şehirlerine de kaydırarak, PKK'nin sağladığı gelişmeleri durdurmak, bu alanlarda ulusal kurtuluş savaşımıza karşı oluşan güçlü sempatiyi boğmak istiyorlar.

Kürdistan'da olduğu kadar, metropole çeşitli nedenlerle sürgün edilmiş olan yurtseverler de, ulusal kurtuluş savaşına akın ediyorlar. Her gün gençler ulusal kurtuluş saflarına katılmak için metropolden Kürdistan'a geliyorlar.

Bu yoğun akışın önünü tutmak isteyen faşist Türk sömürgecileri, metropol şehirleri İstanbul, Adana, İzmir ve Ankara'da da arama ve tutuklamalara hız veriyor. Böylece ülkemizdeki savaşa yönelen güçlü akışı da önlemek istiyor.

İstanbul'daki yurtseverlerin, Kürdistan'da mücadeleye katılma hazırlıklarını yürütürken, tutuklanmaları bu gerçeğin açık göstergesidir. Tutuklananların adları şöyle: Mesut Yavuz, Hasan Sodan, Mehmet Şakar, Sadettin Oral, Mehmet Balen ve Şerif Temel.

MESUT BARZANİ'NİN STOCKHOLM TOPLANTISI VE DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Stockholm muhabiri

Sosyal-demokrat partilerin uluslararası örgütü Sosyalist Enternasyonal'in 20-22 Haziran'da Stockholm'de yaptığı 18. Kongre'ye Güney Kürdistan Cephesi adına Mesut Barzani de davet edilmişti. Mesut Barzani Stockholm'de bulunduğu süre içerisinde, Kürt kitlesine yönelik bir toplantı da düzenledi.

ABD ve Batı Avrupa emperyalistlerinin, Türkiye ve diğer kukla devletlerin koruyuculuğunu yaptıkları ve artık çığ gibi büyüyen Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi karşısında Kürdistan zemininde tehlikeye düşen çıkarlarını koruyabilme paniğine kapıldıkları artık kamuoyu için sır olmaktan çıkmış bir gerçekliktir. Son dönemlerde ise, sosyal-demokratlar eliyle gerek Türkiye'de ve gerekse Avrupa ve hatta Amerika'da "Kürt sorununa barışçıl bir çözüm bulma!" arayış ve gayretleri içerisine girmişlerdir. Bu, tüm yönleriyle açıklık kazanmış bir şekilde gözlemlenebilmektedir.

Diğer taraftan bugün PKK, ERNK ve ARGK önderliğinde gelişen Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin Kürdistan'ın dört bir yanına örülen sömürgeci, emperyalist ve işbirlikçi sınır duvarlarını yerle bir etmek üzere temelden sarsması, emperyalizmin bu uğraşlarının gerekçesi olmakta.

"Sinek küçüktür ama mide bulandırır" derler! İşte midemizi bulandırmaya kalkışan, emperyalist ve sömürgecilerin bu oyunlarına ortak olmaya çalışan, emperyalist ve sömürgecilerin seslerine **"Kürtler cephesinden"** karşılık veren, on yıllardır halkımızı hep hüsrana uğrattıkları yetmiyormuş gibi, üstüne üstlük ülkeyi emperyalistlere topyekün pazarlamaktan çekinmeyen, düşmana halkımızın ne değeri varsa gözükaraca peşkeş çekebilen Kürt işbirlikçilerin varlığı tik-

Devamı 19. sayfada

ERNK-Ankara Temsilciliği'nin Türkiye'de dağıttığı bildiriyi yayınlıyoruz.

KÜRDİSTAN HALK KURTULUŞ ORDUSU (ARGK) ZAFERLER YARATIYOR!

Botan'da çatışma

ARGK birliklerinin 10 Mayıs'ta Şırnak-Eruh-Pervari alanında başlattığı saldırı eylemi tam 12 gün sürdü. TC, Türk ordusunun zırhlı birliklerine varana kadar bölgedeki tüm gücünü kullandığı ve çatışmayı bizzat Genelkurmay Başkanı yönettiği halde, savaş ARGK'nin zaferiyle sonuçlandı. Çatışma sonunda Türk ordusu 40'ı subay olmak üzere 254 asker kayıp verdi, 3 helikopter düşürüldü. 5 subay (4'ü yüzbaşı 1'i üsttegmen) ARGK gerillalarınca esir alındı. Çatışma sonucunda 11 ARGK savaşçısı şehit düştü.

10 Mayıs'ta başlayan yoğun eylemlilik Kürdistan'ı boydan boya sardı. Botan tam bir savaş alanı durumunda. Şırnak-Eruh-Pervari çatışmalarının olduğu sırada ARGK savaşçıları Şemdinli-Uludere-Beytüşşebap'ta yoğun eylemliliğe geçtiler. Şemdinli'de ARGK birliklerinin sömürgeci Türk ordusuyla girdiği çatışma günlerce sürdü. Türk ordusuna çok sayıda asker-subay kayıp verdirildi, 1 helikopter düşürüldü. Çatışmalarda 1 ARGK savaşçısı da şehit düştü.

—Aynı sürede Dersim-Ovacık'ta Türk ordusunun bir karakoluna ARGK gerillalarınca baskın düzenlendi. Çok sayıda ölü ve yaralı olduğu bildiriliyor. Yine Ovacık'ın bir köyünde 1 ajan, ARGK gerillalarınca ölümle cezalandırıldı.

—Elazığ şehir merkezinde bir işbirlikçi-ajan otomobili ile beraber imha edildi. Elazığ-Karakoçan şehir merkezinde bir işbirlikçi-ajan aynı şekilde cezalandırıldı.

—Maraş-Pazarcık'ın bir köyünde bir muhbir-ajan ölümle cezalandırıldı.

—Ağrı-Doğubeyazıt'ta bir ajan ölümle cezalandırıldı.

Bunların yanısıra birçok yerde köyler basılmış, köy korucuları silahsızlandırılmıştır. Ayrıca birçok yerde sayısız köy toplantısı yapılmış, yığınlarca yurtsever-genç ARGK saflarına katılmıştır. Yine bu sürede sömürgecilere ait birçok şantiye vb. basılarak araçları tahrip edilmiştir.

1989 baharı, en yoğun ve başarılı eylemliliğin yaşandığı dönem olmuştur. Newroz öncesi başlayan ve günümüze kadar büyüyerek gelen savaş, önümüzdeki dönemin, halkımız açısından zaferler dönemi olacağını ispatlamaktadır. Newroz döneminde, Kürdistan'ın dağlarında, ovalarında ve şehirlerinde (Mardin, Kars ve Diyarbakır bunlardan bazıları) birçok eylem gerçekleştirilmiş, bunlara Ankara-İstanbul ve diğer metropollerdeki eylemler eşlik etmiştir. Yine Newroz'da birçok yerde kitlesel gösteri, yürüyüş miting vb. yapılmıştır.

Newroz sonrası eylemler artan hız ve büyüklükle devam etmiş, başta Botan olmak üzere birçok alanda ARGK otorite ve inisiyatifi ele geçirmiş bulunmaktadır. ARGK gerillalarının düzenlediği Silopi ve Şırnak şehir merkezi işgalleri bunun en güzel ispatıdır. 20 Nisan gecesi Silopi şehir merkezini basan ARGK gerillaları, sömürgecilerin askeri ve siyasi kurumlarını darmadağın ederek, şehri 10 saate yakın denetimlerinde tuttular. İşgal sırasında halka yönelik propaganda ve ajitasyon yapan gerillalar, 300'ü Güney Kürdistan'dan gelen peşmerge, 200'ü Silopi halkından olmak üzere toplam 500 savaşçıyı saflarına alarak en ufak bir kayıp vermeden üslerine çekildiler. Mayıs ayı başlarında Şırnak şehir merkezini ve kömür ocaklarını aynı anda basan ARGK gerillaları, şehri saatlerce denetimlerinde tuttular. İşgal süresince Türk askeri birlikleri ile çatışma devam etmiş, sömürgeci ordu birlikleri etkisiz kılınmıştır. ARGK birlikleri, propaganda ve ajitasyonlarını yaptıktan sonra 50'ye yakın yurtsever savaşçıyı saflarına alarak hiç kayıp vermeden geri çekilmişlerdir.

Yurtseverler, emekçiler!

PKK önderliğinde başlatılıp sürdürülen ulusal kurtuluş savaşımız bugün en ileri ve verimli dönemini yaşamaktadır. Sömürgeci faşist Türk devleti mücadelemiz karşısında her alanda tam bir bunalımı yaşamaktadır. Evren-Özal faşist kliği tükenmişliği yaşarken, işbirlikçi-tekelci burjuvazi rejimi sahte de olsa yenileyebilecek bir kukla bulamamaktadır. Ne SHP ne de DYP bunalımını çözebilecek güçtedirler.

Gelişen ulusal kurtuluş mücadelemize karşı, TC'nin Pentagon'la birlikte geliştirip uygulamaya çalıştığı "Özel Savaş", "Özel Kolordu", "Özel Valilik" gibi uygulamalar tam anlamıyla iflas etmiştir. Son Botan çarpışmalarında Türk ordusunun peşpeşe aldığı yenilgiler sonucu durum özel valiliği aşmış, savaşı Genelkurmay Başkanı bizzat yönetmek zorunda kalmıştır. Savaşın en üst düzeyde yönetici ve yönlendiricilerinden olan Jandarma Asayiş Bölge Komutanı Korgeneral Hulusi Sayın, ARGK'nin eylemleri karşısında Türk ordusunun yenilgisinin kurbanı olarak görevinden alınmıştır.

Yükselen ulusal kurtuluş savaşımız, her alanda yeni mevziler kazanmaktadır. Birçok alanda açık üslere kavuşan Halk Kurtuluş Ordumuz ARGK, geliştirdiği son eylemlerle "bir parça özgür vatan toprağı yaratma" hedefimizi adım adım gerçekleştirmektedir. Halkımız her geçen gün ERNK etrafında daha fazla birleşip örgütlenmekte ve savaşa katılmaktadır. Mücadelemizin başlatıcısı ve yönlendiricisi, halkımızın biricik önderi PKK, doğru-devrimci çizgisi ve önderliği ile zaferi adım adım yaklaştırmaktadır. Parti-Cephe-Ordu silahlarına kavuşan Kürdistan halkı ulusal kurtuluşa doğru emin adımlarla ilerlemektedir. Zafer, PKK önderliğinde haklı bir savaşım yürüten mazlum Kürdistan halkınındır.

—Yaşasın ulusal kurtuluş savaşımız!
—Yaşasın bağımsız, birleşik, özgür ve demokratik Kürdistan!
—Kahrolsun emperyalizm, sömürgecilik ve her türden gericilik!
—Biji PKK-ERNK-ARGK!
—Biji Serok APO!

ERNK-Ankara Temsilciliği / 6 Haziran 1989

Eskişehir Cezaevi'nde açlık grevi

Baştarafı 1. sayfada

yan saldırılar, ardından devrimci tutsakların ölümüne dayaktan geçirilmesiyle tırmandırıldı. Bayrampaşa ve Nazilli Cezaevleri'nde devrimci tutsaklar dayaktan geçirildi, tutsakların bir kısmı öldürücü darbe alarak komaya girdi. Ölümün olmaması biraz da şansa bağlı olarak gerçekleşti.

Daha bu saldırıların yankıları bitmeden, bu kez de Eskişehir Cezaevi'nde hak gasplarına girişildi. Tünel bahane edilerek, devrimci tutsakların kan bedelinde ve şehitler vererek kazandıkları hakları gaspedilerek, hücrelere dolduruldular. Hak gaspları yetmiyormuş gibi, kitap, defter, resim vb. gibi malzemeleri yırtılırken, daktilo, ocak, teyp-radyo gibi araçlara da el konularak depoya kaldırıldı. Koğuşlarda tam bir yağma ve talan gerçekleştirildi. Faşist Türk sömürgecileri atalarının talan geleneğine bağlı olarak, cezaevini yağmaladılar ve tutsakların malzemelerini, eşyalarını kullanılmaz bir hale soktular.

PKK'li savaş esirleri ve devrimci tutuklular, artan baskıları ve hak gaspını protesto etmek, ve kazanımlarını korumak için açlık grevine başladılar. Devrimci tutsaklar yoğun direnişler ve şehitler verme pahasına elde ettikleri kazanımları yeniden verilene kadar eylemlerini sürdürmekte kararlı olduklarını açıkladılar. Yeni şehitler verme pahasına da olsa, kazanımlarını korumakta kararlılıklarını hiçbir şekilde yumuşatmayacaklarını açıklayan PKK'li savaş esirleri, "Maraton uzun da sürse hedeflerine ulaşana kadar maratonu sürdürmekte kararlı olduklarını" bildirdiler.

Faşist Türk rejiminin yeniden gündeme giren hak gaspına karşı devrimci tutsakların başlattıkları açlık grevi eylemi sık sık gündeme giren hak gasplarına yönelik, sessiz kalınmayacağını göstermektedir. Sömürgeciler, devrimci tutsakları bedenen yıpratmak için bu tür yöntemlere başvurarak amaçlarına ulaşmak istiyorlar. Ancak, devrimci tutsakların ölümü göze alarak, başladıkları açlık grevi eylemi ve direnişler faşist yönetimin oyunlarını da boşa çıkarmakta, insan onurunu yüceltmektedir.

Eskişehir Cezaevi'nde başlayan yeni eylemde devrimci tutsaklar kararlılıklarını bir kez daha gösterdiler. Direnişin kazanacağı ve başarıya gideceği bir daha kanıtlanacaktır.

PKK'li savaş esiri Cevdet İnak'ın konuya ilişkin mektubu 11. sayfada.

HUNERKOM tarafından düzenlenen KÜRDİSTAN FOLKLOR VE MÜZİK FESTİVALİ '89 büyük coşku ile sonuçlandı

Baştarafı 1. sayfada

nuşmaların hemen sonrasında, kurallar belirlenerek folklor ekiplerinin yarışma bölümüne geçildi. İlk önce her ekipten bir temsilci sahneye davet edilerek, kitle karşısında program sunma sıralaması için kura çekildi. Sonuca göre oluşan sıralamayla folklor ekipleri yarışa başladı. Her ekip, yaklaşık 15 dakikaya sığdırılacak şekilde govend figürlerini sundu. Govend türleri, Kürdistan'ın çok değişik alanlarından derlenmişti. Sekizinci sırada bulunan ekipten sonra, 15 kız çocuğundan (yaşları 5-9 arası) oluşan **Bonn/Koma Bêrîvan** çocuk folklor grubu misafir ekip olarak Kürdistan'dan üç halk oyununu sundu. Bu kısa aradan sonra, geriye kalan gruplar yarışmaya devam ettiler.

Kitlelerin büyük bir heyecan ve ilgiyle izledikleri folklor yarışması sonuçlandıktan ve yarım saatlik bir aradan sonra, bu sefer de müzik ekiplerinin yarışmasına geçildi. Bu bölümde de, önce kurallara ilişkin bir açıklama yapıldı ve daha sonra sıralamalar için kura çekimi yapıldı. Sahneye gelen tüm ekiplerin temsilcileri çektikleri kurayla, yarış sıralamalarını belirlediler. Ancak ilk ekip sahneye davet edilmeden önce, YRWK (Kürdistan Yurtsever Aydınlar Birliği)'nin bir kutlama mesajı okundu. Ardından da Güney-Batı Kürdistan'dan BİSK (Bir çeşit tembur) ustadı ve Ozan Seyit Yusuf, dört halk türküsünü kitlenin alkışları arasında sundu.

Müzik ekipleri yarışmasına devam ederken, Komîteyên Kurdistanê adına Kürtçe yazılan bir mesaj okundu. Müzik dalındaki yarışma da sonuca ulaştıktan sonra, jüri heyeti sonuçları ve dereceleri belirlemek amacıyla toplantısını yaptı.

Bu arada doğan boşluğu doldurmak ve coşkunun devamını sağlamak amacıyla, HUNERKOM merkezi sanatçıları kitleye bir müzik ve halay ziyafetini yaşattılar. Ozan Seyitxan ve Ozan Dilgeş'in sundukları folklorik türkülerin eşliğinde, salonda bulunan kitlenin büyük bir çoğunluğu halay çekmeye başladı. Aynı anda da yeni savaş haberleri kitleye aktarıldı.

Ardından, önce folklor ve sonra müzik yarışmasının sonuçları jüri heyeti adına bir temsilci tarafından açıklandı. Festival'in yapıldığı salondaki heyecan doruğa ulaştı. Folklor yarışması dereceleri 324 puan, müzik yarışması dereceleri ise 288 puan üzerinden verilmişti.

Jürinin, aldıkları puanlarla folklor dalında **Celle-Hannover/Koma Amed** folklor ekibinin birinciliğini, **İsviçre-Basel/HUNERKOM şubesi** folklor ekibinin ikinciliğini ve **Boon/Koma Dîcle** folklor ekibinin üçüncülüğünü; müzik dalında da **Hannover-Celle/Koma Amed** müzik ekibin birinciliğini, **Bonn/-Koma Berîvan** müzik ekibinin ikinciliğini ve **Batı Berlin/Koma Botan** müzik ekibinin üçüncülüğünü açıklamasıyla, ekip üyeleri büyük bir sevinçle sahne önlerine kadar koşarak halaya başladılar. Kitleler de ekipleri yoğun alkışlarla kutladılar.

Koma Amed ve **İsviçre-HUNERKOM Şubesi** folklor ekipleri ile **Koma Amed** ve **Koma Berîvan** müzik ekipleri, sundukları yaratıcı folklor figürleri ve müzik türleriyle en fazla alkışı toplayan ekiplerdi. Yine folklor dalında **Koma Cudi** (Fransa) ve **Koma Dîcle** (Bonn) ile müzik dalında **Koma Sefkan** (İsviçre) ve **Koma Botan** (Batı Berlin) kitlenin yoğun alkışlarını toplayan ekiplerdi.

Yarışma ekiplerinin sergilediği folklor oyunları ve söylediği müzik parçaları, festivale güçlü, coşkulu ve heyecanlı bir havayı kazandırdı. Genel olarak festival, geçmiş yıllara göre daha ileri bir ilgi gördü. Geçmiş yıllara nazaran, festivalin organizasyonunda gözle görülür bir gelişme vardı. Ancak ses cihazlarında ortaya çıkan aksaklık, müzik ekiplerinin programını etkilediğinden, jüri heyetinin önerisi üzerine cihazların gözden geçirilmesi istendi ve etkilenen bir ekibin parçalarının yeniden okunmasına olanak tanındı.

Jürinin değerlendirmeleri isabetliydi ve puanlama konusunda jüri ile izleyicilerin vardıkları sonuçlar hemen hemen tüm gruplar şahsında aynılık teşkil ediyordu.

Festival, dereceye giren üç folklor ve üç müzik ekibinin tüm üyeleri ve geriye kalan tüm ekiplerin ikişer temsilcilerinin sahneye davet edilerek, ödüllerinin dağıtılması ardından sonuçlandı. Kitleler folklor ve müziğe doymuş bir şekilde ve böylesi yeni etkinliklerin özlemi içinde salondan ayrıldılar.

Festival öncesi günlerde **HUNERKOM (Kürdistan Yurtsever Sanatçılar Birliği)**, kamuoyuna dağıttığı bildiri ve çıkardığı festival afişiyle bu geleneksel etkinliğe çağrıda bulunmuştu. Bu yıl yapılan yarışmada ekiplerin sayısında yine önemli artış olmuştu. Bazı değişik gruplar da önlerine çıkan bazı engeller yüzünden yarışmaya katılma şansına kavuşamadılar.

Yarışma ekiplerinin sergiledikleri govend türleri ve etkin müzik parçaları bu dallarda güçlü bir birikimin varlığını ortaya koydu. Gerçekten de birbirinden güzel oyunlar ve parçalar sunuldu. HUNERKOM'un bu tür festivaller organize ederek var olan sanat ve kültür birikimimizi derleyip, Kürdistan halkının ulusal-kültürel gelişimini yönlendirmesinin yararlarının çok büyük olacağı kesin bir olgudur. Mücadelenin bu alanındaki çalışmalar ve ortaya konulacak emek, Kürdistan halkının kendi öz kültürüne bağlanışı ve ilgisini hızlandıracak ve bunu korumada, sahip çıkıp beslemede ciddi rol oynayacaktır.

Nitekim, festivali izleyen yurtsever kitle, kültürel yarışma ekiplerini büyük bir dikkat, yakın ilgi ve yoğun heyacanla alkışlayarak, mutlu ve coşkulu bir gün yaşadı. Tüm yurtseverler büyük bir kıvanç ve coşku içerisinde, kültürünü bu denli yaşamanın sevinciyle doldu. Hep böyle günlere olan özlem ve umudunu dile getirdi ve tüm ekipleri sevinçle bağrına bastı.

Folklor yarışması ikincisi İsviçre/Hunerkom Şubesi

Müzik yarışması birincisi Koma Amed

Müzik yarışması ikincisi Koma Bêrîvan

Folklor yarışmasına katılan ekipler, derece sıralamaları ve sergiledikleri oyunlar

1- **Hannover-Celle/Koma Amed:** Bitlis yöresinden karma halk oyunları. Puanı: 293

2- **Isviçre-Basel/Hunerkom Şubesi:** Dokuzlu, Ağırlama, Kırıkcan, Oğuzlu, Fatikê, Mêremê, Çepik (Antep). Puanı: 291

3- **Bonn/Koma Dîcle:** Şûr û mertal, Keşeyo, Delîlo, Giranî (Diyarbakır). Puanı: 268

4- **Paris/Koma Serhed:** Lorkê, Xanim, Tello, Dellocan (Kars-Ağrı). Puanı: 234

- **Stuttgart/Koma Jiyan:** Ji bîr nakim, Atabarî, Ondörtlü (Kars). Puanı: 234

5- **Fransa-Montbéliard/Koma Cudi:** Beyno, Bablekan, Gûlîzer, Dilocan (Botan). Puanı: 231

Hollanda Ekibi: Çiftli (Urfa), Ağırlama (Van), Meyro (Bitlis). Puanı: 231

6- **Batı Berlin/Koma Botan:** Kipkî (Kürdistan genel), Koçerê (Erzurum), Çepkî (Muş, Erzurum, Bingöl). Puanı: 229

7- **Frankfurt/Koma Serkeftin:** Toycular, Çarvanî, Temî, Hawasar (Van). Puanı: 229

8- **Saarbrücken/Koma Şoreş:** Çepik, Manî, Oğuzlu (Antep), Keçkanî (Bitlis). Puanı: 222

9- **Köln/Koma Welat:** Rêzanî (Van), Hinê (Hakkari), Govend (Siirt), Simsimê (Adıyaman). Puanı: 220

10- **Hamburg/Koma Welat:** Kars ve Antep yöresinden karma halk oyunları. Puanı: 218

11- **Bonn/Koma Bêrivan:** Kendrikî, Çeçenê, Lê dînê (Afrin). Puanı: 201

12- **Aachen Ekibi:** Kırıkhan, Şenola, Dilocan (Maraş), Tirkê (Adıyaman). Puanı: 150

13- **Leverkusen/Koma Herekol:** Delîlo, Nurê, Narê, Kelo (Maraş, Antep). Puanı: 145

(Ayrıca Misafir ekip olarak, Bonn/Koma Bêrîvan çocuk folklor ekibi şu oyunları sergiledi: Sêpî (Mardin), Çepkê Şeran (Antep), Delîlim (Hakkari).)

Müzik yarışmasına katılan ekipler, derece sıralamaları ve sundukları parçalar

1- **Hannover-Celle/Koma Amed:** Oy Kurdistan, "Potporî" (Welleh dimeşim, Bejna Dîlber/Dimili, Deriyê Mêrdinê, Govendê türkülerinden karma oluşum). Puanı: 254

2- **Bonn/Koma Bêrîvan:** Şoreşger be wek Bêrîvan, Em herin dibistanê. Puanı: 248

3- **Batı Berlin/Koma Botan:** Bêrîvanê (Binevş AGAL üzerine), Welatê ma (Dimilî). Puanı: 233

4- **İsviçre Basel/Koma Sefkan:** Min nezanî, Silav ji te re. Puanı: 231

5- **Avusturya/Koma Şoreş:** Zor li krawanê cîhan (Sorani), Selam selam Başkan Apo'ya bin selam (Türkçe): Puanı: 221

6- **Danimarka/Koma Nûjîn:** Hey lo bira, Bêrîvan. Puanı: 218

7- **Köln/Koma Fırat:** Geliyê Zilan, Enternasyonal (Haki KARER üzerine). Puanı: 217

8- **Stuttgart/Koma Jiyan:** Wurzê (Dimilî), Silav li we cengeweran. Puanı: 211

9- **Frankfurt/Koma Serkeftin:** Roz esto welatê ma (Dimilî), Erdê Botanê rengîne, Jina keça Kurdan. Puanı: 209

10- **Stuttgart-Heilbronn/Koma Botan:** Bêrîvan, Rabin hevalino. Puanı: 198

11- **Fransa-Montbéliard/Koma Cudî:** Kurdistanê, Şervan e. Puanı: 197

12- **Bielefeld/Koma Bagok:** Serokê gelemperî, Mihrîcan. Puanı: 195

Paris/Koma Serhed: Ez gul im, Gundê me. Puanı. 195

13- **Hamburg/Koma Welat:** Bıjî şoreşa Kurdistan, Bi xwîna şehidan. Puanı 183

14- **Saarbücken/Koma Şoreş;** Kurdistanê nasbike, Koye Gebarê (Dimilî). Puanı: 172

B. ALMAN EMPERYALİZMİNİN SALDIRILARI KÜRDİSTANLI YURTSEVERLERİ YILDIRAMIYOR

(Nürnberg muhabiri)

Bavyera eyaletinde yurtsever Kürdistanlı işçiler üzerinde yoğun bir baskı ve saldırı vardır. Özellikle son yıllarda Ingolstadt, Nürnberg ve Münih'te onlarca yurtsevere, **Serxwebûn** ve **Berxwedan** gazetelerini okudukları için onbinlerce mark para cazası verildi. Nürnberg'deki yurtseverlerin derneği, sürekli takibat ve gözaltında tutulduğu gibi, zaman zaman da basılmaktadır.

B. Alman devletinin ulusal kurtuluş mücadelesine karşı olan politikası sonucu bu saldırıların gündeme geldiğini belirtmek bile gereksiz.

Bayern alanında B. Alman devletinin saldırılarını durdurmak ve dünya kamuoyunun dikkatini bu saldırılara çekmek için, 14.6.1989 tarihinde 20 ERNK taraftarı açlık grevine başladı. Daha açlık grevinin 2. gününde polis grevi kırmaya çalışarak, grevcileri götürmek istedi. 45 polis, 30 ERNK taraftarına saldırdı. Yurtseverler birbirlerine kenetlenerek polise karşı koydular.

Hep bir ağızdan "Bijî Serok APO!" sloganı atılmaya başlanınca, polis şefi dışarı kaçtı. Ardından diğer polisler de eylem alanını terkettiler. Bir eylemci yurtsever, polisler tarafından boynundan yaralandı. Açlık grevi boyunca basın, doktor, tüm demokratik kuruluşlar, kiliseler polis tarafından sindirilerek, eylem kırılmak ve en azından desteksiz bırakılmak istendi. Fakat Kürdistanlı emekçiler yoğun destekleriyle eyleme güç verdiler.

Eylem süresi içinde Birleşmiş Milletler'e, Avrupa Parlamentosu'na, Tass Ajansı'na, Nikaragua ve Küba Konsoloslukları'na, Alman basınına ve televizyonlarına, Cumhurbaşkanlığına ve Eyalet Başkanlığına birer telgraf gönderildi. Alman kamuoyuna yaklaşık 8.000 bildiri dağıtıldı. Enformasyon bürosu açıldı.

Açlık grevi eylemi 24.6.1989 günü, 1000 civarında katılımın sağlandığı bir yürüyüşle sonuçlandırıldı. Yürüyüşe 20 civarında Alman demokratı katıldı. Ve B. Alman emperyalizminin saldırılarını protesto eden kampanya için 500 imza toplandı.

B. Alman emperyalizmi saldırılarına son vermelidir!

B. Alman devleti, bir yılı aşkın süredir devrimci Kürt politikacılarını tutuklu bulundurmaktadır. Ayrıca ulusal kurtuluş mücadelesini destekleyen yurtseverler üzerinde çok çeşitli baskı yöntemlerine başvurmaktadır. B. Alman devletinin sindirmeyi amaçlayan baskıları Kürdistanlı yurtseverleri bırakalım yıldırmayı, tam tersine onları daha da direnişçi kılıyor.

Özellikle son dönemlerde Nürnberg, Stuttgart ve Celle'de derneklerin ve yurtseverlerin evlerinin basılması, B. Alman devletinin Kürdistan bağımsızlık ve özgürlük mücadelesine karşı düşmanlığını artırmakta olduğunu göstermektedir.

12 Kürdistanlı yurtsever, B. Alman devletinin son saldırılarını protesto etmek için süresiz açlık grevini başlattı.

26.6.1989 günü Bremen'de başlatılan açlık grevinin talepleri şunlardır:

1—B. Alman emperyalizmi Nürnberg ve çevresinde, yurtsever Kürdistanlılara karşı uyguladığı anti-demokratik uygulamalara son vermelidir,

2—Dernek baskınlarına, dernek içinde ve önündeki kimlik kontrollerine son verilmelidir,

3—Yurtseverlere dayatılan ajanlık, tehdit ve ev aramalarına son verilmelidir,

4—Nürnberg, Ingolstadt ve çevresinde yurtsever Kürdistanlıları uygulanan para cezalarından vazgeçilmelidir,

5—B. Almanya'da tutuklu bulunan 13 yurtsever Kürt politikacısı serbest bırakılmalıdır.

Tüm devrimci, demokrat ve ilerici çevreleri açlık grevimizle dayanışmaya çağırıyoruz.

Açlık Grevi Tertip Komitesi

Kopenhaag'da Alman Konsolosluğuna protesto mektubu verildi

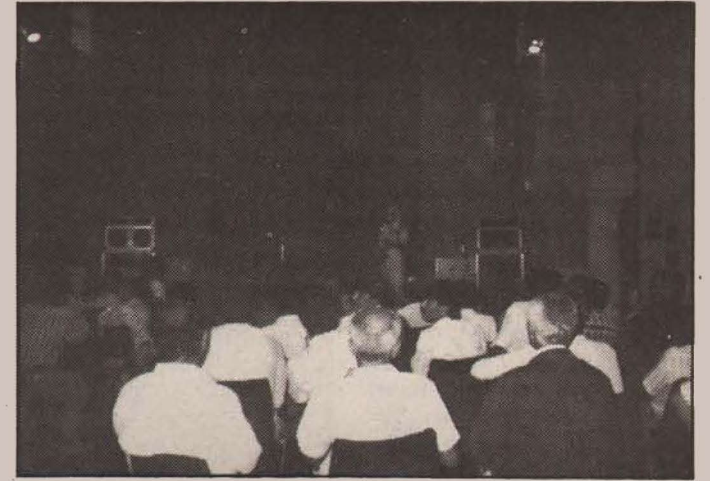
20 Haziran 1989 günü Danimarka'da ERNK taraftarı 15-20 dolayında yurtsever, Federal Alman devletinin hukuki gerekçelerden yoksun sebeplerle Şubat 1988 yılından bu yana tutukladığı yurtsever 13 Kürt politikacısı üzerindeki ağır baskı ve anti-demokratik uygulamalarını protesto etmek amacıyla kamuoyuna açık bir protesto mektubunu Danimarka'nın başkenti Kopenhaag'daki F. Alman devletinin konsolosluk yetkililerine verdi.

Çeşitli pankart ve dövizleri taşıyan yurtseverlerin protesto eylemi saat 11.00'de başladı. Konsolosluk önünde yarım saatlik sessiz protesto eylemi sırasında hazırlanan protesto mektubu elden konsolosluk yetkililerine verildi.

Danimarka-ERNK taraftarları, Danimarka-Kürdistan Komitesi, Ikast-Danimarka ve Göçmen Kültür Derneği, Alborg'daki Danimarka-Türk İşçiler Birliği, Arhus'taki Danimarka-Kürdistan Kültür Derneği imzalı protesto mektubunun amaçlar bölümünde; F. Alman devletinin tutukladığı 13 Kürt politikacısının en kısa zamanda serbest bırakılması, Batı Alman devletinin Kürtler üzerindeki anti-demokratik uygulamalarına son verilmesi isteniyordu.

İzin alınarak yapılan protesto eylemi çevreden gelip geçenlerin büyük ilgisini topladı. Radyo Botan aracılığıyla da kamuoyuna duyurulan eylem saat 11.30'da büyük oranda amacına ulaşarak sona erdi.

ALMELO'DA DEVRİM ŞEHİTLERİ ANILDI

(Arnheim muhabiri)

25 Haziran 1989 günü Hollanda'nın Almelo kentinde "Şehitleri Anma Gecesi" yapıldı. Geceye 120 civarında kitle katıldı.

Anma gecesinde yapılan siyasi konuşmada, devrim şehitlerinin ulusal kurtuluş mücadelesinde oynadığı rol, onlara bağlılık ve yurtseverlerin görevleri üzerinde duruldu. Koma Zilan, devrimci halk türküleriyle programda yer alarak kitlenin beğenisini kazandı. Den Haag'tan folklor ekibinin oyunlarını alkışlarla izlediler. Ozan Şiar ise devrimci türküleriyle kitleyi coşturdu. Gecede dia gösterilirken, bir yandan da şiirler okunuyordu.

Geceye, YJWK (Kürdisstan Yurtsever Kadınlar Birliği) adına sözlü mesaj sunularak, devrim şehitlerine bağlılık gereklerinin neler olduğu belirtildi.

Anma gecesi, "APO Hate Hîlvanê" halayı çekilerek sonuçlandı.

AF ÖRGÜTÜ BÜROSUNDA PROTESTO EYLEMİ

(Viyana muhabiri)

Avusturya'nın başkenti Viyana'da 21.6.89 günü, 30 ERNK taraftarı Uluslararası Af Örgütü'nün Viyana bürosunu işgal etti.

11.30'da işgal eylemini başlatan Kürdistanlı yurtseverler, eylemlerinin amacının B. Alman devletinin anti-demokratik uygulamalarını ve devrimci Kürt politikacıların mahkemelerini sürüncemede bırakmasını protesto etmeye yönelik olduğunu açıkladılar.

3,5 saat süren eylem yerine Avusturya radyo-televizyonu gelerek Kürdistanlı eylemcilerle röportaj yaptı. Yine 1 gazeteci de eylemcilerden, amaçlarına ilişkin bilgi aldı.

Eylem amacını, Avusturya radyosu haber bülteninde yer vererek kamuoyuna duyurdu.

DUISBURG:

ERNK ile dayanışma gecesi

Bochum'da 10.6.1986 günü, "ERNK ile Dayanışma Gecesi" düzenlendi. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi etrafında güçlü kenetlenmek ve her yönüyle destek sunmak amacıyla düzenlenen gece, 400'ün üzerindeki bir katılımla coşkulu bir şekilde geçti.

Dayanışma gecesinde yapılan siyasi konuşmada, Kürdistanlı yurtseverlerin görevlerine daha güçlü sahip çıkmaları çağrısında bulunuldu. Kürdistanlı Yurtsever Sanatçılar Birliğinin (HUNERKOM) çeşitli kültürel etkinliklerde bulunduğu gece, "Apo Hate Hilvanê" halayı çekilerek sonuçlandı.

Poissy'de yurtseverler Kurban Bayramı'nı ulusal kurtuluşçu bir ruhla kutladılar

Fransa'nın Başkenti Paris'in Poissy' alanında ilticacı Kürdistanlı yurtseverler, 13 Temmuz 1989 günü bir araya gelerek Kurban Bayramı'nı ulusal kurtuluşçu birlik ve dayanışma bayramı şeklinde kutladılar.

Kutlamaya 200'e yakın yurtsever katıldı. Bayram kutlamasına Koma Serhed folklor ve müzik grubu da davet edildi. Koma Serhed türküleri ve folklorik gösterileriyle Kürdistanlı yurtseverleri coşturarak yoğun alkışlarını topladı. Daha güçlü bir dayanışma ve kaynaşma için yurtseverler de Kürt türkülerini söylediler. Ayrıca oynanan skeç, kutlamayı daha da renklendirdi.

Akşam saatlerine doğru başlayan kutlamada ERNK adına bir de konuşma yapıldı. Konuşmada ulusal kurtuluş mücadelesine karşı yurtseverlik görevleri üzerinde de duruldu. Yurtseverler sık sık ulusal kurtuluşçu sloganlar atarak siyasi konuşmayı desteklediler.

Kalabalık yurtseverler salona sığmadığı için kutlama açık havada yapılarak gece geç saatlere kadar devam etti. Yurtseverler coşkulu kutlamalarını halay çekerek sonuçlandırdılar.

Uluslararası festival

16.6.1989 tarihinde düzenlenen uluslararası festivale Duisburg-YXK örgütü de katıldı.

Kürdistan Devrimci-Yurtsever Gençler Birliği (YXK), festivale kültürel programla katıldı. Müzik ve folklor ekipleri, sundukları türkü ve folklor oyunlarıyla salonda bulunan binlerce kitlenin yoğun alkışını aldılar. YXK'ye ayrılan program, "Apo Hate Hilvanê" halayı ile sonuçlandı. Ayrıca YXK'ye bağlı folklor ekibi, ERNK bayrağı altında dışarıda da gösteriler yaparak festivale katılanların ilgisini çekti.

Düşman saldırılarına karşı Cephe birliklerinde yer alalım!

28.6.1989 tarihli Hürriyet gazetesinde yayınlanan CIA raporunda, "PKK halk savaşını başlatıyor. PKK bu dönemde de ezilmezse tüyler ürpertici halk savaşının önü alınamaz" deniliyor. Bu rapor çoktan Türk devletinin eline ulaşmıştır. Bu raporun hazırlanmasında H. Yıldırım ve diğer teslimiyetçi, devrim kaçkınlarının payı büyüktür.

Türk ve Irak sömürgecileri arasında şartsız-koşulsuz anlaşma sağlanıp halkımıza yönelik katliam girişimleri başlatılmıştır. Diğer yandan B. Almanya ve ABD emperyalizmi, Ortadoğu'daki gerici yönetimlerle Kürdistan devrimini boğma, imha etme hareketlerini başlatmışlardır.

Faşist Irak rejimi, bundan bir süre önce Basra, Misan, Vasıt, Diyalo, Süleymaniye, Erbil ve Duhok yerleşim alanlarında yaşayan halkımızı Irak'ın değişik alanlarına göç ettirdi. 1800 kilometrekare olan bu alanı savaş bölgesi olarak ilan etti. Faşist Türk devleti de Botan eyaletimize yönelik katliam hazırlığında.

1983 Mayıs'ından bu yana bu iki sömürgeci güç arasında anlaşmalar sonucu katliamlar için manevra yapılmaktadır. Fakat günümüzdeki manevralar daha azgın ve tehlikelidir. Türk devletinin Botan'da büyük darbe alması onu çılgınlaştırmıştır. Keza Avrupa'da da çeşitli sosyal kuruluşlar adı altında ulusal kurtuluş mücadelemize yönelik faaliyetler yürütülmektedir. Bu karşı-devrimci faaliyetler gün geçtikçe yoğunlaşmaktadır.

B. Almanya'da bu düşmanca oyunların yoğun olduğu alanlardan biri Bavyera Eyaletidir. 26.6.89 günü Kuzey Bavyera Koordinasyon Kurulu kongre yaptı. Kongreye 61 dernek vb. kuruluş katıldı. Kongreyi, Nürnberg-Türkiye Başkonsolosu Turgut Serdaroğlu ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Rektörü Yardımcısı Prof. Tuncel Özden yönettiler. Kongredeki temel gündem maddesi, ERNK'nin Avrupa'daki çalışmaları üzerineydi. Ve mücadelemize karşı çalışmalarda, Alman polisiyle işbirliği esasları üzerinde duruldu.

Düşman geniş kapsamlı çalışmalarla Avrupa'daki yurtseverleri mücadelemizden koparmak istiyor. Buna karşı biz yurtseverlerin yapacağı, Cephe birliklerinde daha hızlı yer alıp örgütlü hale gelmektir. Bavyera Eyaleti'nde yaşayan yurtseverlere daha fazla görev düşmektedir. Ulusal kurtuluş mücadelemizin daha da güçlenmesi için, gereken tüm fedakarlığı göstermeliyiz. Neme lazımcı, ortayolcu vb. gibi ilkel anlayışları artık mahkum etmeliyiz.

Bir ERNK taraftarı K...

Kürdistan gençliğine!

Barbar Türk faşizminin ve onun ağababalarından B. Almanya emperyalizminin biz Kürdistan gençliği üzerindeki oyunlarını boşa çıkararak, bizden sonraki gençliğe bağımsız ve özgür bir Kürdistan armağan etmek için mücadele saflarında birleşip görevlerimize daha sıkı sarılalım.

Bilindiği gibi, gençlik kesimi devrimler sürecinde her zaman önemli rol oynamıştır. Bu nedenle sömürgeciler, gençleri Kürdistan'dan koparıyor ve yurtdışına atıyor. Burada da çeşitli yozluklara bulaştırılarak kişiliksizleştirilmeye çalışılıyoruz. Ve tanınmaz hale getirildikten sonra da ajanlık teklif ediliyor; çeşitli "vaadlerle" satın alınmamız için uğraşılıyor.

Avrupa'nın hesapları çok açıktır. Gençlikten güç alamayan bir devrim hareketinin elbetteki başarıya ulaşması zor olur. Onun için Avrupa, TC ile anlaşmalı bir şekilde bütün kapıları Kürdistan gençliğine açarak, onun üzerinde eritme politikası uyguluyor. Avrupa'nın bu politikasıyla bir insanlık suçu işlediğini tarih ispatlayacaktır.

Ancak biz Kürdistan gençliği bu gerçeklerin bilincindeyiz. Artık sahipsiz değiliz. Oynanmak istenen tüm oyunları boşa çıkarmadaki tavrımız kahramanca olacaktır. Ve Kürdistan gençliği ulusal kurtuluş mücadelesindeki yerini, hem de en ön saflarda alacak; dökeceği kanlarla da bağımsız ve özgür bir Kürdistan yaratacaktır.

Karlsruhe'den Kemal

Ulusal kurtuluş çalışmalarımız, anti-faşist güçlerin sempatisini kazanıyor.

Saarbrücken'de **Koma Şoreş** folklor ve müzik çalışmalarını 6 aydan beri sürdürüyor. Ulusal kurtuluş mücadelemizi dış güçlere tanıtmada, Koma Şoreş'in kültürel çalışmaları anti-faşist güçlerin sempatisini kazanıyor.

İki defa Die Grünen (Yeşiller) ve iki defa da DKP (Alman Komünist Partisi) tarafından davet edildik. Ayrıca çocuk festine ve Saarbrücken'de yapılan "Avrupa Folklor ve Koro Festivali"ne katıldık. Tüm bu kültürel gösterilere, kültür figürlerimiz, yayın sergimiz ve yemeklerimizle katıldık. Folklor ve müzik ekibimiz Koma Şoreş seyircilerin büyük ilgi ve sempatilerini kazandı. Yerel gazeteler bizimle röportaj yaptılar ve fotoğraflar çektiler. Bu röportajda anlattıklarımız olduğu gibi yayınlanmıştı. Gazetecinin yayınlanan yorumu da şöyleydi: *"Türkiyeli Kürtler de, Avrupa Folklor ve Koro Festivali'ne katıldılar. Kendi oyun ve türkülerinde Kürdistan'ın bağımsızlık ve özgürlüğünü dile getiriyorlardı. Her oyun ve türkünün ayrı ayrı anlamı vardı."*

Die Grünen ve DKP'lilerden bazı bayanlar, bundan sonra her zaman bizimle dayanışma içinde olacaklarını belirttiler.

Yine bir bayan bana şunları anlatıyordu:

"Ben bugüne kadar, ülkeniz hakkında fazla bilgi sahibi değildim. Kültürünüzün bu kadar güzel ve modern olduğunu bilmiyordum. Hele PKK'yi çok yanlış değerlendiriyordum. Şimdi anlıyorum ki, davanız çok haklı. Tüm demokratların bu harekete saygılı olmaları ve destek vermeleri gerekiyor. Güzel ülkenizin doğa güzelliklerini ve halkını yakından görüp tanımak için mutlaka Kürdistan'a gitmek gerekir."

Bundan sonra ulusal kurtuluş çalışmalarınızın dış alanlarda daha da gelişeceği umudundayım.

Saarbrücken'den Zero

Berxwedan'a binlerce teşekkür

Ben 1985'ten bu yana bir ERNK taraftarıyım. ARGK ordusu, bugünlerde barbar düşmandan, yoğunlaştırdığı eylemlerle bir kez daha hesap sorarak Kürdistan halkının adını dünyaya daha güçlü duyuruyor. Bağımsız ve özgür bir Kürdistan kurulana dek savaş ilan eden Genel Sekreter **Abdullah ÖCALAN** yoldaşımıza atfen bir şiir hazırladım. Bu şiiri, Kürdistan halkına ulaştırma olanağını sağlayacağına inandığım **Berxwedan**'a binlerce teşekkür borçluyum.

Kürdistan'ın adını dünyaya duyuran
15 Ağustos'ta savaş ilan eden
Devrim ateşini yakan
Sendin ey Serok APO

Kürdistan halkına umut veren
Özgür bir vatanı hedef seçen
Marksist-Leninist yolda yürüyen
Sendin ey Serok APO

Bir gün Diyarbakır'da güneş doğacak
Halkımızın hasretini çektiği an yaşanacak
Zafer Kürdistan halkının olacak
Bayrağımız göklerde dalgalanacak

Herkes bir ağızdan bağıracak
Sendin sendin sendin
Ey serok... ey Serok APO

İsviçre'den bir yurtsever

Kürdistan'da gördüklerim, kurtuluş umudumu güçlendirdi

18 aydır Almanya'dayım. Bu süre içerisinde **Serxwebûn** ve **Berxwedan**'la Kürdistan'daki gelişmeleri takip ediyorum.

28.4.1989'da Kürdistan'a gittim. Burada gerçekleri gözlerimle görmek istedim. İlkin Adana'ya gittim. Adana'da oturuyorum. Orada çevrem geniştir. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin etkilerini sordum. Burada güçlü ulusal kurtuluşçu çalışmaların yürütüldüğünü söylediler. Ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine var güçleriyle destek verdiklerini açıkladılar. Kendim de, ulusal kurtuluş için çalışma yürüten arkadaşları gördüm ve konuştum. Çalışmaları çok olumlu gördüm.

Adana'dan umutla ve memnuniyetle ayrılıp Mardin'in Kızıltepe ilçesine gittim. Güney Kürdistan'dan gelen peşmergelerin kamplarına uğramak istedim. Peşmerge kamplarına kadar gittim, fakat TC askerleri izin vermediler. Geri dönmek için arabaya bidiğimde, peşmerge kamplarının fotoğraflarını çekebildim.

Oradan Mardin'e geçtim. Minibüsten inerken, tesadüfen bir grup peşmerge ile karşılaştım. Bir süre durumları üzerine konuştuk. TC'nin kendilerine gerekli yardımı yapmadığını, çok az gıda maddeleri verdiğini; ve esir muamelesi yaptığını söylediler. **Kamp dışına çıkıp gezmek için 2 ile 5 saat arası sürelerle izin verildiğini** ve bunun da bir izin kağıdı verilerek ve gidip dönene kadar çadırın başında bir askerin beklemesi koşuluyla gerçekleştiğini söylediler. Çok sayıda arkadaşlarının da izinli çıkıp geri dönmediklerini belirttiler. Bir de, ARGK saflarına katılmamaları için kendilerine yoğun baskı ve işkencenin yapıldığını söylediler.

Mardin'den kendi köyüme gittim. 600 hanelik köyümüzün ikiye bölündüğünü gördüm. Köyün yarısından fazlası ulusal kurtuluş mücadelesini destekliyor. Köy korucuları, silahlarını teslim ettikleri için 9 gün nazarete atılmışlardı. Köyde 280 asker nöbet tutuyordu. Cami, çeşme, okul ve muhtarın evi etrafında gruplar halinde dolaşıyorlardı.

Köyüm Z...'den Diyarbakır'a giderken Şeyhan köyünde, PKK militanları tarafından Askeri Barınma Tesisleri ve köy korucuları taranmıştı. Operasyon birliği PKK militanları köyü terkettikten 3 saat sonra gelip boş kovanları topluyordu. Bu arada 1 saat kadar bizi de beklettiler.

Bu gördüklerim, Kürdistan'ın kurtulacağına olan inancımı daha da güçlendirdi.

Pforzheim'den S.P.Z.

Kürdistan gençleri Partimiz bize kucak açmıştır

Ben 20 yaşında Kürdistanlı bir gencim. Yaşamımın bir bölümü sömürgeci koşullarda geçti. O dönemlerde bana sorulduğunda, "Ben Kürt değilim, Türküm" diyor ve bununla da övünüyordum. Bu inkarcılık ve gerçekliğe yabancılık beynime işlemişti. Bu durum 1978 yıllarına kadar devam etti. 1978'den 80'e kadar birçok sol gücün mücadelesine ve durumuna tanık oldum. Ama üzerimde etki bırakan PKK'nin mücadelesiydi. PKK bana ulusal kimliğimi verdi, doğru temellerde düşünmesini öğretti.

Bu yazımı, genelde Kürdistan, özelde ise Yezidi Kürt gençliğine yönelik yazıyorum.

Düşman ülkemizin toprakları üzerinde cirit atıyor. Zindan ve dağ direniş şehitlerimizin cesetlerini çöplüklere atıyor. Buna karşı sessiz kalabilir miyiz? Köleliği kabullenebilir miyiz? TC, çağdışı, vahşi saldırılara başvuruyor, insanlarımızı tutukluyor ve işkenceden geçiriyor. Birçoğunu en ağır işkencelerde katlediyor. Bunlardan biri de **Derviş SEVGAT** yoldaştır. Hiçbir suçu yokken, işkencede alçakça katlediliyor. Yine Cizre'de **(Berivan) Binevş AGAL** yoldaş kahpece kurşunlanarak katledildi. Berivan yoldaşın direniş bayrağını kim devralacak? Bu görev kimindir? Bu sorulara biz Kürt gençleri olarak cevap vermeliyiz. Direniş bayrağını devralmak bize bir görevdir. Bu kutsal görevimize sahip çıkalım. Artık eskisi gibi sahipsiz de değiliz. Üç büyük silahımız vardır. Önderimiz, APO'muz vardır. Partimiz her türlü imkanı sağlayarak bize kucak açmıştır. Savaşmanın yolunu gösterek, saflarına çağırıyor.

Kürdistan gençleri!

Emperyalizmin yoz kültüründen uzak durun, sahte din adamlarına kanmayın, solculuk adı altında tasfiyecilik geliştiren güçlere alet olmayın. Haki Mazlum, Kemal vd. tüm şehitlerimize bağlılığın gereklerini yerine getirelim. Bunun için savaş cephesinde yerimizi alalım. Önderimiz APO'nun ışıklı yolunda, hep bir ağızdan haykırarak sesimizi şehitlerimize ulaştıralım. Bağımsız ve demokratik bir Kürdistan için göreve koşalım...

Freiburg'dan Azad

BERXWEDAN'A...

Kürdistan'da yaşanmış bir olayı, aldığım bilgilere göre aktarmak istiyorum.

Mayıs ayında Kürdistan'da yoğun eylemlerin yapıldığı dönemde, Ankara'da askerlik yapan bir yurtsever Kürt genci, tam teçhizatla firar edip Diyarbakır'a geçiyor. Takip edilen Kürt genci, Diyarbakır'da saldırıya uğruyor. Kendisine yapılan "telim ol" çağrısına ateşle karşılık veriyor. Alınan telefon haberine göre, yurtsever Kürt genci, 2 yüzbaşıyı vurarak öldürüyor. Daha başka ölü ve yaralının da olabileceği belirtiliyor. Fakat kesin sayı öğrenilememiş. Bunun üzerine, Türk askeri birlikleri hem karadan ve hem de havadan saldırıya geçerek, yurtsever Kürt gencini kahpece katlediyorlar.

Bir Berxwedan okuyucusu

ARGK GELİYOR

Hey benim nazlı Kürdistan'ım. Bin yıllardan beri sen hasta ve ölü düşeğindeydin. Ne doktorlar ve tabipler geldi geçti. Hiçbiri senin kanayan yaranı sarıp da tedavi etmedi. Bundan sonra sen başını kaldır ve dik tut benim nazlı Kürdistan'ım. Toprağın dertlidir, ağacın dertlidir, taşın dertlidir... Sen hep garip bülbül gibi feryat-figan ettin... Dikenin dertlidir, gülün dertlidir... Sen bundan sonra hiç korkma benim nazlı Kürdistan'ım... PKK geliyor, hekimlokman geliyor, senin yaranı saracak tabip geliyor... PKK'nin başöğretmeni Abdullah ÖCALAN yoldaş geliyor. Hakiler, Mazlumlar, Mahsumlar geliyor. Sen hiç korkma, hepimiz ant içtik bir karış toprağını düşmana vermeyeceğiz diye... Hey benim Kürdistan'ım, ARGK geliyor, dağlar, taşlar inliyor. Hiçbir engel tanımadan ilerliyor... Düşmanın tankı ve de topu engel olamıyor. ERNK halklaşarak gelişiyor, yeni bir dünyaya doğru ilerliyor.

Nizipli bir yurtsever

ADIM ADIM KÜRDİSTAN

Sık ormanlı ve başı dumanlı dağların bağrına bastığı bir beldemiz

ÇEWLIK
(Bingöl)

—III—

YERLEŞİM ALANLARI VE NÜFUS DAĞILIMI

Yüzölçümü: 8.319 kilometrekare
Nüfus: 213.707
Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu: 27
İlçeler: Genç, Karlıova Solhan, Kiğı
Köy sayısı: 328
Denizden yüksekliği: 1125

Bingöl beldemizdeki yerleşim birimleri ağırlıklı olarak; dağ yükseltilerinin eteklerinde ve su kıyılarında kurulmuştur. Nüfusun ezici çoğunluğu kırsal kesimde yaşamaktadır. Ancak kırsal kesimlerdeki yerleşim alanlarının nüfus yoğunlukları genellikle azdır. Bingöl merkezi dışında nüfusu 10.000'i aşan yerleşim birimi yoktur. Dolayısıyla beldede kentleşme de oldukça geridir.

Bingöl topraklarının sarp ve engebeli oluşu nedeniyle, tarımsal üretim oldukça azdır. Bir de beldenin yoğun dağlık ve bu dağların da sık ormanlarla kaplı olması tarımsal geriliği körüklemektedir. Bu coğrafik konumundan ötürü, bahar ve yaz aylarında kırsal kesimlerdeki nüfus Bingöl ve daha çok da çevre il merkezlerine akın eder.

Temel geçim kaynağı hayvancılık olduğu için, bölgede işsizlik yüksek boyutlardadır. Şehir merkezinde çok sayıda kahvehanelerin bulunması ve bunların her gün dolup taşması, bölgedeki işsizliğin aynası durumundadır. Bingöl, Kuzey-Batı Kürdistan'da göçün en yoğun olduğu alanlardan biridir. 1970'lerden sonra, Bingöl'deki göç hareketi Türkiye sınırlarını da aşarak Avrupa ve Asya kıtalarına kadar uzanmıştır. Yöre insanlarının en çok akın ettiği ülke Batı Almanya'dır. Özellikle bu göç, 12 Eylül cuntası sonrasında daha da yoğunlaşmıştır. Avrupa'ya yoğunlaşan bu göç, en çok da özenti şeklinde gelişmiştir. Öyle ki, kimi yerleşim alanlarında hemen her aile birkaç ferdini Avrupa'ya göndermiştir.

Bingöl nüfus olarak, Kuzey-Batı Kürdistan'ın küçük beldeleri arasındadır. Bingöl'ün 4 ilçesi (Genç, Kiğı, Karlıova ve Solhan) vardır. Beldede toplam 17 bucak merkezi ve 328 köy bulunur.

MERKEZ İLÇE: Elazığ'la sınır olan merkez, beldenin kuzeyinde kurulmuştur. Merkez toprakları diğer tüm ilçelerle sınırdır. Toprakları dağlık ve ormanlıktır. Nüfusunun %40'ı şehir merkezinde yaşamaktadır. Köyleri, genellikle güneyinde yoğunlaşır. Kuzeydoğu ve doğusundaki köyler seyrektir. Ortalama olarak 100 kilometrekareye 5 köy düşer. Bingöl merkeze Yamaç, Sancak ve Ağaçeli ile 90 köy bağlıdır. Temel geçim kaynağı hayvancılıktır. Var olan kısmi ovalık alanlarda tarım üretimi yapılır. Yapılan üretim daha çok iç tüketime yöneliktir. Toplam nüfusu 75.520'dir. Merkezde Kurmanci ve Zazaca konuşulur.

GENÇ: Merkez nüfus olarak Bingöl'ün en büyük ilçesi olan Genç'in güneydoğusunda yükseltiler yoğundur. Toprakları dağlık ve engebelidir. Beldenin güneyinde kurulmuştur. Elazığ'ın Palu ilçesi ve Diyarbakır'ın Lice ilçesi ile sınırdır. İlçeye Servi, Söğütlü, Yayla ve Yenisu bucakları ile 65 köy bağlıdır. Nüfusu 40.401'dir. Toplam nüfusunun %19'u ilçe merkezinde oturur. Köyleri arası uzaklık genellikle az mesafelidir. İlçe topraklarının 100 kilometresine ortalama olarak 4 köy düşer. İlçe merkezi düz bir alanda kurulmuştur. Ancak ekilebilir alanları azdır. En çok üretilen buğdaydır. Temel geçim kaynağı hayvancılıktır. Ulaşım Diyarbakır-Bingöl karayolu ve Elazığ-Tatvan demiryolu ile sağlanır. Bingöl merkezine uzaklığı 23 kilometredir. İlçede Zazaca konuşulur.

KARLIOVA: Belde topraklarının kuzeyinde yer alan ilçeye, Bingöl-Erzurum karayolu ile ulaşım sağlanır. İlçe toprakları oldukça dağlıktır. Sömürgeci statüye göre 1936'dan önce Muş'a bağlıydı. 30.789 olan toplam nüfusunun %19'u ilçe merkezinde oturur. İlçeye bağlı Göynük bucağı ile 40 köy vardır. Aralarındaki uzaklık az olan, Karlıova köyleri daha çok su ve yol kenarlarında kurulmuşlardır. Dağlık bölgelerde köyler seyrektir. Her 100 kilometrekareye ortalama 3 köy düşer. İlçenin temel geçim kaynağı hayvancılıktır. Bingöl'e karayolu uzaklığı 75 kilometredir. İlçede genellikle Kurmanci ve bir-iki köyde de Zazaca konuşulur.

KİĞI: Ulaşımı Elazığ-Muş karayolu ile sağlanan Kiğı ilçesi, beldenin kuzeyinde kurulmuştur. Toprakları dağlık ve engebelidir. Adaklı, Yayladere ve Yedisu bucaklarının bağlı olduğu ilçenin 91 köyü vardır. Kiğı'nın 50.035 olan toplam nüfusunun %12'si ilçe merkezinde oturur. Köylerinin aralarındaki uzaklık çok azdır. Dağlık olan batı yönündeki köyler ise seyrektir. Ortalama olarak 100 kilometrekareye 4 köy düşer. İlçedeki temel geçim kaynağı tahıl ekimi ve hayvancılıktır. İlçede Kurmanci ve Zazaca konuşulur.

SOLHAN: Beldenin doğusunda yer alan ilçeye, Elazığ-Muş karayolu ile ulaşım sağlanır. Solhan toprakları dağlık ve engebelidir. İlçeye Yenibaşak bucağı ile 22 köy bağlıdır. 26.957 olan toplam nüfusunun %27'si ilçe merkezinde oturur. Solhan'a bağlı köyler genellikle Murat Irmağı kıyılarında toplanmıştır. 100 kilometrekareye ortalama 2 köy düşer. İlçede temel geçim kaynağı hayvancılıktır. Murat Irmağı kıyılarında ise tahıl üretimi yapılır. Elazığ-Muş karayolu üzerinde düz bir alanda kurulmuş olan Solhan'ın Bingöl merkezine uzaklığı 60 kilometredir. İlçede Kurmanci ve Zazaca konuşulur.

(Yukarıda verilen istatistikler 1980 yılına aittir.)

KÜLTÜREL YAŞAM

Bingöl'ün eşsiz doğa güzelliği yanında tutucu ya da kapalı bir kültür yapısı mevcuttur. Bu yapı, Kürdistan'ın diğer alanlarıyla benzerlik arzetse de, daha çok içe kapalı olan bir özelliktedir. Şeyh Sait İsyanının kanla bastırılması ardından ağır baskı uygulamalarına maruz kalan yöre insanlarında büyük kin, ama bunu kusamamanın ezikliği vardır. Yine bölge insanlarının ezici çoğunluğunun yaşadığı yerleşim alanları sarp, engebeli ve dolayısıyla ulaşılamaz yerler olduğu için, sömürgeci baskıya sık ve yakından tanık olunmamıştır. Bu nedenle bireysel otoritecilik, bölge insanlarının tipik bir özelliğidir. Bu da bireyin kendisine has bağımsız bir kişilik geliştirmiştir.

Kış, uzun süren ve bölgede işsizliğin daha da yoğunlaştığı bir mevsimdir. Kışın uzun gecelerinde bol bol sohbetler yapılır. Sahbetlerin yoğun konularından biri de çobanların serüvenleridir. Aşağıda vereceğimiz bir çobanın macerası aynı zamanda yukarıda kısaca belirttiğimiz kişiliğe de örnek niteliğindedir.

Günlerden bir gün çoban Nazo, dağda davar otlatırken, birden karşısında aynı renkte elbiseli ve aynı tipte silahlı üç kişi görür. Hemen yanlarına giderek konuşmak ister. Fakat onların başka bir dilde konuşmaları ve ona yukarıdan bakan davranışlarıyla karşılaşır. Bunu, özgür yaşamına indirilmiş bir darbe olarak kabul eder. Kaldı ki, babasının anlattığına göre, şimdiye kadar çobanlara karşı hiç kimse böyle kaba da davranmamıştır. Babasının anlattığını hatırlar hatırlamaz hemen kırma tüfeğine davranarak, tek kurşunla askerlerden birini yere serer. Diğer ikisini de yere sermek için, henüz hazırlığını bitirmemişken, kalan iki askerin dipçik darbeleriyle yere yığılır. Ve dağların özgür emekçisi Nazo, elleri kelepçelenerek şehirdeki karakola götürülür. 2 gün karanlık nezarette işkenceye tabi tutulduktan sonra mahkemeye çıkarılır. Tabii Nazo'nun köylüleri de olayı duymuş ve mahkeme günü salona doluşmuşlardır. Nazo hala olabildiğince öfkelidir; yenilgiyi hazmedememiştir. Bir de köylülerini karşısında görünce daha bir cesaretlenir. Mahkemede kendisine gösterilen sandalyeye emin adımlarla yürüyerek oturur.

Nazo kimlik bildiriminde bulunduktan sonra, hakim sorguya devam ederek sorar:

«Neden askeri öldürdün?»

Nazo sakin ve soğukkanlı şekilde (Türkçe bilmiyor; Zazaca anlatır):

«Hakim bey, tüm bu soruların; karanlıkta tutularak işkence görmem, topu topu bu bir kişi için midir?»

Hakim ve diğer mahkeme heyeti çobana şaşıp kalır.

Nazo ise soğukkanlığını yitirmeden devam eder:

«Ben ve değirmenci Mısto'nun oğlu Reşo (Mahkeme salonunda hazır bulunan Reşo'yu da işaret ederek), bir hafta önce de Siwon Ormanlarında aynısından 5 tane daha öldürdük. Fakat bu seferki gibi, kimse bir şey yapmadı. O, 5 kişi de bize hakaret etmeye kalkışmışlardı... Öyle değil mi Reşo?» Reşo da, «Evet öyledir... » demeye kalmadan, mahkemede nöbetçi askerlerin seri hareketleriyle Nazo ve Reşo, kayıp 5 askerin katilleri olarak tutuklanırlar.

***

Bingöl, folklorik oyunları zengin olan bir bölgedir. En çok tanınan oyunları Çepik, Üçayak ve Kartalkapma oyunudur.

Yöre türküleri genellikle çok seslidir. Gruplar halinde söylenen türküler daha çok efsaneler üzerine söylenmiştir.

Bu türkülerden bir tanesi şöyle (Zazaca):

Wu day wu day wu day wu dayê
Wu day wu day wu day wu dayê
dayk tor bımre Husnayê

Husna dest rî xu şwena wu dayê
İşlig zamay nekış kena
dayk tor bımre Husnayê
Ha naver ra şına wu dayê
Bejna barî tadona
dayk tor bımre Husnayê

Ez bıyo esker şıno wu dayê
Kom Husnıya mı beno
dayk tor bımre Husnayê
Destê mı xençer sero wu dayê
Derdê welat mı weno
dayk tor bımre Husnayê

El Şem dıwar xu rueto wu dayê
Pê mawzerî gıroto
dayk tor bımre Husnayê
Wernıyê dışmen gıroto wu dayê
Qesas Husnıya gıroto
dayk tor bımre Husnayê

SOSYAL YAŞAM VE EKONOMİK YAPI

Belde halkı, önemli oranda işsizliği yaşamaktadır. Temel geçim kaynağı hayvancılıktır. Tarımsal üretim oldukça azdır. Belde toprakları tarımsal üretime elverişli olmadığı için toprak ağalığı gelişmemiştir. Yöre halkı aşiretler biçiminde örgütlüydü. Ancak son yıllarda bu feodal örgütlenme biçimi, denilebilir ki tümden çözülmüştür. Bunun en önemli nedeni ise işsizliktir. Bu işsizlik aynı zamanda, yoğun olan göç hareketinin de kaynağıdır. Bölge halkı mevsimlik işçilik yaparak ve yurtdışı alanlarında çalışarak geçimlerini sağlamaktadır. Bu durum feodal örgütlülüğü çözdüğü gibi, bireycilik ve duyarsızlığı da geliştirmiştir.

Bingöl, sanayi olarak pek gelişmiş değildir. Şehir merkezinde Un Fabrikası, Et-Balık Kurumu ve Süt-Peynir Fabrikası dışında toplu işletme yoktur. Bu işletmeler de anonim ortaklığı şeklinde belirli işbirlikçi kompradorların elinde talanı gerçekleştiriyorlar. Bingöl'de zaten sınırlı olan tarımsal üretim üzerindeki sömürü had safhadadır. Pirinç, şeker pancarı vb. gibi mahsuller, Türkiye metropollerinde mamul madde haline getirildikten sonra, fahiş fiyatla tekrar bölgede satışa çıkarılır. Yine bölgeden geçen demiryolu, adeta zenginlik kaynaklarını taşıyan bir rol oynuyor. Bu demiryoluyla canlı hayvanlar; krom ve linyit gibi madenler yöre halkının gözleri önünde talan ediliyor. Diğer taraftan 100 kilometre uzaklıkta bulunan Keban Barajı'ndan yörenin yerleşim birimleri yararlandırılmıyor. Birçok yerleşim alanına ulaşım ancak hayvan sırtında yapılabiliyor. Sömürgeciliğin kendi çıkarlarını temel alan bu politikası her geçen gün daha da netleşmekte ve bölgede yaşayan insanların tepkisini çekmektedir. Bu tepkinin oluşumunda, ulusal kurtuluş mücadelemizin büyük rolü vardır. Daha önceleri, içinde bulunduğu dayanılmaz yaşamı bir kader olarak gören bölge halkı, artık ulusal kurtuluşçu önderlerinin kitlesel mücadelesiyle yeni ufuklara açılmıştır.

SÜRECEK

1971 Depremi

Bingöl Kuzey-Batı Kürdistan'da en çok depremlere sahne olan ve zarar gören bölgelerden biridir.

1971 yılında 22 Mayıs günü akşam saatlerinde meydana gelen deprem 8 şiddetindeydi. Bu depremde Bingöl şehir merkeziyle birlikte çevresindeki 193 yerleşim birimi çeşitli düzeylerde etkilendi. Yapılan tespitlere göre 900'e yakın ölü ve 1000'e yakın da yaralı olmuştu. Yine bu deprem sonucu 5129 konut yıkılmış, 3070 konutta orta, 2990 konutta ise hafif hasar meydana gelmişti.

Bingöl'de aile nüfusu ortalama 8 kişidir. Çalışan kesimlerin henüz evlerine dönmediği bir saatte depremin olması, korkunç olabilecek can kaybını aza indirmiştir. Depremin gece saatlerinde olması halinde, can kaybı onbinlerce olacaktı.

Bu şiddetli depremden sonra da, günlerce çeşitli şiddetlerle deprem sallantıları devam etti. Çoğu yerleşim birimindeki insanlar geceyi dışarda geçirmek zorunda kalmıştı. Bir de mevsimin yoğun yağmurlu geçmesi, bölge halkına büyük çile çektirmişti.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin önündeki zorunlu görev kitle eylemini yaratmaktır

Kürdistan devrimi, başlığa çıkardığım görevi başaracak aşamaya gelmiştir. Güçlü bir Parti önderliği; bu önderlikle yürütülen on yılı aşkın bir mücadele, bu mücadelenin örgütsel geleneği ve ortaya çıkardığı siyasal kazanımlar ve gerçekler vardır. Bu öğeler, en çok irdelenen hususlardır. Kavranmış bu sonuçlara dayanarak, kitle hareketliliğine ulaşılması gerektiği gerçeğine varabiliriz.

Bu görev, "devrim kitlelerin eseridir" gerçeğinin pratik ifadesi olacaktır. Aksi durumda varolan mevzilerin aşılması fazla beklenmemeli. Zira tüm görev kadroların omuzuna binerse, mücadele politik olarak kitleleri etkileyen, duygu olarak kazanan; ama onları harekete geçiremeyen konumu aşamaz. Ne kadar fedakarlık yapılırsa yapılsın, bu aşamada diretmek, kadro kayıplarını büyütür, iç ihanetlerin tahribatını arttırır, Kürdistan halkını ve uluslararası dayanaklarını yeterince harekete geçiremez.

Durum nettir. Türk sömürgeciliğinin emperyalizm destekli saldırıları karşılanmakta, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi yaşatılmaktadır. Fakat askeri ve siyasal mücadelede belli sınırlar aşılamamaktadır.

Halbuki aşmak zorundayız. Bu da kitle eylemi ile sağlanır. Halk kitleleri de bu bekleyiş içerisindedirler. Topluma hiçbir demokratik örgütlenme olanağı verilmiyor. Ekonomik yoksulluğu bırakalım, ekonomik talan var. Cezaevleri toplumun kanayan yarası. İşkenceler, sistemli geliştirilen toplumsal ahlaksızlık, göç, sürgünler vd... Sözkonusu Kürdistan olunca tüm bu vahşetten ve ve tek yanlı ölümden bahsetmek gerekir.

Bu koşullardaki bir halkın reformcu-evrimci anlayışlara itibar etmesi sözkonusu olabilir mi? Elbette hayır. Çünkü, kendi deneyinden görüyor. Türkiye, Şili ve Pakistan'ın bile gerisinde kaldı. Halk, burjuva partilerinin çözümlerine itibar edebilir mi? Hayır. Kitlelere sunulan Demirel-Baykal ikilemidir. Türkiye'de günümüzün SHP'si 1970'lerin CHP'si rolünü bile oynayamıyor.

Emekçi kitlelerdeki atıllık(!) bu beklentinin, eylemini yaratamamanın ifadesidir. Türk burjuvazisi, bu gerçeği, çok iyi görüyor. İstanbul'da 1 Mayıs'ta sergilenmesi gerekenin çok üstünde şiddete başvurdu. Nedeni vardı: Halka gözdağı verme! Bu yılın kış aylarında Diyarbakır, Batman, Siirt, Bismil ve Silvan'da büyük tutuklamalar oldu. Tümü işçi ve öğrencilerdi. Çok öğretici bir olay. Sömürgecilik kitlelerden korkuyor. Burjuva basınına bakalım. MİT operasyonlarını kolaylaştıran haberler ve ardından büyük tutuklamalar... Tutuklananlar, çoğunlukla potansiyel halk gücü.

Dünya halkları da Kürdistan halkını ve Türkiye emekçilerini teşvik ediyor. Filistin, Pakistan, G. Kore, Filipinler, Ürdün, Venezuella vb. ülkelerde karakterleri ayrı ayrı da olsa, kitle eylemleri en iflah olmaz rejimleri geriletiyorlar.

Neden Kürdistan'da benzeri gelişmeler yaratılmasın? Kitleler açısından "bıçak kemiğe dayanmıştır." İşkencenin önüne nasıl geçilecek, ekonomik yoksulluk nasıl önlenecek, sömürgeci-faşist törör nasıl geriletilecek, sömürgeci zindanlar nasıl boşaltılacak? Tüm bu soruların cevabı aktif kitle eylemine yansıyan ulusal kurtuluş mücadelesi gerçekliği içinde saklıdır.

Mücadelenin bu düzeyine varılmadan eylemsel-örgütsel monotonluktan kurtulunamaz. Gerçekte düşman bile bu monotonluktan fazla ürkmemektedir. Sömürgeciler 1984'ten itibaren sınırlandırılmış bir bölgede verilen bu mücadeleyi hedef seçmiştir. Dikkat edilirse, 1989 baharında gerçekleştirilen ulusal kurtuluş eylemleri TC'yi şoke etti. Durumu Kenan Evren, Turgut Özal ve Necdet Torumtay üst bir zirvede değerlendirdiler. Belli sonuçlara vardılar. Bu sonuçlar, işbirlikçileri basın yazarlarına sızdırıldı. İsmail Cem, Teoman Erel vd. yazdılar. Temel tedbir, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin dış dayanak ve kaynaklarını kurutmak ve etki alanını sınırlamak şeklinde belirlendi.

Esasen, yazımın temel konusu olan kitle eylemliliği PKK 3. Kongresi'nde karar altına alınmıştır. Kitle eylemliliği cephe örgütlenmesi ve mücadelesidir. Cephe 1985'te kurulmuştur. 1986'da Cephe yığın-emekçi sınıf örgütlerinde somutlaşmıştır. 1986-1989 arasında bu kararlar hayata geçirilmiş, önemli bazı sonuçlara varılmıştır. En son 1989'da kırsal kesimde Halk Komiteleşmesine geçiş kararı alınmış ve bunu gerçekleştirmenin pratiği yaşanmaktadır.

Bunlar, ya da tespitler, sorunu çözüyor mu? Elbette, hayır. Sadece alınması gereken zorunlu ve tarihi kararlardır. Belirleyici olan, pratik gelişme ve üründür. Devrimlerin siyasal doğrultuları vardır. Bunlar kitle eyleminin ve örgütlenmesinin çerçevesini ve doğrultusunu saptar. Yine de pratik işleyiş ayrı bir zenginliktir.

Kitle eylemliliği ve örgütlenmesi kırı ve şehiri kapsar. Siyasal ve silahlı biçimleriyle bütünlük arzeder. Fakat kitle eylemliliği ve örgütlenmesinin asıl alanı şehirlerdir. Şehir emekçi sınıf ve katmanlarıdır. Bu yığınlar hareketlendirilmeden, kırda gerilla örgütlenmesinin ve köylülüğün yığınsal katılımının olması beklenmemelidir.

Kitle eylemi; boykottur, grevdir, bildiridir, bir taştır, pasif direniştir, barikattır, slogandır vb. Ancak bu direniş kıra kanal olabilir. Dünya kamuoyunun ilgi merkezini Kürdistan yapabilir. Hemen bitişikteki Türkiye emekçilerinin benzer hareketiyle pratik beraberliğe ulaşabilir.

Böyle bir mücadeleyi salt teorik ya da mekanik örgütsel biçimleri içine hapsetmemek lazımdır. Zira kitle mücadelesi eylemde çeşitliliktir. Bu da mekanikliği reddeder. Önemli olan kitlenin sloganlarının net olmasıdır. Öncülük, kitle eyleminin bu doğrultusunu saptamakla yükümlüdür.

Atılan bazı adımlar vardır. Düşman tedbir almıştır. İstihbaratını güçlendirmiştir. Koku aldı mı potansiyel öncülerin tümünü yakalıyor. Yakalanmanın bu biçimi kitleyi ürkütmektedir. Sömürgecilerin tedbirleri aşılmaz değildir. Fakat salt devrimcinin yetenekleriyle aşılamazlar. Kitle düşmana karşı dikilmek zorundadır. O zaman yakalanma da, ölüm de artık ürkütücü olmayacaktır. En ciddi kayıbın yeri, en kısa sürede fazlasıyla doldurulacaktır.

Cezaevi direnişleri etrafında gelişen küçük kitle karşı koyuşları vardır. Ekonomik nedenli grevler vardır. Sömürgeciliğe karşı pasif de olsa kitlesel tepkiler için ele geçen önemli fırsatlar vardır. Cizre olayı ve Siirt Belediye Çöplüğündeki cesetler vb. 1 Mayıs ve Newroz gibi kutlamalar vardır. İşsizlik sorunu, okullarda öğrencilerin durumu vb. Bunlar hep örnek yığınsal eylemler için başlangıçtır.

Birkaç örnek, izlenecek örnekler olacaktır. Bu gelişmenin yaratacağı riskler, sağlayacağı gelişmelerin yanında hiç kalacaktır. Her zaman başkaldırı, sonu ölüm olsa dahi, köleliğe boyun eğmekten yeğdir.

Filistin'le Kürdistan arasında kaba bir kıyaslama yapılırsa; günlük olay, eylem, ölüm, işkence ve tutuklanma olaylarının yekünü Filistin'in çok çok üstündedir. Fakat, günlük olarak dünyayı meşgul eden Kürdistan değil, Filistin'dir. Burada Kürdistan'la Filistin'i karşı karşıya koymuyorum. Sadece buradan Kürdistan'ın hakkettiği yere konulması gerektiği zorunluluğunu vurguluyorum.

Eksik bir öge vardır: Yığın eylemi. Yozlaşmaması ise devrimcilerin elinde. İnanıyorum ki yakında olacaktır. Fakat tespitlere slogansal sarılmanın ve mekanik olarak tekrarlamanın yerine, artık şu ya da bu şekilde mutlaka örneklerini yaratmanın zorunlu olduğuna inanıyorum.

Kürdistan, böylesi bir mücadaleye uygundur ve kitleler beklemektedir. Yeterki usta birer mücadele doktoru olalım.

Bu husus, kitlelerin örgütsel alanı olan cephe ve cephe birlikleriyle bütünlük içinde düşünülmelidir. Avrupa'da cephe birliklerinin ikinci kongre ya da o yapıda toplantılarını gerçekleştirdiklerini görüyoruz. Bu başarıdır. Ancak vahim hata bilerek tekrarlanıyor. Doğru olan programsal ilkelerin tekrarlanmasının, deyim yerindeyse kaba bir propagandanın ötesine geçilemiyor. Denebilir ki, yeni olan birliklerin çalışmalarındaki tecrübesizlik, emperyalist güçlerden bazılarının doğrudan saldırıları ve iç provokasyonları çalışmaların daha verimli olmasını önlemiştir. Bu gerekçe geçerlidir. Ama yetersizliği tekrarlama hakkını kimseye vermez.

Birlikleri çalıştırabilmenin, örgütsel gelişme kanalına sokabilmenin sırrı, birlik yönetici kadrolarında görülmelidir. Bence yeterince yetkinlikle yönetilmemektedirler. Bir birliğin gerçek anlamda ona ait yönetici kadrosu olmadı mı o birlik çalışamaz. Birlik kitle örgütüdür. Çalışması kitleseldir, ama yönetimi ve yürütücü kayışları kadrolardır. Özellikle Avrupa'da bu koşul daha belirleyicidir.

Bu kadroculuğun vasıfları nelerdir.? Tümüyle birlik sorunları üzerinde yoğunlaşma, bunları çözümlemeyi temel uğraşı yapma, alanında uzman ve otoriter olmadır. Bugüne kadar birlikler, bu vasıflarda yönetimlere kavuşamadılar. Böyle olunca da birliklerin pratik kişilik kazanmaları gecikti. Otoriter ve alanında uzman yönetici birliği yönetebilir, görevleri birlik üyelerine yansıtabilir, kollektif işleyen bir yapı ortaya çıkarabilir. Örneğin bir İşçi Birliğinin bu vasıflara haiz bir yönetim çekirdeği olmalıdır ki, kitlesinin sorunları üzerinde yoğunlaşsın, eğitimi derinleştirsin, araştırma yapabilsin, Avrupa'da ilgili birliklerle bağ kurabilsin, birliğine özgü örgütlenme ve siyasal mücadele biçimlerini ortaya çıkarabilsin. Halbuki ne kadar zengin ve muazzam potansiyeli olan bir alan. Türkiye'de bile siyasal işçi gösterilerinde Kürdistanlı emekçiler en önde. Halbuki biz işçimizin sorunlarını hala hiç de uluslararası platformlara yansıtamadık. Bu alanı, temsil gücü olmayanlar değerlendiriyor.

Gençlik ve Kadın Birliği için de ihtiyaçlar aynıdır. Sadece Alman cezaevleri ele alınsa bile, Gençlik Birliğinin elinde muazzam bir çalışma alanı var. Birlik çekici bir pratik sergileyemedi ki gençlik için çekim merkezi olsun. Türk konsoloslukları çevresinde Türkiye burjuva kadınları çeşitli çalışma alanlarında uzmanlar düzeyinde cirit atıyorlar. Evet, bizler bu olanaklara ve kültür birikimine ya da uzmanlığa sahip olmayabiliriz. Fakat kadınlarımızın, tüm olarak Kürdistan kadınının o kadar sorunu var ki, çözüm, kitleye bırakılamaz. Görevlerin hatırlatılmasıyla, salt planlamalarla yetinilemez. Uzmanlaşan, araştıran, çözüm üretebilen, bunları pratiğe aktarma cesaretini gösteren, çalışmasını meslek seçen yönetimlerle pekala büyük çözümlere varılabilir.

Aydınlar Birliği üzerinde de kısaca duracağım. Evet, bu kesimin kendine özgü sınıfsal zaafları vardır. Fakat, başka kesimlerde bulunmayan bazı yetenekleri de vardır. Ve kesin olarak 1987-1988 yıllarında Avrupa'daki Kürt aydınları, PKK öncülüğündeki mücadeleye tabi olmayı kabullendiler. Tabii soysuzlaşmış bir azınlığı dışında. Çok açık olarak söylemek gerekirse, bu birliğe rolü henüz oynatılmış değil. Sömürgecilik altında asimilasyon temelinde gelişen aydınımızın çapı ortadadır. Bir de Avrupa alanının olumsuzlukları buna eklenince durumun ne olduğu anlaşılabilir. Ama buna rağmen, aydınlardan yetenekleri doğrultusunda yararlanılabilir. Kaldı ki, kendini tümden yitirmeyen azçok yurtsever olan bir insan, sıcak bir mücadeleye sempati duyar ve destekler. Zira mücadeleden kopuk aydın ölüdür. O da bilir bu gerçeği. Yeterki yönetebilme kapasitesi gösterilsin. Onlara bir kadro gözüyle bakılamaz. Fakat zaaflarından dolayı da horlanamazlar. Aydın için ölçüt, ürünü olmalıdır. Ona zaafını aşmasını sağlayacak olan ürününün ulusalcı karakteridir.

Önemli bir toparlanma hamlesi içinde olan birliklere katkımın daha fazla olmasını isterdim. Bilinen koşullarım bunu önlüyor. Bu kısa yazı ile aşılması gereken bazı yetersizlikleri vurgulamayı yararlı gördüm.

Ulusal Kurtuluşçu Birliklerin, aktif, direngen, yığınsal karakterleriyle Kürdistan'da ulusal kurtuluş mücadelesinin güncel temel güçlerinden olacakları günlerin yakın olduğundan eminim.

Hep birlikte, verimli çalışmamızla bunu sağlayabiliriz. Tüm ulusal kurtuluşçu yurtseverlere ve Birlik çalışanlarına başarı selamlarımı iletirim.

Selahattin Çelik
6.6.1989

"Soysuzca yaşamaktansa yaşamamayı tercih ederim"

Sevgili kardeşim,

Yazıtıma başlarken sonsuz sevgi ve selamlarımızı sunar, meslek hayatında üstün başarılar dilerim.

Basında, kaldığım cezaeviyle ilgili olarak bir hayli yazı çıktı; ve sanırım okudunuz. Kafanda bir hayli çelişkinin oluştuğunu biliyorum. Ben de az da olsa kafandaki çelişkileri çözmek için sana yardım edeyim düşüncesiyle bu mektubu kaleme alıyorum. Çeşitli nedenlerden dolayı, sizi yeterince aydınlatamayacağım için de, baştan özür diliyorum ve özürümü hoş görüyle karşılayacağına da eminim.

Sevgili kardeşim, şu anda durumumuz hiç de iyi değil. Daha önce, bedelini vererek elde ettiğimiz haklarımızın hepsi olmasa da, birçok insani ve doğal hakkımız kısıtlanmış durumdadır. Bu tür gayri-insani uygulamaları kabul etmenin; bizim, benim anlayışımla bağdaşmadığı da açıktır. Bu nedenle, zorlu bir maraton koşusu yapacağımız açığa çıkıyor. Bu maratona katılmanın benim için acil ve vazgeçilmez olduğunu da bilmeni isterim. Çünkü; insanlık onuru, her şeyin üstesinden gelir ve onuru korumak için de üstün bir irade gerekir. Bu iradeyi de kendimde görüyorum. Belki de bu sana yazacağım son mektubum olacak. Bu ne biçim söz deme, şartlar bunu dayatıyor ve bundan çekinmek, geri durmak; yanımda yitirdiğim, yıllarca birlikte yaşadığım özge canlarımıza saygısızlık olur. Bu onlar şahadete ererken, onlara vermiş olduğum sözü tutmamak olur ki, bu da soysuzluğun ta kendisidir. Soysuzca yaşamaktansa, yaşamamayı tercih ederim. Onurluca bir yaşamı, insanca bir yaşamı yaratmak için verilmesi gereken bedel ne ise onu yerine getireceğim. Onurluca yaşamı yaratmak için zorluklara katlanmak gerek. Bu zorluklara da seve seve katlanılır, katlanırım. Yeryüzünde bedelsiz hiçbir şey var mı?

Canım kardeşim, yaşantımız hep zikzaklarla dolu. Ama, önemli olan yaşamın zikzaklarında yolu yitirmeden, şaşmadan gitmektir. Tarihi çevirip, geri bir baktığımızda bu konuda muazzam değerlerle karşılaşırız. Gerçi, tarih sayfalarına tekrar bakmaya pek lüzum yok, bu gerçekleri zaten bizzat kendim, kendimiz yaşadık, gördük. Bundan da yeterli oranda ders çıkardığıma, çıkardığımıza inanıyoruz. Sahi tarih dedim de adamlar atalarını aratmıyor. Arama gerekçesiyle tam bir yağmaya uğradık. Birçok kitabımız kayıp ve birçoğu da yırtıldı. Radyoteyp, daktilo, ocak vb. birçok eşyamıza el kondu. Bu konuda da, gerekli girişimlerde bulunduk. Verdiğim sadece birkaç örnekti. Daha birçok eşyamız ya yırtıldı, ya da depoya alındı.

Yukarıda az bir kısmını aktardığım gibi, olağanüstü bir ortamda bulunuyoruz.

Sevgili kardeşim, ayın 4'ünde kaleme alıp, gönderdiğin mektubu aldım. Durumunuzun genel olarak günbegün düzeldiğine sevindim. Temennimiz bir bütün olarak, düze çıkmanızdır. Ki, bir hayli sevindirici haber duyuyorum. Geçenlerde amcamın son ve uzun bir mektubunu aldım. En son mektubu nisanda yazmıştı. O zamanki durumunu çok güzel anlatmış. Amcamın mektubu bana birçok konuda yardımcı oldu. Bundan dolayı da amcama minnettarım. Bugüne kadar aldığım en güzel ve tatmin edici mektup olduğunu da açıkça söyleyebilirim. Başta amcama ve ailemizin tüm fertlerine saygılarımızı iletmeni bekliyorum. Amcam benim, bizim için akıl almaz fedakarlıklar yaptı, yapıyor. Yemedi yedirdi, içmedi bizlere içirdi. O bizim için her şeydir. Yaptığı bunca çaba, ve fedakarlığa nankörce kim davranırsa davransın karşısında ilk etapta bizleri görecektir. Ve hiç bir zaman da bizden kurtulamayacaktır. Sizden istediğim, amcamı üzmemeniz ve her dediğini layıkı ile yerine getirmenizdir.

Sevgili kardeşim, buraya geldik geleli yaşantımız bir gün iyi, iki gün acılarla dolu geçti. Amaç, bu şekilde bedenen bizleri imha etmek. Ama bizler ölümlerimizle yaşamı yaratmasını öğrendik, bildik.

Sevgili kardeşim, ülkemin coşkun sıcaklığıyla senin şahsında, tüm aile bireylerini candan kucaklar, saygı, sevgi ve selamlarımı sunarım.

Ülkemde toprağın kızıla çaldığı, yazın kavurucu sıcaklığının insanın tüm hücrelerine akın ettiği bugünlerin coşkusuyla candan kucaklar, yanaklarından öperim.

TANIKSIN

Tanıksın hücreler, demir parmaklıklar
Tel örgüler beton duvarlar
Haklının doğrunun hakkını veren
Namerdi, zalimi lanetleyen
Merdi, yiğidi yüceleştiren
Mazlumların yanında olan, tarih
Sakın unutma bunları
Ey, insanlık sen de tanıksın
Az acılar, işkenceler çekilmedi
Diyarbakır zindanında
Yaşayanlara bir destan gibi
Partiye, halka bağlığın
Kutsal inancı uğruna
Ölümlerin kucaklandığı
Zindan karanlığında
İradenin, azmin
Acıya ızdıraba üstün geldiği burda
Çağdaş KAWALAR!
Halkımızın yeniden dirilişinde
Direnişin mayası
Mirasımızın temeli oldunuz.

Sizleri seven kardeşiniz
Cevdet Inak
Eskişehir Özel Tip Cezaevi
29.6.1989

Can Dost,

Mektubunda, Rodin heykeli ile ilgili olarak, "Doğrusunu istersen, ben kendimi o heykelin yerinde görmek istemem, öyle kımıldamadan hep düşünmek ne kazandırır acaba insana" demişsin. Kuşkusuz oturup düşünmek insana bir şey kazandırmaz. Oturup düşünmekle zamanı gidermek yaşam koşullarına teslim olmak anlamına gelir. Yaşam koşullarına teslim olmamak için bence düşünmek gerekir. Yaşam ve koşulları düşüncelerin emrettiği seviyeye ulaştırmak için, insan attığı her adımını düşünerek atmalıdır. Ama Rodin heykeli gibi kımıldamadan değil, Rodin heykelini, derin anlamı ve bilinçli düşünme tarzına denk bir hareketlilik, canlılık ve atılganlık pratiği ile bütünleştirmek suretiyle benimsemek gerekir.

Şimdi adını hatırlayamadığım Beyaz karanfiller ülkesinin bir yazarı; "Bizim insanlarımız ne Solon ne de Herkül gibi olmalıdırlar" der. Solon heykeline bakıldığında zayıf, cılız vücudu üzerinde beyni alnından dışarıya fırlayacakmış gibi kocaman bir baş bulunur. Herkül'ün iriyarı, kocaman, güçlü fiziki yapısının üzerinde ise ufacık bir baş bulunmaktadır.

Bizler de ne Herkül, ne Solon ve ne de Rodin gibi olmak isteriz. Bizler Herkül gibi güçlü, cesur bir vücuda, Solon gibi akıllı, zeki bir kafaya Rodin heykeli gibi, sabırlı ve her şeyi iyiden iyiye inceleyen, derin anlamlı bir düşünceye ve İskender gibi zaferden zafere koşan bir pratiğe sahip olmalıyız. Bizler bunların çağdaşlaşmış bir sentezi olmak ve onların meziyetlerine ulaşmak zorundayız. Biz bu kişiliğe ulaşmak istemesek bile tarih bizleri bu konuda zorlamaktadır. Gerçi bizler için bunun dışında alternatif yoktur. Ya çağdaş kimliğimize, kişiliğimize ulaşıp, tarihin alacakaranlığını yırtıp yeniye, doğruya ve güzele kavuşacağız, ya da tarihin karanlıklarının girdabında boğulup ortadan kaybolacağız. Kuşkusuz ki ne pahasına olursa olsun, birincisini yaratmak zorundayız.

"Bizler deniz gibi aynı yatakta durup kalsak da, deniz dalgaları gibi haykıracağız."

Ama biz demir parmaklıkların gerisinde de olsak, düşüncelerimizin emrettiği hedefe ulaşmak için istenilen kişiliğe ulaşmada kararlıyız. Ya toplumsal gerçeğin gereklerine varacağız, ya da bağımsızlık ve özgürlük yolunda önümüze çıkacak olan fiziksel yok olma girdabında ölümü kucaklayacağız. Bizler deniz gibi aynı yatakta durup kalsak da, ama deniz dalgaları gibi haykıracağız. Bu haykırışlarımızla dünyanın dört bir yanındaki dilsiz, sağır ve kör insana varana dek tüm beyinlere girecek, durmayacağız. Denizde gezen balıkların gelişip güçlenmesi için gereken her türlü fedakarlıktan çekinmeyeceğiz. Ama denizde gezen balığa yem atıp olta ile yakalayanlara karşı da nefretle, şiddetle duracağız. Bunu yapan ister bilerek, ister bilmeyerek yapsın, bu sonucu değiştirmez. Çünkü tarih daha az hata yapmaya zorluyor. Daha az hata yapmak ise, belirtilen kişiliğe geceyi gündüze katarak ulaşmakla mümkündür. Yani, yaşam koşullarını, yasa ve kuralları en iyi bir şekilde inceleyip en az hata ile geleceğe kavuşmalıyız.

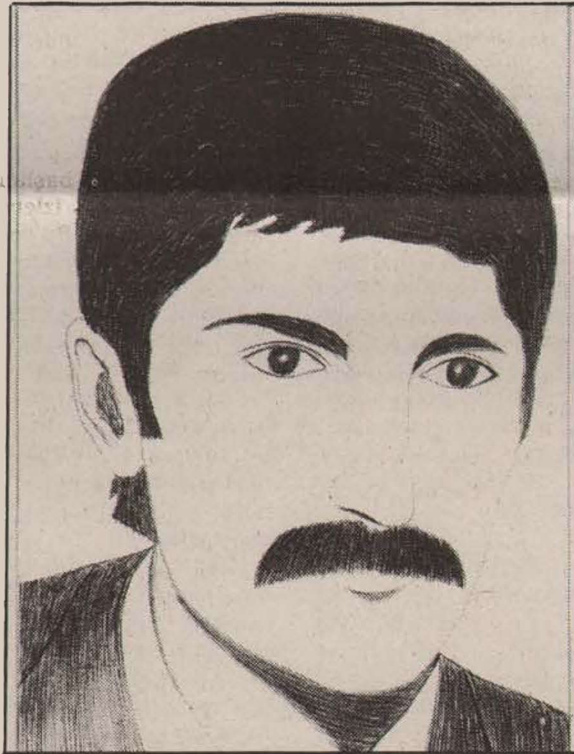
Bu son günlerde sosyalist ülkelerdeki gelişmeler, yani halk ve aydın-gençliğin burjuva anlamda daha fazla demokrasi için yaptıkları protesto, grev vb. eylemler insanı derin derin düşündürüyor. Bu konularda tartışmıyor değiliz, en doğru sonuçlara vardığımıza dahi inanıyoruz.

Çin'de, geçmiş toplumun maddi temelini ortadan kaldırmadan kültür devrimi ile sosyalizme geçmenin sonucu olarak kendini dayatan sol anlayış, yani geçmişte izlenilen yanlış politikalar bugün bu sonuçlara varılmasına yolaçmıştır. Çin'de bugün proletarya sosyalizminden ziyade küçük-burjuva sosyalizmi mevcuttur. Bugün Çin'de genel olarak tüm halk kesimleri yönetimden hoşnutsuzdurlar. Bugün Çin'de üç grubun çıkarlarının çatışması sözkonusudur. Birincisi; kırsal kesimdeki dayanakları orta köylülük durumunda olan kesim; ticaret ve sanayi burjuvazisini temsil edip liberalizmi isteyen, daha hızlı demokratikleşme sloganları ortaya atan Amerikancı grup. İkincisi; küçük-burjuva temsilcisi durumunda olan Deng Şiaoping, mevcut politikayı sürdürmekten yana. Üçüncüsü; ordu içinde güçlü durumda olan ve proletarya sınıfını temsil eden grup. Bu grup aynı zamanda Mao'ya sahip çıkan, nicel olarak kalabalık ama nitel olarak zayıf olan gruptur. Kuşkusuz sayfalarca yazılması gereken bir konu, ama ben sonuç itibarıyla ele aldım. Muhtemel durum ise, ÇKP'sini derin derin düşündürecek bu olaylar yönetimi bir tartışma ortamına ve arayışa teşvik edecektir. Bu olaylar bir süre daha devam edecektir gibi geliyor.

Gorbaçov'un durumu da hiç iyi görülmemektedir. Açıklık politikasını bir türlü oturtamadı. Gelecekte milletler sorunu ile ilgili hayli zorlanacaktır. Bu sorun gün geçtikçe alevlenmekte. Ekonomik ve diğer sorunlar konusunda sonuç verici ciddi bir gelişme görülmemektedir.

Tekrar yazışmak sevinciyle bizden sizlere selamlar.

Ali Oruç
Eskişehir Cezaevi
9.7.1989

Sevgili küçüklerim;

Bu yıl kurban bayramıyla "yaşamı uğruna ölecek kadar sevenlerin" beton üstünde, kavurucu sıcak altında, suyun bile zaman zaman verilmediği 14 Temmuz 1982 Ölüm Orucu'na yattıkları gün çakıştı. Ben de herkesin kart yazdığı günde sizlere bir kart yazmaya karar verdim.

Onlar "Bugün sayımız 20; yarın 20 bin, 20 milyon olacağız" diyerek ölümle kucaklaşıp çok sevdikleri ülke topraklarına kavuştular. Ölümlerinden bir yıl sonra tüm cezaevi ayağa kalktı; şimdi de siz çocuklar dahil halkımız ayağa kalkıyor.

Bereketli ölümleriyle milyonlara yaşam suyu akıtan bu soylu insanları anarken; barış, mutluluk, özgürlük ve yaşam sevinciyle harmanlanmış bir ülkeye halkımızla birlikte kavuşmak dileğiyle yanaklarınızdan öpüyorum.

Bitimsiz sevgilerimle...
Amcanız
M. Karasu
Ceyhan Cezaevi

Impressum:
Metin Özkan
Adlerstr. 7
2085 Quickborn

Yazışma Adresi:
Berxwedan
c/o Feyka-Kurdistan
Postfach: 15 31
5300 Bonn 1

Ödeme Adresi:
BfG. - Bonn
Konto Nr.: 12 05 24 21 00
BLZ: 380 101 11

Avustralya	3.00	$	Hollanda	3.00	hfl.
Avusturya	18.00	s.	İngiltere	0.80	£
Belçika	60.00	bfr.	İsveç	6.00	skr.
Danimarka	8.00	dkr.	İsviçre	2.50	sfr.
Fransa	6.00	ff.	Norveç	10.00	nkr.

Botan Eyaletimizde savaşa katılan bir ARGK Komutanı ile yaptığımız röportajı yayınlıyoruz

"BOTAN EYALETİMİZDE, SAVAŞ HER ŞEYE DAMGASINI VURMUŞTUR" —III—

Berxwedan: Özel savaş üzerine yapılan değerlendirmenin ardından, sözü, savaş psikolojisine getirmek istiyoruz. Tanık olduğunuz olaylarla birlikte, çatışmalarda ve diğer anlarda düşman askerinin içine girdiği psikoloji nasıldır?

ARGK Komutanı: Şimdi, sadece bir çatışmaya bakarak bile, Türk asker ve subaylarının gerçek ruh hallerini görmek mümkündür. Gündüz yapılan çarpışmalarda, düşman üstün teknik gücünü daha fazla kullanma şansına sahiptir. Helikopter, top ve havan silahlarının yanısıra, savaş uçakları da alçak dalış yaparak birliklerine destek vermektedir. Yine, her çatışmaya binlerce asker sevkedilmektedir. Buna çeteleri ve özel timleri de dahil edince düşmanın gücü kendiliğinden anlaşılmaktadır.

Türk ordusunun sayı ve teknik olarak üstünlüğüne karşı, bizim saflarımızda yeralan savaşçıların çoğu yeni katılmış ve tecrübesiz gençlerdi. Bu arkadaşların öyle güçlü çarpışma deneyleri de yoktu, birçoğu o ana kadar hiçbir çatışmaya da katılmamıştı. Bu duruma rağmen, günboyu süren çarpışmalarda arkadaşların sergilediği tavır, kahramanca ve görkemli oldu. Bunun karşısında Türk askerinin tavrı ise tam tersi olmuştur. Daha önceki yılların deneyine dayanan düşman askerinin gündüz çarpışmalarındaki tutumu başlangıçta saldırganca olmuştur. Bu dönemde meydana gelen çarpışmalarda da düşman askerleri sanmışlardır ki gerilla birliklerimiz geri çekilecek ve onlar da yine darbe vurabileceklerdir. Ancak bunun tam tersi oldu. Düşmanın saldırıları, karşısında güçlü bir karşılık buldu. Çatışma içerisinde düşman peşpeşe darbe yedikçe, artık çarpışmalarda hiçbir asker öne atılma cesareti gösteremedi.

Subayların durumu da farklı değildi. Subaylar da çarpışma alanının oldukça gerisinde, kurşun almayacak bir mesafede duruyorlardı. Subaylar, askerleri öne sürerken galeyana getirerek başarılı olmak istiyorlar. "Bir Apocuyu vuranı terhis edeceğiz," biçiminde vaadlerin yanısıra milyonlarca lira da vaad edilmektedir. Bu tür vaadlere kanarak, hareket edenler apolitik kesimdi. Çatışmalarda bunların sürekli darbe alması verilen vaadlerin etkisini yitirmesine yol açtı. Bu kesim de öyle kolaylıkla hareket ettirilemez duruma geldi. Bunun karşısında tamamıyla zora dayanarak, askerler çarpışmalara sürüldüler. Askerlerin gözü önünde tanık olduğumuz askeri vurma gibi şeyler olmamakla birlikte, komutanlar askerleri ileri sürmek için sürekli yalvarmaktaydılar. Arkadan tekmeleyerek, bir adım daha atarsanız her şeyi ele geçireceğiz diyerek, saldırıya teşvik ediyorlardı. Çatışmalar çok yakın mesafede sürdüğü için askerin sesleri bize kadar ulaşıyordu.

Subayların bu yöntemi sonuç vermeyince ne yapıyorlardı? Çatışmalardan habersiz olan askerleri helikopterlerle getirip indiriyorlardı. Bunlara da "Apocular darbe yemiş, son bir darbe vurmak için hadi siz saldırın" diyorlardı. Bunların da çatışmalardan haberi olmayınca, öne atılıyorlardı. Bunlar da peşpeşe vurulunca bir adım ileri atamıyorlardı. Bu kez bunları da helikoptere bindirerek, götürüyor; çatışmadan haberi olmayan yeni bir grup getiriyorlardı. Düşman gündüz boyu süren çarpışmalarda bu yöntemi hep uygulamıştır.

Çarpışmalara katılan düşman askerlerinin durumu hep böyle olmuştur. İlk etapta saldıran, ama darbe yiyen düşman askeri, cesaretini yitirerek, bir daha ileri gitme gücünü gösterememiştir. Düşmanın uygulamak istediği taktiği boşa çıkarılmıştır.

Çatışmalar içerisinde askerler ya öldüğünde ya da yaralandığında, bu durum diğer askerlerin moralini tümden bozuyordu. Örneğin, bir askerin yaralanması ve çatışma alanından bağırarak kaçması, diğer askerlerin de süratle kaçmasına neden oluyordu. Askerler arasında yakından tanık olduğumuz bu olaylar vardı. Askerin morali ve savaşma cesareti özellikle çarpışma anında tümden gidiyordu.

Berxwedan: Bunların yanısıra, ulusal kurtuluş savaşımıza karşı oluşturulan özel timler var. Bunların durumlarına ilişkin olarak ne söyleyebileceksiniz?

ARGK Komutanı: Özel timler, tamamen polislerden ve memurlardan oluşturulmuş karşı-devrimci güçlerdir. Bunlar, özel eğitimden geçirilmişlerdir. Yine, çok yüksek bir maaş almaktalar ve yaşam standartları yüksek tutulmaktadır. Bu bakımdan, bilinçli kesimden oluşturulan bir güçtür.

Özel timler, ölümün olduğu yere kesinlikle yanaşmamaktalar. Bu açıdan, bunların çatışmalarda hiçbir etkinlikleri yoktur. Türk sömürgecileri, kendi gazetelerinde özel timleri öven yazıları bol bol yayınlamalarına rağmen, bunların şimdiye kadar çarpışmalarda etkinlikleri olmadı. Yakın çarpışmaların hiç birisine girmemişlerdir. Sadece uzaktan çarpışmalara katılmakta ya da pusu kurmaktalar. Çatışmalarda aktif olarak yeralanlar, partiye karşı bilinçli olarak düşmanlık yapan çeteler olmuştur.

Berxwedan: Diğer bir konuya geçmek istiyoruz. Eskiden Türk ordusunun halk üzerine saldığı korku büyüktü. Şu anda halkın durumu nasıldır. Köy operasyon ve baskınlarında Türk ordusuna karşı nasıl bir tutum takınıyor?

ARGK Komutanı: Halk savaş içerisinde politikleşmiş bir durumdadır. Türk devletinin halk kitleleri üzerine uyguladığı baskı ile elde ettiği bir sonuç yoktur. Askerlerin konumlandığı hemen her köyle ilişkimiz vardır. Askerlerin köyde olması, herhangi bir şey değiştirmemektedir. Tüm baskılara rağmen, kadınlar bile aktif olarak çalışmaktadırlar. Bu sadece şimdi ortaya çıkan bir durum değil. Bilindiği gibi, 1985 yılında Türk sömürgecilerinin uyguladığı baskı çok yoğun bir boyuta ulaşmıştır. Onlarca köy yakılıp, yıkılmıştır. Halkın bu baskılara karşı tavrı çok onurlu ve fedakarcadır.

Bunu bir örnekle açıklamak istiyorum. Arkadaşların sığınak yaptığı bir ailede, kadınların sergilediği tutum bunun en açık örneğidir. Aileyi bir ihanetçi ele veriyor. Evde yapılan aramada silah bulunuyor. Askerler bunun üzerine aileye olmadık baskılar yapıyorlar. Kadınları kocalarının önünde çırılçıplak soyarak işkence yapıyorlar. Kadınlar teslim olmayarak direniyorlar. Yine, kocaları da karıları kendi gözleri önünde çırılçıplak soyulmalarına rağmen, teslim olmamış, Partiye ait silah ve belgeleri düşmana teslim etmemişlerdir. Buna benzer yüzlerce örnek vardır. Bütün bu insanlık dışı işkencelere uğrayanlar bu baskılar karşısında geri adım atmak bir yana, mücadeleye daha sıkı sarılmışlardır. Bunların yanısıra, şehit düşen yoldaşların ailelerine başsağlığı için gidildiğinde, gösterdikleri tavır örnektir. Bütün bunları halkın Partimiz PKK'ye duyduğu güveni göstermektedir.

Her ailenin istisnasız sorduğu tek bir ortak soru vardır: "Oğlumuz şehit düştüğünde gösterdiği tavır ne oldu?" Bununla çocuklarının Partiye layık bir şekilde şehit düşüp düşmediğini öğrenmek istiyorlardı. Yine, "Partinin başı sağolsun" diyerek, mücadeleye duydukları inancı göstermişlerdir. Bunun dışında öyle olumsuz tutumlar içerisine girenler olmamıştır. Hatta, bazı aileler çocukları şehit düştükten sonra ulusal kurtuluş mücadelemize daha fazla destek vermeye başlamışlardır.

Bugün Kürdistan'da bir avuç hainin dışında halk bütünüyle Partiyle bütünleşmiştir. Halk Partinin etrafında kenetlenmekte ve devletin baskılarına boyun eğmemektedir. Devletin dayatmalarını kabul etmemekte ve istemlerini yerine getirmemektedir. Kitle kabarması oldukça geniş bir boyuta ulaşmıştır. Bu yılın ilk ayında yapılan yaygın tutuklamalar, kitlelerin Partiye ne kadar geniş bir destek sunduğunu göstermektedir.

Berxwedan: Son eylemlerle birlikte ARGK gerillaları kışın da düşmana darbe vurur bir güce ulaştılar. Bugün gerilla birliklerimizdeki moral, savaş gücü ne düzeydedir?

ARGK Komutanı: Eylemlerde askerlerin sürekli darbe yemesi, çeteciliğin tasfiye olması ve hem de birliklerimizin artık ciddi kayıp vermemesi, gerillalarımız üzerinde çok olumlu bir etki yaratmıştır. Bu temelde gerillaların savaşma azmi ve cesaretleri çok yüksektir.

Askerlik kanunu gereği saflara aldığımız savaşçılar bile ilk çatışmalarda kahramanca bir tutum sergilediler. Kela Meme çatışmasında, saflara aynı gün katılan savaşçılar büyük kahramanlık göstermişlerdir. Şehit düşen arkadaşların silahlarını alarak, çatışmayı kahramanca sürdürmüşlerdir. Yine bu savaşçılar, düşmana büyük bir darbe de vurmuşlardır. Bu örneklerden de görüldüğü gibi, birliklerimizin morali ve savaşma gücü oldukça yüksektir.

Çatışmalarda gerillalarımızın tecrübeleri daha da artmıştır. Özellikle de gündüz çarpışmalarında, düşmanın durumunu daha yakından görme olanağına kavuşmuşlardır. Gerillalarımız bugün düşmana karşı daha bilinçli, daha cesur ve daha üstün bir moralle savaşacak düzeydedirler. Bu, bütün savaşçılarımızı etkisi altına almış olan bir durumdur.

Yöreden katılan arkadaşlar, Parti çizgisini yeterince bilmemelerine rağmen, büyük bir kahramanlıkla savaşmaktalar. Partiye ve yoldaşlarına karşı büyük bir güvenle doludurlar. Arkadaşları için ölümü seve seve kucaklamaktadırlar. Bu konuda çok sayıda örnek verebiliriz. Mücadelemizin saflarına daha yeni katılmış olan Kalender İlhan (Metin) yoldaşın gösterdiği kahramanlık buna somut bir örnektir. Bu arkadaşımız, Agit yoldaşın şehit düştüğü çarpışmada ağır yaralandı. Yaralı olduğu halde, kaldığı yeri tespit eden ve kendisini sağ yakalamak isteyen düşman birliğine el bombasını kendisinde patlatarak ölü verdirdi.

Bu örnek bile, savaşçılarımızdaki yurtseverliğin, cesaretin hangi boyutlarda olduğunu göstermektedir. Yine, Partiye ait silahların düşmanın eline geçmemesi için yaşamlarını tehlikeye atan arkadaşlarımızın sayısı az değildir. Bu ruh hali, cesaret, moral tüm birliklerimize egemendir. Bu temelde güçlü bir savaşçı yapı da şekillenmiştir.

Berxwedan: Kürdistan'da yüzyıllardan beri ilk defa bu boyutta bir savaş veriliyor. Bugün Kürdistan'daki halk savaşımızın gelişim özelliği nasıldır? Bu konuya pratik örneklerle değinmenizi istiyoruz.

ARGK Komutanı: 1987 yılının ortalarından itibaren alana taşırılmış olan III. Kongre çizgisi temelinde halk savaşımızın bugünkü aşamasına ulaştık. III. Kongre öncesinde eksiklik ve yetersizlikler nedeniyle savaşımızda bir daralma ortaya çıkmıştı. Yenilen darbeler ve çalışmaların sağlıklı yürütülememesi nedeniyle, halkın savaşa duyduğu ilgi azalmış; yine, bu temelde savaşçı çıkarmakta olumsuz bir durumla karşılaşılmıştı.

Düşman ortaya çıkan bu durumu bir fırsat bilerek, gerilla savaşımızı, tümden imha etmeye yöneldi. Özellikle de operasyonlara ağırlık vererek, gerilla savaşımızı bir alana hapsetmeye çalıştı. Bu döneme kadar, düşmanın politikasını boşa çıkaramayışımız nedeniyle, kitleler belli bir umutsuzluğa kapılmışlardı. Düşmanın yoğun olarak sürdürdüğü operasyonlarda gerilla birliklerimizin darbe yemesi, katılımların azalması üzerinde etkide bulunmuştu. Birliklerimizin gereken düzeyde büyümesi sağlanamadığı için, 1987 yılının ortalarına kadar Türk sömürgeciliğine karşı gelişkin bir mücadele verilemedi.

III. Kongre Kararları'nın, 1987 yılı ortasından itibaren alana aktarılmasıyla birlikte Askerlik Kanunu uygulandı. Bu kanunun uygulanmasıyla birlikte, katılım yeniden arttı. Bu temelde gerilla birliklerimizin sayısında artış görüldü. Bu gelişmelere birlikte eylemler de gelişti ve lehimizde sonuçlar alınmaya başlandı. Hem askeri güçlere ve hem de çetelere karşı gerçekleştirilen eylemler, başarılı olunca kitlelerdeki güven yeniden arttı.

Faşist Türk devletinin, katılımların önünü almaya yönelik daha önceden uyguladığı politikası da boşa çıkarıldı. Katılmak isteyenler üzerinde uyguladığı baskılarla, bunların katılımını belli ölçülerde engelleyebilen Türk devletinin politikası, katılımların artmasıyla birlikte işlemez hale getirildi.

Türk ordu birlikleriyle, gündüz çarpışmalarına girilmesi, faşist ordunun tüm kofluğunu açığa çıkardı. Bu çarpışmalar ya şehirlerin karşısında ya da bizzat kitlelerin gözleri önünde gerçekleştiği için, halk da Türk ordusunun kofluğunu görmüştür. Yine, kitleler başlangıçta izleyicisi oldukları çatışmaları daha yakından takip etmeye başlamışlar ve giderek çatışmaların içerisinde yer almışlardır.

Kitlelerin çarpışmalara yakından tanık olması, Türk ordusunun o efsanevi gücünün çökmesini de birlikte getirdi. Bu çarpışmalarda helikopterlerin düşürülmesi, onlarca askerin öldürülmesi, yüzlercesinin savaş alanından saf dışı edilmesi, kitlelere büyük bir cesaret vermiştir. Bütün bu çarpışmalardan sonra, ulusal kurtuluş mücadelemizin otoritesi alanda giderek pekişti. Bu da katılımların alabildiğine artmasını birlikte getirdi. Bu dönemden itibaren, hem şehir kesiminden ve hem de kırsal alandan katılımın oranı büyük ölçüde artmıştır. Bu artışla birlikte gerilla birliklerimizin sayısında da önemli oranda artma olmuş; böylece de silahlı mücadele dar bir alana hapsedilmekten kurtarılarak, geniş alanlara yayma başarılmıştır.

Alanlara açıldıkça, çeteciliık de bu alanlarda tasfiye edilmiştir. Girilen her alanda Partimiz PKK'nin otoritesi kökleşmiştir, 1984'ten 87'ye kadar girilemeyen Ertuşi aşireti içerisine girilmiştir. Türk devletinin mücadelemize karşı kullanmak istediği bu aşiret konfederasyonunun ağaları ve çeteleri alanı terkederek kaçmak zorunda kalmışlardır. Kaldı ki, bu çeteler, mücadelemize karşı aktif savaşan kesimlerdi. Bu gelişmenin de kitleler üzerindeki etkisi olumlu olmuştur. Halkın Partimize olan güveni daha da artmıştır.

Mücadelemizin yoğun olarak geliştiği alanlarda daha önceden de kitlelerin desteği oldukça yoğundu. Fakat, bu gelişme-

lerle birlikte, girilmeyen alanlarda bile, kitlelerin Partimize olan sempatisi büyüktür. Şehir alanlarında bile kitlelerin büyük bir bölümü mücadelemizin taraftarıdır. Böyle yoğun bir destek, yoğun bir katılım ve yoğun bir sempati gelişince, gelişmelerin koşulları da artmıştır.

Berxwedan: Mücadelenin ilk geliştiği yıllarda halka gidildiğinde hep şu anlayış ile karşılaşılmıştır: "İşte, Türk devleti güçlüdür, yenemeyiz." Halkın arasına bugün daha fazla gidiliyor. Halkın bugünkü durumu nasıldır?

ARGK Komutanı: Halkın bugünkü durumu çok değişmiştir. Halkın, bugün bizlerden tek bir talebi vardır; o da, mücadelenin daha da geliştirilmesi ve mücadelemizin daha el atmadığı alanlara da girilmesi; bu alanlarda çalışmaların yoğunlaştırılmasıdır.

Halkın ilk başlardaki çekingenliği kalmamıştır. Girilen her alanda, kısa süre içerisinde halkla bütünleşilmektedir. Bu yıl içerisinde yaşadığımız gelişmeler, kitlelerin Partiye hangi ölçülerde güven duyduğunun bir göstergesidir. Örneğin, 4 yıldan bu yana girilmeyen Çatak alanına, bu yıl girilmiş ve halkın sunduğu destek büyük olmuştur. Hem savaşçı verme bakımından ve hem de diğer yönlerden halk, yeni ilişkiye geçilmesine rağmen, büyük bir destek vermiştir. Yine, bu alanda halk milisliği yapan yüzlerce yurtsever örgütlendirilmiştir. Silah ihtiyacı büyük oranda bizzat halkın kendisinden sağlanmıştır.

Partimiz PKK önderliğinde gelişen mücadele kitleleri derinden etkilemekte ve onlar üzerinde büyük gelişmeler yaratmaktadır. Yoğunlaşan eylemlilik, kitlelerin duyduğu güveni daha da güçlendirmektedir. Bunların yanısıra, kitlelerdeki siyasallaşma da büyük oranda güçlenmiştir. Bugün Kürdistan'da halkın konuştuğu tek konu, silahlı savaşımızdır. Bunun yanısıra yüzlerce kişi, kendi çabalarıyla, ulusal kurtuluş güçlerimizle ilişkiye geçmek için büyük çaba harcamaktadır.

Berxwedan: Cudi Dağı'nda düşmana karşı gerçekleştirilen pusu eyleminin planlanması ve gelişim süreci hakkında kısaca bilgi verebilir misiniz?

ARGK Komutanı: Aynı dönemde, Cudi Dağı'nda, Gabar Dağı'nda ve Şırnak'ın Bestler mıntıkasında peşpeşe eylemler gerçekleştirildi. Bu eylemlerin çoğunluğu pusu eylemleriydi.

Cudi Dağı'nda operasyon yapan düşman birliğine karşı, birliklerimiz tarafından geniş bir çember pususu kuruldu. Aynı anda düşmanın diğer birlikleri de dağın çeşitli alanlarında operasyonları devam ettiriyorlardı. Çembere alınan düşman birliği imha edildi. Daha sonra, diğer birlikler çatışmaya müdahale ettiler. Bunun üzerine çarpışma akşama kadar devam etti. Düşman, bu çarpışmada büyük oranda bir kayıp verdi. Çatışmayı başlangıçta Özel Kolordu Komutanı Hulusi Sayın yönetiyordu. Daha sonra, Bölge Valisi Hayri Kozakçıoğu da çatışma alanına geldi.

Çarpışma sahasına müdahale gücü olarak gönderilen askerlerden hiçbiri, çatışmaya aktif olarak katılmadı. Esas çatışmaya giren grup etkisiz duruma getirilerek, bir kısmı da çatışamayacak durumda kaldı.

Berxwedan: Çatışmaya katılan düşman gücü ne kadardı? Düşmanın kullandığı silahlar ne türdeydi?

ARGK Komutanı: Her çatışmaya binlerce asker katılmaktadır. Yalnız, aktif olarak çatışmaya giren asker sayısı bölük düzeyindedir.

İlk başta, Cudi Dağı'nda bölük imha edildi. Daha sonra alana ulaşan askerler, pusu atarak, çatışmaya değişik nokta lardan katıldılar. Bunun dışında, binlerce asker de takviye gücü olarak bekletilmekteydi. Bunlar da çarpışmanın şiddetlenmesiyle birlikte, savaş alanına sürülmüşlerdir. Pusuya düşen bölüğün büyük kesimi ölü ve yaralı olarak etkisizleştirilirken, geriye kalanlar da dağılmış ve çatışamaz duruma gelmişlerdi.

Berxwedan: Çarpışmaya katılan gerillaların gücü ne kadardı?

ARGK Komutanı: Cudi çatışmasına katılan gerilla birliğimizin gücü bir bölük düzeyindeydi.

Berxwedan: Çatışmanın gelişmesini bize aktarır mısınız?

ARGK Komutanı: Çatışma başlamadan önce düşman helikopteri alan üzerinde uçuşlar yaptı. Bu durumu değerlendiren birliğimiz, düşmanın bir operasyona girişeceğini tahmin etmekte zorlanmadı.

Bu durumu değerlendiren birliğimiz, gece yarısından itibaren, çatışmaya en elverişli alanda, geniş bir şekilde mevzilendi.

Tahmin edildiği gibi, sabah erkenden düşman operasyona başladı. Operasyona katılan birlik, gerillaların kurduğu çember pususundan habersiz bir şekilde, izleri takip ederek, pusunun içerisine düştü. Çember geniş bir alana yayıldığı için operasyonu yürüten birliğin hepsi pusunun çemberi içerisine girdi.

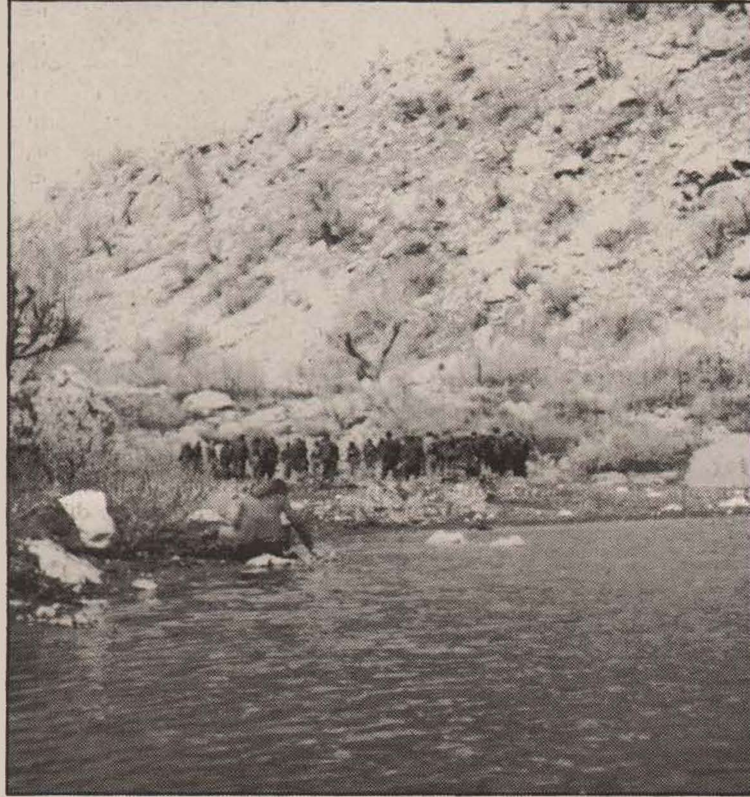
Çatışma başladığında askerde can havliyle bir kaçışma başladı. Ama, askeri birlikler tam çemberin içerisine düştüklerinden, hangi yöne kaçsalar, o yönde gerillalarımızın ateşiyle karşılaştılar. Yoğun ateş altında kalan düşman birliği, silahına davranma fırsatı bile bulamadan etkisiz hale geldi. Yaralı olan askerlerse, kendilerini taşların arasına atarak, kurtulmaya çalıştılar.

Daha sonra gelen takviye birlikleri hem pusuyu ve hem de askerlerinin içerisine düştüğü durumu bildikleri için, yakınlaşmaya cesaret edemediler. Uzaktan savaşmayı tercih ettiler. Uzaktan savaşın en etkili aracı da toptur. Düşman da bu silahı kullanarak, top atışlarına başladı. Yine, helikopterlerle birliğimizin mevzilendiği alanları bombalamak istediler. Yoğun ateş sonucu, helikopterler isabet almaya başladığından olacak ki, helikopterler uzaklaştılar. Dolayısıyla helikopterlerin çatışmada öyle fazla etkisi olmadı. Askerlere cesaret vermek için, savaş uçakları alçaktan uçuş yaptılar. Ancak gerilla birliğimiz ile düşman askerleri içiçe olduğundan bombalamayı göze alamadılar.

Çatışma içerisinde gerilla birliğimiz çok rahat davrandı. Zaten düşman askeri büyük bir korku içerisindeydi. Öyle ki, birliğimiz yemek yapabilecek kadar, kendisine fırsat yarattı. Düşman darbe yedikçe birliğimizdeki moral yükseldi. Çatışma adeta bir düğün bayram alanına benzedi. Gerillalar türküler söylediler, govend çektiler.

Bu çatışmada en çok etkilenen ve en büyük morali kazanan da yeni katılan savaşçılar oldu. Böylesine kapsamlı bir çatışma içerisine girmek ve düşmanın yediği darbelere bizzat yakından tanık olmak, elbetteki yeni bir savaşçı için son derece önemli bir noktadır. Bu çarpışmada, düşman askerinin öyle fazla etkili olamadığını, abartıldığı gibi cesaretli olmadığını yeni savaşçılarımız bizzat kendi deneyimleriyle gördüler. Bu onlarda hem ulusal kurtuluş mücadelesine ve hem de kendilerine karşı güvenin artmasına yol açtı. Böylece, gerillalarımız yüksek bir savaş azmi kazandılar. Bu her arkadaşta bir saldırı ruhu geliştirdi. Bu da gerillalarımızın sürekli her yerde düşman üzerine yürümesini ve düşman gücünü darbelemesini sağladı. Bu çatışmada kazanılan tecrübe de büyük oldu.

Berxwedan: Çatışma nasıl sona erdi? Düşman mı yoksa gerilla birliği mi önce geri çekildi?

ARGK Komutanı: Çatışmada, yürüyemeyecek durumda yara almış olan bir gerilla vardı. Bu yoldaşı, ancak 8 kişi taşıyabiliyordu. Çatışmanın olduğu alanın etrafına yüzlerce pusu atılmasına rağmen, birliğimiz gece olduktan sonra kolaylıkla geri çekildi. Düşman daha önceleri pusu attığı birçok noktaya bu kez pusu atma cesaretini gösterememişti.

Düşman gerçekten çatışmayı göze alabilecek bir cesaret sahibi olsaydı, çatışma diğer gün de devam ederdi. Çünkü, yaralı gerillayı taşıyan grubumuz, geri çekilirken izini kaybettirememişti. Düşman, grubumuzun nereye çekildiğini bilmesine rağmen, üzerine gelme cesaretini gösteremedi. Radyo ve gazetelerdense, operasyonun devam ettiği haberi yayınlanıyordu. Gazeteler "Cudi didik didik aranıyor" diye başlık attığında, Cudi'de tek bir düşman askeri kalmamıştı. Düşman aynı gece korkudan geri çekilmedi. Sabah olduğundaysa Cudi'deki bütün gücünü geri çekti.

Buna ek olarak, diğer bir çatışmayı da aktarmak istiyorum. Bu anlatacağım örneği, Türk devletinin özellikle Olağanüstü Hal Bölge Valisi'nin durumunu daha iyi açığa çıkarmak için veriyorum.

Cudi Dağı çatışmasının ardından, düşman Şırnak'ı karargah olarak seçti ve Özel Kolordu Komutanı Hulusi Sayın da buraya yerleşti. Hulusi Sayın, burada gövde gösterisi yapmak için toplantı da yaptı. Öğrendiğimize göre, bu toplantıda, "Ben intikamımı almayana kadar gitmeyeceğim" diyor. Bu esnada, bu sözlere yeni bir karşılık vermek gerekiyordu. Birliğimiz bunun arayışı içerisine girdi.

Bu kez Şırnak'ın Bestler mıntıkasında, düşman birlikleriyle karşılaşma olanağımız oldu.

Bestler mıntıkasında operasyona katılan bir başka düşman birliğinin önüne, yine pusu atıldı. Pusuya düşürülen askerler, kısa sürede safdışı bırakıldı. Bu çarpışmada da düşman hiçbir varlık gösteremedi.

Operasyona katılan düşman birliği parampara edildi. Çatışmayı bizzat Hulusi Sayın yönetiyordu. Kendi askerlerinin durumunu görünce alana gelme, hatta helikoptere binme cesaretini bile gösteremedi. Pusuya düşen askerlerin imdadına bile gelmediler. Ve hemen aynı gecede Şırnak'ı terketti.

Bu çatışmada açığa çıkan belirgin bir durum vardır. Düşman pusuya düşen askerini bile kurtarmaya gelmemiştir. Bunlar için takviye birliği dahi göndermediler. Oysa daha önceki çatışmalarda, binlerce asker takviye olarak, gönderilip, alanda konumlandırılıyordu. Bestler çatışmasında bunu dahi yapamayacak kadar acz içerisine düştüler. Bu ve diğer çatışmalar, Türk devletini tamamen işlemez duruma soktu. Dağa çıkıp operasyon yapmaktan vazgeçtiler. Bu kez köylere yerleşerek, kitlelerle bağımızı koparmaya çalıştılar.

Düşmanın tüm çabalarına rağmen, kitlelerin ulusal kurtuluş mücadelemize olan desteği daha da arttı. Savaşçı katılımında yükselme görüldü. Şehirlerde de mücadelemiz yankısını buldu. Bu gelişmeler temelinde de gerilla savaşımızın yaygınlaşmasının ve henüz girilmeyen bölgelere el atılmasının temelleri güçlendi. Böylelikle de birçok bölgede gerilla savaşının taktik açılımı başarıldı.

1988 yılı boyunca gerillanın bu temelde gelişmesinin olanakları güçlendirildi. Birçok bölgede gerilla mücadelesi oturtulduğu gibi, yaygınlık kazanması da başarıldı. Böylece gerilla savaşına süreklilik kazandırma başarıldı. Kitlelerin katılımı, bugün silahlı mücadelemizin gerekli kıldığı düzeyin çok çok ilerisindedir. Yoğun kitle katılımı savaşımızı daha da ileri götürebilecek bir düzeydedir.

Bilindiği gibi, silahlı mücadelenin geliştirilmesi için, ordu kuruluşunun yanısıra, Cephe örgütlenmesinin de başarılması gerekir. Cephe ve Ordu gerilla savaşının temelini oluşturmaktadır. Bu her iki silahın örgütlenmesi ve güçlenmesi de ancak kitlelere dayanmakla mümkündür. Bugün kitlelerin bilinçlenmesi ve örgütlendirilmesi, kısmi oranda da olsa gerçekleştirilmiştir. Birliklerimizin düzeyine de hem katılım bakımından ve hem de nitelik bakımından önemli gelişmeler sağlanmıştır.

Yine, birliklerimiz içerisinde yer alan savaşçılarımız tecrübe açısından büyük gelişme göstermişlerdir. Bunların saflarından komutanlık yapacak yüzlerce arkadaş yetişmiştir. Yani, savaşçılarımız, gerilla savaşında yetkinleşmiş ve tecrübe kazanmışlardır. Hemen her alanda gerilla faaliyetlerimizin yönetimi oluşturulmuştur.

Halkın bugün mücadelemize muazzam ölçülerdeki katılımı halk savaşımızı daha gelişkin biçimlerde yürütmeye olanak sağlıyor. Bu elverişli zemine dayanarak, halk savaşımızın daha gelişkin biçimlerini pratiğe geçirmek mümkündür.

Bugüne kadar, bu olanaklardan yeterince yararlanamamışsak, düşmana ve çete odaklarına daha büyük darbeler indirememişsek, bu tamamen, bizim eksikliklerimizden kaynaklanmaktadır. Bugün en önemli sorunumuz, yönetim sorununu çözümlemektir. Şimdiye kadar savaşımızın çok elverişli koşullara karşın, istenilen ölçüde geliştirilememesinin nedeni de budur. Bu bakımdan, önümüzdeki dönem de yönetim sorununu çözümlemek son derece önemlidir.

Bugün kitlelerin mücadelemize katılımı, savaşımızın her alanda yükünü omuzlayabilecek bir düzeydedir. Onbinlerce aktif taraftar, binlerce milis gücü ve sürekli artan katılım, bunun açık örnekleridir. Geçmiş eksikliklerin aşılması, yönetim sorununun çözümlenmesi, Ordu ve Cephe silahlarına gereken rollerinin oynatılması, kitlenin katılımını on, hatta yirmi kat arttıracağı gibi, mücadelemizin gelişimini de hızlandıracaktır.

Partimiz PKK'nin önüne koyduğu hedeflerini gerçekleştirebileceği, bu sürede ispatlanmıştır. Bu temelde sağlanacak yeni gelişmeler Türk devletinin sökülüp atılacağı günleri daha da yakınlaştıracaktır. TC'nin bugünkü varlığı, tamamen askeri alandadır, siyasi alanda hiçbir etkinliği yoktur. Gücü tamamen askeri zora dayanmaktadır. Yine, eskisi gibi, kitleleri kandırması artık mümkün değildir. Dayandığı kesimler aşılmıştır. Bu anlamda sadece çıplak zora dayanmaktadır. Ki, bu zoru da birçok alanda işlemeyen çıplak bir zordur. Bu zorun sökülüp atılması, tamamen işlemez kılınması da mümkündür. Bu da önümüzdeki dönemde rahatlıkla ulaşılacak bir hedeftir.

Şubat 1989

PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN yoldaş değerlendiriyor:

"Hiçbir ilişki, yoldaşlık ilişkisi kadar, geçmiş dünyadan kurtulup yeni dünyayı kazanmamıza imkan verecek denli önemli değildir"

Yaşamayı eskiye göre ne kadar değerlendiriyorsunuz; ne kadar seviyorsunuz? Sosyalistleşmenin bir ölçütü de budur. Yaşama eskiye göre daha fazla değer veriyor musunuz acaba? Bu önemlidir. Yaşamaya eskisinden daha fazla değer veriliyorsa, seviliyorsa belli bir devrimcileşme, sosyalistleşme imkanı elde edilmiş demektir. Yok eğer eskiden daha fazla kendi kendinizden rahatsızsanız, yaşama karşı sevginiz fazla gelişmemişse, o zaman sizde gericilik olup, olumsuzlukları aşamıyor ve altında eziliyorsunuz demektir. Bu da gerileme anlamına gelmektedir. O halde, yaşamı yeniden değerlendirmek ve ona yeniden değer biçmek için son derece duyarlı olmanız gereklidir. Eski yaşam aşılırken, yeni yaşama birçok özelliklerivle yeniden bağlanmanın yolları vardır. Bunlara da biraz bakmak gerekiyor.

İlişkilerin yenilenmesi aynı zamanda bir bütün olarak yaşamın da yenilenmesi demektir. Ki zaten devrimcilik de budur. Yeni insanların da ortaya çıkışları böyle olur. Bundan dolayı, eskiye sevdalanmamak gereklidir. Sanıyoruz bu hepimiz açısından canalıcı bir sorundur. Birçok koşullandırmanın etkisinden ibaret olan —yaşam bile denilmeyecek— sallantılı bir durumunuz vardı. Ama şimdi tüm bunları değiştirmek gerekiyor. Çünkü, bu hepiniz için geçerli ve hayati önemde olan bir gelişmedir. Yeni yaşamı her yönüyle kendinde gerçekleştiremeyenler sosyalizm kavgasında fazla iddialı olamazlar ve böyle bir kavga amacı olmadıktan sonra da bu kavgada yer almak mümkün değildir. Yani ilkel duygularla, düşünce kırıntılarıyla ve yine bir yığın eski kokan alışkanlıklarla devrimcileşme yönünde fazla ilerlenemez. Bu açıdan, yenilenme her yönüyle olmalıdır. Yani ideolojik-politik muhtevamızı bütün yönleriyle yenilemek gerekiyor. Örgüt, örgütlenmenin ilişkilerini yaratmak içindir. Eylem de bunun direncini iradede gerçekleştirmektir. Bu zordur, ama yeninin doğması da başka türlü olmamaktadır. Zor olayından ibaret olan devrim; bu şekilde kişiliğimizde yansıtılırsa veya somutlaştırılırsa, uğruna katlanılabilir, savaşılabilir bir yüce erek olur. Bizim oluşturmak istediğimiz birliği kesinlikle bu temellerde kavramak gerekiyor ve bu uğurdaki bütün çabalarımızın özü de böyle bir birlik yaratmak içindir. Kendisinde bir şeyler saklayanlar, bunları ortak bir çabada birleştirmeyenler, yaratılan birliği, 'birlik' olarak değerlendiremezler. Çünkü bizim birliğimiz gerçekten bu konuda derinleşmeyi ifade ediyor ve bu doğrultuda düşünce birliğini, mücadele birliğini, yaşam birliğini, yoğun bir biçimde ortak yaşamayı zorunlu kılıyor. Çoğunuzun halen kaldığınız yerlerde ortak bir ruh, ortak bir irade birliğini gerçekleştirmede ne kadar zorlandığınız biliniyor. Yaratılması gereken birlikler yerine, hasımların arasındaki ilişkilere benzer ilişkilerin geçirildiği son derece açıktır. Hasımların birbirlerine gösterebileceği, saygısızlık, kin, değer vermeme, küçük düşürme, kızma ve öfkelenmedir. Bunlar ciddi bir şekilde değiştirilerek devrimci ilişkilere bağlanmadıkça hepsi düşmanca yaklaşımları ifade eder ve oldukça da tehlikelidirler. Bu yaklaşımların, bırakalım Partiyle bağdaşmasını, yurtseverlikle bile bağdaşması mümkün değildir. Bunun için dostdüşman veya Parti birliğini kavramak istediğimizde hep bunlardan hareket edeceğiz ve bunları kıstas olarak değerlendireceğiz. Birlikle çelişen ne kadar özellik var? Bunun ne kadarı düşmana hastır, ne kadarı sınıf dışı etkilerdir? Bu konuda iyi tesbit yapanlar Parti birliği konusunda iddialı olup doğru değerlendirmelere ulaşırken, bunu yapamayanlar veya bu yeteneği gösteremeyenler ise, birçok yanılgıya kapılırlar, doğru tercih yapamazlar, doğru sonuçlar alamazlar. Bilindiği gibi, bunlar saflarımızda oldukça yaygın olan hususlardır. Partileşmeyi bir de bu yönüyle tamamlamak gerekiyor. Bundan dolayı, öğrenin ve bu konuda öğrendiklerinizi ve bundaki kararlılığınızı kişiliğinizde gerçekleştirin. Bunu yapmadıkça ilerlemek mümkün değildir.

Parti direniyor, kendi doğrultusunu yaşamak ve yaşatmak için çaba harcıyor, yürütüyor ve bunda da son derece kararlıdır. O halde, burada bireylere düşen de buna katılmasını becerebilmektir. Maalesef yıllarca saflarımızda olup, halen Partinin ruh, düşünce ve üslubuna varamamış, belki de çoğunluk olabilecek sayıda insan vardır. Niye? Çünkü onlar, ruhen, düşünce ve üslup olarak Partilileşememişlerdir de ondan. Oysa bizim bütün çabalarımızın özü, birliği yaratmak içindir. Şu unutulmamalıdır ki; bir konuşma tarzının, hatta bir bakış biçiminin bile Partileşme ile yakın ilişkisi vardır. Ve bunlar siyasette anlam taşırlar. Kitaplarda da okuduğunuz gibi, ufak bir sert hareket belli bir tavrın yansıtılması anlamına gelir ve bu da kesinlikle sonuçların yaratılmasını birlikte getirir. Ama, hala içinizde yalnız çeşitli ögelere karşı değil, tümüyle Partiye karşı her türlü sertlikten öteye, onursuzlukla yüklü bir yığın davranış dayatan ve bayağı bir sınıf gibi çalışan ögeler az değildir. Ağır hantallıktan tutalım sert, öfkeli tutumlara kadar bunlar sergilenmektedir. Peki tüm bunların anlamı nedir? Bu, kendine daha fazla yer isteyen, protesto veya tasfiyeyi geliştirmek isteyen insanların tavrıdır. Parti netleşirken, şüphesiz ki, tüm bunlara büyük önem vererek değerlendirecek ve kararlılıkla giderecektir. Gideremediği tutumlar hakkında da tavır alabilecektir. Burada şunu da unutmamalıyız ki; bizim yürüttüğümüz büyük eğitim hareketi, bu ilkeye bağlılık temelinde gelişiyor. Maalesef, farkedilsin veya fark edilmesin, bu süreç içinde birçok arkadaş, her türlü aymaz, yetersiz, gafil, kendine göre çeşitli ruh hallerini, çeşitli saygısızlık belirtilerini sergilemektedir. Bunlar, belki o kişinin kendisini rahatlatıyor fakat, bu çok düşkünce bir rahatlama olayıdır. İnsanlar yüce kurumlar nezdinde ve yüce Parti ortamında her zaman en güzel duygusunu, düşünceyi, sözü, eylemi sergilemeyi şeref bilir, onur bilir. Tutarlı Partili olmanın tavır ve özellikleri de kesinlikle bunlardır. Ama çok değişik özelliklerle ve beklentilerle geliniyor. Parti ortamında da bunlar yansıtılmaya çalışılıyor. Bilindiği gibi, mahalle kabadayıları vardır. Bu kabadayılar bir mahalleye girdiklerinde ilk olarak yaptıkları hareket nara atmaktır. Onlar bununla çocukları, zayıf insanları korkutarak kaçacak delik arayan bir havaya sokmak isterler. Şimdi bunun daha da inceltilmiş biçimleri Parti saflarında çıkabilir. Böylesi kabadayılara özgü davranışlarla milleti sindirme, Partide kendine fazla yer açma tutumuna girenler az değildir. Tabii ki bazıları bunu demagojik sözlerle yaparlar. Bazıları keskin davranışlarla gösterirler. Bazıları bunu tembellikle, duyarsızlıkla yerine getirirler. Bazıları da kritik anlarda beklenmedik bunalımlara girerek kendilerini sergilerler. Bunların hepsi ortamın adamı olamadıklarını, Partinin adamı olamadıklarını, başka beklentilerle geldiklerini ortaya çıkarıyor ve gösteriyor. Bu açıdan, Partili olmayı ve Parti üslubunu öğrenin. Bundan dolayı; genel düşünce kalıplarıyla, kendimize yakıştırdığımız çeşitli üslup ve alışkanlıklarla Partileşemeyeceğimizi kesin olarak bilmeliyiz. Parti davasında iddialı olanlar bunu hemen giderir. Yok eğer bu yapılmak istenmiyor da, Partiye karşı objektif direnme konumu sürdürülmek isteniliyorsa, bunlar da kendilerini daha da inceltererek yaşatmaya çalışacaklardır. Demek ki, Partileşmeyi bir de psikolojik yönden doğru yaşamalıyız. Burada kişilerin bazı özellikleri olmasın demiyoruz. Tam tersine, kişilerin olumlu temelde daha güzel davranışı, sözü —ki biz buna hitabet, üslup dedik—sanatkarane bir biçimde göstermeleri iyi bir şeydir. Herkesin en çok beğeneceği konuşma üslubunu, hal-hareketi, tavrı sergilemek güçlü devrimcilere has bir özelliktir. Bunlar gösterilebilir. Biz bunları sonuna kadar teşvik ediyoruz. Yeterki Partinin ruhuna uygun, kıvanç verici, herkesin bravo dediği, alkışladığı tutum ve davranışlar olsun.

Fakat bunların dışında; her türlü aşınmış, çağını doldurmuş, sadece ve sadece düşüren, güçsüz kılan, bilinçsiz, gerici, tutku ve duygularla yüklü, yüceltmeyen, politik değeri son derece zayıf, yaygın bir biçimde klan-kabile ve bölgecilik kokan, yurtseverlik ve insanlık değerleri gelişmemiş, tarihsel boyutu çok zayıf, geleceğe ilişkin güçlü umut vaad etmeyen, gününü kurtarmacı, son derece bencil ve bireyci, güçlü bir ideolojik ve politik öğretiye dayanmayan, örgütlülük derecesi çok zayıf vb. ilişkiler, kesinlikle Parti ilişkilerimize ters düşen, onunla tam bir zıtlık teşkil eden durumlar asla kabul göremezler.

Bütün bu zayıflıklardan kurtulmuş, yani tarihsel temeli olan; kendi gerçeğine dayanan, bunun için her türlü yabancılığı aşan, kendi gerçeğinin çağ içindeki konumunu tesbit eden, sınıfsal temeli olan ve ulusal bağımsızlığa bunu yansıtan, ağır mahalli, klan, aile, kabile ve dinsel etkileri aşan, yurtseverlik kadar insanlığa da ulaşabilen, güçlü bir ideolojik —ki o bizde bilimsel sosyalizmdir— ve politik —ki bu bizde ulusal kurtuluşçuluktur— doğrultusu olan; güçlü bir umut taşıyan, yani geleceği son derece yüklü karşılama ve onu kazanmanın güçlü tutkusu içinde olan; kendi içinde son derece sıkı, sağlam ve örgütlülüğü olan; buna her şeyden çok öncelik veren; hayatın diğer tüm duygu ve davranışlarını bu temelde ve bu anlayış potasında eriten; temel ölçüde denge noktası olarak burayı alan, diğer tüm ilişkilerine, yaşamına ve anlayışlarına, duygularına buna göre yön veren; yaşama bu temelde yaklaşan, yaşamını bu temelde derinleştiren, bu konuda dayatılan tüm engellemelere karşı koyup ilişkinin sağlamlılığını bir an için de olsa gözardı etmeyen; sempati, sevgi ve saygı duygularını, yine bu ilişkilerin ölçüsünü temel alarak geliştiren, bunun sürekli propaganda ve pratik çalışmasını yürüten, gerekirse bunu en güçlü bir savaşçılık ilişkisine dönüştürebilen ilişki sahibine yoldaş ve yoldaşlar arasındaki bu temeldeki yaklaşıma da yoldaşlık ilişkisi denir. Bu ilişki bize çok gereklidir. Herhangi bir ulustan, onun devrimci sınıfından daha çok bizde birinci derecede ele alınması gereken ilişki, yoldaşlık ilişkisidir. Çünkü hiçbir ilişki, bizde yoldaşlık ilişkisi kadar, geçmiş dünyadan kurtulup yeni dünyayı kazanmamıza imkan verecek denli önemli değildir. Yine, yoldaşlık ilişkisi kadar bizi güncel baskı ve acıdan kurtarmaktan tutalım uzun vadeli amaçlarımıza ulaştıracak kadar sağlam hiçbir ilişki yoktur. Yine, bizi halkımıza, ulusa ve dünya halklarına yakınlaştıracak olan başka bir ilişki sözkonusu olamaz. Aynı şekilde, bu ilişki kadar güçlük olarak bizi güçlendirecek başka bir ilişki mevcut değildir. Bu; özlü, inançlı, yoldaşlarına sonuna kadar bağlı kalmayı gerektiren bir ilişkidir. Dünyada birey için bundan daha fazla gereksinme duyulacak bir şey yoktur ve bunun dışında da hiçbir ilişki ve bağdan bahsetmek mümkün olamamaktadır.

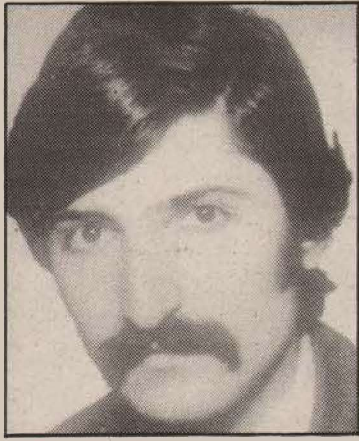
Arkadaşlar arasındaki ilişkilere baktığımızda, bunun değerinin bilinmediğini, son derece ihmal edildiğini, üzerinde önemle durmak şurda kalsın, tam tersi tavırlar içine girildiğini görmekteyiz. Bu en tehlikeli bir şekilde sömürgeci gerçekliğin yaşanmasıdır. Burada sömürgeciliğin en derin etkisini mi anlamak istiyorsunuz; o halde, yoldaşlık bağlarınızdaki zayıflıklara bakmalısınız, işte bu onun en açık göstergesidir. Yine, ortaçağ kalıntılarının etkilerini mi anlamak istiyorsunuz; ilişkilerinizdeki hafiflik, yüzeysellik ve basit çıkarlara gömülü düzey bunun açık göstergesidir. Dikkat edersek, bizim tüm toplumsal ilişkilerimizde geçerli olan ilişki tarzı günübirliktir, sahte, yüzeysel ve işini bitirinceye kadarki bir ilişkiyi ifade eder. Kardeşlik ilişkisi bile buna indirgenmiştir. Neden? Çünkü, onun kapsamında, temelinde, amacında soyluluk ve büyük hedef yoktur. Aynı şekilde, doğru bir temel olmadığından, muhteva da son derece çürüktür. Bu temelde kardeş veya komşu olmuşsun, aile kurmuşsun, ahbap-çavuşluk geliştirmişsin, aşiret oluşturmuşsun tüm bunlar kaç para eder? Ne yazık ki, bizim toplumumuzda hakim olan ilişkiler bunlardır. Bunlar da en çok iğrendiğimiz ilişki biçimleridir.

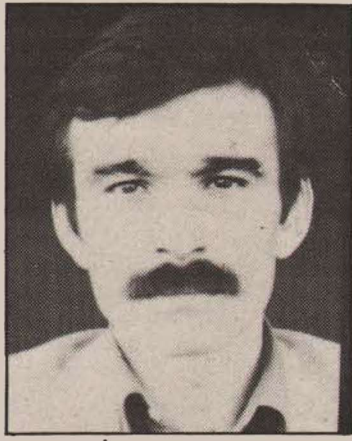
Belirttiğimiz bu ilişkilerden duyduğumuz derin rahatsızlık ve tepki, bizi hep güçlü ilişkiye yöneltti. Güçlü ilişkiyi sürekli aramamız, takip etmemiz ve onun derin özlemini sürekli duymamız da bizi Parti ilişkilerine kadar götürdü. Ve bu doğrultuda her şeyimizi verebilecek bir yoldaşlar topluluğunu oluşturmaya kadar ilerledik. Dikkat edersek, bizim yaptığımız; kendi öz pratiğimizin yalın ifadesi olan sağlam ilişkilerin geliştirilmesi için bütün kişiliği yeniden ve yeniden gözden geçirme, geliştirme, düşünceyi özellikle büyük bir silah olarak kullanma, bunun için gerekiyorsa derin felsefeye ve politikaya dalma, burada en devrimci olana ulaşma ve orada ne bulduysan onu alıp getirme, onu çok yaygın çabalarla propaganda etme ve oluşabiliyorsa eğer bu propaganda ile dost grupları oluşturmadır. Bunlar da içeriği son derece güçlü olan çabalardı. İlk temas grupları ve ilk dostluk grupları bu çabaların ürünüdür.

Toplumdaki geçmiş yaşantımızı hatırladığımızda, bu yaşama kapsamlılık ve derinlikten yoksun ilişkilerin tümden hakim olduğu görülecektir. İşte kapsamlı ve derin ilişkilerin olmaması büyük bir üzüntü ve rahatsızlığı yaratmıyorsa; bu, daha çok eksikliklerimiz var demektir; sağlam ilişkilerin derin ihtiyacı hissedilmiyorsa, bu çok tehlikeli bir konumda olunduğu anlamına gelir. Belli bir arayış yok ise, bu da son derece duyarsız olunduğunu ifade eder. En çok taptığımız ilişkiler mahalli, kabile, akrabalık, eş-dost, günübirlik, basit çıkarlar tarafından güdümlendirilmiş ilişkiler midir; o halde çok basit bir konumdasınız. Sizde derinlik, yücelme, sağlam kişilik, sağlam ilişki yok demektir. Hep kendi menfaatiniz temelinde mi ilişki aradınız; o halde çok tehlikeli bir bireycisiniz. Birisine "merhaba" dediğinizde ondan saygı mı talep ettiniz, bir komşuya bir şey verip karşılığında bir şeyler mi almak istediniz; tehlikeli işlere yönelme yerine, en tehlikesiz ve dolayısıyla sizi böyle bireysel güvenlik içinde tutacak işlerle mi uğraştınız; parasal yanı ağır basan ilişkiler mi aradınız, hep özüne bakmadan büyük dediğiniz devlet güçleriyle ilişkiye girmeyi mi esas aldınız; düşküne, zayıfa fazla itibar etmeyip ondan hep kaçmaya mı çalıştınız; o zaman sizlerin ilişki kapsamınız, bu ilişkilerden ibaret olan kişiliğiniz son derece zayıf, yüzeysel, iddiasızdır ve baştan itibaren soylulaşmayı, güçlenmeyi engellemiş bir konumun içindesiniz demektir. Ve bunun da tutucu bir kişilikten başka bir anlamı olmadığı açıktır. Açık ki, tüm bu ilişkiler insana hiçbir şey vermez; çünkü bunlar yaşam değildir. Bu ilişkilerde umut, kutsallık, heyecan, yüce sevgi-saygı, güven yoktur. Ve toplumumuzun da bu konuda ne kadar saygıdeğer olduğu tartışmalıdır. Hepsi patates taneleri gibi birbirlerine benzerler ve özellikleri, derinlikleri yoktur. Açık ki bu ko-

Devamı 19. sayfada

"YAŞAMI UĞRUNA ÖLECEK KADAR SEVİYORUM"

M. Hayri DURMUŞ

Kemal PİR

Akif YILMAZ

Büyük komünist ve enternasyonalist devrimci **Kemal PİR** yoldaş, ölüm orucuna yattığı günlerde söylüyordu bu sözleri: *"Yaşamı, uğruna ölecek kadar seviyorum!"*

14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu eylemi, halkımızın ebediyen saygı duyacağı bir eylemdir. Onun için bu eylemi ve eylem sahiplerini iyi tanımak, bilince çıkarmak gerek. Onların soylu çağrılarına kulak vermek, aydınlattıkları yolda yürümek ve emrettiklerini yapmak gerek. Bu olgular kavranıp bilince çıkarılmadan, Partimizin günden güne çığ gibi büyümesinin mayası olan şehitlerimiz anlaşılamaz.

Dört kahraman şehidimiz; **HAYRİ, KEMAL, AKİF** ve **ALİ** yoldaşlar, üç bin yıllık tarihimizde, halkımızın çektiği tüm acıları, benliklerinde duymakla kalmamış, her türlü acıya ve kötülüğe, kahramanca karşı koymayı bilmiş bir cesaretin, kişiliğin de sahipleridirler. Onlar, halkımızın en karanlık dehlizlerde boğulmaya mahkum edildiği, işkenceli yaşamın neredeyse katlanılır iyi bir yaşam olarak kabul ettirildiği bir dönemde ve ortamda, tek silahları olan inançlarıyla, düşmanla meydan muharebesine girmiş ve düşmana diz çöktürmüşlerdir, Böylece, halkımıza cesaret vermiş, dünyasını aydınlatmış; onun gözü, kulağı, beyni ve yüreği olmayı bilmiş yüce ve kutsal bir ahlakın sahipleridirler.

Mutlu geleceğimizin biricik güvence kaynağı, toprağın derinliklerine kök salan özgürlük ağacımızın tohumları olan bu kahramanlarımızı anlatabilmek gerçekten çok zor. Onları anlamak ve anlatmak için, onların manevi önderliğinde BOTAN dağlarında ve zindan hücrelerinin soğuk beton zemininde ölüm orucuna boylu boyunca uzanırken bir alev gibi tüm bedenleri sarmış olan APOCU ruhu kavramak ve özümsemek gerekir. Öyle kahramanlar ki; her biri bir parça vatan!...Her biri, cennet bahçesi Kürdistan'da filizlenen çiçeklerin ve güllerin özü ve tohumu!...Her biri, deryalar kadar geniş, Himalaya ve Botan Dağları kadar heybetli ve kutsal!.. Bu şehitler ki; her biri fedakarlığın, kararlılığın, iradenin, azmin sembolü ve halkımızın inanç abideleri!...Onlar ki, Başkan APO'nun en yakın öğrencileri, halkımızın en büyük öğretmenleri; ışığımız, güneşimiz ve gözümüzün nuru!...Evet,bu kahramanlarımızı böyle anmak ve anlamak gerekir. Bunun dışında bu kahramanlarımızı anlamanın ve onları yaşatmanın yolu yoktur. Onların kişilikleri, ahlak özellikleri bilince çıkarıldıkça ve *komutlarına uyuldukça, Parti ve* Parti Önderliğinin devrimimizdeki belirleyici rolü ve değeri anlaşılır. Parti çizgisinde yürümeden; APOCU ahlak, karakter içe sindirilmeden, hiçbir şehidimizin bir özelliği bile kavranamaz.Yani, ne Parti kavranmadan şehitler kavranır ne de şehitler kavranmadan Parti kavranabilir. Onun için, eğer PKK kavranılmak isteniliyorsa, genelde tüm şehitlerimizin, özeldeyse zindan şehitlerinin yaşam pratikleri bilince çıkarılmalıdır. 12 Eylül faşizminin her türlü devlet gücünü kullandığı Diyarbakır zindan gerçeğini bilmeden-kavramadan şehitlerimizin niteliklerini kavrayamayız.

Bilindiği gibi, Diyarbakır zindanında PKK'li savaş esirlerinin şahsında PKK, dolayısıyla Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi boğulmak ve karanlığa gömülmek isteniyordu. Devlet, bunun için de her türlü baskı aracını devreye sokmuştu. Amacına ulaşmak için her türlü insanlıkdışı uygulamayı kendisi için mübah görüyor, 1982 yılına gelindiğinde ise, zindanı fiziki yaşam açısından cehenneme çeviriyordu. Cehennemden kurtulmanın tüm çıkış yollarını da tıkamıştı. Artık bu noktadan itibaren, esas olarak amaçladığı ihaneti dayatma sürecine giriyor ve işkencenin dozunu bin kat daha artırıyordu. İnsanlar, aç-susuz, gece-gündüz özel işkencelere tabi tutuluyor ve işkence tezgahında (Hitlervari, ya da aynı özü taşıyan Atatürkvari tarzda) kobay olarak kullanılıyordu. Gece sabahlara kadar, insan çığlıkları ve feryatları arşa kadar yükseliyordu. Sabahtan akşama kadar askeri eğitim, marşlar, işkenceler vb. uygulamalar artık günlük yaşantının bir parçası haline gelmişti. Burada **M. Hayri DURMUŞ**'un ***"KÜRDİSTAN VİETNAMLAŞIYOR, BU İNSAN ÇIĞLIKLARINI UNUTMAYIN"*** tarihi sözü zindan gerçeğini anlamaya yeter de artar bile.

Düşmanın tüm bu uygulamalarına bireysel karşı koyma —Ocak '81 direnişinden sonra— olmuşsa da, askeri emir-komuta zinciri hayata geçirildiğinden, genel üzerinde fazla olumlu bir etki yaratamıyordu. Kısaca, nereden bakarsak bakalım, her şey aleyhimize, hem de acımasızca, işliyordu.

Düşmanın başından beri neyi amaçladığı ve nasıl bir imhayı hangi yöntemlerle dayatacağı cezaevindeki önder kadrolarımız tarafından daha baştan çok iyi biliniyordu. Düşmanın amacını boşa çıkarmak için, birçok hazırlıklar yapıldı. Bu *hazırlıklar elbetteki, teknik si*lahlarla kuşanma ve teknik donanımını güçlendirme değildi. Burada savaş esirlerinin kuşanacakları tek silahları; inançları, kararlılıkları ve örgütlülükleridir. O dönem, **Mazlum, Hayri, Kemal** ve diğer önderler, kitlenin inancını pekiştirmek ve uzun süreli bir direnişi kaldırabilecek düzeye ulaştırmak için, eğitim çalışmalarını yoğunlaştırıyorlardı. Bu arada düşman saldırılarının amacını kitleye kavratıyor, bu konuda uyanık ve kararlı olmasını sağlıyorlardı. Ve gerçekten kitlenin uzun süreli bir direnişi kaldırabilmesi için bazen 300 saat değil, 500 saat bile konuştukları oluyordu. Yalnız PKK kitlesinin değil, diğer örgütlerin de direnebilmesi için, bu önderlerimiz yapabilecekleri her şeyi yapıyorlardı. Söyleyebilecekleri her şeyi söylediler. Artık düşmanın işkence tezgahına yatırıldığında, kişinin bireysel kararlılığı ve direnişi, kendisi açısından sonucu *belirleyecekti. '81 direnişi, ye*nilgiyle sonuçlansa da, her şeye rağmen bu direniş, uzun bir süre götürüldüğünden saygıyla anılan bir direniştir.

Direnişten sonra, emir-komuta zinciri hayata geçirildi. Bununla teslimiyet ve giderek ihanete kapı aralanıyordu. İşte bu aşamadan sonra, yukarıda belirttiğim o vahşet ortamı gerçekleşecekti. Devlet terörü fırtına hızıyla, zindanı eşi görülmemiş bir zindana çeviriyordu. Tek kelimeyle cehennem!.. Bu cehennem ateşi her şeyimizi yakıp kül etmek ve külümüzü yerin derinliklerine gömmek için yakılmıştı.

Fakat bu yakan cehennem ateşinin ortasında başka bir ateş gürleyecekti. Bu ateş, yanan bedenleri serinletiyor, vücut parçalarını birleştiriyor, vücuda can ve ruh veriyordu. Ve **Mazlum**'un üç kibrit çöpünden gürlenen ateş, kül haline gelmiş vücutları harekete geçiren maya oluyordu. Artık **Mazlum**'un *direnişi, cezaevlerinde yoğru*lan direniş hamurunun mayası olmuş; her zorlukta herkesin yüzünü çevireceği, ondan Ateş isteyeceği bir "kâbe"ye dönüşmüştü.

PKK kadroları açısından sorun, bireysel yaşam değildi. Sorun, PKK'yi her koşul altında yaşatabilmekti. Ve gelinen aşamada, Partiyi temsil etmenin, Parti gücünü dost ve düşmana göstermenin zamanıydı. Hatta, **Hayri** ve **Kemal**, *"Geç bile kaldık"* diyerek, ölüm orucu kararını vereceklerdi. **Akif** ve **Ali** de bu karara katılıyor ve önderlerimiz Büyük Ölüm Orucu eylemini başlatıyorlardı.

Ölüm orucu eylemi esnasında, faşist Esat Oktay 'ın, **Kemal**'in hücresine giderek, *"Kemal neden ölüyorsun, yaşamdan niye bu kadar bıkmışsın?"* diye sormasına karşılık; ***"Ben yaşamdan bıkmadım. Tam tersine. YAŞAMI UĞRUNA ÖLECEK KADAR SEVİYORUM. Ama ne yazık ki senin gibi alçak kuş beyinliler bunu anlayamaz"*** şeklinde cevaplayacak ve dayatılan ölüm silahının kendilerini yeni bir yaşamı yaratmaktan vazgeçiremeyeceği yolundaki kararlılığını gösterecekti.

İki ay kadar süren **Büyük Ölüm Orucu** başarıyla sonuçlandı. Bu eylemde **Hayri, Kemal, Akif** ve **Ali** yoldaşlar kahramanca direnerek ölümsüzleştiler. Bu dört kahramanımız düşmanın ihaneti kabul ettirmek için kullandığı ölüm silahını elinden alarak, onu bağımsız ve özgür yaşam yolunda ihaneti parçalayan direnişin temeli yapacak ve böylelikle de gelecek kuşaklara çok değerli bir mirası armağan edeceklerdi.

Evet; halkımızın kahramanları, ölüm orucu şehitleri!

Evet; dava uğruna her türlü fedakarlığı yapmış, bu uğurda yıllarca binbir türlü acıya göğüs germiş ve APOCU karakterin temsilini en sağlam şekilde kendinde somutlaştırmış, buna rağmen son nefesinde "Partiye ve halka karşı borçlu olduğunu" söyleyen komple devrimci bir ahlakın sahibi **M. Hayri DURMUŞ**!

Evet; Parti disiplininin, Parti çizgisinin en keskin uygulayıcısı, yürütücüsü, tüm korkuların panzehiri ve cesaretin kaynağı, uğruna ölecek kadar yaşamı seven, özgürlüğe sevdalı komünist **Kemal PİR**!

Evet; Parti ve halk çıkarlarından başka gözü hiçbir şeyi görmeyen, *"Başkan APO'nun çizgisinde yürümeyen, halka ulaşamaz"* diyen ve yoldaşlık ilişkilerini her şeyin üstünde tutan bir pratiğin sahibi **Akif YILMAZ**!

Evet; düşmana inat, bir gün daha fazla direnen, komünist azim ve kararlılığıyla 66 gün düşmanı çıldırtan bir irade ve inancın sahibi, Partimizin kızıl yıldızı **Ali ÇİÇEK**!

Evet, halkımızın kahramanları; **Hayri, Kemal, Akif** ve **Ali**!

Siz ki, tek dişi kalmış bir canavarın, cezaevinde yatanların şahsında halkımızın gırtlağına geçirdiği bu son dişini de değerli bedeninizi feda ederek söküp attınız ve bizlere onurlu yaşamı sundunuz. Bugün yüzümüzün akıyla Partimizle kucaklaşabiliyorsak ve halkımızla *kaynaşabiliyorsak, bunda rolü*nüzün belirleyici olduğunun kesin bilincindeyiz. Bu bilinçten hareketle, sonsuza kadar sizlere borçlu olduğumuzu unutmadan, soylu ahlak ve yüce iradeniz önünde bir kez daha saygıyla eğildiğimizi belirterek, ışıklı yolunuzdan şaşmadan kurtuluşa kadar yürüyeceğimize söz veriyor ve ölümsüzlüğünüzün yedinci yılında sizleri saygıyla anıyoruz.

Hasan

TEMMUZ DÜŞLERİ

Gözlerini kapatıp
duvarların ötesine geçmeyi
düşündün mü hiç
(özgürlük mekanla sınırlı değil) ?
Öyle güzel ki;
beton-demir parmaklık ittifakının
gem vuramaması sana.
Seni soyutlamak istedikleri
dünyaya karışıvermek;
gâh tarlada
gâh yıldızların arasında gezinmek;
gâh meyhanede
birer tek atıvermek dostlarla.
Kavurucu sıcağında Temmuz'un
Bir esinti beklerken Cudi'den
Munzur'da serinlemek,
Gazik'te oynamak çocukça.
Bir de...
dağbaşlarında,
uçurumların kuytu serinliğindeki subaşlarında
mola vermek zorlu yürüyüşlere.
Kırmızı bir gelincik iliştirivermek
sol göğsünün üstüne.
Yeni doğan her bebenin ilk çığlığında,
tomurcuklanan her çiçekte,
ve tarlaya atılan her tohum tanesinde...
Yaşamak Temmuz'un 14 yaşında
ne güzel!..

Temmuz 1987

200. YILINDA FRANSIZ BURJUVA DEMOKRATİK DEVRİMİ

Burjuvazinin, feodal toprak ağalarına karşı zaferini ilan ettiği Fransız Burjuva Demokratik Devrimi'nin üzerinden 200 yıl geçti. 14 Temmuz 1789'da, Fransız burjuvazisi feodal egemenliğe son vererek, iktidara geldi. Demokratik anlamda, burjuvazinin feodalizme karşı mücadele ve onu yıkma temelinde iktidara geldiği ilk ülke Fransa olduğu için, Fransız burjuva devriminin etkisi de yaygın oldu.

Bu yıl, Fransız Devrimi'nin 200. yılı kutlanıyor. 200 yıl içerisinde, burjuvazi nereden nereye geldi, feodalizme son veren kapitalist devlet, bugün nasıl yaşıyor? Bunlar ve daha benzeri birçok soruyu yanıtlamak, Fransız Devrimi'nin tarihsel rolünü açığa kavuşturmayı da sağlayacaktır. Bu nedenle, yazımızda tarihsel gelişmeyi ve güncel durumu ana başlıklarıyla ele alıp değerlendirmek istiyoruz.

Fransız Burjuva Demokratik Devrimi'nın 200. yılına girmesi vesilesiyle, Fransa'da yaygın kutlamalar yapılıyor. Devrimin 200. yılı adı verilen kutlamalarda, devrim çeşitli değerlendirmelere de tabi tutuluyor. Daha şimdiden Fransa'da yüzlerce kitap, broşür vb. devrimin 200. yılını değerlendiren içerikle dolu olarak yayınlandı. Bunlara ek olarak, devrim üzerine yaygın tartışmalar da yapılmaktadır. Bu tartışmalar bazen ilginç sonuçlara da varmaktadır. Devrimin birçok yönü yeniden ele alınıp değerlendirilmekte, bazı yönleriyle de yeniden yargılanmaktadır. Bu konuda yapılan tartışmalar, hala tüm yoğunluğuyla sürmektedir. Hatta bu tartışmalar, devrimin önde gelen kişilerinin oynadığı rolleri açığa çıkarma, yeniden ele alma temelinde derinleştirilmektedir.

Daha bir dönem süreceğe benzeyen bu tartışmalar üzerinde durmak, bu aşamada bizim için gerekli değil. Devrim birçok yönüyle ele alınıp, daha çok kişilerin rolleri açısından tartışmalar derinlik kazansa da bunlar, Fransız Devrimi'nin tarihsel rolünü değiştirmez. Çünkü, Fransız Devrimi, şu veya bu yorumla değiştirilemeyecek bir şekilde tarihte belirgin bir rol oynamıştır. Yani, tarihte oynadığı rol objektif olarak ortadadır ve yaşanmıştır. Bunu değiştirmek mümkün değildir. Biz de, daha çok devrimin bu yönü üzerinde durup, kişilerin rollerine daha az değineceğiz.

FRANSA'DA BURJUVA DEVRİMİNİ DOĞURAN KOŞULLAR

Kapitalist toplumdan önce dünya insanlığı üç toplum biçimini yaşamıştı. İlkel komünal, köleci ve feodal toplum, insanlığın geçirdiği evrimleri gösterir. Her toplum çağını doldurduktan sonra yerini, bir sonraki topluma bıraktı. Feodal toplumun, toplumsal gelişmenin önünde engel olmaya başlamasıyla birlikte, aşılması da bir zorunluluk haline geldi. İlkel komünal toplumun yerini köleci topluma, köleci toplumun da yerini feodal topluma bıraktığı gibi, feodal toplum da yerini yeni bir topluma bırakacaktı. İşte feodal toplumun bağrında doğup gelişen bu yeni toplum kapitalizmdi.

Fransa kapitalizmin erkenden geliştiği ülkelerin başında gelir. Bu nedenle, kapitalizmle feodalizm arasındaki çatışmanın en erkenden burada yaşanması doğal bir gelişmedir. Fransa'daki kapitalist gelişme, İngiltere, Almanya gibi örneklerinden farklı olmuştur. Bu farklılık, 1789'da Fransa Devrimi'nin doğmasına yol açmıştır. İngiltere ve Almanya gibi ülkelerde yaşanan deney, burjuvazinin feodallerle uzlaşması, ya da feodallerin burjuvalaşması biçiminde olmuştur. Aradan uzun yıllar geçmesine rağmen, başta İngiltere olmak üzere, hala birçok Avrupa ülkesinde biçimsel de olsa krallığın yaşatılması, kapitalizmin bu tarzdaki gelişiminde ifadesini bulur. Fransa'daki gelişme, bu örneklerin tersine olmuştur. Fransız burjuvazisi, feodalizmle uzlaşma yerine onu devrimle yıkmayı seçmiştir. Bu bakımdan da, Fransız Devrimi gerçek anlamda bir burjuva demokratik devrimi olarak görülür. Buna göre, etkisi de dünya çapında olmuştur.

Diğer örnekleri bir yana bırakarak, burjuvazi açısından dünya çapında bir öneme sahip olan ve gericileşen feodalizmi tarihin çöplüğüne gönderen Fransız Devrimi üzerindeki değerlendirmemizi sürdürelim.

Fransa'yı devrime sürükleyen koşulları irdelediğimizde görülecektir ki, tarihsel gelişmeler Fransa'yı böylesi bir devrimi yaşamak zorunda bırakmıştır.

Feodal toplum, üretimin, tekniğin ve bilimin gelişmesi önünde engel oluşturmaya başladığında; kapitalist toplumun doğuşu da kaçınılmaz bir hale geldi. Feodal üretim ilişkileri, üretim güçlerinin gelişmesini engelliyordu.

Kapitalist üretim ilişkileri, feodal toplumun olgunlaşma döneminde daha fazla görülmeye başlandı. Daha çok ticaretle uğraşan tüccarların ortaya çıkışı, kapitalist üretim ilişkilerinin rüşeym halini oluşturdu. Bu, feodal üretim ilişkilerinin yer yer aşınmasını da birlikte getirdi.

Feodal mülkiyet, esas olarak toprağa dayanmaktaydı. Toprağın işlenmesi, feodal sömürünün kaynağıydı. Feodal bey ya da senyör denilen kesim toprağın mülkiyetini elinde bulunduruyordu. Köylü ya da serf denilen çoğunluk ise, bu toprağı belli bir angarya karşılığında işliyor ve senyöre toprağı işlemesinin karşılığı olarak rantını ya ürün ya da para olarak veriyordu. Bazı alanlarda da emek-rant şeklinde serflerin senyörler tarafından sömürüldüğü görülmekteydi.

Gerek emek-rant, gerekse ürün-rant biçimindeki ödemelere, daha çok, feodal toplumun ilk aşamasında rastlanır. Paranın çıkışıyla birlikte, senyörlerin sömürüsü de para-rant üzerinde kuruldu. İşte köylülerin ürünlerini satıp, senyöre bunun karşılığında para vermeye başlamaları ticareti de hızlandırdı. Bu, feodal çitlerin de yavaş yavaş aşılmasını birlikte getirdi.

Feodal toplum kapalı bir ekonomik yapıya sahipti. Ürünler, üretildiği alanda tüketiliyor, diğer bölgelere çok az, o da mübadele karşılığında gidiyordu. Bu kapalı ekonomik yapı, ilk başlarda üretimin gelişmesi önünde bir engel oluşturmuyordu. Köleci toplumdan yeni çıkan halklar, bu yeni ekonomik yapı içerisinde üretime koşuyor ve toplumun gelişmesini sağlıyordu.

Feodal toplumun olgunluk döneminde ekonomik gelişme önünde üretim ilişkileri engel oluşturmaya başladı. Feodal toprak ağalarının serfler üzerindeki baskıları, artan sömürü ve doğal ekonomik yapının teknikteki gelişmeyi durdurması nedeniyle feodal tuplumda çatlamalar başladı. Senyörler, serflerin topraklarından ayrılmalarına izin vermiyor, toprakları üzerinde kalmaya zorunlu bırakıyorlardı. Aynı şekilde, zanaatçıların bölgelerinden ayrılmaları da engelleniyordu.

Feodal beylerin rantları para olarak almayı çıkarlarına daha uygun bulmaları ticareti hızlandırdı. Daha önce ürün olarak alınan rantlar kârlı olmuyor, ürünün bozulması fazla ürünü uzun süre saklama imkanını engelliyordu. Oysa para istenildiği kadar uzun süre kaldırılabiliyordu. Bu avantaj, feodal ağaların köylüleri rantlarını para olarak ödemeye zorlamasına yol açtı. İşte, bu durum ticareti ve paranın dolaşımını hızlandırdı. Tüccarlar, tüm bölgeleri dolaşıyor, ürünleri paraya çeviriyor, köylülerin feodal çitlerin dışına çıkma isteğini de arttırıyorlardı. Köylülerin yakınında kurulan pazarlara köylüler daha fazla gitmeye başladılar.

Hızlanan değişim, yeni ilişkilerin doğmasına da yol açtı. Pazarların kurulması, zanaatçılığın gelişmesi, yavaş yavaş kentlerin kurulmasına da yol açtı. Başlangıçta kentler kralın sarayının ve feodal senyörlerin malikanelerinin çevresinde ortaya çıktı. Ticaretin, zanaatçılığın gelişmesi ve topraklarından kaçan serflerin yerleşmesiyle birlikte şehir nüfusu da artmaya başladı. Başlangıçta serfler, senyörden izin alarak şehirlere geliyordu. Gelenlerin bir kısmı geri dönmüyordu. Feodallerin köylüleri ağır cezalara çarptırmasına rağmen, bu dönmeler ve giderek kaçışlar çoğalmaya başladı.

1700'lü yıllar Fransa'sı da bu durumu yaşayan ülkelerin başında geliyordu. Feodalizm çöküşe doğru giderken, kapitalizmin ilk nüveleri de gelişmeye başladı. Ticaretin ve zanaatçılığın daha da gelişebilmesi için, feodal çitlerin tamamen kaldırılması gerekiyordu. Feodalizm kapalı ekonomik yapısı ile ticaretin ihtiyaç hissettiği pazar ile zanaatçılığın gereksinim duyduğu işgücünün gelişmesini engelliyordu. Ticaret gelişme göstermesine rağmen, feodal çitlerin tümden kaldırılmamasından dolayı, istenen serbestliğe kavuşamadı. Ticaretten büyük kârlar elde eden tüccarlar zanaatçılığa yatırım yapmaya, eskinin loncalarının yerine manifaktürler açmaya başladılar. Bunlar da talebi karşılamaya yetmiyordu. İşin daha da büyütülmesi gerekiyordu. Bu da pazar alanlarının gelişmesinden çok, serbest işgücüne ihtiyaç duyuruyordu. Çünkü, senyörler serflerin topraklarını terk etmelerine karşı çıkıyor, serflere izin vermiyorlardı. Bu durumda da zanaatçılık gereksinim duyduğu işgücünü bulamıyordu. Oysa, köylü serbest olsa, toprakta değil de zanaatçılıkta çalışabilecek, böylece gereksinim duyulan işgücü ihtiyacı karşılanacaktı.

Fransa'da bu çelişki en şiddetli bir şekilde yaşanıyordu. Senyörler köylüler üzerinde baskıların arttırdıkları gibi, zanaatçılığın gelişmesini de engelliyorlardı. Bu da burjuvaziyle feodaller arasındaki çelişkiyi şiddetlendirdi. Bu durumda, feodalizmi devrimle ortadan kaldırmaktan başka bir yol, burjuvazinin önünde kalmıyordu. Feodal toprak ağaları, kesinlikle uzlaşmadan yana değillerdi. İngiltere'nin tersine Fransa'daki devrimin kanlı olması bu nedenledir. Bir de tarihsel koşullar, Fransız burjuvazisine devrimci bir rol yüklemekteydi.

DEVRİM VE SONRASI

Fransa'da Devrim, krallığın simgesi olarak kabul edilen Bastille Zindanı'nın 14 Temmuz 1789'da silahlı halk tarafından ele geçirilmesi ve boşaltılmasıyla başlar, Bu ayaklanma, Fransa'da krallığın sonuna yol açarken, burjuva devriminin başlaması ve zaferini de sağladı.

Fransız toplumu bu dönemde üç kısma ayrılmıştı: Kilise düzenini temsil eden rahipler, feodal düzeni temsilen aristokratlar ve Tiers Etats denilen üçüncü sınıf, yani halk kesimi. Tiers Etats sınıfına burjuvazi de dahildir. Burjuvazinin bu durumu, onun kitleleri kendi etrafında toparlamasını da sağladı. Burjuvazi bir anlamda kitlelerin feodalizme karşı tepkilerinin sözcülüğü koltuğuna oturdu. Bu bakımdan Fransız burjuvazisi kitlelerin feodalizme karşı tepkilerinden ustaca yararlanmasını bilmiştir.

Feodal krallığın artık çürümesi ortadan kaldırılmasının bir zorunluluk haline gelmesi burjuvaziye iktidar yolunu da açtı. Kitlelerin devrime katılımı, muazzam bir yoğunlukta oldu. Kitleler devrime büyük bir coşku ve feodalizme karşı büyük bir kinle katıldı. Kitlelerin devrime katılımı öyle büyük ölçülere vardı ki, burjuvazi bu gelişmeden büyük bir ürküntüye kapıldı.

Burjuvazi, devrimin başlangıcında, bir ikilemle de karşı karşıya geldi. Kitle hareketinin gelişmesi, burjuva egemenliğini de tehdit eder bir boyutta gelişme gösterebilirdi. Bu da burjuvaziyi, feodalizme karşı mücadele ederken, yeni bir tehlike ile karşı karşıya getirdi. Kitlelerin, devrime katılımı halkın iktidarının kurulmasıyla da sonuçlanabilecek bir gelişme içerisine girmişti. Burjuvazinin devrimci kesimi, kralın aleyhine gelişmeleri hızlandırmak isterken, bir kesim her iki tarafın da dizginlerini ele geçirmeyi istiyordu. Diğer bir kesimse feodal krallıkla uzlaşmaya eğilim gösteriyordu. Burjuvazi, her iki kesimden biriyle uzlaşmaya cesaret edemedi. Ortada bocalamayı yaşıyordu. Kralla uzlaşması, kendi egemenliğinden vazgeçmesine yol açacak, halka yaklaşması, kendini de aşan ''halkın yönetimine'' götürebilecekti.

Burjuvazi böylesine yoğun bir bocalamadan, köylü hareketlerinin gelişmesiyle kurtuldu. Köylüler, Bastille Zindanı'nın ele geçirilmesini taklit ederek, kendi hapishanelerini zaptetmeye başladılar. Böylece, köylüler krallıkla halk arasında tercih yapmakta bocalayan burjuvazinin kararsızlığına büyük darbe vurdular.

Köylü hareketinin de gelişmesi Fransız Devrimi'ni hızlandırdı. Devrim, yatağından taşmış bir ırmak gibi, hızla akmaya ve feodalizme ait ne varsa, onu silip süpürmeye başladı. Devrim, gidebileceği, ulaşabileceği noktaya kadar gelişti. Feodalizmi, yoksul halk kitleleri ve köylüleri yıktı; burjuvaziye ise bunun sonuçlarına sahip çıkıp, onaylamak kaldı. Ama, Devrim'in yaşadığı gelişmeler bu noktada durmadı. Yoğun bir iç hesaplaşma da yaşandı. Devrim, hızlı gelişim süreci içerisinde kendisine ayak uyduranları yüceltirken, uyduramayanları da tasfiye etti.

Fransız Burjuva Demokratik Devrimi'nin tamamlanması için birkaç müdahale daha yapılması gerekti. Gerçi devrimin pekiştirilmesi için, daha sonraki yıllarda (1830, 1848, 1871) da yeni müdahaleler olmuştur. Bizim burda üzerinde durmak istediğimiz, 1789 ile 1794 yılları arasında geçen süreçtir.

Burjuvazi 1789'da iktidara el koydu. Fakat burjuvazi iktidarının kurumlaşması için aradan 5-6 yılın geçmesi gerekti. Bu sürede, burjuvazinin çeşitli kesimleri arasındaki iç mücadele kıran kırana geçti. Fransız Devrimi'nin, dolayısıyla da burjuvazinin bu dönemde en büyük silahı giyotindi. Nitekim, en sonunda devrim kendi çocuklarını da giyotine götürdü. Aslında, giyotine kendi çocuklarını da götürecek bir sonla, burjuva devriminin ulaşabileceği aşamaya varmış olmasında, burjuvazinin daha doğuşunda karşısında düşmanı olan sınıfı bulmasının etkisi büyüktür. Bu ise, burjuvazinin daha erkenden gericileşmesine yol açtı.

Bugün partiler arasında var olan sağ ve sol ayrımı, ilk olarak Fransız Devrimi'nde ortaya çıktı. Meclisin sağında oturanlara sağcı, solunda oturanlara da solcu denildi. Bu ayrım sağ ve sol şeklinde günümüze kadar da geldi. Burjuva devrimini radikal bir şekilde sürdürmek isteyenler meclisin solunda, liberaller sağında oturdular. Bu ayrımın ortaya çıkması Fransız Devrimi'nin sonraki gelişmelerini de yakından etkileyen bir husustur.

Jirondenler olarak adlandırılan sol kesim 31 Mayıs 1793'e kadar iktidara hükmetti. Bunlar, büyük ve orta ticaret burjuvazisinin temsilcileriydi. Jirondenler, monarşist feodalleri destekleyen Avusturya ve İngiltere'ye karşı bir savaş başlattılar. Ancak, bu girişim sonuçsuz kaldı. Düşman orduları Paris üzerine yürüyebilecek kadar başarı kazandılar. İçerde ise, feodal kalıntılar, İngiltere ve A-

vusturya ile işbirliği yapıyorlardı. Bu durumda, burjuva devriminin başarı kaydetmesi için, içerdeki karşı-devrimcileri ezmesi gerekiyordu. Gerçekte ise, Jirondenler bu başarıyı gösterecek güce sahip değillerdi. Devrimin daha ileri götürülmesi, yoksul halka tavizlerin verilerek, vatan savunması ile devrimin birleştirilmesi gerekiyordu. Oysa, Jirondenler kendilerinin yol açtığı bu gelişmelerin sonuçlarının gerektirdiği adımı atamayacak kadar cesaretsizlerdi. Jirondenlerin tereddütleri artınca, Jakobenler tarafından iktidardan düşürüldüler.

31 Mayıs 1793'te Jakobenler, kendi kontrollerinde gerçekleştirdikleri bir halk ayaklanmasıyla Jirondenleri iktidardan uzaklaştırdılar. Jakobenlerin yönetime el koyması, Fransa'da yeni bir dönemi de başlattı. Burjuvazi, rakiplerini Jakoben yönetimi altında tümden ezdi. Jakobenler, burjuvazi için yolu daha rahat geçebileceği bir hale getirdiler.

ROBESPİERRE, GİYOTİN VE TERÖR REJİMİ

Terör kavramı ilk kez bu dönemde yapılan uygulamalar sonucu kullanılmaya başlandı. Robespierre rejimi için, terör rejimi de denir. Burjuvazi, bu dönemde terörü büyük ölçeklerde kullandı ve feodalizmi müthiş bir şekilde ezdi. Bunun için en çok kullanılan da giyotin oldu. Bu bakımdan Fransız Devrimi'nin simgelerinden biri olarak da giyotinin alınması bir tesadüf değildir. Onbinlerce kişi meydanlardaki giyotinlerde kafasını kaybetti. Giyotini en fazla kullanan, Robespierre'in öncülüğündeki Jakobenler olduğu için, bu dönemdeki rejime "terör rejimi" denilmektedir.

Jakobenlerin en belli başlı temsilcisi Robespierre'di. Bunun dışında, Danton, Camille Desmouluns gibi kişiler de vardı. Jakobenler, burjuvazinin radikal kesimini temsil ediyorlardı. Robespierre, halk tarafından da sevilen ve güven duyulan bir politikacıydı. Aynı zamanda, Montagnard* burjuvazisinin savunduğu politikalara da en tutarlı ve uzlaşmaz bir şekilde sahip çıkıyordu.

Jakobenler, komün denilen belediye meclisleri ve Jakoben Kulüpleri vasıtasıyla halkı etraflarında topladılar. Komünler, giderek halk kitlelerinin ağırlıklarını hissettirdikleri kurumlar haline geldiler. Yoksul halk, burjuvazinin iktidar aracı olan komünlere egemen olarak, burayı kendilerinin bir mücadele merkezi haline getirdi. Jakoben klüplerinin aidatları az olduğundan, orta ve küçük-burjuvazi ile sans culottes (baldırı çıplak denilen yoksul halk ve işçiler) buralara rahatlıkla üye olabildiler. Böylece bu klüpler halkın etkin olduğu ve politika üretebildiği alanlar haline geldiler.

Burjuva mecliste bugünkü anlamda bir partileşme yoktu. Gruplaşmalar olsa da, milletvekilleri bir anlamda tek tek de hareket edebiliyorlardı. Meclis tartışmaları, kalabalık bir halk topluluğu tarafından da izleniyordu. Halk beğendiği kararları alkışlıyor, beğenmediklerini ise yuhalıyor, hatta sahiplerini tehdit ediyordu. Bu durumda önemli bir baskı merkezi oluşturuyordu. Milletvekilleri örgütlü olmadıklarından dolayı halkın bu yoğun baskısının etkisi altında kalıyorlardı. Böylece Paris yoksullarının alınan kararlarda etkisi büyük oluyordu.

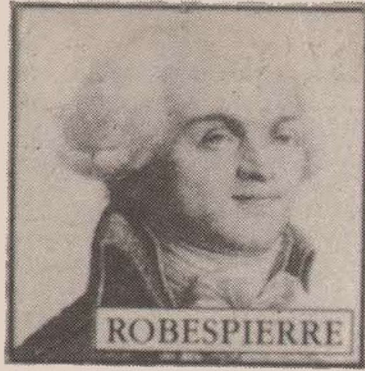
Robespierre ve Montagnardlar, kendiliğinden gelişen bu durumdan ustaca yararlanmasını bildiler. Bu durumu kendileri için politik bir yönteme dönüştürdüler. Jakoben klüpleri ve komündeki temsilcilerini kullanarak, halk muhalefetini, Montagnardlar ve Robespierre denetlemeye çalıştılar. Halkın bu şekilde etkin bir rol oynaması,aynı zamanda gelecekte proletaryanın oynayacağı rolün bir rüşeym halini de göstermektedir. Halk kitleleri, yönetim üzerinde önemli etkilerde bulundular. Ancak, bunun sonuçlarından kendi çıkarları doğrultusunda yararlanamadılar.

1793 yılından 1795 yılına kadar, Robespierre'in temsil ettiği Jakobenler ile, sağ kesim arasındaki çekişmeler belirgin bir şekilde devam etti. Burjuvazinin önemli bir kesimi bu dönemde Robespierre'i destekledi. Çünkü, bu dönemde, feodal düzenin yeniden gelme, yani bir karşı-devrim tehlikesi vardı. Halk da Robespierre'in peşinden gitti. Halk, feodal köleliğin yeniden gelmesini istemiyor, burjuva düzeninde daha çok çıkarlarını temsil ettirebilecekleri bir yapının kurulmasına çaba sarfediyordu.

Robespierre'den önce de Fransız Devrimi'nde teröre başvurulmuştu. Ancak, Robespierre'in uyguladığı terör çok boyutluydu. Devrim'de "Büyük Terör" diye adlandırılan terör dalgası, özellikle de Jakoben yönetiminin son günlerinde sol liderler ve Danton'un Robespierre tarafından giyotine gönderildiği tarih olan 10 Haziran 1794'te başladı. Robespierre, bütün siyasi rakiplerini tasfiye ettikten sonra bile teröre ihtiyaç duydu. Öyle ki, bir ay içerisinde 1400'e yakın kişi giyotine gönderildi. Bunların çoğunluğunu da yoksul halktan gelen kesimler oluşturuyordu.

Robespierre'in böyle yaygın bir teröre başvurması, burjuvazinin düşmanlarını etkisizleştirme isteğinden kaynaklanıyordu. Başlangıçta feodal rejimin temsilcileri hedeflenmiş ve bunlar birer birer giyotinlerde başları vurdurularak, etkisizleştirilmişti. Bunun yanısıra, yoksul halkın temsilcilerinin de hedeflenmesi, bunların da burjuvazi açısından bir tehlike oluşturmaya başlamasıyla birlikte ortaya çıktı. Sans culottes denilen kesimi temsil eden Enrageler (Kudurganlar) ve Hebertistler, başta feodal soylulara ve uşaklarına giderek egemen sınıflara karşı da terör eylemlerinin yaygınlaştırılmasını talep ediyordu. Sans culottesların istediği terör eylemi ile, Robespierre ve Montagnardların uyguladığı terör arasında biçim ve özde farklılıklar vardı. Robespierre terörü kendi denetiminde ve Kamu Selamet Komiteleri aracılığıyla uygulamak ve Jirondenleri uzlaşmaya çekmek için kullanmak istiyordu.

Robespierre, feodal düzene ait ne varsa hepsini ezdikten sonra, bu kez sans culotteslerin temsilcilerine yöneldi. Önce Enrageleri, sonra da Hebertistleri giyotine gönderdi. Böylece, burjuvaziyi hem feodallerden ve hem de yoksullardan kurtardı. Burjuvazi için artık, Robespierre bir fazlalıktı, yapacaklarının hepsini yapmıştı. Bir anlamda Robespierre başarısının kurbanı oldu. Bunun yanısıra, Robespierre'in, en yakın arkadaşlarını bile giyotine göndermesi ve giderek tek yönetici, dolayısıyla da diktatör olması da bu süreci hızlandırdı. Marks'ın da dediği gibi, "Burjuvazi, ilkelerini terkettikleri için değil de artık işe yaramayan ilkelere bağlandıkları için temsilcilerini azarladı." Robespierre, burjuvazinin artık sahiplenmeye cesaret edemediği idealleri gerçekleştirmeye çalıştığı için düştü. Burjuvazi hem karşı-devrim ve hem de proletarya tehlikesi sona erdiği için, tümüyle kendi iktidarını kurumlaştırmak istiyordu. Robespierre eskiye bağlı kalmakla, burjuvazinin bu talebine cevap veremiyordu.

ROBESPIERRE

27 Temmuz'da Robespierre Convantien'de tutuklandı. Robespierre, Saint Just, Couthen ve 19 Robespierreci 28 Temmuz'da mahkemeye çıkarılmadan giyotine gönderildiler. Sonraki gün ise 71 Robespierreci daha giyotinle idam edildi. Robespierreciler ayaklanma başlattılarsa da beklenen desteği göremediler. Yoksul halk kesimi, zaten Robespierre'e, temsilcilerini giyotine gönderdiği için kızgındı. Yakın arkadaşı Danton'u ve diğer bazılarını giyotine gönderen Robespierre, bu kez hizmet ettiği burjuvazi tarafından kendisi giyotine gönderildi. Burjuvazi giyotinle koruduğu iktidarını, yine giyotinle pekiştirerek, burjuva devriminin tamamlanmasını sağladı.

LIBERTE, EGALITE, FRATERNITE (ÖZGÜRLÜK, EŞİTLİK, KARDEŞLİK)

Fransız Burjuva Demokratik Devrimi'ne damgasını vuran bu sözler, geçekte yoksul halk için hiçbir anlam taşımıyordu. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ni okuyan Fransız burjuvazisi, kendisine bayrak yaptığı Fraternité (Kardeşlik), Egalité (Eşitlik), Liberté (Özgürlük) ilkelerini yoksul halk ve sömürgeler için uygulamadı. Bütün bu kavramları burjuvazi kendisi için istiyordu. Bu kavramları, feodal rejime karşı, kapitalist toplumun egemenliğini sağlamlaştırmak için kullandı.

Burjuvazinin kardeşlikten anladığı sömürüye kendisinin de katılmasıydı. Eşitlik, ona da yönetimde söz hakkı verilmesiydi. Özgürlük ise sınırsız bir sömürü hakkına sahip olmasıydı. Bu nedenle, daha devrimin ilk yıllarında Fransız burjuvazisi yoksul halkın geliştirdiği ve öne sürdüğü taleplere sırt çevirmiş ve feodalizme karşı başarı sağladıktan sonra bu kez yoksul halk kesimlerine, proletaryaya yönelerek, onları şiddetle ezmiştir. Burjuvazi, yoksul halkı feodalizmin köleci egemenliği altından kurtarmış; ama, bunu da ihtiyaç duyduğu işgücünü özgürleştirmek için yapmıştır.

Bugün bile burjuvazinin sınırsız bir şekilde kullanmaya çalıştığı kardeşlik, eşitlik ve özgürlük kavramları, burjuvazinin çıkarlarına hizmet etmekten öte bir sonuç vermemiş; burjuvazi bunları çıkarlarını sağlamlaştırmak için kullanmıştır.

Aynı şekilde, Fransa metropolündeki bu gelişmeler, sömürgelere de yansımamıştır. Sömürgeler için kardeşlik, eşitlik, özgürlük hiçbir anlam ifade etmemiştir. Yani, bu sloganın sömürgelere hiçbir etkisi olmamıştır. Burjuva devriminin ardından sömürgelerdeki uygulamalar daha da sertleştirilmiş; sömürü ve baskı derinleştirilmiştir.

Yukarıda verdiğimiz kavramlar, Fransız Devrimi'yle özdeşleşmiş kavramlar olsa da, bunlar, uygulamada hiçbir sonuca yol açmamışlardır. Burjuvazi, bu kavramlara biçimde sahip çıkmış, ama özde bunların gereklerini uygulamamıştır. Bugün Fransa'nın her alanında bu sözlere rastlamak mümkün. Hem de bolca. Ama, bunun yanısıra, bu kavramlarla bağdaşmayan uygulamaları da her saniye görmek olanaklı.

Burjuvazi çok erkenden gericileşti. Diğer toplumlarla karşılaştırdığımızda, kapitalizmin ancak çok kısa bir süre ilerici rolünü devam ettirdiğini görüyoruz. Bunun en önemli nedeniyse, burjuvazinin daha feodalizmle mücadele içerisindeyken, kendi sınıf düşmanı proletaryanın nefesini de ensesinde hissetmesidir. Proletarya devrimci bir sınıf olduğunu, feodalizme karşı mücadelede gösterdi. Daha sonraki 1848 ayaklanmaları ve 1871 Paris Komünü deneyi, proletaryanın bu rolünü daha da belirginleştirdi.

Burjuvazi daha doğuşunda, kendi sınıf düşmanının nefesini ensesinde hissettiğinden, ilkelerine de çok çabuk ihanet etmiştir. Burjuva iktidarı, Fransa'da daha 100. yılını doldurmadan, proletaryanın ciddi bir devrim girişimi, Paris Komünü ile karşı karşıya kalmıştır. Bu da burjuvaziyi çok erkenden gericileşmeye ve feodal gericilikle uzlaşmaya götürmüştür.

Bu anlamda, Fransız Devrimi'nin simgeleri haline gelen kardeşlik, eşitlik ve özgürlük kavramları da çok çabuk anlamlarını yitirmiş; burjuvazinin kendisi için kardeşlik, eşitlik ve özgürlük anlamına bürünmüştür. Yoksul halk kesimleri burjuvaziye, feodalizmi alaşağı etmede büyük destek vermelerine rağmen, sonuçta, burjuvazinin egemenliği altında, yeni türde köleliği yaşamaya mahkum edildiler. Kardeşlik, eşitlik ve özgürlük sloganı da sadece burjuvazinin bayrağında yazılı kaldı.

200 YIL SONRA KAPİTALİZM

1789 dünya çapında feodalizme karşı kapitalizmin zaferidir. Bir anlamda 1917 Ekim Devrimi proletarya için neyse, 1789 Burjuva Demokratik Devrimi'de burjuvazi için odur. Bu özelliğinden dolayıdır ki, Fransız Burjuva Demokratik Devrimi, tüm kapitalist toplumlar üzerinde büyük bir etki yaratmıştır. Bir dönem Fransa ve özellikle de Paris'in kapitalizmin kabesi olması, bu etkisinden dolayıdır. Burjuva kültürü, Fransa'dan diğer kapitalist ülkelere yayılmış ve onları etkisi altına almıştır.

Bu yıl Fransız Devrimi'nin 200. yılı doluyor. Bu aynı zamanda kapitalizmin 200 yıllık egemenliği de demektir. 200 yıllık egemenlik, toplumların gelişim tarihine baktığımızda hiç de fazla bir süre değil. Bir kölecilik, bir feodalizm onlarca asır sürmüştür. Buna karşın kapitalizm, daha yüzyılını doldurmadan çatırdamaya başladı. 2. yüzyılın başlarında ise, 1917 Ekim Devrimi ile dünyanın ilk proletarya iktidarına yerini bıraktı. Günümüzde ise sosyalist ülkeler, dünyanın 1/3'ünü teşkil etmekteler. Bütün bunlar, kapitalist devrim 200. yılına girerken, meydana gelmiş olan gelişmelerin kapitalist toplumu ne kadar zayıflattığını gösteren örneklerdir.

Bugün emperyalist aşamasını yaşayan kapitalist toplum, nükleer silahlar şantajına başvurarak, tüm insanlığı tehdit ederek yaşamını sürdürmek istiyor. Emperyalizmin bu derece gözüdönmüş bir şekilde hareket etmesi, sonunun yaklaştığının göstergesidir. Buna karşın, halkların ırkçılığa, sömürgeciliğe ve dış borçlara karşı protestoları da güçleniyor. Tarihi devrim meydanı Bastille'de bu yıl "Borç, ırkçılık, sömürgecilik/Yeter bunlar" adıyla 1 hafta öncesinden geniş çaplı bir protesto düzenlendi. Resmi kutlamalara karşı gerçekleştirilen bu gösteri, Fransız Devrimi'nin sadece bayrağında yazılı unutturulan ilkeler olan kardeşlik, eşitlik ve özgürlük kavramlarının nasıl çiğnendiğini de sergileyen bir kürsü oldu.

Emperyalist metropollerde gelişen bu hareketlerin yanısıra, halkların da emperyalizme ve onun sömürgeciliğine karşı mücadeleleri gelişiyor. Bu ise, kapitalist toplumun ölüm sürecini daha da hızlandırıyor. Bu bakımdan, emperyalist burjuvazi feodalizme karşı zaferini buruk kutluyor. Çünkü, yanıbaşında yükselen sınıf düşmanı proletarya zaferlerine yenilerini ekleyerek, nihai zafere doğru ilerliyor. Emperyalist burjuvazinin tüm çabaları da, onu bu çöküş sürecinden kurtarmaya yetmemektedir.

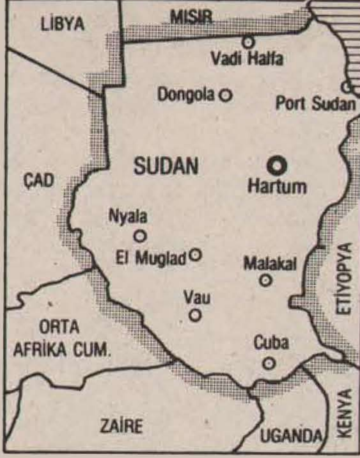
Bu gelişmeler çerçevesinde kapitalizmin 200. yılına bir çöküşle girdiğini söyleyebiliriz. Proletaryanın birçok ülkede kazandığı zaferlere yenileri ekleniyor. Proleterya 200 yıl önce ele geçiremediği iktidarı adım adım tüm alanlarda eline alıyor. Burjuvazinin simgesi olan Fransız Devrimi'nin 200. yılına burjuvazi, ömrünü uzatmanın çarelerini arayarak giriyor. Aynı günlerde, sanayileşmiş 7 Batı ülkesinin Paris'te III. Dünya Ülkelerinin borç sorunlarını görüşmek için biraraya gelmeleri, kapitalizmi çıkmazdan kurtarma çabalarıyla 200. yıla girildiğinin en somut örneklerinden biridir. Kapitalist-emperyalistler şu veya bu şekilde, rejimlerini rötuşleyerek, ömürlerini uzatmaya çalışıyorlar.

Bugün proletarya, burjuvazinin bayrağında yazılı kalan, kardeşlik, eşitlik ve özgürlük kavramlarına sahip çıkarak, bunları gerçek anlamında uygulayor, dünya halklarına gerçek kurtuluşunun yolunu gösteriyor.

**Dağlı: Bunlar Mecliste üst sıralarda oturdukları için "Dağlı" adını aldılar. Burjuvazinin radikal kesimini oluşturan milletvekilleriydiler.*

SUDAN'DA DARBE

Sudan'da uzun dönemden bu yanadır, devam eden iç karışıklıklar, 30 Haziran'da bir darbe ile sonuçlandı. Darbeyi ordu içerisinde yer alan bir grup subay gerçekleştirdi. Darbenin lideri olan Ömer Hasan-El Beşir, Başbakan Sadık El Mehdi'yi devirerek tutuklattı.

Ülkenin kontrolünü ele geçiren darbeciler adına, radyodan bir konuşma yapan El Beşir, Başbakanlık, Savunma Bakanlığı ve Silahlı Kuvvetler Komutanlığı'nı kendisinin üstlendiğini söyledi. General El Beşir yaptığı açıklamada darbenin ne sağcı ne de solcu olduğunu belirttikten sonra, eylemlerini "ulusal kurtuluş devrimi" olarak niteledi. Daha önce bir darbe ile yıkılmış olan ve halen Mısır'da sürgünde bulunan Cafer Nimeyri yanlısı olmadıklarını da söyleyen El Beşir, Başbakan El Mehdi'yi devirmelerinin en önemli nedeni olarak, ülkenin güneyinde Sudan Halk Kurtuluş Ordusu gerillalarıyla 6 yıldır devam eden savaşa çözüm bulunamamasını gösterdi.

Bilindiği gibi, Sudan açlık ve kuraklığın yanısıra, yönetime karşı yürütülen gerilla savaşı ile de önemli gelişmeleri yaşamaktadır. Numya azınlığı üzerinde sert baskıcı uygulamalar getiren yasaların kaldırılmasını ve ülkenin demokratik bir ortama kavuşmasını isteyen Sudan Halk Kurtuluş Ordusu 6 yıldır gerilla savaşını sürdürüyor. Yönetimi ciddi bir şekilde tehdit eden bu gelişmeler karşısında Sudan Hükümeti herhangi bir başarı gösteremedi. Bu başarısızlığın bir darbeye yol açacak boyutlara ulaşması, Sudan'da önümüzdeki dönemde de iç sorunların devam edeceğini göstermektedir.

Son 33 yıl içerisinde gerçekleştirilen bu dördüncü darbenin Sudan'ın sorunlarını çözüp çözemeyeceği de önümüzdeki dönemde ortaya çıkacaktır.

General El Beşir ve yüksek rütbeli subayların içerisinde yer aldığı "Ulusal Kurtuluş Devrim Konseyi" ilk iş olarak anayasayı askıya alıp, sıkıyönetim ilan etti. Daha sonraki günlerde ise, gerillalara çağrı yapılarak barış yapılması istendi. General el Beşir, "Sudan Halk Kurtuluş Ordusu" gerillalarına genel af ilan edeceğini de açıkladı.

Darbenin ilk haftası dolduğunda yapılan bu açıklama, yeni yönetimin en önemli açıklaması olarak kabul edildi. Dünyanın en yoksul ülkelerinden biri olan Sudan'da iç savaş nedeniyle, ekonomik durum daha da kötüleşmekte; bu nedenle olacak ki, askeri yönetim, özellikle iç savaşı durdurup, büyük bir tarım potansiyeli olan ülkeyi, ekonomik açıdan düzlüğe çıkarmayı düşünüyor.

El-Beşir daha sonraki günlerde bir Arap gazetesine verdiği demeçte, Sudan Halk Kurtuluş Ordusu'nun Lideri John Garang'ı görüşmelerde bulunmak üzere başkent Hartum'a çağırdıklarını söyledi. El-Beşir, John Garang'ı davet etmelerinin nedenlerini şöyle açıkladı: *"Garang'ı Hartum'a davet etmemizin amacı, iyi niyetli yaklaşımımızı göstermektir. Ülkedeki silahlı gruplardan, bizimle işbirliği yapmak isteyen varsa, silahlarını bırakmaları koşuluyla bu işbirliğine hazırız."*

El-Beşir, yolsuzluk ve rüşvetle de mücadele edeceklerini açıklayarak, bu konuda eski yönetim döneminde suç işlemiş olanların cezalandırılacağını söyledi. El-Beşir, bu konudaki görüşlerini de şöyle belirtti: *"Ekonominin kurtuluşu için atacağımız ilk adım, yolsuzluğun her türüyle sıkı bir mücadeleye girmek, sonra da ülkenin ekonomik yapısını iyileştirme çalışmalarına girişmektir."*

Bu gelişmeler çerçevesinde Sudan'a baktığımızda, yeni gelişmelerin gerçekleşeceği açık olan bir durum. İç savaşın ve ekonomik sorunun nasıl çözümleneceği önümüzdeki günlerde daha da açıklık kazanacaktır.

GORBAÇOV'UN FRANSA ZİYARETİ VE "ORTAK AVRUPA EVİ" ÇAĞRISI

SSCB Devlet Başkanı ve SBKP Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov, 4-6 Temmuz tarihlerinde Fransa'ya ikinci resmi ziyaretini gerçekleştirdi. Gorbaçov 6 Temmuz'da Avrupa Konseyi'nde de bir konuşma yaptı. Avrupa Konseyi'nde konuşma yapan ilk sosyalist lider olan Gorbaçov, bu konuşmasında, "Ortak Avrupa Evi" çağrısını bir kez daha yineledi. Fransız Devrimi'nin 200. yılı kutlamaları öncesinde gerçekleşen bu gezi, gündeme Sovyetler Birliği'nin önerilerinin oturmasını sağladı.

Ekim 1985'te Paris'i ziyaret etmiş olan Gorbaçov'un bu ikinci gezisine daha fazla önem verildi. Bu gezinin öneminin artmış olması, uluslararası gelişmelere yakından bağlı. Gorbaçov, Fransa gezisi öncesinde Batı Almanya'yı da ziyaret etmiş ve burada yoğun bir ilgi ile karşılanmıştı. Alman halkının büyük ilgi gösterdiği Gorbaçov, Batı Almanya Hükümeti ile önemli sayılacak ortak bir bildiri de yayınladı. "Ortak Avrupa Evi" oluşturma doğrultusundaki hedeflerini Almanya'da da açıklayan Gorbaçov, esaslı görüşlerini Avrupa Konseyi'nde yaptığı konuşmada dile getirdi.

6 Temmuz'da Avrupa Konseyi'nde konuşan Gorbaçov özet olarak şu görüşleri dile getirdi: *"Avrupa'da bazı çevreler, Avrupa'nın bölünmüşlüğünü aşmanın, sosyalizmi aşmak anlamına geldiğini düşünüyor. Bu yaklaşım ile hiçbir yere varılamaz ve birlik sağlanamaz. Avrupalıların farklı siyasi sistemlere dahil olmaları bir gerçektir. Her halkın bağımsızlığına ve istediği siyasi rejimi seçmesine saygı gösterilmesi Avrupa sürecinin ön şartını oluşturuyor. İç işlerine müdahalede bulunmak kabul edilemez.*

SSCB ve ABD, Avrupa politikasının ve uluslararası yapının doğal unsurlarıdır. Bu iki ülkenin bunların dışında bırakılması görüşü kabul edilemez.

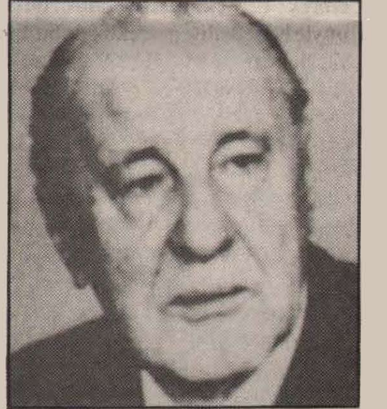
Avrupa ülkeleri güçlerini birleştirerek 21. yüzyılın güçlüklerini aşabilir. Avrupa ülkelerinin barış içinde yaşayan, demokratik ve birleşmiş bir Avrupa'ya ihtiyacı var.

Her ulusun seçim hakkı kendine aittir, ancak Ortak Avrupa Evi'nin kurulması şu veya bu ulusu, ya da şu veya bu sistemi saf dışı bırakma anlamına gelmemelidir."

Macaristan Komünist Partisi eski Genel Sekreteri ve eski Başbakanı

Yanos Kadar öldü

6 Temmuz günü, 77 yaşındaki Macaristan Komünist Partisi eski Genel Sekreteri ve eski Başbakan Yanos Kadar öldü. 1988 Mayıs'ında Parti Genel Sekreterliği görevinden ayrılan Kadar, partinin onur Başkanlığı'na getirildi. 1989 Mayıs'ında ise, Parti Başkanlığı görevi ile merkez komite üyeliğinden ayrılarak, emekli oldu.

Kadar, 26 Mayıs 1912 yılında Siome'de doğdu. Babası tarım işçiliği yapıyordu. Genç yaşta çalışmaya başlayan Kadar, 17 yaşına geldiğinde makine ustası oldu. 1932 yılında Macaristan Komünist Partisi'ne girdi.

Komünist Partisi saflarında yürüttüğü çalışmalarından dolayı birkaç kez tutuklandı. 1948'de Komünist Partisi II. Sekreteri olan Kadar, aynı zamanda İçişleri Bakanlığı görevini de üstlendi. 1956 yılında Parti Genel Sekreterliği ve Başbakanlık görevlerine getirildi.

1988 Mayıs'ına kadar, Parti Genel Sekreterliği ve Başbakanlık görevini yürüten Yanos Kadar, bu tarihte görevlerini Karoly Grosz'a devretti.

Macar halkı tarafından sevilen Yanos Kadar, ülkenin ekonomik olarak kalkınmasında önemli roller oynamış bir şahsiyettir. Kadar, ağır hastalığı nedeniyle kaldırıldığı hastanede 6 Temmuz günü yaşamını yitirdi.

SSCB eski Dışişleri Bakanı ANDREI GROMIKO ÖLDÜ

Yaşamı:

Andrei Gromiko, 18 Temmuz 1909'da Minsk yakınlarındaki Starye Gromyki köyünde bir çiftçi ailesinin oğlu olarak doğdu. Gromiko, 22 yaşına geldiğinde SBKP üyesi oldu. Moskova Ekonomi Enstitüsü'nde ekonomi ve politika alanında uzmanlaşan Gromiko, 1958 yılından bu yana Yüksek Sovyet (Prezidyum) üyesiydi.

Gromiko, babasını genç yaşta yitirdi. II. Dünya Savaşı'nda da iki kardeşini kayıp veren, Gromiko SBKP üyesi olduktan sonra, parti içerisinde gösterdiği başarılı çalışmalar dolayısıyla üst düzeyde görevler üstlenmeye başladı. Bir süre Bilim Akademisinde çalışan (1939) Gromiko, 30 yaşında Dışişleri Bakanlığı ABD Bölüm Başkanlığı görevini üstlendi. Bundan bir yıl sonra ise, elçilik müsteşarı olarak ABD'ye gitti. 1943 yılında ise ABD Büyükelçisi oldu.

1946 yılında, BM nezdinde SSCB'nin ilk daimi temsilcisi oldu. Birleşmiş Milletler Anayasası'nın hazırlanması çalışmalarına katılan Gromiko, II. Dünya Savaşı sonrasında barış görüşmelerinin temelini oluşturan Tahran, Yalta ve Postdam konferanslarına da katıldı.

Gromiko daha sonraki yıllarda Washinton ve Londra büyükelçilik görevlerini yaptı. 1953 yılında Dışişleri Bakanı oldu. Aralıksız olarak 1985 yılına kadar Dışişleri Bakanlığı görevini yürüten Andrei Gromiko, 1985 yılında 75 yaşında Devlet Başkanlığına seçildi. 1973 yılından bu yana da SBKP Politbüro üyesi olan Gromiko, geçtiğimiz yıl bu görevlerinden emekliğe ayrılmıştı.

2 Temmuz 1989'da ölen Andrei Gromiko, uzun yıllar Sovyetler Birliği yönetiminde önemli görevler üstlenen ve en uzun süre Dışişleri Bakanlığı görevini yürüten biri olarak tanınmaktadır.

Baştarafı 1. sayfada

ropow, Çernenko ve Gorbaçov döneminde Dışişleri Bakanı olarak sürdürmesi, Gromiko'nun bu özelliğinin bir sonucudur. Dışişleri Bakanlığı'nda yetkinleştikten sonra, politikanın belirlenmesinde küçümsenmez çabalarının sahibi olmasının yanısıra, her dönem politikasına ayak uydurmasını da bilmiştir.

SSCB'nin Detant (yumuşama) politikasını başlattığı dönemde Dışişleri Bakanı olan Gromiko, bu politikanın en başta gelen sürdürücüsü olmuştur. Dışişleri Bakanlığı'nın son yıllarında, bu politikaya Gromiko'nun daha da ağırlık verdiği görüldü. Kruşçev ve Brejnev döneminde ağırlık verilen Detant politikasının en önde gelen uygulayıcısı Gromiko'ydu.

Bugün sıkı bir şekilde eleştirilen ve halkların çıkarlarıyla bağdaşmayan Sovyet dış politikasının temelleri Gromiko'nun Dışişleri Bakanlığı döneminde atıldı. Gromiko'nun bu politikaların oluşturulmasına katkısının ne olduğu tam bilinmemekle birlikte, bu dönemde Dışişleri Bakanlığı koltuğunda bir uygulayıcı olarak yer alması O'nun rolünün önemini de ortaya koymaktadır.

Gromiko, yönetimi döneminde dış politikada ağırlığı Detant politikasına vermiştir. Anılarını anlattığı kitabında, *"Barış içerisinde yaşama"* ilkesini hayata geçirmek için çaba harcadığını belirten Gromiko, Brejnev döneminde geliştirilen ve Lenin'in *"Barış içinde birarada yaşama"* ilkesiyle ilgisi olmayan, Detant politikasının başarısı için yoğun çaba harcamıştır.

1970'li yılların sonlarına doğru ise, Gromiko Doğu-Batı ilişkilerine daha fazla ağırlık vermiş, denilebilir ki, Afrika, Ortadoğu gibi alanlara yönelik girişimler adeta unutulmuştur. Gromiko'nun bu alandaki ülkeler ve ulusal kurtuluş hareketleriyle ilişkilere gerekli önemi vermemesi, bu alana yaptığı girişimlerde bulunmamasından da anlaşılıyor.

Bunlara rağmen, Gromiko gerek Küba krizi, gerek Afganistan müdahalesi ve gerekse de Doğu Avrupa ülkelerindeki sorunlara müdahale döneminde, emperyalizmle çetin bir mücadeleye de girişmiştir. Sovyet dış politikasının, Leninizmin ilkeleri temelinde geliştirilmesini güçlü bir temele kavuşturmamış olsa da, emperyalizme karşı sosyalizmin kazanımlarının korunmasında belirgin bir rol oynamıştır. İyi bir uygulayıcı olan Gromiko, Leninizm ve sosyalizme duyduğu içten bağlılığıyla da tanınan bir siyaset adamıydı.

79 yaşında ölen, Andrei Gromiko, dış politikadaki eksikliklerine rağmen, sosyalizme önemli katkıları olan bir politikacıydı. 40 yılı aşkın bir süredir, SSCB üst düzey yöneticileri arasında bulunmasıyla da katkılarını geniş bir zamana taşırmıştır. Gromiko, sosyalizmin sadık bir uygulayıcısı olarak, sosyalizm tarihindeki yerini alacaktır.

Hiçbir ilişki yoldaşlık ilişkisi kadar...

Baştarafı 14. sayfada

numlardan da kuvvet doğmaz, yücelik çıkmaz, kader tayin etme bu tip toplumlarda gelişmez. O halde bizim en büyük sorunlarımızdan birisi de bu konuda yaşananlardır.

Parti tarihimizi bir kez daha gözden geçirirsek; yoldaşlık ilişkilerine son derece derin ihtiyacın olduğunu çok açık göreceğiz. Her şeyden önce, bu ilişkilerin yaratılmasını hayatın en temel uğraşısı olarak görmek gerekir. Bu ilişkiyi yakalamak, onu sağladığımızda da değerini en yükseklerde tutmak ve sürekli geliştirmek hayati önemdedir; işte bu örgüttür, bu partidir, bu direniştir, bu gerilladır ve onu gittikçe güçlendirmek müthiş korumak ve değer biçmek demektir. Evet, böyle bir ilişkiye ihtiyaç duyduğumuz kadar başka hiçbir şeye muhtaç değiliz. Gerçekten, ister toplum, ulus düzeyinde, isterse toplumsal ve ulusal ilişkilerde olsun korkunç tarumar olmuş bir durumumuz vardır. Sömürgeciliğin en büyük tahribatı, ulusal ve toplumsal ilişkileri parçalamak, atomize etmek, daha sonra da kendi gerçeğine bağlamak olmuştur. Açık ki çok çabuk bölünen, parçalanan bir ilişki rahatlıkla sömürgeciliğin çıkar ilişkisine dönüştürülür. Ardından da ülke gaspedilir, talan edilir ve emek sonuna kadar sömürülür. Velhasıl kültür ve insani değer adına ne varsa hepsi talan edilir. Bunun derecesi, ilişkilerin parçalanış derecesiyle özdeştir. Dolayısıyla, ilişkisizlik en kötü bir ölümdür. En az ilişkiyle yaşamak demek, ölümün en kötüsünü tercih etmek demektir. PKK'nin bütünüyle hedeflediği gerçeklik de budur. Ve bunun aşılabileceğini kendi örneğinde yüzlerce pratikle ispat etmiştir. Ulusal ve toplumsal özelliklerinden koparılmış, lime lime olmuş, ilişkisiz, atomize edilmiş bireyin ve ailenin korkunç bir umutsuzluk kaynağı olduğu açıktır. Bu her türlü baskının ve sömürünün nesnesidir ve bundan daha da kötü bir ölüm yoktur. Böylesine ilişkisiz bir nesne olarak yaşamayı kabul etmek, dehşettir. Mesela; Kızılderili toplulukları bu duruma düştüklerinde sonuna kadar ölümü kabul etmiş, fakat atomlarına kadar bölünmeyi asla kabul etmemişlerdir. Kabileler, klanlar parçalanmak istendiğinde; ya ölürüz ya da varlığımızı, ilişkilerimizi koruruz, demişlerdir. Demek ki, onlardaki yaşam tarzı bizimkinden daha üstündür. Kürdistan'da eğer bu ilişkisizlik yerine, ölüm tercih edilseydi, sömürgecilik atomize olmuş, ilişkisiz birey ve aileyi yaratamayacak ve sömürgeciliğin çıkarlarının en mükemmel yürütülmesinin bir zemini durumuna getirilemeyecekti. Ancak, günümüzde bu zemin gerçekten görülmemiş olanakları sömürgeciliğe yaratırken, yaşaması asla mümkün olmayan bir yaşantıyı da "yaşamdır" diye halkın kabul etmesine neden oluyor. İşte anlayışsızlık, işte karanlık, işte her türlü düşkünlük, güçsüzlük, kaderini tayin etme şurada kalsın, her şeye boyun eğme, ihaneti kurtuluş diye görme ve tanınmaz bir insanlık kütlesi olma bu temelde gerçekleşmiştir. Burada dikkat edersek, ilişkilerin parçalanması sömürgeciliğin temel yöntemidir. İşte Partimizin büyük karşı koyuşu bu ilişkisizliğe karşıdır. Bundan derin öfke, büyük acı duyma ve bundan hareketle, ilişkiler en sağlam ideolojik-politik doğrultuda her türlü yabancılıktan kurtarılmıştır. Böylece, ona en yüksek değer veren, arayan, bulan, sağlamlaştıran bir karakterde gelişme olması, son derece anlaşılırdır ve yürekten katılımın en açık ifadesidir.

Parti kişiliği ve yoldaşlığı tüm bunları kendisinde gerçekleştirmek demektir. Bundan daha fazla tercih edilecek kişilik ve ilişki de yoktur. Eğer böyle ise, PKK'de yoldaşlık ve onun esas aldığı ilişki biçimi temelinde kendimizi yeniden yargılamalıyız. İlişkilerimizin gelişimi bu temelde midir; onun bizdeki her türlü somutlanışı yine bu biçimde mi gelişmiştir; onun korunması böyle midir; değilse o zaman biz neyiz, kimiz? Niçin burada büyük bir çelişki var? Bu çelişkinin aşılması büyük bir devrimci dönüşümdür. İlişkisiz kişiliğin aşılması, yoldaşça olmayan ilişkilerden yoldaşça ilişkilere dönüştürülmesi en büyük devrimdir. Bunu kendisinde gerçekleştiren militan en büyük militandır. Eğer kendimizi biraz örnek olarak göstermeye cesaret edeceksek; herkesten daha fazla bu temelde ilişkilere yüksek değer biçme, bunların ele geçirilişi için büyük savaşım verme, bunu her şeyden üstün tutma ve yaşamı bundan ibaret görmemizdendir. Bu konuda kendimizi lime lime eder, düşmanımızın bile saygısını kazanacak duruma getiririz. Dostlar açısından vazgeçilmezliği kesin ilişkileri gerçekleştiririz ve bizim özelliğimiz budur. Elbetteki bu özelliğimiz düşmanı kahrederken, dostlarca da saygıyla alkışlanıyor. İşte bu temeldeki yaşam en güçlü bir yaşamdır, kudretli bir yaşamdır, saygın bir yaşamdır, başarıya gidecek tek yaşam ve en çok muhtaç olduğumuz bir yaşamdır. Büyük çelişkileri bu temelde gidermek gerekirken, çoğu durumlarda bu ilişkilerden kaçınılmaktadır. Derin yoldaşça ilişkilerden bahsederken, onun gelişmiş biçimlerini sıralarsak; bu grup ilişkisidir; grup içinde olmak, ilişkileri içinde olmak ve de bunun sorumlusu bulunmak, ilişkilerde kesin gelişmedir. Grup ilişkisinden, resmi Parti ilişkisine dönüşmek daha fazla ilerlemedir. Parti içinde, bir parti örgütüne sahip olmak, hücre veya komite ilişkisi içinde olmak daha fazla gelişmiş bir ilişkidir. Bir bölge komitesinde olmak; şüphesiz ki etkisi, çerçevesi, sayısı daha fazla artmış, dolayısıyla da daha güçlü olan bir ilişkinin yakalanmasıdır. Hele hele parti merkezi ilişkisine sahip olmak, onu yaşamak, onda etkili-yetkili olmak, daha büyük bir ilişkiye sahip olmaktır. Bu ilişki iyi kullanılırsa ve değerlendirilirse sayısız ilişkilerin kaynağını yaratmak demektir. Bu, çok şeyi kurtaran ve yaratan bir ilişkidir. Dikkat edilirse, en çok muhtaç olduğumuz halkı örgütleme ilişkisi de budur. Bu güçlendirme ilişkisinden başka tercih edeceğimiz ve daha da güçlenebileceğimiz bir ilişkiden bahsedilemez. Bizim kendi görevlerimizin gereklerini geliştirirken en çok baş vurduğumuz silah; ilişki, ilişki ve yine ilişkidir. Bütün yapımızda en özgür ve sağlam ilişkileri geliştirmekten tutalım, halkla ve sıradan dostlara kadar geliştirdiğimiz ilişkilerin tümü budur. Değerli ilişkiler için bütün yeteneklerimizi ayaklandırmalıyız. Daha iyi ve daha yaygın ilişkiler için, daha da derinleşen ilişkiler yaratmalıyız.

Fakat ilişkilerde bu konuda oldukça büyük bir yoksulluk yaşanıyor. Arkadaşlara yetki veriliyor, çok sayıda ilişki emanet ediliyor. Bugün Partimizi milyonlar dinliyor. Bu ne demektir? Bu, gerekirse milyonlarca ilişkiye sahip olduğumuzun ifadesidir. Ama ilişki yoksunluğu, ilişkisizliğe alışkanlık o kadar gelişkindir ki, yani kölece alışkanlık ve sömürgeciliğin yüzyıllardan beri katliamlarla gerçekleştirdiği büyük yalnızlık ve yoksulluk o kadar iliklere işlemiştir ki, korkunç çabalarla kazanılan bu ilişkilere gerçekten çok az değer veriliyor. Açık ki, bundan daha acı, miyor. Açık ki, bundan daha acı, daha sefilane bir yaşantıdan bahsedilemez. Oysa ki, üslup, ilişkilere hep hücum tarzında yaklaşım olmalıdır. İnsana yaklaşımda hücum ne içindir? Bu çok açıkça görüldüğü gibi, ilişki içindir. Daha fazla ilişki, daha fazla örgüt ve daha fazla güçtür ve bu da kurtuluştur. Dikkat edilirse, kendi konumumuza baktığımızda göreceğiz ki, en çok sıkıntısını duyduğumuz, yoksunluğunu yaşadığımız şeylerin temelinde ilişkisizlik vardır. Mevcut ilişkiler ise, yoldaşlık özelliği fazla derin olmayan, hemen kırılabilen ve hemen sırt döndüğünüz ilişkilerdir. Hayır! Tüm bunlarda uzmanlaşalım, bu yönlü büyük bir arayış içerisine girelim, kesinlikle sırt dönmeyelim, o bizi terketmedikçe biz asla terketmeyelim, onu sonuna kadar çekici, güçlü kılmak için ne gerekiyorsa onu yapalım. O zaman görülecektir ki, bununla güçlü adam olunmuştur. Böyle adamlarımız çoğaldığında da bilin ki halk toptan ayaklanma halindedir. Ama yine pratik yaşamımızla karşılaştırıldığında bu temel yoksunluk gerçeğiyle, başarıların fazla güçlü olduğu söylenemez. Bu konuda Partimiz, önderlik çabalarımız, bunun tek öğretisidir. Ahlaki temelde buna hizmet etmedir. Bütünüyle buna ulaşmak için düşünce ve ahlak, günlük olarak her türlü yaşam ve çalışma, tarihsel yoksunluğu, ilişkisizliği aştığı oranda halkın öncüsü olunabilecektir. PKK önderliği, halkın kendi kaderini belirlemesi ve kurtuluşunu sağlamasını bu temeldeki ilişkilerde gerçekleştirdiği için yücedir. Bunun ister teorik, isterse de pratik olarak önemi buradadır. Unutmayalım ki, PKK'de gelişen ilişki derecesi bizde kahramanlığa ulaşmayı bilmiştir. Şehitlik ilişkisi bizdeki ilişkilerin gelişkinlik derecesidir. En amansız koşullarda bile zindan direnişçiliği ilişkisi Partinin kahramanlık ilişkisidir. Çok büyük değeri olan bir ilişkidir. Bunlar kanıtlanmış örneklerimizdir. Ve bunlar Kürdistan halkının etrafında toplanıp kendini bin defa, yüzbin defa güçlendirebileceği ilişkilerdir. Sonuna kadar insani, eşitlikçi, direngen davranılır, ısrarla korunur ve geliştirilirse, halkımızı insanlık ailesine en güçlü bir biçimde katacak olan bir ilişkidir. Dolayısıyla da esas alınacak en soylu ilişkidir. Görev; böylesi ilişkilerin sağlam temsilcisi olmak, bu ilişkileri her şeyden üstün tutmak, zayıf olan ilişkileri çok güçlü kılmak, korumak, onun şiddetli savaşımı içinde olmak ve buna bütün çalışmalarımızda öncelikli yer vermektir. Bu örgütsel görevdir, örgütsel yönetimdir ve bunda ısrar silahlı savaşımda gelişkin gerilla birliğidir; kitleler arasında gelişkin ulusal kurtuluş cephesi birliğidir. Tüm bunlar da muhtaç olduğumuz en temel ilişkilerdir. Burada bizim rolümüz tamamen bu ilişkilere getireceğimiz katkıyla belirlenir. Bunun başarısı oranında görevleri layıkıyla yerine getirdiğimizden bahsedilebilir ve görevlerimizin başarısı için de temel ölçü budur...

Mesut Barzani'nin Stockholm toplantısı...

Baştarafı 5. sayfada

sindiricidir, utanç vericidir.

Lakin, ülkemiz zeminindesağlam bir mücadelenin; gün geçtikçe Kürdistan'ın dört parçasına derince kök salan bir önderliğimizin; çağa denk düşen modern bir tarzda, sınıfsal ve çağdaş ulusal kurtuluşçu ideallerle donatılıp yönetilerek geliştirilen bir örgütlülüğün karşısında, artık soyu tükenmiş kertenkele misali, tarihin karanlıklarına gömülmesi gereken yapı ve oluşumların gözü karaca halkımız, ülkemiz ve geleceğimiz üzerinde pazarlık yapmaya kalkışmaları ne kadar yoğun olursa olsun, bu hiçbir sonuç vermeyeceği gibi, onların bu emelleri kursaklarında kalacaktır.

Şimdi, bu kısa belirlemeler ışığında, M.Barzani'nin Stockholm'de yaptığı toplantıya daha yakından bakalım. Onun ve benzerlerinin sınıf karakterlerini, felsefelerini, genel olarak her halükarda sergiledikleri davranışlarını, ardlarında saklı tuttukları ile kendilerini ele verdikleri noktaları irdeleyelim.

Aslında bu toplantıda ilk gözlemlenebilen şey; ilkel milliyetçiliğin artık Kürdistan somutunda tekrar vücut bulamayacağı gerçeğiydi. Bu, ilkel milliyetçiliğe ilişkin devrimci-yurtsever tahlilin isabetliliğinin bir kez daha kanıtlandığını gösteriyordu.

Mesut Barzani, ilkel milliyetçiliğin bilinen, artık o paslanarak çürümüş nakaratlarını, bu toplantıda bir kez daha tekrarladı. Kürdistan halkının tamamıyla dışladığı; ve halkımızın mücadelesinde nerdeyse onulmaz yara ve tahribatlarından dolayı, tarihin karanlıklarına gömülmesi gereken bir güç olduklarını, kitleler önünde bu kez daha kuvvetli bir şekilde kanıtladı.

Evet, Mesut Barzani'nin ve diğer teslimiyetçi, feodal-aşiretçi oluşumların, tarihi görevlerini tükettikleri halde, yine de Kürt halkına teslimiyeti, direnmemeyi, savaşmamayı ve dolayısıyla imhayı dayatmaları, onların iğrendirici sözlerinde de görülmektedir.

Mesut Barzani, Güney Kürdistan'da son yaşanan yenilgi ortamını, direniş ve ulusal savaş lehine dönüştürmek; yeni düşünce ve alternatifler sunmak; herkesin direnmesi gerektiğini belirtmek ve yalnız direnmenin yaşam olduğunu bilip bildirmek yerine, hitap ettiği kitleye, *"imkanları fazla olan Avrupa ülkelerindeki okullarda okuyun, tahsil görün"* yolundaki teslimiyetçi tavsiyelerde bulunuyordu.

Evet, Kürt halkının içinde bulunduğu sürgün, talan ve imha gerçekliğine, Halepçe'de kimyasal gazlarla binlerce insanımızın katledilmesine ve ardından da yüzbinlerce kişilik insan gücümüzün topraklarından koparılarak sömürgeci TC'nin toplama kamplarına hapsedilmesine ve üstelik de bütün bu saldırı, imha, sürgün politikalarının sonuç almasında ilkel milliyetçi şeflerin omuzlarında taşıdıkları ağır sorumluluğa karşın, böylesi bir sorumsuzluk örneği sergilenme cesareti gösterilebiliyor! Üstelik de bütün bu suçlar, *"Artık taktik ve siyaset değiştirdik"* denilerek meşrulaştırılmaya çalışılıyor!

Şimdi sormak gerekiyor: Hangi değişiklik bu böyle? 1979'da **Yeni Stratejimiz** adlı belgelerinizde de, taktik ve hatta stratejik değişikliklerden söz edip, beyanatlarınızın altına da, *"Kahrolsun Faşizm, Yaşasın Sosyalizm!"* sloganını yazdınız. Peki bu yönlü somut bir tek adım attınız mı? Sloganların, vaatlerin gerektirdiği felsefi-siyasi-ideolojik dönüşümden eser var mı? 1975 yenilgisi gereği (sonra sözümona verilen özeleştiri (!) gereği),yeni bir temelde örgütlenme ve direnme geliştirmek yerine, sergilediğiniz —eski ilkel-milliyetçi anlayış ve kavrayışınızdan başka bir çizgi olmayan— yeni dönem pratiğinizle, düşmanın ikinci ve daha korkunç bir darbesini tatmaktan kurtulabildiniz mi? Hangi vaadler ve hangi tedbirler vardı meydanda? Halkımızı yaşadığı drama itmeye kimin hakkı vardı?

Yine, toplantıda *"Cephemiz Kürt halkı için elegeçmez bir nimettir, geç bile kaldık, ne yazık!"* diyordunuz! Peki bu kadar "birlikçi" olduğunuzu neden daha önce düşünmediniz? Ayrıca, birlikler direniş temelinde, bir amaç ve davanın yükseltilmesi gayesiyle kurulur. Oysa sizin, direnmek yerine direnmemeyi önünüze koyduğunuzu Kürdistan'da ve dünyada bilmeyen yok! *"Kürt halkının sorunu sadece siyasidir ve ancak barışçıl yolla halledilebilir"* diyerek bunu ispatlamıyor musunuz?

Pratiğiniz bütün bu konularda temsil ettiğiniz çizginin tüm foyalarını açığa vuruyor. Birlik teraneleri altında, emperyalistler, sömürgeciler ve kendi uydunuz küçük-burjuva örgütlerle kurduğunuz ilişkiler Kürdistan halkının ulusal kurtuluş davasını boğma temelindedir. Bütün bu güçlerle elele vererek, halkımızın ulusal kurtuluş savaşına karşı komplo üzerine komplo kuruyorsunuz.

"Siyasi mücadele", "barışçıl yol" dediğiniz ise, Kürdistan'daki sömürgeci emperyalist egemenliği meşrulaştırma ve ömrünü uzatma çabalarından başka anlama gelmiyor. Defalarca umut bağladığınız ve her seferinde batağa daha da fazla batmaktan başka sonuç alamadığınız "otonomi" çabalarınızı, bugün de Kürdistan halkının ulusal kurtuluş savaşını engellemenin en büyük tuzaklarından biri olarak geliştiriyorsunuz.

"Barışçıl yol" dediğiniz, emperyalizmle uzlaşma yolundan başka bir anlama gelmiyor. Halepçe'de "barışçıl" kimyasal silahlarla imha edilen 5 bin insanımızın feryatları hala kulaklarımızda çınlarken, sizin "barış" adına ortaya koyduğunuz uşaklık ve ihanet halkımız tarafından asla unutulmayacak; halkımızın katliamının en büyük suç ortaklığı olarak her zaman lanetlenecektir.

Meteloken Kurdî

Ji guran birçîtir, ji maran tazîtir!

ÇAND • PÎŞE • TORE — KÜLTÜR • SANAT • EDEBİYAT

ZİNDANDAN BAL DAMLALARI
—III—

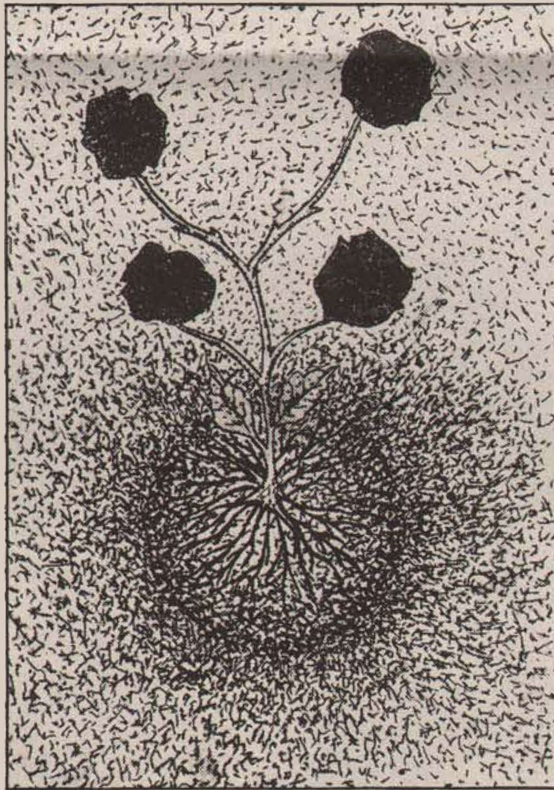
FIKO

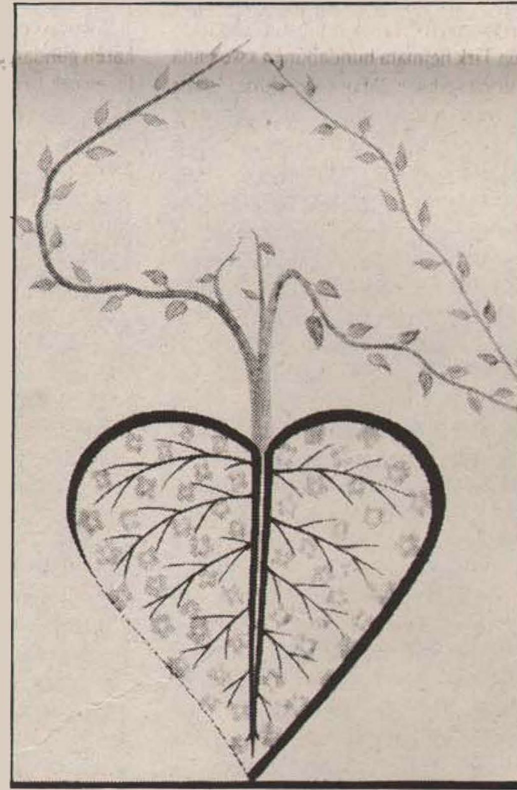
Fikret, yoksul bir ailenin çocuğuydu. Annesi, babası ufak-tefek, bir tutam candı. Ama Fikret onların aksine bir iriliğe sahipti. Daha küçük yaşlarda arkadaşları ona; «zebellah» lakabını takmışlardı. Fikret, büyüdükçe büyüdü. Büyüdükçe boy-pos attı. Kendi yaşıtları çelik-çomak oynarken, o gider kocaman taşları, ağaç kütüklerini kaldırırdı. Elinin ağırlığından hiçbir arkadaşı onunla el şakası yapamazdı.

Fikret, gençlik merdivenlerini bir bir tırmanırken, arkadaşları ona yeni bir isim takmışlardı: «Komando Fıko». Bu lakap onun çok hoşuna giderdi. Çünkü onun en büyük ideali komando olmaktı. Askerlik yoklamasını yaptıracağı zaman mesleğini sormuşlardı. O da gururlanarak ve göğsünü öne doğru şişirerek, «komando» demişti. Bunu söylerken yoklamayı yapan şahıs ister istemez ona bakmak zorunluluğu duymuştu. Fikret, gerilmiş çelik bir yay gibi, gözlerini ileride tek bir noktaya dikmişti. Cevapları bir askerden daha sert ve anlaşılırdı. Yoklamayı yapan şahıs, bunun aklından zoru mu var dercesine dosyasına baktı. Hiçbir anormalliğini bulamadı. Biraz onunla sohbet etti. Çok mantıklı ve ciddi bir biçimde cevaplar aldı. Ve dosyasına yazdı: SEÇKİN BİR KOMANDO ADAYI!..

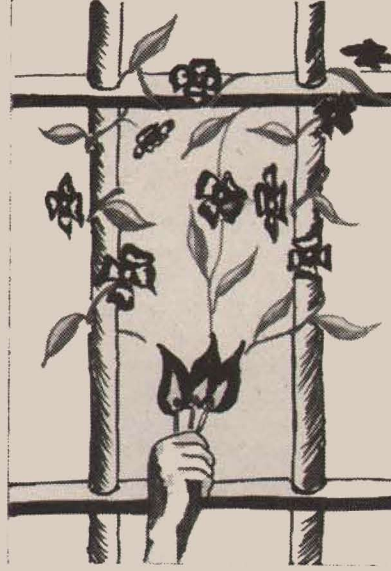
Yıl 1979. Fikret Kıbrıs'ta komando. Evine, arkadaşlarına, çeşitli akrobatik pozlarda çekilmiş fotoğraflar gönderir. Batman gençliğinin büyük çoğunluğu devrimcilere sempati duyar hale gelmiş. Batman'da devrimcilerin kitlesel gelişimi doruk noktasında. Devrimci ve devrimci sempatizanlarının içinde Fikret'in yakın mahalle ve okul arkadaşları da var. Ama Fikret, devrimcilere uzaktan bir ilgi duymuştu. Bunun dışında hiçbir ilişki ve bağı yoktu. Fikret, komando olduktan sonra bile çevresiyle ilişkilerini kesmedi. Bol fotoğraf ve mektuplar gönderdi. Durumlar bu şekilde sürüp giderken, Türkiye'de 12 Eylül darbesi olur. Fikret'in olup bitenden pek haberi olmaz. Kendisi bir komandodur ve verilen emirler ne kadar sert, acımasız olursa olsun fark etmez. Bu nedenle 12 Eylül'ün Kıbrıs'a ve Fikret'e yansıması pek olmaz. Ancak, başta memleketi olmak üzere her yerde alabildiğine karşı-devrimci saldırılar ard arda gelir. Fikret, bunların hiç birisinin bilincinde değildir. Arkadaşlarının çoğu memleketi terk etmiş, bir kısmı da yakalanmıştır.

Fikret eve yazdığı mektuplarda hep eski arkadaşlarını sorar, onlara intizar eder. Mektubunun bir bölümünde şöyle der: «Bizim Hıko'nun alacağı olsun! Onca mektup yazdım, hiç birine cevap yazmadı. Ona yazdıklarımı nerdeyse bir Kıbrıs tarihi kadar olacak. Söyleyin ona; Fıko'nun nasıl biri olduğunu iyi bilir. Bunu yanına bırakmam!» Bacısına yazdığı bu mektup eline geçer geçmesine ama daha bir sürü elden de geçer. En önemli el koymayı ise MİT yapar. Mektupta ismi geçenleri ve Fikret'in ailesini gözetim altına alırlar. Bir müddet izlerler. Kendilerince kuşkulu gördükleri herkesi gözaltına alırlar. Bu toplamanın bir ucu da Kıbrıs'ta devam eder. Bir gece ansızın Fikret'i yatağından kaldırdıkları ve gözlerini bağladıkları gibi bilinmedik bir yolculuğa çıkarırlar onu. Komutanının karşısına getirdiklerinde gözlerini açtılar. Fikret, ne olduğunu bir türlü anlamıyordu. Komutan baştan aşağıya bir uzaylıyı inceler gibi inceledi Fikret'i ve ardından ekledi: «Fikret, yavrum merak edilecek bir şey yok. Seni yukardan istemişler.» Fikret, küçük bir çocuk masumluğuyla yalvarırcasına konuştu: «Komutanım, ben ne yaptım ki beni böyle ansızın alıp, kollarımı bağladılar? Ne yapmışım, bari bunu söylesinler.» Komutan da olayı tam olarak bilmiyordu. «Onu ben bilmem. Sen gidince öğrenirsin.» Yanıbaşlarında bulunan bir subay: «Komutanım haber geldi. Araba ve uçak hazırmış» dedi. «Peki o zaman alın götürün!» diye cevap verdi komutan.

Aynı akşam sıkı güvenlik tedbirleri altında, Fikret uçağa bindirilip Ankara'ya getirilir. Onu hiç bekletmeden MİT teşkilatına alıp sorgulamaya başlarlar. Ve sorgulama başladı! MİT görevlisi, Fikret'in gözlerinin açılmasını ister. Onu karşısına alır. «Bak aslanım. Senin bağlı olduğun örgütü ve tüm ilişkilerini çözdük. Sakın direneyim deme! Boşuna olacak tüm çabaların.» Fikret, tümden şaşırmıştı. Ne olduğunu bir türlü anlayamıyordu. «Ne örgütü? Ne bağlantısı?» «Bize martaval okumayı bırak! O zaman sorulanlara cevap ver! Askere niye yazıldın?» «Niye olacak ki, herkes gibi vatanıma, milletime hizmet etmek için.» «Peki, niye özellikle komando oldun ve niye Kıbrıs ha!.. Niye Kıbrıs!» «Ben buraya kendim gelmedim. Sizin gibi insanlar beni verdi. Ben sadece komando olmak istedim. Neresi olsaydı giderdim.» «Yalan söyleme lanınnn!... Biz her şeyi biliyoruz. Bizi mi kandıracaksın! Biz, seni başka türlü söyletmesini gayet iyi biliriz!»

Fikret'i en ağır işkencelere tabi tuttular. Onun hiçbir şey söylememesi sorgulamacı polisleri ve işkencecileri delirtiyordu. Tüm işkence yöntemleri denenmiş ve hiçbir netice alınamamıştı. Bunun üzerine tekrar sözlü sorgulama başladı. Onu tekrar karşılarına alıp soru yağmuruna tuttular. «Patron sen bunu bana teslim et de dilim dilim doğrayayım. Adam öyle bir o... çocuğu ki, tam bir profesyonel! Adama ne sorsan, anında uyduruk bir cevap veriyor.» Şefi babacan pozisyonuna girdi: «Hepiniz dışarı çıkın! Çocuğu tanınmaz duruma sokmuşsunuz. İnsan bu kadar da insafsız olmaz ki! Size biraz vurun, okşayın, dedim; öldürün demedim!» Herkes çıktı dışarı. İçerde, şefi ve Fikret kalmıştı. Şef bir sigara yaktı. Bir tane de Fikret'e uzattı. Fikret, içmem dedi. «Peki, demek sigara da içmiyorsun. Bu da güzel, söyle bakalım Fikret; Hıko, nedir?» «Hikmet'in kısaca Kürtçe söylenişi!» «Tabii, Fıko da Fikret'in kısaltılmışı değil mi?» «Evet efendim.» «Peki APO'yu tanıyor musun? Veya duydun mu?» «Bizde iki anlamı vardır APO'nun.» «Hah, söyle bakalım?» «Birincisi, Abdullah'ın kısaltılmışıdır. İkincisi amcaya denir.» «Bak, adamı delirtme oğlum! Bu hikayelerinle çocukları bile kandıramazsın Sabrımı taşırma, yoksa seni az önce geldiğin yere yollarım.» «Valla beni nereye yollarsanız yollayın, isterseniz öldürün. Ben gerçeği söylüyorum. Bu sorduklarınızdan da hiçbir şey anlamıyorum.» Şef, hiddetli bir şekilde tekme-tokat girişti Fikret'e. «Gelin alın bu o... çocuğunu; kendi yöntemlerinizle ne yapıp yapın ama en kısa zamanda konuşturun!»

Ve tekrar Fikret'i en ağır işkencelere tabi tuttular. Günlerce, haftalarca aynı sorular soruldu, aynı işkence yöntemleri denendi. Fikret, doğruları söylüyordu. Ama doğrular birer şamar olup yüzüne iniyordu. Artık böyle yapmanın kurtuluş olmayacağını çok iyi biliyordu. Bir Filistin askısında bunları düşünürken, sorgulamacılara seslendi. «Gelin çözün beni, her şeyi anlatacağım.» Bunu duyan polis hemen şefine haber verdi. Şef geldi; gelir gelmez, «Kutlarım sizi çocuklar, son günlerin en iyi işini yaptınız! Devletimizi büyük bir badireden kurtardınız» diye haykırdı. Fikret'i askıdan alıp hemen şefin yanına getirdiler. «Evet Fikret, bir şey mi söyleyeceksin? Seni dinliyorum.» «Her şeyi anlatacağım. Yalnız, konuşabilmem için... Durumu görüyorsunuz, bu halde nasıl size yardımcı olabilirim?» Şefin sevinçten gözleri parladı, «Tamam koçum. Yeter ki sen iste.» Şefin emriyle kısa sürede tüm ihtiyaçları karşılandı. Şimdi bir koltukta rahat rahat çayını içiyordu. «Evet Fikret, artık anlat bakalım.» «Sorun, sorduğunuz her soruyu cevaplarım. Ben konuşurum dedimse, hiç bir şeyi gizlemem.» «HIKO örgütünün amaçlarını anlat.» «Burda amacını açıklamam epey uzun sürer. HIKO, PKK'nin silahlı yan örgütüdür. Temel işlevi, Komandolar arasında örgütleme yapmaktır. Ben onun Kıbrıs temsilcisiyim. Ben aynı zamanda kurucusuyum da. Düşünün bir kere; ordunun en dinamik gücünü komandolar oluşturur. Komandolar kazanıldıktan sonra kısa bir sürede Kıbrıs'taki duruma el koyacaktık. Ondan sonra burayı PKK'nin kurtarılmış bir üssü haline getirecektik. Buranın coğrafik avantajları yanında, Rum ve Yunanlılar da bize destek verecekti. Ben tüm bilgileri bacıma yazdığım mektuplarda şifreleyerek gönderiyordum. Ordan da HIKO örgütünün eline geçiyordu. Ancak daha işin başındayken yakaladınız beni. Ben hiçbir açık vermedim. Nasıl ortaya çıkardınız anlayamadım!» Fikret bu doğrultuda anlatımlarına devam ediyordu. Başta şef olmak üzere tüm sorgulamacılar hayretle dinliyorlardı. Anlatılanların tümü en ince ayrıntılarına kadar rapor edilip, Genelkurmaylık ve MİT müsteşarlığına havale edildi. Fikret, ta Ankara'dan yine uçakla Diyarbakır'a götürüldü.

Fikret, cezaevinde eski arkadaşlarına kavuşmuştu. Macerasını baştan aşağı en ince ayrıntısına kadar anlattı. Arkadaşları bazen kahkahalarla gülerken bazen derin bir üzüntü duyuyorlardı. Fikret altı ay sonra mahkemeye çıkarılmıştı. Kimlik yoklaması... İddianamenin okunması... Derken sıra sorguya gelmişti.

«Hakim bey, ne böyle bir örgüt var, ne de benim böyle bir ilişkim. Gördüğüm işkenceler son bulmayınca, ben de bu örgütü hayali olarak kurdum. İnanmıyorsanız evden mektuplarımı getirip anlatımlarımı kontrol edin. Senelerce uğraşsanız dahi tek bir ipucu bulamazsınız. Çünkü olmayan bir örgütün ilişkisi de olmaz.»

Mahkeme tüm araştırma ve incelemelerine rağmen en ufak bir ipucu bulamamıştı. Hakim öfkeyle kararı okuyordu: «Yapılan incelemeler ve araştırmalar neticesinde böyle bir örgütün olmadığı görüldüğünden davanın düşmesine, sanığın BERAATİNE karar verilmiştir. Mahkeme sona ermiştir. Tutuklu sanığın bırakılması için gereken müzakerenin cezaevine yazılmasına...»

Tirsa dagîrkeran û împeryalistan a mezin
ŞERÊ LI KURDISTANÊ GIHA DOMANEKE DÎROKÎ

Li Berwarî sê rojan şer: 70 endamên hêzên dijmin hatin kuştin

Şerê ku di navbera navçeyên Dih û Şemzînan li Çiyayê Girê Mişê de destpêkirî, paşê xwe gihand hêla navçeya Berwarî û sê rojan berdewam kir. Di domana şerê sê rojan de, pêşmergeyên ARGK tenê bi hêzeki xwe li hemberê yekitiyên dijminê faşist rawestin, ku hêjmara hêzên dijmin digiha bi hêzaran serbazî.

Di vî şerî de, ku li çiyayên li derdorên Berwarî sê rojan doma, dijminê dagirker ji helikopteran ji asmanan bi hezaran serbaz daxiste xalekên stratejikî. Dijmin dixwest yekitiya peşmergeyên me bizivirîne, lê daxwaza dijmin di avê de çû. Yekitiya ARGK bi liv û tevgerên jêhatî û jîr, êrişa dijmin bê encam hişt.

Di şerê sê rojan de lêdanên mezin li dijmin hatin xistin. Di her pozberiya germ de mirî û birîndar ji hêzên dijmin çêbûn. Di encama şerê sê rojan de 70 kes ji dijmin hatin kuştin û bi dehan endamên dijmin hatin birîndar kirin. Da hêjmara kuştiyan zêdetir nebe, dijmin neçare ma ku operasyonên xwe, bi tixûb bike. Ji bo ku dagirker binkeftina xwe veşêrin, du gundiyên belengaz bi hovîtî kuştin û dan xweya kirin, ku du pêşmerge hatine kuştin. Bi vî awahî xwestin tengezariya xwe biniximinin. Ev bûyer carek din bi delîl datine holê, ku dagirker ji bo veşartina asteng û bê neçariya xwe, mirovên ji gelê me yên ji rêzê bi bizaveke dirinde dikujin.

Radyoya BBC, di weşanên xwe yên bi zimanê Tirkî de, ciheki fireh da şerê li Berwarî. Radyo da bihistin ku şer bê rawestan sê rojan domaye û bilî hemû operasyon û xebatên yekitiyên artêşa Tirkan, PKK di kozên xwe de bi biryarî berxwedana xwe berdewam kir. Herweha radyo da bihistandin, ku li Çiyayê Cudî û li derdorên çiyayî şereki gerilla yê ji şêweya li Vîetnamê tê pêşvebirin û li Çiyayê Cudî, hinde tunel (rêbazên bin erdî) ji aliyê gerillayên ARGK tên bikaranin.

Weke tê ditin, şerê li Berwarî bi dijwarî xwe hilimandiye şaxên weşan û nûçeyên navnetewan ji. Ev ji pêwistiya mezin a şerê li Berwarî şanî me dike. Hêzên me yên rizgariya netewî, careka din şanî kirin, ku sing ber sing, ser bi serî û ber bi berî dikarin bi rojan pozberiyên xwe li hemberê hêzên dijmin birêvebibin û heya lêdanên herî gewre ji li dijmin bixin.

Li Qilaban şer

Şerek ji li Qilaban derket. Li vir ji lêdanên mezin li dijmin hatin xistin. Şer bi saetan doma. Gelek kuştî û hundabûn ji hêzên dijmin di vî şerî de hene. Li hemberê vê, hêzên ARGK di vî şerî de ji rastî çi hûndabûnan nebûn û di şer de biserketin.

Li nêzîkî zivînga Ortasu gundê Gülyazi navçeya Qilaban ev şer çêbû. Hêzên ARGK taktikeki bi hostayî û jîr pêşvebirin û di şer de destur û delîvê bikaranina çekan ji bo dijmin nehiştin. Dijmin hiç derfet nedît, ku bikaribe bireşîne ser pêşmergeyan.

Yekitiya dijmin kete nava tirs û bizdaneke gelek mezin. Di encama êrîş û agirê gerillayên ARGK de dijmin kete nava panîkê. Dijmin nekarî deliv bibine, ku hêzên xwe ji bîne ser hev. Di vî şerê bi saetan domayî de, dijmin li riyên revînê geriya.

Pêşmergeyên ARGK bi reşandineke dijwar û tund êrişî yekitiyên dijmin kirin û tirs û panika wan bi vî awahî kûrtir kirin. Ev ji bû sedemek, da serbazên dijmin ji qada şer birevin û xwe veşêrin. Lê disa ji, di destpêka agirê pêşmergeyan de gelek ji dijmin hatin kuştin an ji birîndar kirin. Ev hejmar gelek bilind e. Dagirkerên Tirk hejmara kuştiyên xwe bi mirina du serbazan pejirandin. Lê di rastiniyê de, hejmara mirî û kuştiyan gelek ji vê bilindtir e.

Yekitiyeke ARGK ji avêt ser zozaneke li dora gundê Taşdelen. Li vir ji, sixureki hevxebatkar bi mirinê hat cezakirin. Bilî hemû bangên hêzên ARGK, ev ajanê devbixwin û dijminê gel ê har, dev ji karê xwe yê xiniz û gemar berneda. Lewma kuştina vî sixurî posideyên mezin li ser gel dagerand.

Li navçeya Dih, Çiyayên Çiravê pozberî

Êrdimek din ku şerê me yê rizgariya netewî li wir bi dijwarî berdewam dike û pozperiyên tund derdikevin, navçeya Dihê ye. Li derdorên Dihê di domana biharê de livbaziyên herî mezin xwe şanî kiribûn û di dawiyê de şerê me yê rizgariya netewî pêşvecûneke heya bê gotin mezin, da xweya kirin. Ev ji pêşveçûneke yekcarî û nuh e.

Di vê dawiyê de ji li Çiyayên Çiravê şereki mezin di navbera hêzên ARGK û hêzên dijmin de derket û bi saetan doma. Şer, serê beyanê destpêkir û heya derengê şevê berdewam kir. Di domana vî şerî de ji lêdanên mezin li yekitiyên artêşa dagirkeran hatin xistin. Dagirkerên Tirk hejmara hundabûnên xwe mîna mirina serbazeki dan xweya kirin. Weke di şerên din de ji dikin, di vî şerî de ji dagirker hundabûnên xwe ji rastiyê gelek kêmtir dan bihistandin.

Roj nine, ku li derdorên Dihê şer dernekevin. Yekitiyên pêşmergeyên me di van şeran de, lêdanên giran li hêzên dagirker dixin. Dagirker ji bi armanca veşartina hejmara mirî û birîndarên xwe, her demê hejmaran kêm didin xweya kirin. Di van şeran de ku bi saetan didomin, pêşmergeyên me bê hundabûn biserdikevin û ev ji delileke, ji bo naskirina lêdanên ku li dijmin dikevin.

Li Elkê şer dijwar bû

Bi hatina Havînê şerê li Elkê ji bi dijwarî xwe lezand. Li Elkê ji şerên li dûv hev birêve dikevin û livbaziyên êrişî, dafî û seravêtinî diçin ser hêzên dijmin.

Weke nûçeyên di vê dawiyê de ji Elkê gihane me, diyar dibe, ku di destpêka vê mehê de êrişek çûye ser yekitiyeke artêşa dagirkeran. Di encama vê êrişê de ji lêdanên gewre li yekitiya artêşa dagirkeran ketine.

Roja 10'ê Tirmehê ji livbaziyek li dijî parêzkarên gundan birêve ketiye. Di şerê derketî de çar parêzkarên gundan bi xedarî birîndar ketine û zirarên diravî û daringî yên mezin gihane wan.

Li Nazimiye şer: Çar serbaz hatin kuştin

Di destpêka vê mehê de li berriyeke li derdorên Nazimiye êrdima Dêrsimê şereki gelek dijwar di navbera pêşmergeyên ARGK û yekitiyên artêşa dagirkeran de derket.

Ev şer ji bi saetan doma. Çar endamên yekitiya artêşa dagirkeran hatin kuştin û gelek ji birîndar kirin. Di vî şerî de du têkoşerên me birîndar ketin destê dijmin.

Herçiqasî têkoşerên me birîndar ji bûn, dagirkerên Tirkên faşist şervanên me xistin bin işkencê û yeki ji wan bi hovîtî kuştin. Weke tê zanin, bi peymanên navnetewan mafên diliyên şer hatine parastin. Komara Tirk a faşist ji imzeya xwe avêtiyê binê van peymanan. Lê weke tê ditin, Komara Tirk daxwazên vê peymanê bi cih nayne û hinde azineyan bi sere şervanên me yên hêsir tine, ku dijbihin ên Hitler. Weke em ji vê bûyera dawî ji dibinin, dagirkerên Tirk tenê yek prensîba cengê ji nakin karê xwe û êrişên xwe yên xiniz berdewam dikin.

Li Serhedan dijmin destpêkir, çekên parêzkarên gundan dîsa ji wan bigire

Pişti serketinên li êrdimên Botan û Mêrdinê li dijî parêzkarên gundan û pêşveçûnên ji bo rabirina parêzkarên gundan, vê carê ji li êrdima Serhedan derdorên bajarên Qers û Agirî lêdanên mezin li parêzkarên gundan hatin xistin. Roj bi roj hêzên ARGK bêhtir dest datinin ser çekên parêzkarên gundan ên li Serhedan ji. Livbaziyên di vê barê de roj bi roj zêdetir dibin. Hinek ji parêzkarên gundan ji, destpêkirin, bi dilxwazî çekên xwe bidin hêzên me yên rizgariya netewî.

Ev pêşveçûn weke ku azineya parêzkarên gundan di avê de birî, wusa ji kire ku ev çek bera xwe bide dagirkeran. Di encama vê pêşveçûnê de, nola tedbireke nuh, dagirker destpêkirin, çekên parêzkarên gundan dîsa ji wan bistinin. Niha çekên parêzkaran bi firehi kom dikin û parêzkaran ji kar derdixinin, ji ber ku guman dikin wê parêzkar çekên xwe bidin hêzên ARGK.

Dagirker dixwazin bi vê azineya xwe tiştna bikin, da hêzên ARGK dest daneynin ser çekên parêzkarên gundan. Lew baş dizanin, ev çek wê li dijî wan bên bikaranin. Armanca wan ji rawestandina vê yekê ye. Lê ya rastî eve, ku di herdu rewşan de ji sistema parêzkariya gundan dihilweşe û diherife. Ev ji tê wê maneyê, ku taktikeke şerê taybeti ya din ji di avê de diçe, ku dijmin bûhatiyeke ji piveka mezin didayê.

Li Mistbînê 13 welatperwer hatin girtin

Pişti ku di navenda bajarê Mistbînê de têkoşîna me pêşveçûneke mezin şanî kirî, dagirker ji dest bi operasyonên berfireh kirin û êriş birin ser bajêr. Mistbîn di serê wan bajaran de cih digire, ku bêhtirin operasyon li wir pêktên û mirov tên girtin. Tenê di vê salê de sê caran operasyon çûn ser bajarê Mistbînê û bi dehan welatparêz ji aliyê dagirkeran hatin girtin. Li kêleka van ji hema hema di hemû rojan de pîkolî û sehkirin hatine berdewam kirin, daxwaz ji bo tirsandina çavê welatperweran hatiye birêvexistin û dagirker xwestine, ku girsên gel ên welatperwer hevkarî û arîkariya têkoşîna me ya rizgariya netewî nekin; ji her alî ve van arîkariyan bibirrin.

Di dawiya meha derbasbûyi de li navenda bajarê Mistbînê endamê MÎT'ê Seracettin Müftüoxlu bi mirinê hatibû ceza kirin, ku rûçikê xwe yê rast di bin navê rojnamevaniyê de vedişard. Ev livbazi xwediyê pêwistiyeke mezin bû, ji bo dagirkeran. Pişti cezakirina vî ajanî, li navenda Mistbînê ji operasyonên leşkerî destpêkirin.

Yekitiyên dagirkeran di navenda bajêr de 13 welatparêz girtin. Di civîneke ji bo rojnaman de, ku Wezîrê Karên Hundurî Abdülkadir Aksu ji tevlî bûbû, ev welatperwer şanî rojnameyan û weşanan hatin kirin û mîna bikaraninkarên gelek livbaziyan wan dan xweya kirin. Bi vî awahî xwestin, banga xwe li gel bikin, ku lêdanên mezin li rêkxistinên PKK hatine xistin û di vê barê de imajekê di serê mirovan de bi cih bikin. Beşdarbûna Wêzîrê Karên Hundurî di vê civînê de, jê re nimûneyeke, ku rejîma faşist li hemberê pêşveçûnan ketiye nava kijan astengan.

Dagirkerên faşist, di vê dema dawiyê de bi vî awahî girtina mirovên ji gel bi firehî dihiliminin rojnameyan û dixwazin tengezariya xwe ya mezin a vê dawiyê bi vî awahî biniximinin. Bi amadekariyên mezin çêkirina civîneke wusa ji aliyê Wêzîrê Karên Hundurî û keferata ji bo veşartina binkeftina xwe, girtina welatperweran û derxistina wan pêşiya rojnameyan, ne tişteki din e bilî pejirandina tengezariyê.

Mîna herdemê vê carê ji rojnameyên Tirkan ciheki fireh dan nûçeyên girtina welatparêzan û xwestin xwe bigihinin hewara dewleta dagirker û kedxwar. Nûçe bi wêne û nivîsên berfireh hatin weşandin. Ji bo veşartina lêdanên ku di vê dawiyê de li artêşa dagirkeran ketine, keftûlefteka gelek mezin hat şanî kirin.

Navên welatperwerên hatine girtin wusa ne: Abdurrahman Demir, Şêxmus Yavuz, Mehmet Baysal, Latif Cebe, Hûseyin Akman, Adnan Karakaş, Baxtiyar Yavuz, Hüseyin Akay, Eyüp Aktaş, Abdullah Aslan, Süleyman Demir, Hamit Tunç û Yusuf Tolu.

Li gundê Toptepe li Şirnexê dibistanek hat sohtin, neh ciwan xwe gihandin ARGK

Yekitiyeke ARGK çû gundê Toptepe û tevlî gundiyan civîneke çêkir. Di dawiya civînê de neh xort xwe tevlî yekitiya ARGK kirin û bûn leşkerên rizgariya netewî ji rêzên şoreşê de. Yekitiya ARGK herweha dibistana dagirkeran ya li gund ji şewitand.

Weke tê zanin li dijî saziyên dagirkeran ên li Kurdistanê, ku ji bo asimilasyonê hatine avakirin û karê Tirkkirinê birêve dibin, hêzên ARGK bi şêweyeke berdewamî livbaziyan pêktinin. Ev livbazi daxwazên asîmilasyonê yên metingeran di avê de dibin û bingehên wan dibirrin.

Saziya USA Chevron dev ji gerîna li dûv petrolê berda

Saziya Chevron a USA berî niha bi TPAO (Saziya gerîna petrolê ya Tirkiyê) re peymanek imze kiribû ji bo gerîna li dûv petrolê. Ev sazi, divibû di van mehan de li Çiyayê Cudî dest bi karê xwe bike. Di mehên pêşemîn a sala 1989'an de saziya Chevron lihevhatina xwe bi TPAO re imzê kiribû û di meha Adara derbasbûyî de komisyoneki xwe yê ji 10 kesan şiyandibû Çiyayê Cudî ji bo hûrkolinan. Amadekarî tev li ser vê bingehê dihatin danin, ku di van mehan de gerîna ji bo peydakirina petrolê destpêbike. Lê ev bû sê meh e, ji ser rojên destpêkirina xebatan derbasbûye, balam çi karek hin nayê ditin. Weke lihevhatina bûyî, heke sazî dest bi xebatên xwe neke, divê 10 milyar Lirên Tirkî bi şêweya tazminatê bide.

Berpirsiyarên saziyê di van rojan de daxweyaniyek çêkirin û gotin, ku li Çiyayê Cudî derfetên xweparastinê tune ne û lewma dev ji karê gerîna li dûv petrolê berdidin. Pişti ku li Çiyayê Cudî şerê me yê rizgariya netewî pêşvetir çû û saziya Chevron ji da xweya kirin ku dev ji karê peydakirina petrolê berdide, êdî çêtir tê ditin, ku hêzên imperyalist û dagirker nema dikarin dewlemendiyên welatê me bi hesanî talan bikin. Di vê barê de ji lêdanên mezin li xebat û daxwazên vê nolê ketine.

Li bajarên Çolamerg, Mêrdîn, Sêrt û Îllohê operasyonên leşkerî

Pişti ku têkoşîna me ya rizgariya netewî li bi gavên mezintir pêşveçû û li bajaran ji posideyên xwe yên mezin xweş dagerand, dagirkerên Tirk ji pêşmin li bajaran dest bi operasyonên leşkerî kirin.

Dagirkerên ku nekarin li çiyan pêşveçûna şerê me rawestinin û li van dorhêlan roj bi roj lêdanên mezintir digirin, niha li bajaran bi berdewamî serî didin operasyonên leşkerî û girtina welatparêzên ji gel, da kontrol û serdestiya xwe li van deran ji bi tevayî hunda nekin.

Li êrdimên Mêrdin û Çolamergê, di operasyonên hatin birêvebirin de, 13 kes hatin girtin. Niha hin ji operasyon û ger li van êrdiman berdewam dikin û dagirker pîkolî û hingavtinên dijwar didomînin.

Li kêleka van êriş û operasyonan, li navendên bajarên Îlloh û Sêrte, li 29 gundên Îllohê ji operasyonên gerîn û sehkirinê berdewam dikin. Bi terora dijwar, ku li ser gel tê dagerandin, dagirker armanca rawestandina pêşveçûna têkoşîna me li bajaran dikin û dixwazin diwaran li pêşiya şerê me avabikin.

Li Stanbolê şeş welatperwer hatin girtin

Dagirkerên Tirk ên faşist li kêleka operasyonên xwe yên li bajarên Kurdistanê, li bajarên metropol ên Tirkiyê ji operasyonan dirust dikin û dixwazin li ser vê bingehê pêşveçûnên ku PKK bi destên xwe ve anîne rawestinin û sempatiya xurt a li van deran a ji bo şerê me yê rizgariya netewî bixeniqinin.

Weke ku li Kurdistanê dibe, gelek welatperwerên ji ber gelek sedeman çûne metropolan jî diherikin nava şerê me yê rizgariya netewî û vedigerin çiyayên Kurdistanê.

Dagirkerên Tirk dixwazin pêşiya vê herikînî bigirin û lewma, li bajarên Stanbol, Edene, İzmir û Enqere roj bi roj operasyonan birêvedibin, mirovan digirin û gelek deran sehdikin. Xebatên xwe yên di vê barê de di van rojan de gelek lezandine. Weke me gotî armanc tenê eve, ku xortên Kurd nekaribin xwe bigihinin şoreşa Kurdistanê.

Girtina hinde welatperweran li bajarê Stanbolê ku amadekarî ji bo vegerîna Kurdistanê dikiran, vê rastiyê ji me re çêtir ronahî dike. Navên welatparêzên hatine girtin ev in: Mesut Yavuz, Hasan Sodan, Mehmet Şakar, Saadettin Oral, Mehmet Balen û Şerif Temel.

MIHRÎCANA GOVEND Û MUZÎKA KURDISTAN-89 YA SÊWEMÎN

ku ji aliyê Hunerkom (Komela Hunermendên Welatparêzên Kurdistan) hatibû amade kirin bi şahî û dilxweşiyeke mezin dawî bû

Koma Bêrivan a muzikê rêza duwemin bir

Koma Cudi ya govendê

Koma Amed a muzikê rêza yekemin bir

Destpêk di rûpela dawî de

Rewşenbirên Welatparêzên Kurdistan-YRWK hat xwendin û hostayê Bisk, hunermend û hozan Seid Yusuf, çar kilamên xwe di nava kutana çepikan ji aliyê mêhvanan de, pêşkêş kir.

Gava ku hawirkana komên muzikê didoma mesajeke Komiteyên ji Kurdistanê ji hat xwendin. Piştî dawîbûna hawîrkana komên muzîkê, êdî jurî dest bi civîna xwe kir, da encam û rêzên hatibûn birin eşkere bike.

Bi armanca dagirtina valahiya derketî û berdewamkirina şahiya di eywanê de, hunermendên Hunerkom ên navendî, bernameyeke muzîka govendî pêşkêşî gel kirin. Hozan Seyidxan û Hozan Dilgeş, her yek çar kilamên folklorî xwendin. Piraniya mêhvanan tevlî wan rabûn govendê. Her di vê navberê de, nûçeyên şer ên ji Kurdistanê hatin xwendin û eywan bi yekcarê rabû dilan û şahiyê.

Berpirsiyareki bi navê jurî, pêşî encamên komên govendê û paşê ji encamên komên muzîkê danezane kir. Jurî rêzan wusa danezane kir: Koma Amed (Celle-Hannover) rêza yekemin, Koma Şaxê Hunerkom (Swis-Basel) rêza duwemin, Koma Dîcle (Bonn) rêza sêwemin di govendê de; herweha Koma Amed (Celle-Hannover) rêza yekemin, Koma Bêrivan (Bonn) rêza duwemin û Koma Botan (Berlîna Rojava) rêza sêwemin di muzîkê de birin û biserketin. Bi eşkerebûna rêzan, endamên koman bi şahiyeke mezin revin heya pêşiya eywanê û dest bi govenda dilxweşiya xwe kirin. Girsên gel jî bi lêxistina çepikan piştgiriya wan kirin.

Leyistokên govendê û perçeyên muzîkê yên komên hawirkanê, atmosfereki xurt, bi şahî û heyecan dan mihrîcanê. Di govendê de Koma Amed (Celle-Hannover) û Koma Şaxê Hunerkom (Swis-Basel) û di muzîkê de Koma Amed (Celle-Hannover) û Koma Bêrivan (Bonn) figurên govendê û şêweyên muzîkê yên xweş û bedew pêşkêş kirin û bi xurtî, bi lêxistina çepikan hatin piroz kirin. Dîsa, Koma Cudi (Frense-Montbéliard) û Koma Dîcle (Bonn) di govendê de û Koma Sefkan (Swis) û Koma Botan (Berlin) di muzîkê de, komên jêhatî bûn û gel jî van koman re jî bi xurtî li çepikan xist.

Bi gelemperî mihrîcana vê salê, li gora salên din xurttir derbas bû. Di karên organizasyonê de başbûnek hebû. Herweha vê salê jurî jî, bi piranî biryarên rast dabû. Biryarên jurî û dîtinên mêhvanan hema hema ji bo rêza hemû koman hevûdu digirtin.

Paşê, endamên hemû komên rêzên yekemin, duwemin û sêwemin biribûn û du berpirsiyarên komên din, derketin pêşiya gel û nişanên xwe girtin.

Nîşanên ku ji bo komên hawîrkanê hatin belavkirin

Ji bo komên govendê:

Koma Yekemin: Madalya ji bronzê ya mezin (Li aliyê jor nexşeya Kurdistanê, li aliyê jêr "Mihrîcana Hunerkom III-89") û 10 kefî.
Koma Duwemin: Madalya ji bronzê ya navîn (Weke ya yekemin).
Koma Sêwemin: Madalya ji bronzê ya piçûk (Weke herduyên din).

Ji bo komên muzikê:

Koma Yekemin: Madalya ji bronzê ya mezin (Li aliyê jor motîfeki sazê, li aliyê jêr "Miricana Hunerkom III-89").
Koma Duwemin: Madalya ji bronzê ya navin (Weke ya yekemin).
Koma Sêwemin: Madalya ji bronzê ya piçûk (Weke herduyên din).
Herweha ji bo endamên hemû koman, ji bo her keseki rozêteka ERNK (Nexşeyeke Kurdistan bi nivîsa "ERNK-1985") û ji bo her komeka govendê û muzîkê diplomeyeke tevlîbûna mihrîcana çandî hatin belavkirin.

Mihrîcanê de ev navîngên muzîkê bi kar hatin

Dahol, Zirne, Saz, (baxlama, diwan, elektro), Derbuka, Keman, Cura, Flût, Çello, Mey, Billûr, Orgel, Gitar, Tar, Xişxişk, Def, Ney, Bisk.

Komên tevlî hawîrkana govendê bûbûn, navên leyistokên wan û puanên birin

1- Koma Amed (Celle-Hannover) : Leyistokên gelêrî yên tevlîhev ji êrdima Bêdlîsê.
Puan: 293

2- Koma Şaxê Hunerkom (Swis-Basel) : Dokuzlu, Axirlama, Kirikcan, Oxuzlu, Fatikê, Mêremê, Çepik (Dilûk).
Puan: 291

3- Koma Dicle (Bonn) : Şûr û mertal, Keşeyo, Delilo, Girani (Amed).
Puan: 268

4- Koma Serhedan (Paris) : Lorkê, Xanim, Tello, Dello, (Serhedan-Qers/Agirî).
Puan: 234

4- Koma Jiyan (Stuttgart) : Ji bir nakim, Atabari, Ondortlû (Qers).
Puan: 234

5- Koma Cudi (Frense) : Beyno, Bablekan, Gûlizer, Dilocan (Botan).
Puan: 231

5- Koma Hollanda : Çiftli (Ruha), Axirlama (Wan), Meyro (Bêdlis).
Puan: 231

6- Koma Botan (Berlîna Rojava) : Kipki (Gelemperiya Kurdistan), Koçerê (Erzerom), Çepki (Mûş-Erzerom-Çewlik).
Puan: 229

7- Koma Serkeftin (Frankfurt) : Toycular, Çarvani, Temi, Hewasohr (Wan).
Puan: 226

8- Koma Şoreş (Saarbrûcken) : Çepik, Mani, Oxuzlu (Dilûk), Keçkanî (Bêdlis).
Puan: 222

9- Koma Welat (Koln) : Rêzani (Wan), Hinê (Çolamerg), Govend (Sêrt), Simsimê (Semsûr).
Puan: 220

10- Koma Welat (Hamburg) : Leyistokên gelêrî yên tevlîhev ji êrdimên Qers û Dilûkê.
Puan: 118

11- Koma Bêrivan (Bonn) : Kendirki, Çeçenê, Lê dînê (Efrîn).
Puan: 201

12- Koma Aachen : Kirikhan, Şenola, Delocan (Mereş), Tirkê (Semsûr).
Puan: 150

13- Koma Herekol (Leverkusen) : Delîlo, Nurê, Kelo, Narê (Mereş-Dilûk).
Puan: 145

* Herweha nola komeke mêhvan koma zarokên keç a bi navê Koma Bêrivan (Bonn) van leyistokan pêşkêş kir: Sêpi (Mêrdin), Çepkê şêran (Dilûk), Delîlim (Çolamerg)

Komên tevlî hawîrkana muzîkê bûbûn, navên stranên wan û puanên birin

1- Koma Amed (Celle-Hannover) : Oy Kurdistan, "Potborî" (Welleh dimeşim, Bejna Dilber/Dimilî, Deriyê Mêrdinê, Govendê).
Puan: 254

2- Koma Bêrivan (Bonn) : Şoreşger be wek Bêrîvan, Em herin dibistanê.
Puan: 248

3- Koma Botan (Berlin) : Bêrîvanê, Welatê ma/Dimilî.
Puan: 233

4- Koma Sefkan (Swis-Basel) : Min nezani, Silav ji te re.
Puan: 231

5- Koma Şoreş (Avusturya) : Zor li krawanê cîhan/Soranî, Selam selam Başkan APO'ya bin selam/Tirkî.
Puan: 221

6- Koma Nûjîn (Danimarka) : Hey lo bira, Bêrivan.
Puan: 218

7- Koma Firat (Koln) : Geliyê Zilan, İnternasyonalizm.
Puan: 217

8- Koma Jiyan (Stuttgart) : Wurzê/Dimilî, Silav li we cengeweran.
Puan: 211

9- Koma Serkeftin (Frankfurt) : Roz esto welatê ma/Dimilî, Erdê Botanê rengin e, Jina keça Kurdan.
Puan: 209

10- Koma Botan (Stuttgart-Heilborn) : Berivan, Rabin hevalino.
Puan: 198

11- Koma Cudi (Frense) : Kurdistanê, Şervan e.
Puan: 197

12- Koma Bagok (Bielefeld) : Serokê gelemperi, Mihrîcan.
Puan: 195

12- Koma Serhedan (Paris) : Ez gul im, Gundê me.
Puan: 195

13- Koma Welat (Hamburg) : Biji şoreşa Kurdistan, Bi xwîna şehidan.
Puan: 183

14- Koma Şoreş (Saarbrûcken) : Kurdistanê nasbike, Koyê Gebarê/Dimilî.
Puan. 172

* Herweha nola hunermendeki mêhvan Hozan Seid Yusuf çar kilamên xwe pêşkêş kir. Hozanên Hunerkom jî van kilamên xwe pêşkêş kirin:
Lê dilberê, Pêşmerge, Hewar birano, Warê min (Seyidxan);
Muxtaro, Bijî Artêşa me, Xanê, Narê (Dilgeş)

Weke me berî niha jî dabû xweya kirin, êdî dîliyên şer endamên PKK li pêşiya dadgehên dagirkerên Tirkên faşîst xwe bi zimanê Kurdî diparêzin. Herçiqasî dadgehên dagîrkeran li hemberê parastina bi zimanê Kurdî êrîşan diênin ser dîliyên şer û dixwazin vê pêşveçûnê birawestînin jî, girtiyên endamên PKK li ber xwe didin û vî mafê xwe bi xurtî diparêzin.

Dîliyên şer endamên PKK bi berxwedanê bi dagirkeran dabûn pejirandin, ku xwe bi zimanê Kurdî biparêzin. Dagirker jî di her delîvê de dixwazin vî mafî ji holê rakin. Dîliyên şer endamên PKK parastina xwe bi Kurdî dinivîsin û dişînin dadgehên bilind. Nimûneyek ji van parastinan giha destê me jî. Em vê bi şêweya orijînal pêşkêşî xwendekarên xwe dikin, ku ji aliyê dîliyê şer endamê PKK Cevdet ÎNAK hatiye amade kirin û ji bo dadgeha bilind a dagîrkerên Tirk hatiye şiyandin:

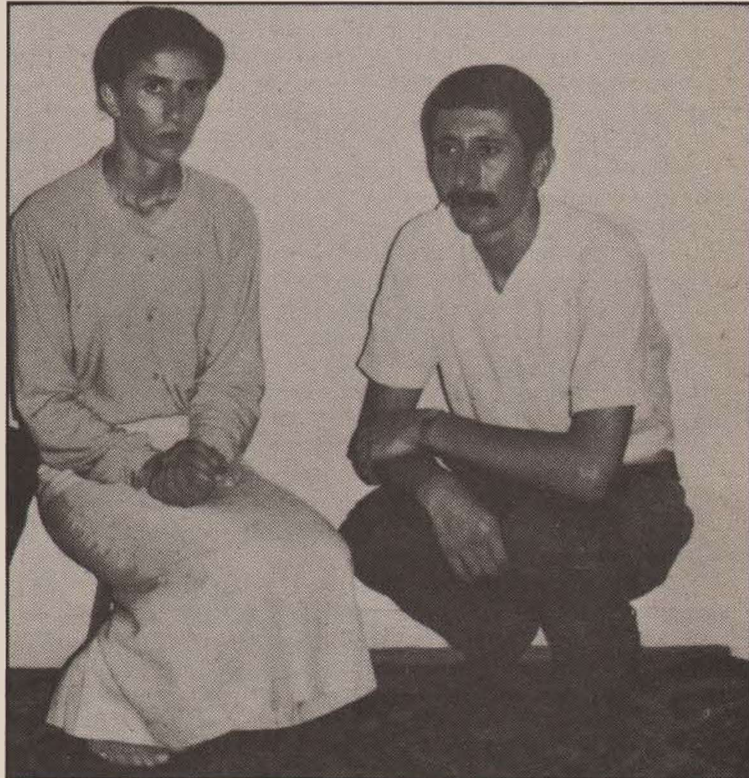
JI BO DADGEHA LEŞKERÎ YA BILIND BI RIYA DADGEHA LEŞKERÎ YA GIRÊDANA AWERTE YA YEKEMÎN

ANKARA

Bingeh:	986 / 282
Biryar:	988 / 21
Roja girtinê:	19.05.1980
Roja girtina ji aliyê girtigehê:	04.06.1980
Daxwaza vê nivîsê:	Li hemberê biryara li dijî min, parastina min e.
Nav û kesbûna nivîsevan:	Cevdet ÎNAK, kurê Hûseyin û Hesrî, di sala 1.4.1964'an de li Çewlikê (Bingol) ji dayika xwe bûye û li gora biryara dadgehê temenê wî 01.04.1961 hatiye nivisandin, li taxa bi navê Kûltûr hatiye qeydkirin, li taxa Yenîşehîr kolana Yeşîl di xaniyê bi hejmara 171'ê de danişvan e, nezewiciye, xwendeye, bê sabiqeye, ji ber vî tewanê li jêr di girtigehê de ye.

Cevdet İnak

Rêheval Cevdet İnak tevlî rêhevala Sakine Cansiz

RAMYARIYA MÛKÛRANDINÊ (ÎTÎRAFÊ) YA DEWLETA DAGÎRKER DI SALÊN 1981-1982'AN DE

Mûkûrandin, di mehên biharê sala 1981'an de hatin holê û destpêkirin. Piştî destpêkirina xwesipariyê di demeke kin de, di girtigeha leşkerî ya Amedê de, mûkûrandin jî derkete holê. Di destpêkê de, vê di nava rêzên derdoreke teng de bi tixûb hiştin. Ev, Şahîn Donmez (ji koma Mazra), Mehmet Girgin (ji koma Îlloh), Hidir Akbalik (ji koma Amed) û bêbextên weke wan bûn. Ev ramyariya mûkûrandinê di sala 1982'an de ji meha Gulanê pêve, roj bi roj bêhtir hate fireh kirin û kargêriya girtigehê xwest bi zilm, zor û lêdanê bi hemû mirovan bide pejirandin.

Di meha Gulanê sala 1981'ê de em, komika Mazra (Eleziz), derketin pêşiya dadgehê. Di vê civina dadgehê de, dadgeh biryara xwe xweya kir û di dermafê me de biryara nekariyê da. Di wê demê de Şahîn Donmez di bin navê çûyina nexweşxanê û dadgehê de, ji koxuşê dihat derxistin, carnan rojekê û carnan jî çar-pênc rojan dima û disa vedigerandin. Dema me ji wî diprisî û me digotê, "Tu diçî ku derê?" wî bi vir û derevan em dixapandin. Ji me re rast ne digot. Rojekê got, "Ez bi sawciyê girtîgehê Cahit Aydoxan re axifî me, wê ewraqên daweyê ji sawcî vegerin. Ewraqên koma Mazra wê disa vegerinînin Amedê." Paşê gotinên wî rast derketin. Ewraqên me nebirin Mazra, li vir, li Amedê man.

Armanca ku ez vê bûyerê dinivîsim eve, ez dixwazim bidim şanîkirin, ku çawa Şahîn Donmez bi dizî û veşartî mûkûrdihat û vê mûkûrhatina xwe ji heya demekê veşartî hişt. Çawa ku têkiliyên Şahîn Donmez bi kargêriya girtigehê re hebûn, wusa ji bi dadgehê re hebûn. Em vê yekê baş dizanin. Piştî ku ewraqên me xwestin bişînin Mazra, rojekê sersed Esat Oktay Yildiran û direktorê (midurê) girtigehê serhezar Birol Şen hatin koxuşa me. Êsat Oktay Yildiran hat li ber Şahîn Donmez û Erol Dexirmenci rawestî û wan şanî Birol Şen kir. Got, "Serhêzê min, ev naxwazin ji vir herin Mazra, dixwazin li vir biminin." Birol Şen ji ji wan pirsî. Hurduwan bi zelalî gotin, "Em dixwazin li Amedê biminin." Sedema ku dixwestin li Amedê biminin, mûkûrhatina wan bû. Hingê li vir hoyên mûkûrhatinê hebûn, lê ev hoy li bajarê Mazra tune bûn. Ji bo xilaskirina canê xwe yê bi qirêj û gemar wê li ser pir mirovan mûkûr bihatan û wê canê xwe bi vî awahî xilas kiribanan. Heke em bibiran Mazra, wê ev deliv ji destên wan derketibanan û biçûyan.

Berî ku mûkûrhatin destpêbike, bikaraninên leşkerî di nava koxuşan û hewşê de girantir kirin. Delîva hizr û ramankirinê nedidan mirovan. Tevlî van bikaraninên leşkerî, lêdaneke bi hovitî û giran jî destpêkir. Lêdana ku li me ketî, li tu derê cîhanê li kesî nehatiye ketin. Armanca vê lêdanê tirsandin, ne rihet hiştin û jî mirovatiyê derxistin bû. Dixwestin, ku mirov bibêjin, "Ji rêça mûkûrhatinê pêve tu çareyeke min a dinê nîne!" Û bi vî awahî mirov bikevin nava bê gumaniyê. Piştî ku xwe gihandin vê qonaxê, êdî êrişên xwe zivirandin ser hemû girtiyan. Daxwaza kargêriyê ew bû, ku mirovan ji kesbûn û mirovatiyê derxinin, meji û ramanên wan tevlîhev bikin, mirovên şoreşger ji hebûna şoreşgerî û mirovî dûr bixin û wan bikin ne mirovên di bin destên wan de. Lê belê PKK leyistokên neyaran û xayinên mûkûrhatî pûç derxist.

Di vê demê de êrişên di şevan de jî destpêkirin. Ev êriş bi piranî ji aliyê astegmenê ku jî wî re digotin "Boksor" dihatin ser me. Di nivê şevan de ew tevlî bireke leşkerên xwe yên ku di lêdanê de pisbor û zane bûn, diketin nava koxuşan. Bi darên weke destên biviran stur bê dilşewatî li me dixistin. Ne digotin ev dixwe yan di xwewa şêrîn de ye, yan jî wê li serî bikeve yan wê li çavan bikeve. Kijan derê me li ber wan bikete, lê dixistin. Girîng bû di nava wê hengamê de, di yek kêliyê de her kesek li ser lingan çik rabûya. Dixwazî tu zanayê van êrişan be yan tu ne têde be, wê tu jî wan para xwe bigirta. Daxwaza wan bi van êrişên şevê ev bû, ku herkesekî bê guman, biryar û hêvî bikin, da ji rêça mûkûrhatinê pêve tu rêçeki din nebinin. Lê belê xwe dixapandin. Bîr û baweriyên PKK, birdoz û ramyariya PKK rê neda xayintiyê. Me zilm û koteka wan bi bîr û baweriyên PKK li erdê xistin û me daxwaz û armancên wan di qirik û gewriyên wan de hiştin.

Ji bo mûkûrandinê koxuşa 34'an hilbijartibûn. Ev hilbijartina bi zanati bi fikrên û raya Şahîn Donmez bi xwe çêbûbû. Şahîn bi xwe, vê tiştê bi devê xwe got. Wusa gotibû, "Me di girtigehê de sê komik çêkirine. Emê pêşî ji wan destpêbikin û paşê emê vegerin koxuşên din." Komikên ku çêkiribûn bi vî awahî bûn: Şahîn Donmez, Erol Dexirmenci û Haydar Eroxlu li koxuşa 34'an; Yildirim Merkit tevlî koma PKK a mezin û bi koma Mazra re derdiket pêşiya dadgehê, Mehmet Girgin tevlî koma Îllohê ya piçûk derdiket pêşiya dadgehê, ev wê biçûyan di koxuşa 33'an de bixebitiyan; Alî Gûndûz û Orhan Mantaroxlu ji koma Mazra, wê biçûyan koxuşa 29'an û weke ku kargêriya dadgehê dixwest wê bixebitiyan. Ev kesên mûkûrhatî, kargêriya girtigehê û sawciyê dadgehê Cahit Aydoxan bi hev şêwirî bûn û girtigehê li hev pay kiribûn. Vî karê qirêj û gamar, wê ji koxuşa 34'an bidana destpêkirin...

Sedema hilbijartina koxuşa 34'an ji bo mûkûrhatinê çibû? Ez dixwazim pêşî bersiva vê pirsê bidim: Piştî ku li derbarê koma Mazra biryara nekariyê hatî dayin, di koxuşê de ji koma Mazra 18 girti diman. Dûv re jî kargêriya girtigehê komika me di koxuşa 34'an de li hev civand. Bilî 7-8 mirovan, xayinê Şahîn Donmez van mirovan tevan nasdikir û ew jî wî nas dikirin.

Şahîn Donmez hem di hundurê girtigehê de û hem jî li derve van mirovan nas dikir û psîkolojiya wan ji baş dizanî. Bi kijan rengî wê bi ser wan ve bike, bi çi awahî poside li kî bike, baş dizanîbû. Hisabê van tiştan dikir û di derbarê van mirovan de zaninên xwe û agahî digihand kargêriya girtigehê. Wê bi çi şêweyî bi ser van mirovan de here, ji wan re digot û şanî dikir. Fermanên ku vî xayinî dida sersed Esat Oktay Yildiran, bi destê leşkeran dihatin bi cih anîn.

Çawa Şahîn Donmez dest bi mûkûrhatinê kiribû? Ez dixwazim bi kurtî vê ji bînime zimên. Herweha têkiliyên di navbera wî û Alî Gûndûz çibûn? Ezê van ji raxînim pêşiya çavan.

Di sala 1982'an de, di mehên Sibat, Adar û Nîsanê de, piştî ku Şahîn Donmez vedigerî û dihat koxuşê, -wî digot, ez ji dadgehê yan ji nexweşxanê têm, lê rastî ji bo mûkûrhatinê diçû milartêşê, bi sawcî û yên din re diaxifîdiçû di qedemgehê de bi dizî û dirêjahî bi Alî Gûndûz re diaxifîn. Gava ku me ji wan dipirsî digotin, "Em li ser parastina xwe û dadgehê diaxifîn." Lê belê rastiya vê bûyerê, ne weke ew digotin bû. Di nava xwe de li ser radiwestîn û dihizirîn, bê wê çawa zirarê bidin PKK û gelê Kurdistanê. Wê soza xwe ku dabûn dagirkeran û xayintiya xwe, bê wê çawa baş bi cih binan. Belê, tenê hisabê vî tiştî dikiran. Rûçikê Şahîn Donmezê pis û gemar, roja 2'ê Gulanê sala 1982'an, li pêşiya dadgehê derkete holê, eşkere û ronak bû. Em hingê di eywanê de bûn, serê me di ber me de bûn û em li dûv hev rêz bûbûn. Destên me jî piştê ve girêdayî bûn. Weke koleyên zincîrkirî û li ber bazarê, me dabûn sekinandin. Di wê navberê de astegmenê ku ji wî re digotin "Minîk" hat li pişt Şahîn Donmez sekinî û destê xwe li pişta stûyê wî xist. Şahîn Donmez li aliyê min ê rastê bû. Gava ku "Minîk" destê xwe li pişta stûyê wî xistî, Şahîn Donmez jî bi derewan xwe avête erdê û xwe jî hiş bir. Lê bêlê nekarî wê leyistoka xwe baş çêbike. Pêşî rûniştê ser erdê û paşê xwe dirêj kir. Hingê Şahîn Donmez bi lez jî cem me birin. Me, yên ku mabûn, bi zincîran bi hev girêdan. Paşê me derxistin pêşiya dadgehê. Li wê derê me ji hevalan li ser Şahîn Donmez hinde pirs kirin. Gotin me, "Piştî ku hun çûn, Şahîn Donmez ji hat tiştên xwe bir û çû. Lê em nizanin bê ka bi ku derê ve çûye."

Roja din em disa derketin pêşiya dadgehê. Şahîn Donmez ji hat û li pêşiya dadgehê weke bilbilan xwend. Me pêşî fahmnekir bê çi bi Şahîn Donmez hatiye. Ji aliyekê her wê diavêje Partiyê, ji aliyê din ve jî, çi tê ber devê wî di derbarê sistema sosyalîst de dibêje. Çavên xwe girtin û devê xwe yê gemar vekir. Sixêf û dijûnan li sistema sosyalîst û PKK kir. Êdî dem jî wan re hatibû, girîng bû ew leyistokên ku amade kiribûn, ew pilanên ku nivisibûn derbasî kiryarê bibûyan û di karvaniyê de pêkbihatan.

Piştî ku Şahîn Donmez xwe bê hiş xisti bi rojekê, "Minîk" gazi Alî Gûndûz kir. Roja din jî gazi Erol Dexirmenci, Orhan Mantaroxlu, Aksût Polat, Alî Gûngor û Riza Sarikaya kir. Tev li pey hev li vegera dadgehê çûn û ji bilî Riza Sarikaya kes ji wan venegeriya. Paşê em hinbûn ku wan tevan birine koxuşa 38'an.

Gava ku Riza Sarikaya hate koxuşê me ji wî pirsî û me gotê, "Çi bûye, we birin ku derê, hun çi axifin?" Riza bersiva me da û got, "Em birin qantînê. Li wê derê sersed Esat Oktay Yildiran, Şahîn Donmez, Hidir Akbalik, Mehmet Girgin, Yildirim Merkit û Alî Gûndûz rûniştî bûn. Sersed got, "Me gazi te kiriye ji bo teşteki ku tu dizanî, divê tu ji me re bibêjî." Got, "Şahîn Donmez dibêje, tu miroveki qenci..." û tiştên weke van ji min re gotin. Piştî axiftina sersed, Şahîn Donmez û yên din ji dest bi axiftinê kirin. Çi dihat hişên wan digotin. Gotin, "Ger tu rastiyê bibêjî, tê bi cezayeki sivik xilas bibî. Em bi sawcî Cahit Aydoxan re axifine û ew jî van tevan dizane. Sersed ji şahidê vê axiftinê ye..." Sersed ji, ji bo vê axiftina wan serê xwe hejand û got, "Em dizanin, têkiliyên te bi PKK re ninin. Ji ber vê yekê, heke mejiyê te hebe, tê di demeke kin de beyî berdan û ji girtigehê derkevî derve...."

DÛMAHÎK DI HEJMARA BÊ DE

YEKÎTIYÊN WELATPARÊZ KOMCIVÎNÊN XWE ÇÊKIRIN

Li ser bingeha pêşveçûna têkoşîna me ya rizgariya netewî, rêkxistinên Eniyê jî hatin damezirandin û li dûv hev Yekîtiya Karkerên Welatparêzên Kurdistan-YKWK, Yekîtiya Jinên Welatparêzên Kurdistan-YJWK, Yekîtiya Xortên Şoreşgerên Welatparêzên Kurdistan-YXK û Yekîtiya Rewşenbîrên Welatparêzên Kurdistan-YRWK avabûna xwe danezane kirin. Hersê Yekîtiyên pêşemîn di sala 1987'ê de û YRWK jî di 27-28'ê Gulanê 1989'ê de Kongreyên xwe yên Yekemîn civandin û pêşî karker, jin û ciwanên Kurdistanê û paşê jî ronakbîrên Kurdistanê di rêkxistinkirina xwe de gavên herî pêwîst avêtin.

Di rojên me de, ku organize kirina ERNK xwe bi şêweyeke berdewamî pêwîst û giring dike, vatinî û delametên ku dikevin pêşiya Yekîtiyên welatperwer jî heya bê gotin mezin û pêwîst in. Daku bersiva bi şêweyekî aktîftir tevlîbûna girsên kedkar ên Kurd nava rêzên têkoşînê bê dayin, ku niha li derveyî welat dixebitin û herweha daku pîvanên rêkxistinî çêtir bên têkûz û xurtkirin, ev karguzarî û delamet ên herî pêwîst in, ku divê ev Yekîtiyên welatparêz bigirin ser şaxên xwe û bersivên wan di karvaniyê de bidin. Vê rojê, ger li welat û ger jî li derveyî welat, jî birên gelê me yên renga-reng bi hezaran mirov diherikin nava rêzên Eniyê. Girsên gel vê rojê, bêhtir ji her demê dixwazin xwe di nava rêzên Eniyê de rêkxistî bikin û bitêkoşin. Bersiva girsên gel jî, tenê bi riya rêkxistinên wan ên zikmakî Yekîtiyên welatparêz, dikare bê dayin. Yekîtiyên welatparêz, dikarin bersiva girsên gel û daxwazên wan ên tund bi şêweyeke rast û bi taybetî bidin.

Herçiqasî bi kêmasî sê Yekîtiyên welatparêz ev bû saleke hatine damezirandin û divê domanê de hinde gavên gelek pêwîst hatine avêtin jî, hîn gelek kêmasî hene, ku divê bên rakirin. Di nava pirsên pêşemîn de, ku divê bi lez bên verisandin, pirsa kargêriya navendî û pirsa kargêriya xwecihî ya Yekîtiyan û pêkanîna xebateke rêkxistî heye. Kargêriyên Yekîtiyan hîn xwe di karvaniyê de negihandine rîsteke têkûzbûyî. Di barên rêkxistinî, kontrolî û birêvebirinî de hinde şaşî û kêmasî car-caran xwe şanî dikin û ev dibin sedemek, ku Yekîtiyên welatparêz nekaribin vatinî û delametên xwe bê kêmasî bi cih binin.

Di dema pêşiya me de, pirsa yekemîn ku giring e li ser bêhtirîn bê rawestandin eve, ku girsên gel di nava rêzên van Yekîtiyên welatparêz de bi hemû şêweyan xwe tevlî têkoşînê bikin. Divê xebateke wusa jêhatî û jîr bê kirin, ku girsên gel xwe bigihînin gehîneka xwe tevlî têkoşînê kirinê. Têkoşîna komekî pêşrevanî û pêşengî ya teng, şûna xwe jî bo têkoşîneke berdaye, ku girsên gel ên berfirehtir di Yekîtiyên Eniyê de bên rêkxistinkirin û bên tevgerandin. Ev jî şerê gel e, ku bi têkiliya tevayî gel tê birêvebirin. Gihana rastiya geleki wusa şervan, bi vê bûyerê hatiye girêdan, ku Yekîtiyên Eniyê delametên xwe bi cih bînin.

Têkoşîna me ya rizgariya netewî li Kurdistanê, ku pêşemîn di mehên biharê de li herêma Botanê herî pêşveçûye, xwe gihandiye koçbera şerekî gerîlla yê gelek berfireh. Ev jî sedemeke, ku girsên gel bi rengekî aktîftir tevlî şerî bibin û alîkariyên xwe mezintir bikin. Lew ev pêdiviyeke gelek pêwîst û bingehîn e. Tiştê ku wê pêşiya girsên gel veke û wê hoyan derêxine holê, daku girsên gel li gora gehîneka têkoşînê ya vê rojê delametên lêhatî bigirin ser xwe û pêk bînin, Yekîtiyên Eniyê ne.

YKWK, YJWK û YXK, ku Kongreyên xwe yên Duwemîn civandine û YRWK, ku Kongreya xwe ya Yekemîn civandiye, di dema pêşîn de wê delametên xwe bi şêweyeke çak û paktirîn bi cih binin. Baweriya me ya jî bo vê yekê xurt û zinde ye. Kongreyên Yekîtiyan, jî bo serketina di van delametan de, gihane wê hîm, hêz û perspektîfa pêdivîbû. Li ser vê bingehê em Kongreyên YKWK, YJWK û YXK ên Duwemîn û Kongreya YRWK ya Yekemîn pîroz dikin û em bang li teviya gelê xwe yê zehmetkêş dikin, ku xwe di nava rêzên Yekîtiyên welatparêz ên endamên ERNK de bi rê bixe û bi şêweyeke aktîftir tevlî têkoşîna serxwebûna Kurdistan û azadiya xwe bike.

Yekîtiya Karkerên Welatparêzên Kurdistan-YKWK bang li hemû karkeran dike ku xwe di nava rêzên Yekîtiyê de bikin yek

Yekîtiya Karkerên Welatparêzên Kurdistan-YKWK, Kongreya xwe ya Duwemîn di mêjûya 15-16'ê Nîsanê 1989'an de civand. YKWK, di demekê de, ku şerekî tund li Kurdistanê hebû, Kongreya xwe çêkir. Pêşveçûnên li Kurdistanê, weke ku delametên Kongreyê mezintir kirin, wusa jî bingehek danîn holê, ku Yekîtî bi şêweyeke rast û têkûz xwedî li delametên xwe derkeve.

Kongreya Duwemîn, li ser bingeha nirxandina xebatên sala bihurî, delametên domana pêşîn zelal kir û biryarên nuh derxist. Piştî silava ji bo şehîdên şoreşa Kurdistanê û şoreşên cîhanê, Komcivîn bi bendên bernameya rojene berdewam kir û bend, ji ber çavan hatin derbas kirin.

Di benda ji ber çavan derbaskirina xebatên salekê de, hemû şaşî û kêmasiyên heya roja Komcivînê derketibûn holê, hatin rexnekirin û sedemên wan hatin ronahîkirin. Sedemên ku nehiştibûn xebat bigihin pîveka ku dil dixwest, hatin danîn û li ser vê bingehê riyên veristina pirsgirekan hatin zelalkirin. Hemû encumanên di civînê de tevlî danûstandinên li ser pirsgirekan bûn û baweriyên xwe danîn holê û ji bo peydakirina riyên veristinê yên rast hemû endamên di Komcivînê de xebat û mijûliya xwe bi jîrî danîn holê.

Komcivîn, li ser têkoşîna rizgariya netewî û pirsgirekên vê têkoşînê jî rawestî û da xweyakirin, ku divê bi rengekî aktîftir têkiliya di nava rêzên Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan de hebe, ku di bin pêşengiya PKK de tê bilindkirin. Piştî ku careka din hat diyarkirin, PKK ku rêkxistina çîna karkerên Kurdistan a zikmakî ye, pêşveçûneke mezin şanîkiriye, hat zelalkirin ku ev têkoşîn bûye bingehek pêşemîn ji bo dameziradina ERNK û paşê jî ji bo hemû Yekîtiyên welatparêz ên Eniyê.

Kongreya YKWK a Duwemîn delametên çîna karkerên Kurdistanê û bi taybetî jî delametên bingehîn ên kedkarên Kurdistanî yên li derveyî welat ronahî kir û vê bangê bilindkir: **"Ji bo damezirandina Kurdistaneke serbixwe, yekbûyî û demokrat tevlî têkoşîna konevanî û çekdarî bibin!"** Piştî ku YKWK vê bangê dîsa ji nuh ve hildayî, ji hemû kedkar û kedmizên Kurdistanê xwest, ku girêdayî bi vê dirûşmê biminin, ger ew li ku derê bin, bila be.

Kongre herweha anî zimên, ku divê kedkar û xebatkarên welatparêz ji bo pêşvebirina rêkxistiniya YKWK xebateke jîr û çalak deynin pêşiya xwe; hemû kedkarên Kurdistanê delametên aktîftir hilgirin ser mil û şaxên xwe û biryar girt, ku şaxên kargêriyê yên ji bo dema pêşîn, divê ji niha ve bên avakirin. Li kêleka van jî, Kongre eşkere kir, ku divê kedkarên welatparêz ji nava rêzên rêkxistina xwe YKWK, mîlitan û têkoşerên pêşengî derxine û wan bigihîne PKK û ARGK, bi vî awahî wan xurttir bike. Herweha bang li hemû kedkarên Kurdistanê kir, ku xwe di nava rêzên YKWK de bigihînin hevûdu.

Di encama diskusiyonên tund de, ku di Komcivînê de çêbûn, ji bo dema pêşîn biryarên gelek pêwîst û xurt hatin danîn. Komcivîna YKWK, ku gelek delegeyên nûnerên kedkarên Kurdistanê yên li derveyî welat tevlî bûbûn, herweha xwediyê naverokekê bû, ku berpirsiyariya çîna karkerên Kurdistanê jî dikir. Herçiqasî jî aliyê hejmarî berpirsiyariya birekê dikir jî, ji aliyê pirsên hatin nirxandin û pirsgirekên hatin jî ber çavan derbas kirin, Komcivîn, di şexsiyeta kedkarên Kurdistanê yên li Ewrupa de, xwediyê rewşekê bû, ku berpirsiyariya teviya çîna karkerên Kurdistanê dikir. Ji ber vê yekê jî Kongreya YKWK a Duwemîn, di dîroka têkoşîna çîna karkerên Kurdistanê de, xwediyê cihekî gelek pêwîst e.

wan pirsan hat rawestin, ku ger ji ber sedemên civakî û ger jî ji ber sedemên serpêhatinî, nahêlin jin bi rengekî aktîf tevlî têkoşînê bibin. Hat xweyakirin, ku riya rast a ji bo jî holê rakirina van çeperan, bi karvaniya mîlitanên jin ên şehîd, hatiye şanî kirin.

Di vê demê de, ku şerê me yê rizgariya netewî xwe tund kiriye û pêwîstiyeke gelek mezin e ku rêkxistiniya ERNK bêhtir bê zêdekirin û pêşvebirin, hemû delametên ku li benda jinan mane, hatin danîn û ronahî kirin. Kongre, di vê pirsê de jî perspektîfên xwe pêşkêşkir, ku riya endaman vedikin û wan bi zanabûna biserxistina van delametan xemiland û kemiland.

Komcivîn, girêdana xwe ya bi Partiyê, şehîdên şoreşê, berxwedankarên zinadanan, komutan û şervanên ARGK û pêşemîn ji Pêşengê Partiya me rêheval Abdullah OCALAN re anî zimên û peymana xwe dîsa danî holê. Hemû endamên Komcivînê jî, li pêşiya platforma Kongreyê, peymana xwe ya biryariyê anîn zimên û soza xwe danîn holê.

Yekîtiya Jinên Welatparêzên Kurdistan-YJWK bang li hemû jinan dike ku aktîftir xwe bidin xebatan

Kongreya YJWK a Duwemîn, ku gelek endamên jin û mêhvan beşdar bûbûn, di mêjûya 29-30'ê Nîsanê 1989'an çêbû û bi şêweyeke jêhatî biserket.

Komcivîna Yekîtiya Jinên Welatparêzên Kurdistan-YJWK a Duwemîn, hemû pirsên ku li pêşiya jinên welatparêz dibin çeper û dîwar û dibin kelem da bi şêweyeke aktîf jinên welatparêz tevlî têkoşîna rizgariya netewî nebin, ji ber çavan derbas kir, wan nirxand û xwe gihand encamên ronak û berçavî. Ji alîkî hemû çeperên ku nahêlin jin tevlî têkoşîna serxwebûnê bibin hatin mehkum kirin û ji aliyê din jî nêrîn û dîtinên rast hatin zelalkirin.

Di benda nirxandina xebata salekê de, hemû kêmasî û şaşî bi firehî hatin rexne kirin û hemû nêrînên çewt ên di vê pirsê de hatin danîn. Pêşemîn li ser

Piştî danûstandinên tund û nirxandinên bi naverok, kargêriya navendî ya YJWK hat hilbijartin. Herweha Kongre, amblema YJWK jî ji nava gelek pêşniyaran hilbijart û vê yekê bi biryarekê gihand encamê.

Di dawiya Komcivînê de, hemû encuman bi hîm û jîriya ku jî platformê standin, soz dan, ku di xebatên YJWK ên pêşîn de, wê bi dil û can xebatekê bikin, da biryarên xurt û pêwîst ên ji Kongreyê derketine di karvaniyê de bigihîn bersivên xwe. Endamên jin ên welatparêz herweha soza xwe dan, ku hemû jinên Kurdistanê di bin banê YJWK de rêkxistî bikin, daku jin bi aktîfî tevlî têkoşînê bibin, xebateke mezin bikin ala xebata xwe. Bi vî awahî jî, daxwaz û hêviyên jinên Kurdistanê yên hevpare anîn zimên. Endamên jin, da bibin layiqê têkoşîna rizgariya netewî ku PKK bilind dike, eşkere kirin,

ku wê delametên xwe bê gotin bicihbînin, ku ev têkoşîn hildaye ser mil û şaxên wan. Kongre, bi şahî û biryardariyeke herî mezin giha dawiya xwe.

YKWK-Swis, Yekîtiya Rewşenbîrên Welatparêzên Kurdistan-YRWK û dilxwazên ERNK mesajên xwe yên hevkariyê gihandin Komcivînê.

Yekîtiya Xortên Şoreşgerên Welatparêzên Kurdistan-YXK bang li hemû ciwanan dike ku xwe di şer di bikin mîlîtan

Yekîtiya Xortên Şoreşgerên Welatparêzên Kurdistan-YXK, Kongreya xwe ya Duwemîn di mêjûya 22-23'ê Nîsanê de civand. Nola berpirsiyar û nûnerên rêkxistinên ciwanan ên li gelek derdoran, 45 delege tevlî Komcivînê bûn.

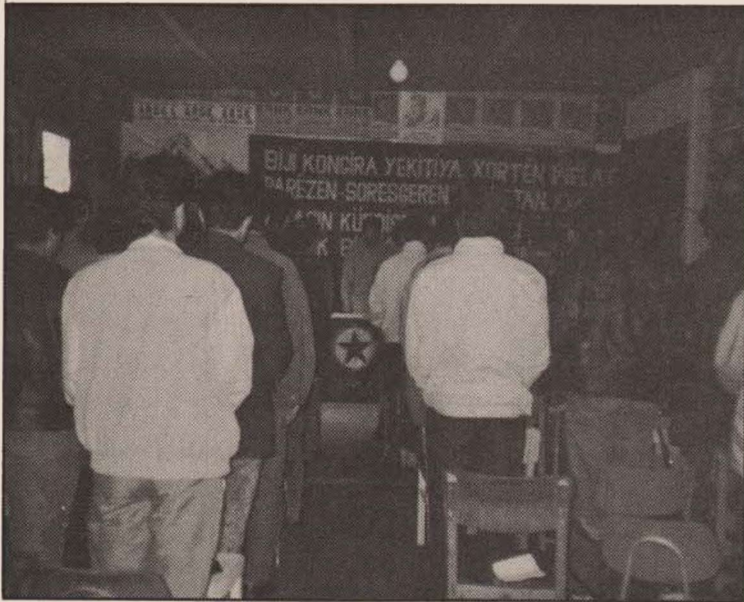
Kongre bi silava ji bo şehîdên şoreşê destpêkir. Di domana silava ji bo şehîdan de hemû endam bi yek devî dirûşmeya, **"Bi can, bi xwîn, em bi te re ne ey Serok!"** bangin.

Kongre bi benda yekemîn a rojeninê berdewamkir, ku pêşveçûnên konevanî yên dawiyê û xebatên sala derbasbûyî dinirxand. Li ser rapora polîtîkî ku pêşkêşî Komcivînê bûbû, hemû endam bîr û baweriyên xwe diyarkirin û nirxandinan xurttir kirin.

Paşê rapora kargêriya navendî ku di Komcivîna Yekemîn de hatibû hilbijartin, ji ber çavan hat derbaskirin. Hemû endam li ser rapora xebatê rexne û pêşniyarên xwe danîn holê û ji bo tesbîtkirina kêmasiyan bi jîrî xwe livandin. Di encama axiftinên tund de hemû kêmasî û şaşî hatin mehkum kirin û nêrînên rast çêtir hatin ronahî kirin. Herweha li ser pirsa merkezîbûnê jî bi firehî hat rawestin, ku di domana derbasbûyî de di vê pirsê de gelek kêmasî xwe şanî kiribûn. Hat zelalkirin, ku divê bi çi awahî nêrîn û dîtinek ji bo vê pirsê hebe û ev pirs rast bê têgihiştin.

Xebatên xwecihî jî dîsa li ser bingeha rexnekirinê ji ber çavan hatin derbaskirin. Hemû kêmasî û şaşî ji her alî ve hatin danîn. Di vê barê de jî nêrînên çewt hatin ronahîkirin û giring e nêrîna rast çi be, giha encamekê.

Piştî nirxandina xebatên dema bihurî, benda ji bo dema xebatên pêşbû naveroka rojeninê. Biryarên di vê barê de bûn nåvenda axiftinan. Hemû pêşniyarên biryarî, ku komisyonan amade kiribûn, hatin xwendin. Li ser wan jî hat rawestin û piştî xurtkirina wan mîna biryarên bingehîn hatin pejirandin.

Yekîtiya Rewşenbîrên Welatparêzên Kurdistan-YRWK bang li hemû ronakbîran dike ku têkoşîna serxwebûn û azadiyê xurttir bikin

Yekîtiya Rewşenbîrên Welatparêzên Kurdistan-YRWK, Komcivîna xwe ya Yekemîn di mêjûya 27-28'ê Gulanê 1989'an de civand. Gelek berpirsiyar û nûnerên rewşenbîran ên ji gelek welatên Ewrupî û gelek mêhvan beşdarî Komcivînê bûbûn. Armanca Komcivînê ev bû, ku di vê dema pêwîst de, rewşenbîr xwedî li delametên xwe derkevin û li ser bingeha pêşveçûnên li Kurdistanê xwe bi rê bixin, Yekîtiya xwe avabikin û xebatên xwe têkûz bikin. Komcivîn dabû pêşiya xwe, ku hemû pirsên rewşenbîrên welatparêz û rewşa rewşenbîran ji ber çavan derbas bike.

Komcivîn bi dîrûşmeya, **"Bijî bîzava ronakbîrên welatparêzên Kurdistan ji bo Kurdistaneke serbixwe, yekbûyî û demokrat!"** dest bi xebata xwe kir. Kongreya YRWK bi silava ji bo şehîdên Kurdistanê destpêkir û bi mesaja Sekreterê Gelemperiya PKK, Prezîdentê ERNK û Serok-komutanê ARGK birêz Abdullah OCALAN berdewam kir, ku hinartibû Komcivîna YRWK a Yekemîn.

Bi armanca zelalkirina delametên domana pêşîn û derxistina biryarên nuh, pêşî xebatên heya roja Komcivînê yên berê bi firehî hatin nirxandin û ev bir, bi nirxandina pêşveçûnên polîtîki yên vê dawiyê, li cîhanê, Rojhilata Navîn û Kurdistanê, dawî bû. Di vê benda Komcivînê de, hemû xebatên berî hingê, hemû şaşî û kêmasiyên heya roja Komcivînê û hemû serketinên Yekîtiyê hatin rexnekirin û ronahî kirin. Li ser vê bingehê rê hat ronahî kirin, da xebat bikaribin bigihin armancên xwe. Hemû endamên YRWK ên di Komcivînê de, xwe tevlî karûbarên ronahîkirina rewşê û peydakirina rê û çareyên veristinê kirin, xebat û mijûliya xwe bi jirî danîn holê.

Komcivîn, li ser pirsgirek û kêşên Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan ji rawestî û xebata xwe ya bernameyî li ser vê bingehê berdewam kir. Di birê duwemîn ê Komcivînê de, Bernameya Pêşniyar a YRWK, ku bi Kurdî hatibû amadekirin, hat xwendin. Bernameya Peşniyar a konevanî bi dirêjahî hatibû amadekirin û hemû pirsên têkoşîna netewî tevlî delametên ronakbîran ronahî dikir. Di Bernameya Pêşniyar de rewşa ronakbîran, rewşa Kurdistanê, rewşa Rojhilata Navîn û cîhanê hatin nirxandin û di dawiyê de destur, û delamet bi bendên yeko-yeko hatin ronahîkirin. Kongreya YRWK a Yekemîn bi vî awahî delametên birê ronakbîrên Kurdistanê û bi taybetî jî delametên bingehîn ên rewşenbîrên welatparêz danî holê û banga, **"Serxwebûn û azadiya Kurdistan"** hilda, vê bangê di bernameye de dîsa bi cih kir. Ji hemû ronakbîran xwest, ku xwedî li vê dîrûşmê derkevin û xebata xwe li ser vê bingehê pêşvebibin.

Paşê Komcivîn bi biryarên pêşniyar berdewam kir, ku li ser van bendan ji aliyê komisyonên di Komcivînê de hatibûn amade kirin; Kovara Rewşen, bijîjkî û tendurustî, dad û mafdarî, xebatên wergervanî, çand û huner, dîroka Kurdistan, wêje û ziman, agahdarî û alîkarî, perwendeyî û hînkirin ûhw... Di vê birê de ji hat xwestin ku divê ronakbîr ji bo pêşvebirina rêkxistiniya YRWK xebateke jîr deynin pêşiya xwe, hemû ronakbîrên Kurdistanê delametên mezintir hildin ser milên xwe û

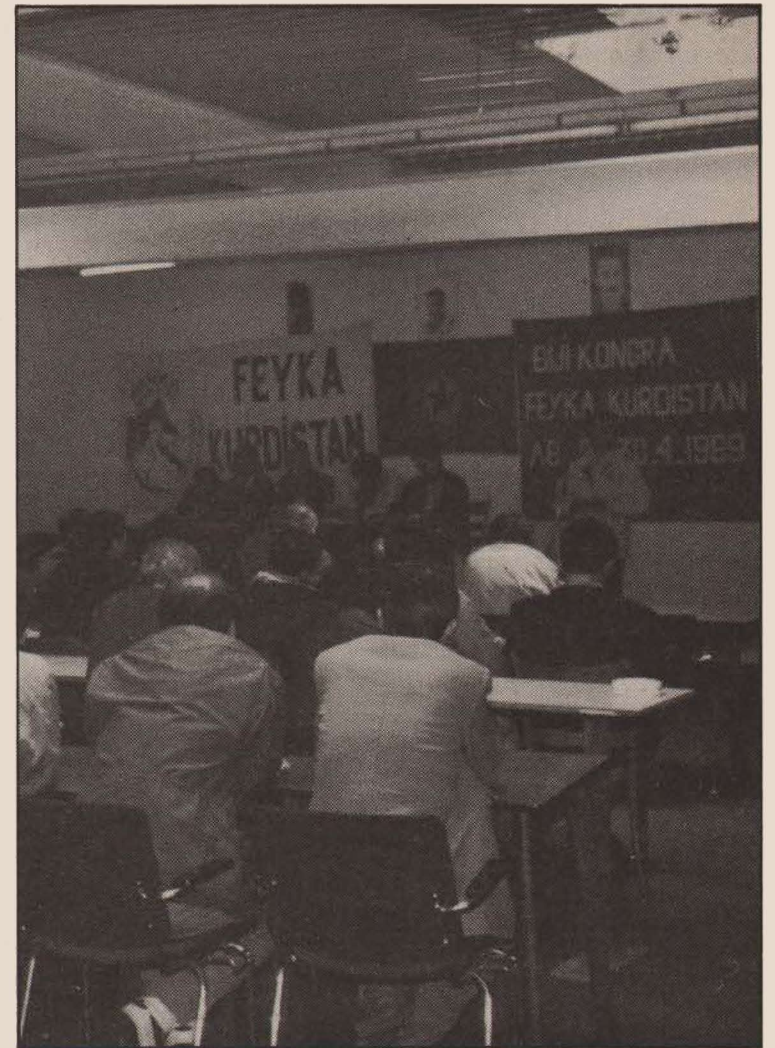
şaxên kargêriyê yên bi şêweya berpirsiyariyê bên avakirin. Komcivîn herweha biryar girt, ku nameyek ji bo ERNK, yek ji bo girtiyên di zîndanan de û yek jî ji bo protestokirina Almanya Rojava derxîne. Herweha bersiva mesaja Sekreterê Gelemperiya PKK birêz Abdullah OCALAN bê şiyandin.

Piştî hilbijartina kargêriya YRWK a navendî û redaksiyona (sernivîsariya) kovara Rewşen, hinde mesajên ku hatibûn Komcivînê hatin xwendin. Mesajên ku hatibûn hinek ev bûn. Mesaja Serleşkeriya ARGK ji Êrdima Botanê, Yekîtiya Jinên Welatparêzên Kurdistan, Yekîtiya Karkerên Welatparêzên Kurdistan, Yekîtiya Xwendevanên Welatparêzên Kurdistan, Feyka-Kurdistan, Dostên Gelê Kurd li Almanya Rojava, Komiteyên ji Kurdistanê, Dostên Gelê Kurd li Swêd û gelek rewşenbîrên li gelek welatên cîhanê.

Di encama dîskusiyonên berfireh de, ji bo rojên pêşîn bi vî awahî biryarên herî pêwîst û zexm hatin pejirandin. Komcivîna YRWK, herweha xwediyê wê rastiyê jî bû, ku berpirsiyariya rewşenbîrên Kurdistanê ji dikir. Herçiqasî ji aliyê hejmarî di civînê de berpirsiyariya birekî rewşenbîran dihat kirin jî, ji aliyê pirsgirekên hatin nirxandin û ji ber çavan derbas kirin, Komcivîn, di kesbûna rewşenbîrên di civînê de, berpirsiyariya teviya birê ronakbîrên Kurdistanê dikir. Ji ber vê rastiyê, Komcivîna YRWK a Yekemîn, di dîroka têkoşîn û bîzava birên rewşenbîrên Kurdistanê de, xwediyê ciheki gelek pêwîst û pîroz bû.

Paşê kargêriya navendî ya nuh hat hilbijartin û hemû delege soz û peymana xwe ya biryardariyê pêşkêş kirin. Mesajên girêdana bi Pêşengiya Partiyê, şehîdan û berxwedankarên zîndanan hatin xwendin.

Piştî axiftina dawîkirina Komcivînê, hemû delege rabûn ser piyên xwe û vê dîrûşmê bangîn: **"Em amade ne, emê dijmin biherifînin, emê welatê xwe vebigirin!"** Piştî vê dîrûşmê dawî bi Komcivînê jî hat.

FEYKA-KURDISTAN KOMCIVÎNA XWE YA ŞEŞEMÎN ÇÊKIR

Federasyona Komelên Çandî û Karkerên Welatparêzên Kurdistan / Feyka-Kurdistan, di mêjûya 29-30'ê Nîsanê 1989'an de Komcivîna xwe ya Şeşemîn civand. 60 delegeyên nûnerên 15 komeleyên ku endamên Feyka-Kurdistan in û gelek mêhvan û vexwendî beşdarî Komcivînê bûn. Kongre, bi silava ji bo şehîdên şoreşên cîhanê û Kurdistanê vebû.

Pêşî diwan hat hilbijartin û bernameya rojene hat amade kirin. Paşê rapora xebata salekê ya Feyka-Kurdistan hat pêşkêş kirin. Piştî ku rapora navendî ya Feyka-Kurdistan û raporên xebatê yên komelan hatin xwendin, axiftinên li ser raporan destpêkirin. Hemû rapor, yeko-yeko hatin nirxandin. Encuman tev bi jîrî tevlî axiftinan bûn û ev birê Komcivînê gelek zînde derbas bû. Birê Komcivînê yê zinde û dîskusiyonên berfireh ên Komcivînê, di vê bendê de xwe şanî kirin.

Raporên xebatên salekê yên komelan û merkezê, rasti rexneyên bi naverok ên endaman bûn. Encuman li ser kêmasî û şaşiyên raporan rind sekinîn û gelek pirsên nuh derêxistin holê, ku wê ji bo xebatên pêşîn bibin ronahiyeke pêşketî. Hemû nêrînên şaş û kêmasî hatin mehkum kirin û encuman alîkariyeke xurt danîn holê, ji bo pêşvebirina nêrîn û dîtinên rast.

Raporên navendî û yên komelan, li ser hemû şaxên xebatan bûn. Xebat tev bi firehî ji ber çavan hatin derbas kirin û gehînek û pîveka xebatan hatin ronahî kirin. Di encama axiftinên tund de, li ser gelek pirsan yek-dîtinek xwe şanî kir û li ser vê bingehê benda rojenîna di vê barê de giha dawiya xwe.

Di benda rexneyan û xwerexnekirinanan de, hemû endam destura axiftinê xwestin û rexneyên xwe danîn holê û xwe jî rexne kirin. Gava her delegeyek rexneyên xwe diyar dikir, hemû delegeyên din jî bîr û baweriyên xwe digotin û bi vî avahî ev bend jî bi xurtî giha armancên xwe.

Paşê hemû encuman soz û peymana xwe ya biryariyê daxweyan kirin. Hemû endam sozdan, ku di domana xebatên karvanî yên pêşîn de wê delametên xwe bi jîrî bicihbînin û girêdana xwe ya bi şehîdên çiyan û zindanan, bi hogirên berxwedanê û Pêşengiya Şoreşa Kurdistanê anîn zimên.

Paşê Komcivîn xwe bi biryarên pêşniyarî mijûl kir, ku komisyonan amade kiribûn. Yeko-yeko ji ber çavan hatin derbaskirin, kêmasiyên wan hatin temam kirin û di dawiyê de hatin pejirandin. Piştî hilbijartina komisyona kargêriya navendî ya Feyka-Kurdistan, dawî bi Komcivîna Şeşemîn jî hat.

SVP, TKP(B), Serokatiya Balyozxaneya Kibrisê, Komîteya Hevkariya Kurdistanê ji Kibrisê, Rote Hilfe (Alîkariya Sohr), Yekîtiya Xwendevanên Welatparêzên Kurdistan-YXWK / Bochum, YKWK, YXK, YRWK, YJWK, Av. Dev-Genç, Sekretariya EKÎM li Ewrupa, Dostên gelê Kurdistan li Almanya Rojava, Hunerkom û Komîteyên ji Kurdistanê li Ewrupa, mesajên xwe gihandin Kongreya Feyka-Kurdistan a Şeşemîn.

KONFERANSA YEKEMÎN YA KOMÎTEYÊN DOSTÊN GELÊ KURD ÇÊBÛ

Komîteyên ku di bin navê dostên Gelê Kurd li 17 bajarên Almanya Rojava xebatê dikin û ji aliyê demokrat û pêşveçûyên Almanî hatine damezirandin, di mêjûya 29-30'ê Nîsanê 1989'an de li bajarê Bonnê, Almanya Rojava Konferansa xwe ya Yekemîn û navendî çêkirin.

40 delege bi navê 17 komîteyan tevlî Konferansa Yekemîn bûn û Konferans du rojan berdewam kir. Konferans pêşemîn li ser pirsên weke alîkarî û hevkariya têkoşîna rizgariya netewa Kurdistan û pîşange kirina êrîşên împeryalîzma Almanya Rojava rawestî û delametên di vê barê de ronahî kir. Li ser gelek pirsan axiftin çêbûn û li ser pirsên weke alîkariyên giyanî û diravî, aksiyonîstî, weşanî, rêkxistinî, qampanyayên babêtî û prensîbî biryar hatin girtin. Di encama axiftinan de, Konferans xwe gihand encamên herî pêwîst.

Bi navê Dostên Gelê Kurd li Kibrisê jî nûnerek tevlî Konferasê bû û keleporên Konferansê û berhemên pratîk ji bo xebatên li Kibrisê tevlî xwe bir û hinde dokumanên Konferansê ji bo xebatên xwe nimûne girt.

Di dawiya Konferansê de, bi armanca koordînasyonê û xebatên hevkarî û navendî yên 17 komîteyên Dostên Gelê Kurd, komîteyeke kargêriyê ya navendî ya ji 11 kesan hat hilbijartin û ev komîteya koordînasyonê jî di nava xwe de sê êrdimên navendî eşkere kir, da xebat çêtir bigihin armancên xwe. Komîteya koordînasyonê wê xwe li sê cihên Almanya Rojava; Bakura Almanya Rojava, Navîna Almanya Rojava û Başûra Almanya Rojava, navendî û bi cih bike û li ser vê bingehê xebatên xwe pêşvebibe.

LI AVUSTURYA YKWK û YXK DAMEZIRÎN

Li Avusturya bajarê Wîen (Viyana) roja 30'ê Nîsanê 1989'an Konferansa damezirandina YKWK û roja 16'ê Gulanê 1989'an jî Konferansa damezirandina YXK xwe civandin. Bi xwecivandina Konferansên Yekîtiya Karkerên Welatparêzên Kurdistan-YKWK û Yekîtiya Xortên Şoreşgerên Welatparezên Kurdistan-YXK ji bo damezirandinê, bi vî awahî ev herdu Yekîtî li Avusturya jî dest bi xebatên xwe kirin.

Di civînan de, xebatên damezirandinê yên berî Konferansan ji ber çavan hatin derbas kirin û li ser şaşî û kêmasiyên ku di vê demê de derketibûn, hate sekinandin. Bi nirxandina xebatên amadekariyê, ku ji bo xebatên demên pêşîn hinde fêrên baş danîn holê, Konferans xwe gihandin encamên pratîk ên ku wê pêşî ronahî bikin.

Di Konferansa YXK de, komîteya kargêriya YXK jî hat hilbijaritin. Di herdu Konferansan de, hemû encuman sunda girêdana bi têkoşînê xwarin û kesên ku hatin hilbijartin biryariya xwe danîn holê. Li ser vê bingehê, herdu Konferans gihan armancên xwe yên pêşemîn û dest bi xebatê hat kirin.

Hevpeyvînek bi welatperwerekî re ku ji artêşa Tirk a faşîst û dagirker reviyaye

"Gava min pêşmergeyên ARGK dîtin, baweriya min ji bo serxwebûna Kurdistanê mezintir bû..."

Berxwedan: *Xwe bi me didi nasin?*

Kemal: Navê min Kemal D. Di sala 1967'ê de li Xozatê herêma Dêrsimê ji dayika xwe bûme. Ez lawê malbateke xîzan û bê mal im. Min dibistana bingehîn li gund û dibistana navîn li Xozatê xwendiye. Bavê min di karê avahiyan de dixebite. Ji ber ku malbata min bê mal e û kalê min zaninên xwe yên li ser qirkirina Dêrsimê herdemê ji min re digot, ji destpêka zarotiya xwe heya niha hêrsa min li dijî dewleta Tirk a faşîst heye.

Berxwedan: *Berî ku tu xwe bigihînî PKK pêwendiyên te bi kijan rêkxistinê re hebûn?*

Kemal: Belê! Merivên min di nava rêzên TÎKKO de cih girtibûn. Bi riya wan sempatiya min jî çêbû. Piştî rejima 12'ê Êlûnê di sala 1980'an de, gerîllayên TÎKKO xwe dan aliyê Dêrsimê. Heya sala 1984'ê bi alîkariya welatparêzan û gelê me, li Dêrsimê debara xwe kirin. Di sala 1984'ê de yekî xwesipar navê min ji dabû dewleta Tirk a faşîst û giliya gelek kesan kiribû. Dewleta Tirk a faşîst destpêkir, ku li min jî bigere. Ez jî mecbur mam, ku tevlî TÎKKO bibim. Yekîtiya ku ez di wê de bûm, ji 15 kesan bû. 8 kes çekdar bûn û 7 kes jî bê çek bûn. Gotin me, divê di demeke kin de em herin ji xwe re çekan peyda bikin. 6 mehan em bê çek geriyan. Paşê me 2 tifingên "qirme" peyda kirin. Me sala 1985'ê di bin zehmetiyên gelek dijwar de derbas kir. Bi destpêka sala 1986'ê pêve, em diçûn kijan gundî, gundî digotin ku berî me gerîllayên ARGK hatibûn gund. Gundiyan digot, ku gerîllayên ARGK xwediyên rokêtên modern û çekên nûjen bûn. Lê bi me re tenê yek G-3, pêncbereke Sowyetî, 8 tifingên "qirme" û tifingên nêçîrê hebûn. Carnan gundî digotin me, hun bi van çekan nikarin xwe jî li hemberê dijmin biparêzin.

Berxwedan: *Çend sal hun di çiyê de man?*

Kemal: Di payiza sala 1986'ê de di navbera me û hêzên dewleta Tirk a faşîst de şerek derket. Hevalên ku çekdar bûn, tevlî şer bûn. Ez jî, tevli yên bê çek, me xwe ji cihê şer dûr xist. Paşê em pê hesiyan, ku 3 heval şehîd ketine û 2 jî birîndar bûne. Kesên din jî reviya bûn. Em, pênc kesên bê çek, 10 rojan bê armanc geriyan. Hingê dijmin dest bi operasyonên leşkerî yên berfireh jî kiribû. Ji ber bê neçariyê, me biryar da, ku em xwe belav bikin. Rojekê ez daketim bajarê Xozatê. Piştî 3 rojan ez hatim girtin. Min birin karakola navendî û paşê jî min şiyandin Dadgeha Parastina Dewletê (DGM) ya li bajarê Erzinganê. Ji ber ku di destê wan de çi delîl nebûn, bi hiceta alîkariyê, 2 sal û 4 meh cezaya hepsê dan min. Di girtîgehê de ez tevlî hevalên endamên PKK mam. Li der ve jî Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistanê roj bi roj xwe nêziktirî himbêza gel dikira û pêşvediçû. Komara Tirk a dagirker, roj bi roj bêhtir diket nava tengezarî û astengan. Li herêma Dêrsimê jî, ew înkarvanî û xwesipariya salan, sembolê van sosyal şovenîzm û polîtîkaya gunditî, kêlî bi kêlî dihat şuştin û malîştin.

Berxwedan: *Çawa û kengê tu tevlî gerîllayên ARGK bûyî?*

Kemal: Piştî ku ez du salan di girtîgehê de mam, ez hatim berdan. Roja ku ez hatim berdan ji bo eskeriyê min şiyandin bajarê Manîsa. Roja 1'ê Kanûnê sala 1988'ê bû. Ez 70 rojan li wir mam. Paşê min şiyandin bajarê Lûleburgazê... Demeke kin ez li wir mam. Di wê demê de ez rastî bûyerekê bûm ku min nedikarî ez bawer bikim. Ev bûyer serê min bilind dikir û ez dilxweş dibûm. Astsubayek hebû, dilxwazê PKK bû û ew jî li wir eskerî dikir. Lê wî xebatên polîtîkî jî dikir û ez bi vê yekê agahdar bûm. Paşê ez çûm cem wî û min pêwendî bi wî re girêdan. Rastî hingê ez jî aliyê psîkolojîkî ve ketibûm nava alozî û nexweşiyekê jî. Min jî xwe re got, ez eskeriya dagirkeran nakim. Paşê min vê yekê bi eşkereti gote hevalan. Berpirsiyarên Partiyê jî hatin û min jî wir birin.

Berxwedan: *Li wir te çend kesan nas dikir?*

Kemal: Tevlî min hevalekî din jî birin. Ew, ji bajarê Agirî navçeya Tutaxê bû.

Berxwedan: *We çawa birin? Dikarî jî me re bibêjî?*

Kemal: Di sala 1989'ê de roja cejna islamî, yanê roja 7'ê Gulanê, bi "mersedes"eke pîlaka biyanî em birin. Bi xwe re cilên sivîl jî anîbûn. Li Stanbolê em teslîmî tomofîleke din kirin. Paşê em anîn herêma Serhedan. Li bajarê Qersê em teslîmî komîteya bajêr kirin û ji wir jî me teslîmî yekîtiyên ARGK ên li çiyê kirin.

Berxwedan: *Ma hun rastî tu zehmetiyan nebûn?*

Kemal: Ne! Revîna me baş hatibû bi rê xistin. Bi şêweyeke nîzamî hatibû organîze kirin. Em bi hêsanî gihan çiyê.

Berxwedan: *Gava tu tevlî yekîtiya ARGK bûyî, çi jî dilê te derbas dibû?*

Kemal: Gava min hevalan dît, hema weke ku cîhan tev bû ya min. Gişt xwe bi rext û çekan xemilandibûn. Baweriya min çêbû, ku ev wê Kurdistanê bigihînin serxwebûnê. Ev baweriya min jî bi dawî ye.

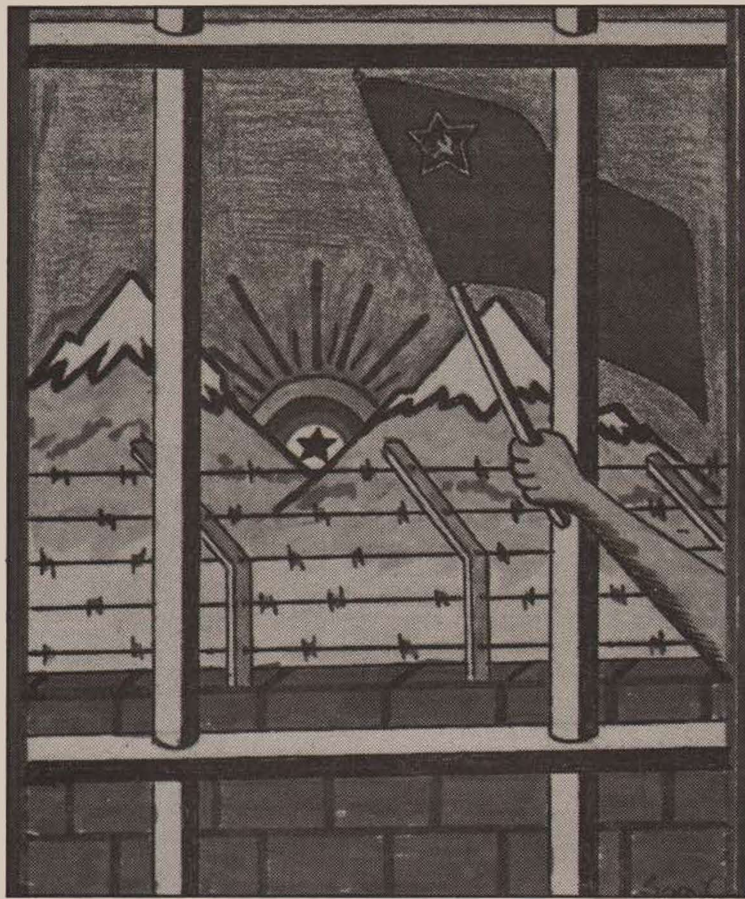
Berxwedan: *Çi dixwazî, ku em bigihînin awira gelemperî?*

Kemal: TÎKKO me gelek tenê hişt, xwedî li me derneket. Ji berê û heya niha dibêjin, "em şerê gerîlla didin." Lê heya niha tenê daxwazên gel ên şoreşgerî di karvaniya xwe de mijandin. Enerjiya şoreşgerî mijandin. Niha em çêtir wan gerîllayên TÎKKO nas dikin. Niha tenê yek komek ji ji wan nikare li Dêrsimê here cem gel û bibêje, "em şerê gerîlla didin." Gelê me êdî tenê gerîllayên ARGK dinase û baweriya gelê me bi pratîka gerîllayên ARGK jî heye. Vê rojê jî devê berpirsiyarên rejima dagirkerên Tirk ên faşîst bi xwe, em dibihisin, ku rastiyan çawa xwe serdest kiriye. Berxwedana ku di bin pêşengiya PKK de bilind dibe û bûye rûmeta mirovatiyê, wê înkarvaniya sedsalan diçirrîne û rastiya gelê Kurdistanê xwe dibe pêş. Kurdistan û gelê Kurdistanê yê ku bi rêberiya PKK ditêkoşe, vê rojê ji bo cîhanê bûne navendeke bal kişandinê. Rûmeta me ya netewî, ku ji sed-hezaran salan vir ve di binê lingan de mabû, êdî bi dirûşmeya serxwebûnê digihe baniyên rastiya xwe. Weke tê dîtin, bilindbûna navê Kurdistanê, li ser vê bingehê gelek tişt dide mirovatiyê jî. Bê guman, biqasî gelê Kurdistanê çîna karkerên Tirkiyê û demokratên Tirkiyê jî berjewend jî vê berxwedanê distînin. Ev rastiya ku vê rojê gelê Kurdistanê yê zehmetkêş dibîne, daxwaz dike, ku hemû welatperwer, demokrat û pêşveçûyên ku dilê wan ji bo agirê şoreşê lêdixe ji bibînin û em li benda wan dibînin, ku ew jî tevlî têkoşînê bibin.

Nûçegihandkarê BERXWEDAN
ji bajarê Qersê

Em nivîseke bi zaravayê Kurmanciya Xwarê (Soranî) diweşînin

Rêgay PKK, rêgaya rasteqîney rizgarî Kurd û Kurdistan e

Le mêjûy dûr û dirêj û pir xebat û têkoşanî gelekeman de, zor partî, rêkxiraw û komeley ramyarî dirust bûn û her yekeyan le serdemêkî taybetî da koşişiyan kirdiwe bo bedîhênanî armancekaniyan. Le dawiyada bere bere nawiyan nemawew le bîr çûn. Helbete barî nalebarî Kurdistan û şiwênî coxrafî û stratijî nawceke zor karyan kirdote ser rewrewey xebatî milletekeman le her kat û çerxêk da. Bab û bapîraniman le dêrzemanewe tinûy azadî bûne. Her le seretay parçe parçe kirdinî Kurdistanewe be bê kolnedan xebatiyan kirdiwe bo mebestî serbexweyî xakî Kurdistan û rizgarî neteweyî Kurd.

Mêjû şahid e, ke gelekeman le çaxekanî rabirdû da zor raperîn û şorişin xiwênawiyan berpa kirdiwe dijî kolonyalîstan û çewsênevan. Be daxewe zorbey zorî ew serhildanane be agir û asin le layen dijminanewe, welam dirawetewe û serkut kirawin. Her wek aşkeraye gelî Kurdî dilêrman hergizawhergiz çokî danedawew dûbarê destî dawetewe çek û le ser çiyan berzekanî xakekey da, weku şêr rû be rûy dijminanî westawe. Lêreda zor ho heye, ke biwete sernegirtin û şikestî hênanî şorişî berdewamî Kurd. Yekêk le hoye here giringekan meseley rêberayetî kirdinî ew şorişane biwe, ke karêkî tewawî kirdote ser serkewtin û sernekewtinî ew raperînanew tewawî gelekeman.

Her le seretay sedey nozdehemewe, Kurdistanî Bakur biwete qelay xweragirî û berengarbûne we. Şoriş û serhildanî mezinî lê berpabiwe. Rolekanî gel bûnete qoçî qurbanî rêgay serfirazî û azadî.

Zindanekanî Tirkan heta êstaş le mirovî Kurdî azadîxwaz cimey dê û roj be roj karwanî xebat be peroşewe berew pêşewe hengaw denê. Lêreda pirsiyarek dête arawe. Aya çon bizûtinewey azadîxwaz û netewayetî wa be xêra geşey kird? Kê biwe hoy serekî em serhildane piroz û mezin e? Bê guman detwanin be hemû bawerêkewe welamî em pirsiyaraney serewe be tenha sê wişe bideynewe: Partiya Karkerên Kurdistan - PKK. Belê dûbareş delêyn: Partiya Karkerên Kurdistan!

Em parte her le seretay peydabûn û damezraniyewe zor be wirdî têkoşan bo sûd-wergertin le bar û doxî gel û niştiman da. Le hemûy giringtir ewe bû, ke Partiya Karkerên Kurdistan dirûşmî, "Serbixweyî tewawî Kurdistan"î kirde armancî serekî xwey û rolêkî zor mezinî gêra le hişyarkirdinewe û agahdarkirdinewey cemawerî çewsawey neteweke-man.

Dirûşmî, "Serbixweyî tewawî Kurdistan" xwey le xwey da hengawêkî here berz û piroz e, we be tewawî le gel hest û wistî hemû hejaran û zorlêkrawanî Kurdistan deqawdeqe. PKK le temenî kurtî xwey de, xebatêkî bê wiçanî kirdiwe û deka sereray hemû teng û çelemeyekî nawxwe derewey Kurdistan.

Weku dezanin hemû layekman be dijmin tenrawe, belam eger her partiyek, her gelêk be rastî biyewê berxwedan bikat le pênawî azadî da. Bê guman rojêk dê, ke hemû rêgetî da em xebate dengî azadîxwazaney ew gele bikat. Katê PKK le salî 1984 cengî millî rizgarîxwazanay dirêjçayenî dest pê kird le hemû gêtî da em xebate dengî dayewe û carêkîtir bo dost û dijmin derkewt, ke Kurd nemirdiwe û naşmirê!.. Be pêçewaney deng û seday faşîste dilreqe Tirkekan, ke car be carê le Ankarawe weka qelereş eqrîn!...

Eger PKK nebwaye êsta jiyan çon bû, le Kurdistan. Eger PKK nebwaye êsta Kurd be xwey hestî be nebûnî xwey dekird, le gewretirîn parçey xakekey da. Belê PKK hêmay azadî û serbestiye bo hemû çîne çewsawekanî gel. PKK mijdehênerî Kurdistanêkî serbixwe, yekgirtî û demokratîk e.

Carê le caran jinêkî şoreşgêrim bînî. Ew jine nêzîkey niwey temenî le naw şoreşî Eylûlî 1961 le Kurdistanî Başûr da ber serbirdibû. Be xwey û xêzaniyewe her le naw çiyan bûne heta seretay heştekan (1980).

Herdûkman pêkewe derbarey meynet û derdeserî Kurd depeyivîn, ew yekser be dengekî zulalewe gotî: Eger êmeş le Kurdistanî Başûr PKK'yekman hebwaye êsta welatêkî Kurd le ser nexşey cîhanê hebû! Em peyvî ew jina dilsoze teniya belgey eweye, ke PKK wist û awatî gele û karî kirdote ser dil û derûnî hemû Kurdêkî be şeref û dilsotaw bo Kurdistanekey.

Nezanim heta key partî û rêkxirawekan le beşekanî tirî Kurdistan be otonomî şehîd deden?

Aya zehmetkêşanî Kurdistan! Otonomî dixwazin an azadî?.. Îtir bese ba hemûman be yek dil xebat bikeyn bo Kurdistanêkî azad û serbixwe, ne yek Kurdistanê otonomî!

Eger çî le hemû lawe PKK çiwar dewrey tenrawe.

Eger çî otonomîxwazan riqiyan le PKK ye.

Eger çî le Ewrupay Rojawa sosyalfaşîst dijî PKK ne.

Eger çî MÎT û SAPO pêkewe kardeken dijî PKK.

Eger çî Kurdî naresen le Ewrupa dijî PKK dipeyvin.

Eger çî... eger çî... eger çî... htd.

Belam PKK her zindû dibê û le naw dilî xelkî çewsawe da deji, çunke teniya PKK be tewawî bo Kurdistanêkî yekgirtî û serbixwe renc dedat, kewate PKK wistî gel dabin dekat. Le ber ewe rêgay PKK, rêgay rasteqîney rizgarî Kurd û Kurdistan e!

- **Bijî Partiya Karkerên Kurdistan-PKK!**
- **Bijî Eniya Rizgariya Netewa Kurdistan-ERNK**
- **Bijî Artêşa Rizgariya Gelê Kurdistan-ARGK!**

- **Serkewtin bo gelî Kurdî qehreman!**
- **Serkewtin bo gişt çewsawanî cîhan!**

Mehabad Kurdî / Swêd / 6.5.1989

Xwendekarên hêja, ger dereng jî ma be, me baş dît ku em vê nameya pîroziyê ya bi zaravayê Kurmanciya Xwarê (Soranî) biweşînin

NEWROZETAN PÎROZ

Birayanî xweşewîst li gel germe û gewrtirîn silawê pêşmergane, Newrozetan lê pîroz bê. Hêwedarin ew sal bo ewî eziz pir li xweşî û pextewrî bê, bewhêwaye salê teze, salê serkewtinî zortirîn çinî kirêkar bi ser rejîmî cînayetkar û faşîstî û şowenîstî torîkade û hemû sermayedaran û kevneperestan dabî. Hêwam xweşî herçî ziyatir bo ewî be şeref û heqxwarewa be hêwaye rojeyek ketewawî milletey beş minet çewsiwawî cîhan be taybet milletî Kurd, be xebatey çekdarane û têkoşanî bê weçan û helmetî bê rawestan. Betwanin mafê xuyan werbegiren û heme kirêkaran û cotyaran û pale û rencdiran Kurdistaney mezin be xebatê sor xwina wî xuyan alayê serbixweyî û serbestiyan li ser meytî sermayedaran û feodalanî xwînmêj, helkin feqir û hejar! Ba beruxê hikumetî faşîstî şowînîstî Irak, Îran û Tirkiya.

Her bijît û piroz bit yadî şehîdanî Kurdistan, bê taybetî şehîdê nemir Mazlum DOGAN li hepisxaneyî Diyarbekrê be sotandî giyanî pakî xweyî, meşxle hemîşe dagersawî Kurdistanî betintir kirt.

Silav û rêzim heye bo serokî Partiya Kirêkaranî Kurdistan-PKK!

Hawrîtan K. A.

GAV BI GAV XAKA KURDISTAN

Êrdimeka niştiman a şêrîn di nîvê deşta bi bêr û berhemî de

MÛŞ

- II -

REWŞA ERDNÎGARÎ
LI MÛŞÊ

Ev êrdima welatê me, êrdimeka ji deryayê gelek bilind û çiyayî ye, ku li bakurê-rojavayê Kurdistanê ji aliyê geliya Ava Miradê hatiye qelişandin. Ji aliyê rojhilat ve bi navçeyên Patnos û Tutaxê yên Agirî, bi navçeyên Elcewaz û Xelatê yên Bêdlîsê, ji aliyê bakur ve bi navçeyên Gogsî, Xinûs û Tatos ên Erzeromê, ji aliyê rojava ve bi navçeyên Gonî (Kehnî Reş) û Bongilan ên Çewlikê û ji başûr ve bi navçeya Pasûrê ya Amedê, navçeya Qabilcewz (Sasun) a Sêrtê û navçeya Mirtax (Motkî) ya Bêdlîsê û axa navenda bajarê Bêdlîsê hatiye zivirandin. Deşt û zozanên berfireh ên bi navê Mûşê tên navdan, ku gelek berhemdêr û bi xêr û hilbirinine, li derdor û keviyên Ava Miradê diminin. Deşta Mûşê piştî Deşta Ixdirê, li bakurê-rojavayê Kurdistanê deşta mezintirîn e. Li rojhilatê ji kendalên Çiyayê Nemrudê ya li Bêdlîsê destpêdike û ve dirêjî heya navçeya Misricê li Sêrtê dike. Çiqasî ev deşt ber bi rojava ve diçe, hevqasî jî teng dibe û cihê tengtirîn a Deşta Muşê li navçeya Misricê dimine. Dirêjahiya Deşta Mûşê biqasî 80 km. û firehî jî biqasî 20-25 km. ye. derdorên Deşta Mûşê bi çiyayên gelek bilind hatiye xemilandin û zivirandin.

Çiyayên li êrdima Mûşê, ku şaxên Çiyayên Torosê yên li rojhilat in, ji sedî 34,9 axa Mûşê girtine. Ev çiyayên li ser xaka Mûşê, çiyayên gelek ciwan in, ku bi sistema zivirîna çiyayên Alp û Himalaya û tevlî wan çêbûne. Ji hemû axa Mûşê, ji sedî 97,5 ji bo çandinê û hilbirînê destdayî ye. Piraniya axê ji platoyên (zozanên bilind) mezin çêbûyê û ev plato, ji sedî 37,9 axa Mûşê digirin. Deştên Mûşê ji ji sedî 27,2 axa Mûşê digirin.

Bilindahiya axa Mûşê ji deryayê di navbera 1.250 û 1.400 metran e.

Ava Miradê, ku şaxekî mezin e ji herdu şaxên ava Fêradê, ji aliyê bakur ber bi aliyê başûr ve diherike û piştî ku ji rûbarê geliyeke teng derdikeve xwe digihîne nîvê Deşta Mûşê. Mîna marekî xwe badide û di nîvê deştê de, xwe digihîne Ava Reş, ku ji aliyê başûr ve tê. Kevî û kenarên Ava Miradê, ji serî heya binî, bi yekcarê mîna step û axên bejî (berrî) xweya dikin.

Derdorên rêl û rêlistanî, dehl û daristanî ne gelek in. Daristanên hene, ji darên berû (mazî) û darên fêkiyên kuvî (biyanî) ne. Ava sar û cemidî ya Çiyayên Şerefdînan, ku ji Çewlikê destpêdikin û xwe dirêjî heya Mûşê dikin, gelek bi nav û deng e. Bi taybetî di mehên biharê de ev av, bi xurtî diherikin û jin û zindebûn belavî êrdimê dikin. Ji bo pêşmergeyên ku li serê bandevên van çiyan bi azadî û serbilindî bigerin, ev ava sarî bi nav û deng, berhemeki siruştê yê gelek pêwîst e. Gava mirov ji ser baniyên Çiyayên Şerefdînan binêre, mirov dibîne, ku li ser deştekî rast û berfireh bajarê Mûşê hatiye avakirin. Dijbihê gundekî, ku hindekî pêşveketiye. Di mehên bihar û havînê de Deşta Mûşê, ku navendê bajêr jî li ser avabûye, bi keskanî û kulîlkên renga-reng tê xemilandin.

Çiyayên ku tixûbên erdimê dizivirînin, berî niha bi daristanên gurr û mezin hatibûn raxistin û tev darî bûn. Paşê di encama derketina agirî de piraniya daran şewitîn û yên mabûn jî, ji bo êzingên zivistanê, bi piranî hatin birrîn. Di dawiyê de çiya tev tazî û bê dar man. Çiyayên pêwîsttir ên li êrdima Mûşê ev in:

Çiyayê Akdoxan: Ev çiya li bakurê bajarê Mûşê dimîne. Ji aliyê bakura-rojhilatê ber bi aliyê başûra-rojavayê Mûşê ve dirêj dibe. Li ser vî çiyayî herweha goleke avê jî heye, bi navê Gola Akdoxan. Kendal û dêmenên Çiyayê Akdoxan ên aliyê bakur, bi çem û rûbaran ji kûr ve hatiye qelişandin. Dirêjahiya çiyayî ji aliyên bakura-rojhilat ber bi başûra-rojava ve biqasî 30 km. û firehiya çiyayî jî, ji aliyên bakur û başûr ve biqasî 10 km. dirêj e. Cihê bilindtirîn ê çiyê, 2.879 metran bilind e.

Çiyayên Şerefdînan: Piraniya van çiyan dikevin nava tixûbên êrdima Çewlikê. Birê van çiyan ê ku xwe dirêjî Mûşê dike, dêmen û qontarên çiyê yên rojhilatê datinin û ev jî rojavayê êrdima Mûşê çiyager û asêgir dikin. Ev çiya ber bi rojhilat û rojava ve dirêj dibin. Çiya gelek bilind in û mîna sirtekî rast xweya dikin. Hemû derdorên Çiyayên Şerefdînan û çiya bi xwe jî, xwediyê tebeqeyên axê yên stûr in.

Çiyayên Bilîcanê: Ev çiya di navbera Deşta Beranîk (Kop) û Deşta Lizê de bilind dibin. Ji aliyê bakurê-rojava ber bi aliyê başûrê-rojhilat ve dirêj dibin. Li bakurê-rojavayê Gola Xaçê, şaxekî van çiyan mîna pişta masiyekî xweya dikin û xwe dizivirînin şêweyekî gelek rast. Her diçe, bilindahî jî bêhtir dibe. Li vê birê Girê Şêx Tokom (2.300 metran bilind e), Girê Mele Hesen û Girê Pozê Reş (2.500 metran bilind e) bilind dibin û xwe dirêj dikin. Çiyayên Bilîcanê, ji aliyekê ve jî, bi şêweyeke rast her diçe xwe nizmtir dikin û ber bi hêla navçeya Beranîkê (Kop) ve dirêj dibin. Li vir jî Girê Lalisan heye. Çiyayên Bilîcanê, li cem Girê Lalisan êdî dizivirin xakerastekê û bi yekcarê dawî dibin. Navê vê xakerastê jî, Xakerasta Lalisan e.

Li êrdima Mûşê, bilî van çiyayên pêwîst hinekê çiyayên din jî hene. Çiyayên din ên bilind hinek ev in: Çiyayên Xamurpêt (2.500 metran bilind in), Çiyayên Qereçawîş (2.511 metran bilind in), Çiyayên Oltakê (2.155 metran bilind in), Çiyayên Yakup Axa û Çiyayê Kûrtikê.

Li êrdima Mûşê platoyên ku hene, di nava şêweyên zemîn de, piraniya axê digirin. Ango piraniya xaka Mûşê ji platoyan çêbûye. Ev plato, li hêla bakur dijbihin zozanên Erzerom û Qersê yên li Serhedan û li hêla rojava jî dijbihin zozanên Çewlikê. Ji ber ku piraniya xaka Mûşê ji platoyan çêbûye, xwedikirina pez û dewaran jî heya piveyeke pêwîst pêşveketiye.

Di navbera binê Geliyê Miradê û bandevên çiyan de gelek plato hene. Ev plato bi piranî kêm gir in û bi tebeqeyên axê yên stûr hatine kemilandin. Ev plato mîna zozanan tên bikaranîn û di navbera sirtên bilind de belav bûne. Ev platoyên ku li bakur û bakurê-rojava cih digirin gelek avî û giyayî ne. Piştî zozanên Erzerom û Çewlikê, zozanên bi xêr û berhemtirîn ev in. Di mehên havînê de jiyan, li van derdoran heya bê gotin xwe dilivîne. Ev derdor, bi konan û keriyên pezan tijî dibin. Li birên ku ber bi Geliya Miradê ve nizm dibin, her gundekî xwediyê zozanekê ye, ku li ser van platoyan dimîne. Herweha gundiyên hawirdorê, giya û kayê hişk jî bo zivistanê ji van platoyan kom dikin.

Li êrdima Mûşê, li aliyê birê ku jî Geliya Miradê ber bi hêla Zireya Wanê ve û ber bi hêla bakurê-rojhilatê ve dirêj dibe û bilind e, hinde zozanên pêwîst hene. Ev birê êrdimê, birekî volkanîkî yê bakurê-rojavayê Kurdistanê ye. Li vir gelek bizavên volkanîkî xwe şanî kirine. Zozanên li vir, çiqasî xwe ber bi aliyê rojhilatê ve dirêj dikin, hevqasî jî bilindahiya wan zede dibe. Tevlî vê bilindbûnê rewşa klîma jî dijwar û serttir dibe. Di mehên Hezîran, Tîrmeh û Tebaxê de havîn tê jiyan kirin. Hema bi nêzîkahî biqasî nîvê salekê berf li ser axê heye. Ji ber hoy û şirutên klîmayî, hejmara şênî li vê derdorê kêm e. Ev zozanên xwediyê giyayê dewlemend, ji bo xwedîkirina pezî hilbijartine.

Dimenek ji gundê Wartinis li Deşta Mûşê

Êrdima Mûşê bi tevayî dikeva nava axên keviya Çemê Fêradê. Erdê ku av dicivîne, 127.304 km² ye. Di salê de biqasî 28,34 milyar kupîk-metre av dicive. Li vir erdekî biqasî 1.776.575 hektar heye, ku dikare bê avdan. Rûbarên pêwisttir, ku axa erdimê av didin, Ava Miradê û Ava Reş in. Ava Reş jî, şaxekî Ava Miradê ye.

Ava Miradê: Ji aliyê bakur ber bi aliyê başûr ve diherike. Ava Miradê, ji hêla bakurê-rojhilat dikeve axa êrdima Mûşê. Li ser axa Mûşê Ava Miradê tevlî çend rûbarên din, xwe digihîne Çemê Kevirê Reş. Herweha li bakurê gundê Yoncali Ava Mezin û li rojavayê gundê Dokuzpinar ji Ava Deşta Hesenan tevlî Ava Miradê dibin. Paşê bi şêweya mîna tîpa "S", Ava Miradê li başûrê gundê Ulukaya ji axa Mûşê derdikeve. Ava Miradê di kêliyê de biqasî 200 heya 300 kupîk-meter av dicivîne. Ev hêjmar gava av boş be, xwe digihîne 2.500 kupîkmetran; gava av kêm be dikeve 50-70 kupîk-metran.

Ava Reş: Ev av, ji aliyê başûr dikeve axa Mûşê. Ava Reş 68 km. dirêj e. Ava Reş, heya xwe digihîne Ava Miradê ji aliyê bakurê-rojava ber aliyê başûrê-rojhilat ve diherike. Rubarên Norkahang, Kelê Reş, Bihar, Çar û Qarnî tevlî Ava Reş dibin.

Çem, av û rûbarên din ên pêwist, ku li ser axa Mûşê ne, ev in: Rûbarê Çîçekan, Ava Heronik, Ava Liz, Rûbarê Çolbihar, Çemê Avkorî û Ava Meman.

Li ser axa Mûşê herweha hinde zire û golên xwerustî (siruştî) jî hene. Çendekên pêwîst ev in: Xamurpêt, Sekî û li navçeya Beranîk jî gola Xaçê, Akdoxan û Gazê.

Gola Xaçê: Ev gol li êrdima Mûşê, dikeve başûrê navçeya Beranîk (Kop). Gola Xaçê 7 metran kûr e û mezinahî jî biqasî 10 km² ye. Ava Gola Xaçê ji ava Çemê Şêx Tokom tê. Hinde rûbar û kehniyên din jî diherikin vê golê. Di mehên havînê de jî û di mehên zivistanê de jî, hema hema piveka ava golê weke xwe dimîne. Pir kêm an zêde nabe. Di Gola Xaçê de masî jî hene.

Gola Sekî: Gola Sekî dikeve bakurê-rojavayê navçeya Gumgumê (Varto). Li ser axekî biqasî 3 km² çebûye. Gola Sekî gelek kûr e. Bi avê kehniyan, avdizênan û berfê tijî dibe. Di hemû demsalan de bi piranî av weke xwe dimîne, ne gelek zêde û ne jî kêm dibe. Di mehên zivistanê de ava Gola Sekî diqerise (qeşa digire). Di vê golê de jî gelek masî hene.

Li ser axa Mûşê gelek gelî û neval jî hene. Tev jî aliyê Ava Miradê û şaxên vê avê hatine vekirin. Geliya mezintirîn bi navê Geliya Miradê tê nasîn. Ev gelî li bakurê-rojavayê êrdima Mûşê destpêdike, pêşî jî hêla bakur ber bi başûr ve rêtengekî kûr vedike û paşê bera xwe dide hêla rojava û xwe digihîne Deşta Beranîkê û xwe dirêj dike. Li nêzîkî Deşta Beranîkê pêşî rêbazekî teng bi navê Pira Seyda çêdike û paşê, hindekî jî wir dûr rêbazekî nuh çêdibe. Binê Geliya Miradê li Deşta Mûşê firehtir dibe û gava gelî jî deştê derbas dibe jî, gelekê kûr dibe. Geliya Miradê, ji başûrê gundê Ulukaya derdikeve derveyî tixûbên axa Mûşê.

Êrdima Mûşê ji aliyê dewlemendiyên binerdî, ne pir dewlemend e. Bûjenên binerdî yên pêwîst ev in: Barît, bûjenên çimento û kehniyên xwê. Teviya rezerveyên Barîtê biqasî 3.235.000 ton e. Teviya rezerveyên bûjenên çimento jî biqasî 121 milyon ton e. Barît û çimento li ser axa navenda bajêr in û xwê jî li derdorên Milazgirê ye.

Teviya xaka êrdima Mûşê, xakekî lerzîna erdî (zelzele) yê ji piveka yekemîn e. Dikeve qayişa lerzîna erdî. Pêşemîn li navçeya Gumgumê û li derdorên Gumgumê, ji demên kevin heya vê dema nuh gelek caran erd leriziye. Bi xwe navçe ji navê xwe ji vê bûyerê girtiye; şênî navê navçeyê "Gum-gum" daniye. Di encama lerzîna zemîn de, heya niha gelek mirov mirine û zîrarên pir mezin gihane gelê me.

Herweha êrdima Mûşê, bi deşt û zozanên xwe yên bêr û berhemî, yên dewlemend û hilbirînî tê nasîn û di vê berê de Mûş bi nav û deng e. Deşta Mûşê, Deşta Beranîk, Deşta Milazgir û Deşta Lîz ji sedî 27,2 ji teviya axa Mûşê digirin.

Deşta Mûşê: Ev deşt dikeve nîvê xaka Mûşê. Deştekî mezintirîn e, ji deştên bakurê-rojavayê Kurdistanê. Firehiya Deşta Mûşê 20-25 km. û dirêjahî ji 80 km. ye. Deşta Mûşê ji hêla bakurê-rojava ber bi hêla başûrê-rojhilat ve dirêj dibe. Aliyê rojava di navbera 1.250 û 1.300 metran ji deryayê bilind e û ev bilindahî li aliyê rojhilat xwe digihîne 1.400 metran. Başûrê Deşta Mûşê ji aliyê Çiyayên Qereçawîş hatiye zivirandin û ji aliyê bakur ji Çiyayên Şerefdînan dirêj dibin. Li dawiya Deşta Mûşê, li aliyê rojhilat Çiyayê Nemrudê yê Bêdlîsê heye û li aliyê rojava jî hinde herêmên çiyayî hene. Deşta Mûşê gelek bi xêr û bêr e. Ji aliyê Ava Miradê û Ava Reş tê avdan.

Deşta Beranîkê (Kop): Dikeve rojhilatê êrdima Mûşê. Biqasî 525 km² mezin e. di mehên biharê de, ji ber ku Ava Miradê bi ser xwe ve diherike, birekî Deşta Beranîk ji dimîne di binê avê de. Bi piranî zad û dexl li vî deştî tê hilanîn. Herweha heya piveyeke pêwîst pez û dewar jî li vî deştî tên xwedîkirin.

Deşta Lizê: Axekî biqasî 160 km² tevlî Deşta Lizê bûye. Deşta Lîz ne rast e, hindekî xwediyê girên piçûk e. Deşta Lizê, ji başûrê Çiyayên Bilîcanê destpêdike û ber bi aliyê başûrê-rojhilatê êrdima Mûşê ve diçe û xwe digihîne Ava Miradê. Birê fireh ê vê deştê jî beyar û mêrgeyan çêbûye. Li Deşta Lîzê zad û dexl tê hilanîn, pez û dewar tên xwedî kirin.

Deşta Milazgirê: Ev deşt bi nêzîkahî biqasî 450 km² mezin e. Li aliyê bakurê-rojavayê Deşta Milazgirê Ava Miradê diherike. Li hinde deran deşt, ji aliyê rûbarên ku ji çiyan tên, hatiye qelişandin. Deşta Milazgirê mîna beriyeke mezin xweya dike.

Êrdimeke lerzîna erdî: Êrdîma Mûşê

Hema hema teviya axa êrdima Mûşê dikeve nava qayişa lerzîna erdî ya ji piveka yekemîn. Bi piranî li derdorên navçeya Gumgumê erd diheje. Di salên 1946, 1950, 1956, 1957 û 1959'an de hinde caran erdê Mûşê lerizî. Di lerzîna 31'ê Gulanê sala 1946'an de 893 kes mirin û 343 kes jî birîndar ketin. 3.000 xanî jî hilweşîn û xusarên mezin girtin.

Di sala 1966'an de li êrdima Mûşê sê caran erd lerizî. Navenda lerzînê, disa navçeya Gumgumê bû. Ev lerzînên roj ên 7'ê Adarê, 12'ê Tîrmehê û 19'ê Tebaxê çebûn. Lerzina dijwartirîn a roja 19'ê Tebaxê bû. Di encama vê lerzînê de zîrarên mezin çêbûn. dora saet 14.22'an lerzîna erdî destpêkir û biqasî 20 kêliyan berdewam kir. Di encamê de 20.007 xanî hilweşîn. Lerzîn, biqasî 85 km. posîdeyên xwe şanî kir. Ev lerzînên pêşî dijwar bû û sê-çar rojan çarekê xwe vedigerand û roj bi roj dijwarî jartir dibû. Lerzîna 19'ê Tebaxê heya roja 6'ê Kanûnê berdewam kiribû. Di lerzînên sala 1966'an de 2.118 mirov jiyana xwe hunda kirin.

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Yekîtiyên welatparêz ên karkeran, jinan, xortan, rewşenbîran û Feyka-Kurdistan komcivînên xwe çêkirin.

Nivîs di rûpelên 24 û 25'an de

Tirsa dagîrkeran û împeryalistan a mezin

ŞERÊ LI KURDISTANÊ GIHA DOMANEKE DÎROKÎ

● *Li Derdorên Şirnex, Qilaban, Çel, Şemzînan, Berwarî û Dihê şer bê rawestan berdewam dike. Lêdanek li ser lêdanekê li dagirkeran tê xistin. Dagirker dixwazin gundên li dora Çiyaê Cudî vala bikin û hêzên me yên rizgariya netewî ji girsên gel qut bikin.*

● *Dagirker dixwazin binkeftina xwe, bi ji kar dûr xistina berpirsiyarên şerê taybetî, hindekî din veşêrin. Komutanê Kolorduya Taybetî Îsmaîl Selen ji kar hat dûr xistin. Heye ku Waliyê Êrdimê Hayrî Kozakçioxlu jî ji kar bê dûr xistin. Şerê taybetî li Kurdistanê di avê de çû. Dagirker jî êdî pejirandin, ku gelê Kurdistanê hevkariya peşmergeyên ARGK dike.*

Gava niha şerê taybetî yê dagirkerên Tirk li Kurdistanê iflas dike, ku bi bikaranîna hemû azîneyên dij-şoreşgerî pêşvedibiran, şerê gelê me yê rizgariya netewî yê di bin pêşengiya PKK de jî, roj bi roj xurttir dibe û xwe dilezîne. Agirê şerê germ ê ku teviya welatê me xistiye bin posîdeyên xwe, roj bi roj dagirkeran nezîkî wê dawiya maf kirine çêtir dike. Di serî de navçeyên Şirnex, Dih, Qilaban û Şemzînan, li hemû çiyayên bilind ên welatê me tevgera Meşa Azadiyê bi jêhatîbûn tê bikaranîn û dagirker bêhtir tên tengezar kirin.

Di domana biharê de û meha havînê ya yekemîn de, şerê me yê rizgariya netewî pêşveçûneke mezin da şanî kirin. Yekitiyên me yên Gerîlla ku lêdanên mezin li dagirkerên Tirk xistin, şerê taybetî bi şeweyeke kesin birin iflasê. Li dûv van pêşveçûnan, dagirkerên Tirk û ezbeniyên wan ên împeryalist ji bi eşkereti îflasa şerê taybetî danezane kirin û destpêkirin, serî bidin azîneyên nuh.

Rapora CIA ya ku me di hejmara rojnameya me ya borî de kada wê kirîbû, dida xweya kirin, ku împeryalîst li hemberê îflasa şerê taybetî bera xwe didin rê û çareyên nuh. Ev rapor bangekî eşkere bû ji bo dewleta Tirk, da hinde tiştan li hemberê pêşveçûna şerê me bike. Ne tenê ev, dûv re gelek daxweyaniyên din jî hatin kirin û doman.

Di rastiniyê de îflasa şerê taybetî hin di salên 1987 û 1988'an de xwe dabû xweya kirin. Lê ji ber ku şer, bi hemû dijwarî û lezîna xwe berdewam kir, êdî niha dagirkerên Tirk jî vê yekê pejirandin.

Gava em niha bûyerên van rojên dawiyê ji ber çavan derbas bikin, emê gelek nimûne ji bo vê rastiyê bibinin. Ji kar dûrkirina Îsmaîl Selen û nûçeyên li ser ji kar dûrxistina Waliyê Êrdimê Hayrî Kozakçioxlu koçberên pêşveçûnan diyar dikin. Herweha di rojnameyên dagirkeran de ji bangên hewarê yek rojê ji kêm nabin.

Gava niha azîneya şerê taybetî ya dijmin serjêr diçe û dîruxe, li hemberê vê ji taktîka Partiya me xwe gihand bikaranîneke saxlem û serketî. Ev pêşketin li ser bingeha Kongreya Partiya me ya Sêwemîn bi destan ve ketiye. Şerê taybetî yê dijmin li hemberê stratejî û taktîka şerê gel ê PKK, nekarî xwe di jiyanê de bigire. Ji ber vê yekê jî, roj bi roj hundabûnên me kêmtir dibin û baweriya gel a li derbarê têkoşîna me ya rizgariya netewî mezintir dibe. Bi vî awahî jî rastbûna xeta Partiya me PKK carek din tê îspat kirin.

Li hemberê van rastiyan, dagirkerên Tirk ên faşîst ji alîkî pîkoliyên xwe li ser gel dijwartir dikin, ji aliyê din jî giranî didin girtina welatperweran û dixwazin arîkariya gel bi vî awahî jî bibirrin. Gundiyan bê pirs û pirsyar dikujin û daxwaza tirsandina çavê gel ji xwe re nola armanceke bingehîn dinasin. Dîsa, bi destê parêzkarên gundan serî didin hemû azîneyên derî mirovî û bi tirsandina gel dixwazin mirovan ji têkoşîna rizgariya netewî dûr bikin.

Roj bi roj rojnameyên dagirkeran nûçeyên bi naverok didin weşandin û li ser radiwestin, ku dewlet serî dide tedbîrên nuh. Li kêleka Serekê Dewletê Kenan Evren û Serekwezîr Turgut Ozal, Alîkarê Wezîrê Parastina Netewî Ercûment Konukman, Wezîrê Karên Hundurî Abdulkadir Aksu, Wezîrê Karên Derveyî Mesut Yilmaz, Serekê Kurmaya Gelemperî Orgeneral Necip Torumtay, Komutanê Hêzên Behrî Oramîral Orhan Karabulut, Komutanê Hêzên Asmanî Orgeneral Safter Necioxlu, Komutanê Gelemperiya Cendirman Orgeneral Burhanettin Bigali, Sekreterê Gelemperiya Heyeta Parastina Netewî Orgeneral Sabrî Yîrmibeşoxlu, Waliyê Erdimê yê Girêdana Averte Hayri Kozakçioxlu û Direktorê Gelemperiya Saziya Polisan Sabahattin Çakmakoxlu tevlî civînekê bûn, ku li derbarê têkoşîna me ya rizgariya netewî hatibû amadekirin. Rojnameya Tirkî "Günaydin" li ser vê civînê wusa nivîsî: *"Di civîna di konaxa serekê dewletê de, Serekê Kurmaya Gelemperî Necip Torumtay li ser gera xwe û hûrkolînên xwe yên li Amedê rawestî û got, ku tedbîrên ji bo perçiqandina terora kêrîkar rewş ji ber çavan hat derbaskirin. Di vê çarçivê de, di rojên bên de wê operasyonên leşkerî yên bi poside li dijî PKK bên bikaranîn."* Divê bê zanîn, ku ev civîn piştî livbaziya li Çiyayê Cudî hatiyê kirin û di domana vê livbaziyê de komekê taybetî ya leşkerên dijmin hatibû tunekirin. Ji vir jî em dibînin, ku dixwazin tedbîrên bi lez deynin pêşiya xwe.

Di civînê de li ser "pirsa parastina tixûban" jî bi giranî hat rawestin. Weke tê zanîn Irak, erdimeke tamponî ya ji 30 km dabû danezane kirin. Dagirkerên Tirk ji wan pirsan ji ber çavan derbas kirin, da baş bizanibin di vir de armancên wan çi ne û li ku derê divê çi bikin. Lewma ew jî dixwazin li gora pêşveçûna rewşê, hinde êrdimên tamponî danezane bikin. Diyare ku dijmin jî dizane, li derdorên ciranê başûrê Kurdistanê şerê me yê rizgariya netewî bêhtirîn jî hemû deveran pêşvetir çûye. Komara Tirk ya dagirker jî dixwaze van êrdimên li ser tixûb bike bin kontrola xwe. Ev jî tê wê maneyê, ku artêşa Tirk amadekariyên xwe dike, da xwe li hinde êrdimên başûrê Kurdistanê bi cih bike, ku PDK wan deran niha vala kiriye. Belê, pîlana dewleta Tirk eve û bi vî awahî dixwaze têkoşîna me ji piştê ve bizivirîne. Herweha lê divê em bizanibin, ku ev pêşketin derketine holê, piştî ku şerê me li hemberê Komara Tirkî dagirker bi şeweyeke kesin pêşveçûye.

Hate eşkere kirin, ku parastina tixûban wê ji Yekitiyên Cendirman dewrî Hêzên Bejî bikin. Di sala 1987'an de Hêzên Cendirman yên taybetî hatibûn damezirandin û parastina tixûban ji wan re hatibû hiştin. Di dema derbasbûyî de ev hêz biserneketin. Nola hêzên şerê taybetî yên bingehî tengezariya wan hin kûrtir bû. Lewma niha dixwazin vî karî bidin Hêzên Bejî. Lê xala pewist eve, ku artêşa Tirk dixwaze xwe li başûrê Kurdistanê bi cih bike.

Pêşemîn rojnameya "Tercüman" li ser vê pirsê radiweste, lê her bi wê re tirsa dewleta Tirk a mezin jî tîne zimên.

Dagirkerên Tirk li navçeyên mîna Dih, Cizîra Botan, Ruha, Qers, Mistbîn, Dilûk û Pazarcikê, bi destê artêşa xwe operasyonên leşkerî birêvedibin û mirovan digirin. Ji alîkî ji bi destê parêzkarên gundan terorê li ser gelê me dadigerînin. Bi vî rengî bawer dikin, ku wê bikaribin "Masiyan ji nava avê derêxinin." Lê dîsa ji nikarin tiştekê bikin û gelê me roj bi roj alîkariya xwe mezintir dike.

Li hemberê şerê me yê rizgariya netewî ku bi gavên mezin pêşvediçe, dagirkerên Tirk ên faşîst ji ji hemû aliyan serî didin gelek êrişan. Dixwazin wî şerê xwe yê iflas kiriye, bi pîneyên nuh bi kotekê li ser lingan bigirin. Bi van êrişên ji gelek aliyan ve dixwazin pêşveçûna şerê me li welat û derveyî welat bisekinînin, da her diçe mezintir nebe.

Bilî van êrişên dij-şoreşê yên tund, şerê me yê rizgariya netewî li ser axa welatê me pêşketinên mezin şanî dike û li derveyî welat jî hemû êrişan bi tamamî diherifîne.

Pêşemîn li Çiyayê Cudî, navçeyên Berwarî, Qilaban û Çelê, li seranserî Botanê têkoşîna me bi lez pêş ve çû. Di şerê li Berwarî de, ku sê rojan doma, 70 endamên artêşa Tirk hatin kuştin û bi dehan jî birîndar ketin. Ev jî delîlek jê re ye, ku têkoşîna me êdî bi dijwarî pêşvediçe.

Li welatên Ewrupa û li welatên Rojhilata Navîn, dijmin şerekî tund birêve dibe. Lê şerê me yê rizgariya netewî him û qudreta xwe li van deran jî şanî dike û gelê me tîne bin posîdeyên xwe. Li van welatan jî, hemû komplo û êrişên dijminan tên perçiqandin.

Komara Tirk a faşîst li kêleka welatên Ewrupî, li ser Surî û Îranê ji pir radiweste. Dixwaze bi van re hinde politîkayên lihevhatinê bi cih bine. Lewma Wezîrê Karên Derveyî Mesut Yilmaz çû Surî û ava Feradê nola şantajekê li hemberê hikumeta Surî danî holê. Belê li vir jî tiştek neket destê dagirkerên Tirk. Xebetekî weke vê li pêşberê Îranê ji hat danîn. Ev gişt şanî me dikin, ku di eniya derveyî de jî dixwazin êrişên xwe bilezînin.

Bi hatina havîna 1989'an hilgavtina me ya Meşa Azadiyê xwe hilîmand derdorên gelek firehtir. Daxwaz û armanca azadiyê kêlî bi kêlî hat berfireh kirin. Xaka niştimana me gav bi gav xwe ji binê solên leşkerên dagirkeran rizgar dike û xwe nezîkî rojên serbilind û serfiraziyê dike. Dijminê ku êdî nema dikare xwe bigihîne bandevên Çiyayê Cudî, dixwaze van deran vala bike û gundan bi tevayî bisohtîne û wêran bike. Bilî vê, dagirker neçare mane ku kêlî bi kêlî ji axa welatê me derkevin û di dawiyê de ji welatê me birevin. Çi xebat û keftûlaft nikare wan ji vê encamê rizgar bike.

Nûçe di rûpela 21'an de

MIHRÎCANA GOVEND Û MUZÎKA KURDISTAN-89 YA SÊWEMÎN

ku ji aliyê Hunerkom (Komela Hunermendên Welatparêzên Kurdistan) hatibû amade kirin bi şahî û dilxweşiyeke mezin dawî bû

● *Mihrîcana Govend û Muzîka Kurdistan a Sêwemîn roja 1'ê Tirmehê 1989'an li paytextê Almanya Rojava bajarê Bonnê çêbû. 15 komên govendê û 15 komên mûzîkê, tev bi hev re 30 komên çandî bi giyaneke rizgariya netewxwaz û sosyalist dan ber hev.*

● *Jurî, rêzên komên govendê ji ser 324 puanan û rêzên komên muzîkê ji ser 288 puanan eşkere kir.*

Koma Şaxê Hunerkom li Swis a govendê rêza duwemîn bir

Di Mihrîcana Govend û Muzîka Kurdistan de, ji her şaxê çandî 15 kom ketin nava hawirkanekê. Bêhtirî 1.500 mirovên beşdar, temaşeyê hawîrkanê kirin û livbaziyeke çanda netewî ya bi şahî jiyan.

Mihrîcan, dora saet 12.40'an bi axiftineke silav kirinê destpêkir. Pêşî kêliyek ji bo şehîdên şoreşa Kurdistanê li silavê hat rawestin. Mihrîcan, bi axiftinên bi zimanên Kurdî û Tirkî berdewam kir, ku pêwîstî û naveroka mihrîcanê, herweha pêşveçûnên konevanî yên vê dawiyê dianîn zimên. Piştî axiftinan hoyên hawîrkana govendê hatin xweya kirin. Berpirsiyarên her komeke govendê, li ser banga axifkarê bernameya mihrîcanê, hatin pêş û bi kişandina nimran rêza xwe eşkere kirin. Li gora rewşa diyarbûyî, komên govendê dest bi hawîrkanê kirin. Her komek, weke ku ji 15 kêliyan derbas nebe, fîgurên xwe yên govendê pêşkêş kir. Şeweyên govendan ji gelek derdorên Kurdistanê hatibûn hilbijartin. Piştî koma heştemîn, koma govenda zarokan a bi navê Koma Bêrîvan ji bajarê Bonn (tev keçên temenê wan di navbera 5 û 9 salan) nola koma vexwendî bernameya xwe pêşkêş kir. Koma Bêrîvan a zarokan sê leyîstokên gelêrî ji êrdimên Kurdistanê yên curecure amade kir. Paşê komên govendê yên din hawîrkana xwe berdewam kirin.

Girsên gel bi şahiyeke herî mezin û bi dilxweşî temaşeyê hawîrkana govendê kirin. Nîv saet piştre, vê carê ji hawîrkana komên muzîkê destpêkir. Di vê birê de jî pêşî hoy û şert hatin eşkere kirin û rêz hatin diyarkirin. Berpirsiyarên komên muzîkê nimrên xwe kişandin û rewşa xwe ya rêzê, ji bo pêşkêşkirina bernameya xwe eşkere kirin. Berî ku hawîrkana muzîkê destpêbike, mesajeke pîroziyê ya Yekîtiya

Dûmahîk di rûpela 22'an de